

รายงานผลการศึกษา
โครงการประเมินและสังเคราะห์สถานภาพองค์ความรู้การวิจัย
วัฒนธรรมในประเทศไทย
ระยะที่ 1 ประจำปีงบประมาณ 2547

หัวข้อเรื่อง วัฒนธรรมกับการพัฒนาในภาคเหนือ
Culture and Development in Northern Thailand

ผู้รับทุนวิจัย

1. นายอานันท์ กาญจนพันธุ์	ผู้วิจัย
2. นายยิ่งยง เทาประเสริฐ	ผู้วิจัย
3. นางสาวอุ๋นใจ เจียมบุรณะกุล	ผู้ช่วยวิจัย
4. นางสาวลัดดาวัลย์ ต๊ะมาพู	ผู้ช่วยวิจัย
5. นายปราโมทย์ ภักดีณรงค์	ผู้ช่วยวิจัย

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
กระทรวงวัฒนธรรม
ประจำปีงบประมาณ 2547

สารบัญ

	หน้า
จำนวนและประเภทของงานวิจัย	3
ลักษณะของประเด็นและเนื้อหาของงานวิจัย	5
แหล่งรวบรวมข้อมูลและปัญหาในการเก็บรวบรวมงานวิจัย	7
ปัญหาในการวิจัยและข้อเสนอแนะ	8
บรรณนิทัศน์ภาษาอังกฤษ	10
บรรณนิทัศน์ภาษาไทย	119

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง	
1 จำนวนงานศึกษาวิจัยทั้งหมดแยกตามประเภท	3
2 จำนวนงานศึกษาวิจัยทั้งหมดแยกตามประเภทและภาษา	4
3 จำนวนบทความจากงานวิจัยจำแนกตามประเภทเอกสารในการนำเสนอและภาษา	5
4 ลักษณะของประเด็นและเนื้อหาของงานวิจัยในภาษาไทย	6
5 ลักษณะของประเด็นและเนื้อหาของงานวิจัยในภาษาอังกฤษ	7
6 สรุปข้อมูลงานวิจัยวัฒนธรรมทั้งหมด	226

รายงานผลการศึกษา ระยะที่ 1
โครงการประเมินและสังเคราะห์สถานภาพองค์ความรู้การวิจัย
วัฒนธรรมในประเทศไทย
หัวข้อเรื่อง วัฒนธรรมกับการพัฒนาในภาคเหนือ

1. จำนวนและประเภทของงานวิจัย

จากการประมวลและรวบรวมการศึกษาค้นคว้าวิจัยทางวัฒนธรรมในภาคเหนือทั้งหมด ในช่วงเวลาสิบปีที่ผ่านมา พบว่าเกือบครึ่งหนึ่ง หรือประมาณร้อยละ 40 ของจำนวนทั้งหมด จะศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมกับการพัฒนา ซึ่งมีจำนวนทั้งหมดเท่าที่สามารถประมวลได้แล้วถึง 409 รายการ โดยที่กว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนนั้นได้นำเสนอในรูปแบบบทความ (56.96) รองลงมาก็เป็นวิทยานิพนธ์ (18.34) และหนังสือ (15.65) ส่วนรายงานการวิจัยที่ไม่ได้ตีพิมพ์มีเพียงร้อยละ 9.05 (ดูตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนงานศึกษาค้นคว้าวิจัยทั้งหมดแยกตามประเภท

ประเภท	จำนวน(รายการ/เล่ม)	ร้อยละ
1. งานวิจัย	36	8.90
2. หนังสือ	64	15.80
3. วิทยานิพนธ์	73	18.02
4. บทความ	232	57.28
รวม	405	100.00

เมื่อแยกประเภทการศึกษาค้นคว้าวิจัยออกตามภาษาที่ใช้เขียน จะพบข้อมูลที่น่าสนใจ แม้ว่างานส่วนใหญ่จะเขียนเป็นภาษาไทย แต่ในประเภทบทความแล้ว บทความในภาษาอังกฤษจะมีจำนวนกว่าสองเท่าของบทความภาษาไทย เพราะงานวิจัยในภาษาไทยจะนำเสนอในรูปแบบของรายงานวิจัยมากกว่าการนำเสนอในรูปแบบของบทความ ซึ่งต่างจากการวิจัยในภาษาอังกฤษที่นิยมเขียนเป็น

บทความ ส่วนหนึ่งที่รายงานวิจัยในภาษาอังกฤษมีน้อยมาก เพราะการประมวลครั้งนี้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่อยู่ในต่างประเทศ สำหรับวิทยานิพนธ์และหนังสือในภาษาไทยจะมีมากกว่าที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษ (ดูตารางที่ 2) ทั้งนี้เพราะวิทยานิพนธ์ในภาษาอังกฤษมักจะอยู่ในระดับปริญญาเอก ส่วนวิทยานิพนธ์ในภาษาไทยเกือบทั้งหมดจะอยู่ในระดับปริญญาโท ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการขยายตัวของการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 2 จำนวนงานศึกษาวิจัยทั้งหมดแยกตามประเภทและภาษา

ประเภท	จำนวน		รวม	ร้อยละ
	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ		
1. งานวิจัย	34	2	36	8.90
2. หนังสือ	51	13	64	15.80
3. วิทยานิพนธ์	60	13	73	18.02
4. บทความ	72	160	232	57.28
รวม	217	188	405	100.00

หากนำรายละเอียดของการนำเสนองานวิจัยในรูปของบทความออกมาแยกพิจารณา จะพบข้อสังเกตที่น่าสนใจ ตามตารางที่ 3 ดังนี้ คือ บทความส่วนมากถึงร้อยละ 44.20 เป็นบทความที่นำเสนอในการสัมมนา ส่วนบทความในหนังสือและในวารสารมีจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 26.20 และร้อยละ 29.60 ตามลำดับ บทความในงานสัมมนาที่เป็นภาษาอังกฤษจะมีมากกว่าบทความในภาษาไทยเกือบสองเท่า ทั้งนี้เพราะมีการจัดสัมมนาไทยศึกษาในระดับนานาชาติ ที่จัดเป็นประจำทุก ๆ สามปี โดยที่บทความภาษาอังกฤษจำนวนหนึ่งก็เขียนโดยนักวิชาการไทย สำหรับการเขียนบทความจากการวิจัยลงในหนังสือนั้นมีจำนวนใกล้เคียงกัน ระหว่างบทความในภาษาไทยและบทความในภาษาอังกฤษ แต่ที่น่าสนใจนั้นอยู่ที่บทความในวารสาร เพราะบทความทั้งหมดเป็นบทความที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีปัญหามาก ในการออกวารสารทางวิชาการสำหรับเผยแพร่งานวิจัย

ตารางที่ 3 จำนวนบทความจากงานวิจัยจำแนกตามประเภทเอกสารในการนำเสนอและภาษา

ประเภทบทความ	จำนวน		รวม	ร้อยละ
	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ		
ในวารสาร	2	67	69	29.74
ในหนังสือ	34	27	61	26.29
ในการสัมมนา	36	66	102	43.97
รวม	72	160	232	100.00

2. ลักษณะของประเด็นและเนื้อหาของงานวิจัย

ลักษณะร่วมกันของประเด็นและเนื้อหาของงานวิจัย ในส่วนที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมและการพัฒนา ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของการนำเสนอแบบใดและเขียนในภาษาใดก็ตาม ทั้งหมดจะให้ความสำคัญกับการจัดการทรัพยากรและปัญหาสุขภาพกับการรักษาพยาบาลเป็นหลัก ตามมาด้วยการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจและวัฒนธรรมชนบท โดยเฉพาะกระบวนการปรับตัวเข้าสู่ระบบทุนนิยม จนอาจกล่าวได้ว่า การจัดการทรัพยากร และปัญหาสุขภาพกับการรักษาพยาบาลเป็นประเด็นหลักในด้านวัฒนธรรมกับการพัฒนาในภาคเหนือ ที่มีนักวิจัยนิยมศึกษามากที่สุด ทั้งนี้เพราะอาจจะถือเป็นปัญหาเฉพาะที่สำคัญที่สุดในภาคเหนือด้วยก็ได้ ส่วนประเด็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจและวัฒนธรรมชนบทถือเป็นประเด็นทั่วไป ที่มีการศึกษาวิจัยในทุกภูมิภาค ในความสำคัญลำดับต้นๆ โดยไม่ถือว่าเป็นประเด็นเฉพาะภูมิภาคใดภูมิภาคหนึ่ง ในทำนองเดียวกันกับสองประเด็นแรก

ประเด็นและเนื้อหาในการวิจัยในระดับรองลงไป ซึ่งยังคงให้ความสำคัญร่วมกันในทั้งสองภาษาและเกือบทุกรูปแบบของการนำเสนอคือ บทบาทของผู้หญิง เพราะมีงานวิจัยในประเด็นดังกล่าวจำนวนมาก โดยมองจากมุมต่างๆอย่างหลากหลาย ต่อจากนั้นก็ให้น้ำหนักกับอีกสองสามเรื่องคือ บทบาทของการท่องเที่ยว และการค้าข้ามแดน หรือการค้าชายแดน

สำหรับประเด็นและเนื้อหาในการวิจัยหลังจากนั้นจะเริ่มแตกต่างอย่างเห็นได้ชัด ระหว่างการวิจัยในภาษาไทยกับการวิจัยในภาษาอังกฤษ และระหว่างการนำเสนองานวิจัยรูปแบบต่างๆ ดังจะเห็นได้จากการเปรียบเทียบตารางที่ 4 และตารางที่ 5

ตารางที่ 4 ลักษณะของประเด็นและเนื้อหาของงานวิจัยในภาษาไทย

งานวิจัย	หนังสือ	วิทยานิพนธ์	บทความ
<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการทรัพยากร - ปัญหาสุขภาพกับการรักษาพยาบาล - การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมชนบท - การปรับตัวของสังคมเมือง - การอนุรักษ์วัฒนธรรม - กระบวนการเรียนรู้ - ปัญหาสังคมของเด็ก 	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการทรัพยากร - ปัญหาสุขภาพกับการรักษาพยาบาล - เศรษฐกิจชนบท - บทบาทผู้หญิง - บทบาทของสื่อ - ปัญหาสังคมของเด็ก 	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการทรัพยากร - เศรษฐกิจชนบท - การปรับตัวของชาวนาเข้าสู่ระบบทุนนิยม - การจ้างงาน - วัฒนธรรมชุมชน - วัฒนธรรมชนชั้นกลาง - วัฒนธรรมบริโภคนิยม - บทบาทผู้หญิง - บทบาทการท่องเที่ยว - บทบาทศาสนา - บทบาทของสื่อ - ทูตทางสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการทรัพยากร - ปัญหาสุขภาพกับการรักษาพยาบาล - บทบาทผู้หญิง - วัฒนธรรมบริโภคนิยม - การปรับตัวด้านอาชีพของสังคมเมือง - ปัญหาสังคมของเด็ก - การค้าชายแดน - บทบาทพระ - ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

ที่น่าสังเกตก็คือ งานวิจัยในภาษาไทยจะสนใจศึกษา การปรับตัวของสังคมเมือง โดยเฉพาะกรณีของชนชั้นกลาง เช่น ในเรื่องอาชีพ แต่งานวิจัยในภาษาอังกฤษแทบจะไม่สนใจประเด็นนี้เลย จะมีเพียงการวิจัยในรูปวิทยานิพนธ์ ที่ศึกษาการสร้างเครือข่ายในสังคมเมือง ทั้งนี้ เพราะงานวิจัยในภาษาอังกฤษจะเน้นการเจาะลงไปศึกษาบทบาทของกลุ่มต่างๆ เช่น บทบาทองค์กรพัฒนาเอกชน และบทบาทประชาสังคม อย่างไรก็ตามงานวิจัยในภาษาไทยก็สนใจบทบาทอย่างเฉพาะเจาะจงของบางกลุ่มอยู่บ้าง เช่น บทบาทของสื่อ ส่วนการศึกษาบทบาทของพระและศาสนา จะให้น้ำหนักใกล้เคียงกันทั้งงานวิจัยในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ประเด็นที่แตกต่างอย่างเห็นได้ชัดอีกประการหนึ่ง ระหว่างงานวิจัยในภาษาไทยและภาษาอังกฤษก็คือ งานวิจัยในภาษาไทยจะสนใจปัญหาสังคมของเด็ก ในเกือบทุกรูปแบบการนำเสนอ ขณะที่งานวิจัยในภาษาอังกฤษไม่สนใจประเด็นนี้เลย แต่กลับหันไปให้ความสนใจกับปัญหาแรงงาน ปัญหาด้านเพศ และการต่อต้านทางสังคม ซึ่งงานวิจัยในภาษาไทยไม่สนใจ จึงทำ

ให้นำสนใจที่จะวิเคราะห์ต่อไปว่า ความแตกต่างในการเลือกประเด็นวิจัยต่างกันนั้นเกิดจากเงื่อนไขอะไร

ตารางที่ 5 ลักษณะของประเด็นและเนื้อหาของงานวิจัยในภาษาอังกฤษ

งานวิจัย	หนังสือ	วิทยานิพนธ์	บทความ
- การจัดการทรัพยากร	- การจัดการทรัพยากร - ปัญหาสุขภาพและการรักษาพยาบาล - เศรษฐกิจชนบท - บทบาทศาสนา - การค้าข้ามแดน	- การจัดการทรัพยากร - ปัญหาสุขภาพและการรักษาพยาบาล - การเคลื่อนย้ายเข้าเมือง - เครือข่ายในสังคมเมือง - ทูตทางสังคม - การเลี้ยงดูเด็ก - การต่อต้านทางสังคม	- การจัดการทรัพยากร - ปัญหาสุขภาพและการรักษาพยาบาล - เศรษฐกิจชนบท - บทบาทวัฒนธรรมชุมชน - บทบาทสตรี - บทบาทองค์กรพัฒนาเอกชน - บทบาทการท่องเที่ยว - บทบาทประชาสังคม - ปัญหาแรงงานในชนบท - ปัญหาด้านเพศ

เมื่อประมวลภาพรวมของประเด็นวิจัยทั้งหมดแล้ว จะพบว่ายังขาดประเด็นสำคัญ ๆ อยู่ อีกหลายประเด็น โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับปัญหาการข้ามพรมแดน เช่น แรงงานข้ามชาติ เป็นต้น ดังนั้นการทบทวนเช่นนี้น่าจะช่วยให้นักวิจัยริเริ่ม ที่จะคิดและค้นหาประเด็นวิจัยใหม่ ๆ ให้ครอบคลุมกับปัญหาการพัฒนาในมิติทางวัฒนธรรมมากขึ้น

3. แหล่งรวบรวมข้อมูลและปัญหาในการเก็บรวบรวมงานวิจัย

สำหรับแหล่งข้อมูลสำคัญในการประมวลงานวิจัยทางวัฒนธรรมในหัวข้อนี้ พบว่าส่วนใหญ่จะอยู่ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ สำหรับในประเภทหนังสือวารสารภาษาไทยและวิทยานิพนธ์ ส่วนรายงานการวิจัยจะเก็บรวบรวมอยู่ตามสถาบันวิจัยและ

องค์การภาคเอกชนอื่นๆที่ทำวิจัย นอกจากนั้นก็จะได้จากแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะบทความในวารสารภาษาอังกฤษ

ปัญหาหนึ่งในการรวบรวมข้อมูลก็คือ แหล่งข้อมูลเอกสารงานวิจัยจำนวนหนึ่งจะอยู่การครอบครองส่วนตัวของนักวิจัยรายบุคคล ซึ่งบางครั้งทำให้เข้าถึงยาก นอกจากจะรู้จักเป็นการส่วนตัว โดยเฉพาะเอกสารประกอบการสัมมนา และบทความจากวารสารที่ยังไม่ได้เก็บรวบรวมอยู่ในแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนั้นก็ยังมีความยากจากการวิจัยที่รวมพิมพ์อยู่ในหนังสือภาษาอังกฤษจำนวนหนึ่ง ที่ไม่มีในห้องสมุด แต่เป็นสมบัติของนักวิจัยรายบุคคล ด้วยเหตุนี้เองจึงยังอาจเก็บรวบรวมผลงานวิจัยไม่ได้สมบูรณ์ทั้งหมดในระยะเวลาอันสั้น ดังนั้นคงจะต้องดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่องอีกระยะเวลาหนึ่ง

4. ปัญหาในการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากการเก็บรวบรวมงานวิจัยทางวัฒนธรรมในครั้งนี้ ยังได้พบข้อเท็จจริงและปัญหาในการวิจัยที่สำคัญหลายประการ ประการหนึ่งก็คือ แหล่งข้อมูลงานวิจัยในท้องถิ่นมีลักษณะกระจายอยู่อย่างกว้าง ทั้งในมหาวิทยาลัย สถาบันวิจัย หน่วยงานที่ให้ทุนวิจัย หน่วยงานภาครัฐ องค์การพัฒนาเอกชน และที่สำคัญยังมีรวบรวมอยู่ในความครอบครองส่วนตัวของนักวิจัย อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีผลให้งานวิจัยต้องย่อเข้าอยู่กับที่ ดังจะเห็นได้ว่าการทำซ้ำซากอยู่กับประเด็นเดิม ๆ ส่วนหนึ่งก็เพราะนักวิจัยหน้าใหม่เข้าไม่ถึงผลงานวิจัยของคนอื่น รวมทั้งยังขาดแหล่งค้นคว้าที่ประมวลข้อมูลอย่างครอบคลุม

ดังนั้น การส่งเสริมและพัฒนาางานวิจัยให้มีพลังอย่างจริงจัง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องผลักดันให้ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยในภูมิภาคต่างๆ เร่งรัดและแสวงหาช่องทาง ในการประมวลและจัดเก็บผลงานวิจัยทุกรูปแบบให้เป็นระบบมากขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของแหล่งค้นคว้าวิจัยอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการเจาะให้เข้าถึงตัวนักวิจัยทั้งหลาย เพื่อดึงผลงานวิจัยมาจัดเก็บให้จริงจังมากกว่าที่เป็นอยู่

ปัญหาอีกประการหนึ่งก็คือ การจำกัดให้การจัดเก็บผลงานวิจัยอยู่เฉพาะในรอบสิบปีเท่านั้น ดังเช่นที่ได้ดำเนินการมาในโครงการนี้ ทำให้ขาดผลงานวิจัยในช่วงต่อเนื่องไปจำนวนมาก เพราะได้พบผลงานวิจัยที่สำคัญในช่วงก่อนหน้านี้นี้จำนวนมาก แต่ยังไม่สามารถประมวลไว้ได้ เพราะขัดกับเงื่อนไขของการวิจัยในครั้งนี้ ดังนั้น ในอนาคตจึงควรพิจารณาขยายการประมวล และ

การเก็บรวบรวมบรรณานุกรมและบรรณนิทัศน์ให้ครอบคลุมระยะเวลายาวนานมากขึ้น ด้วยการ
ย้อนหลังกลับไปไม่น้อยกว่า 30 ปี

บรรณนิทัศน์ภาษาอังกฤษ

Renaud, F. , Bechstedt, Hans-Dieter et al, (1998) "Farming Systems and Soil-Conservation Practices in a Study Area of Northern Thailand" **Mountain Research and Development** (18)4: 345-56.

A study of farming systems and the socioeconomic circumstances of ethnic minority farmers was carried out in the uplands of Northern Thailand. The region is susceptible to land degradation: soil fertility depletion; weed infestation; and soil erosion. In particular, soil erosion has attracted the attention and mobilized the efforts of many government organizations, non-government organizations, and others. However, most attempts to introduce soil-conservation practices disseminated by various rural development projects and to propose alternative actions. These practices were developed on experimental stations in the region and elsewhere and delivered as 'technical packages' to farmers. Most farmers recognize that soil erosion is a problem, although soil fertility depletion and weed pressure are often their main immediate concern. To reduce the impact of soil erosion both in the fields and down stream, this should lead to identification of solutions that are economically viable, ecologically sound, and politically realistic.

Keywords: culture and development, northern Thailand, farming system, production, soil conservation, ethnic group.

Pinkaew Laungaramsri, (2000) "The Ambiguity of 'Watershed': The Politics of People and Conservation in Northern Thailand" **Journal of Social Issues in Southeast Asia** (15)1: 52-75.

The current conflict over watershed management between the lowlanders and highlanders in Chom Thong has unveiled various aspects of the politics of people versus nature conservation. What is important is that the conflict has exposed the shifting and inconsistent views of the Thai state towards the peripheral areas and its people. Thus, on the one hand, the official discourse on "watershed" was appropriated by the urban middle-class conservationists and lowlanders to legitimize their control of

highland resources to the exclusion of the highland minorities. The two groups also used ethnic differences to justify their control over the highland resources. On the other hand, the conflict also showed that the control by the dominant power could never be absolute. Highlanders responded to the "watershed regime" by redefining watershed integrity, adapting to the state conservation pressure, and seeking and forming alliances with other groups.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, watershed management, ethnicity, conservation discourse

Flaherty, Mark and Anchalee Jengjalern , (1995) "Differences in Assessments of Forest Adequacy Among Women in Northern Thailand" **The Journal of Developing Areas** (29)2: 237-54.

The purpose of this paper is to present the results of a survey conducted in Northern Thailand; Mae Taeng watershed, that investigated women's views about the seriousness of forest loss, the importance of the forest for different activities, and their opinions on how effective management of the forest by the government has been. This study has focused on differences in assessments of the forest adequacy among rural women. The results suggest that forest dependency and awareness of forest loss are not necessarily accompanied by strong forest conservation ethnic. Despite the fact that significant differences exist in awareness of forest loss and in the assessment of its seriousness, both group of women expressed satisfaction with the way in which the forest is presently managed and did not perceive a need for stricter laws.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, forest management, gender perspective, conservation

Sombat Boonkamyung, (1998) 'Highland Development and Nature Conservation in Northern Thailand: Meanings of Forest, Whose Power and Realities of Whom?' A Paper Presented at Vietnamese-Thai Collaborative Workshop on "Ethnic Communities in Changing Environment" December, 9-15, 1998. Chiang Mai, Thailand..

This paper examines truth and significance of forest which have not been inexistence naturally. They have been contested and controlled. Although individuals and groups from different social and cultural background see the same forest, truth and significance of forest they see are not there naturally nor the same. For the Lahu people, forest means "hae waw sah" or "forest use for shifting cultivation". The knowledge of shifting cultivation has been particularly developed through the Lahu's experiences and has been contextualized. This paper aims to explain whether or not and how development and natural conservation have constructed the signification of forest.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Lahu, shifting cultivation, resources management, ethnicity, contesting discourse

Tannenbaum, Nicola and Durrenberger, Paul, (1992) "Household Economy, Political Economy, and Ideology: Peasants and the State in Southeast Asia" **American Anthropologist** (94)1: 74-89.

This paper examines the dynamics of individual households from political economy perspective that provides the context for household operation. This study use Chayanov's central concept of the on-farm balance to develop descriptions of household production that provide evidence for the way households fit into material realities of their economic, social, and political systems. This provides a theoretically, ethnographically, and historically motivated way to compare household political-economic systems and their cultural correlates.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Tai (Shan), political economy, cropping system, peasant, relation of production.

Dearden, Philip, (1996) "National Parks and Hill Tribes in Northern Thailand: A Case Study of Doi Inthanon" **Society and Natural Resources** (9): 125-41.

This paper focus on the erosion of biodiversity as a global concern. Habitat destruction is the main cause. Many governments have established national park systems to protect habitat. National parks have traditionally excluded human settlements and extractive uses, often creating problems for local communities. This has resulted in support for human occupancy of parks, particularly by indigenous peoples. However, indigenous peoples can also have a significant impact on local ecosystems. Thus, a more refined management response is called for, based on assessment of ecosystem impacts and sensitive to local cultural characteristics. A first step is to assess the natural of the interaction between the local peoples and the park. This approach is taken with reference to Doi Inthanon National Park in Northern Thailand. Difference ethnic groups have different impacts and therefore warrant different management responses.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, biodiversity, resource management, ecosystem, ethnic group

Michaud, Jean, (1993) "Tourism as Catalyst of Economic and Political Change: The Case of Highland Minorities in Ladakh (India) and Northern Thailand" **Internationales Asianforum** (24)1-2: 21-43.

This paper examines the developing country plan for tourism by comparing Ladakh and northern Thailand in the case of highland minorities. Governments promote ethnic groups on the highland as major attractions of local tourism but exclude them from participatory development. The tourist wanted to see traditional life while the indigenous people try to change into a more modern life. The paper argues that such tourist development in the long run will have negative impacts on the local culture through assimilation and economic integration which are intrinsic to capitalism.

Keywords: culture and development, northern Thailand, comparative study, tourism, ethnicity, economic integration, capitalism

Ritchie, Mark A. , (1992) 'From Farmers to Construction Workers: Class Transformation in a Northern Thai Village' A Paper Presented at Department, Environment, Community and the Role of the State The Northwest Regional Consortium for Southeast Asian Studies-Fifth Annual Conference The University of British Columbia, America..

Historically rural villages in Northern Thailand have been characterized by agrarian relations over the last 17 years. The social structure of the village has shifted from single based primarily on subsistence agriculture and agrarian occupations to a mixed structure incorporating both agrarian and urban based occupations. In the past social relations were mostly internal to the village between farmers and agricultural laborers, with external relations based primarily on exchange. Now the social relations of production include both agrarian relations (internal) and external non-farm/urban employers and village based wage laborers. This process of class transformation calls into question the stability of the small holder in Southeast Asia and points to wider issues of conceptualizing hybrid agrarian and wage based economies in rural areas.

Keywords: culture and development, northern Thailand, agrarian transformation, production relations, labour, agrarian relation, non-farm employment

Ritchie, Mark A. , (1992) 'Transitional Villages: The Breakdown of Rural/Urban Dichotomies in Northern Thailand' A Paper Presented at American Anthropological Association 91st Annual Meeting December.

This paper examines a result of the rapid transformation of the rural economy and society of Northern Thailand, villages are being pulled into closer relationships with urban areas, and subsistence agriculture is being supplanted by urban based wage labor. While these transitional villages are physically places within agrarian systems of production, the majority of individuals within the village are dependent on urban wage

labor. The daily movement into the city is thus a move in both physical and social space, calling into question the classification of village space as primarily rural or urban. These themes are explored through a historical study of a village in Northern Thailand, as well as in comparison to villages surrounding Chiang Mai. The development provided the impetus for rural villages to become dependent on urban areas for their continued economic reproduction.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, transitional village, subsistence agriculture, semi rural-urban space, labor, historical study

Tannenbaum, Nicola, (1993) "Galactic Polities, the Asiatic Mode of Production and Peasant-States: Southeast Asian Pre-Modern Polities" **Mankind (The Australian Journal of Anthropology)** (4)1: 45-61.

This paper examines various approaches to pre-modern polities in Southeast Asia and offers an alternative ethnographic approach based on the author's work with the Shan. After the theoretical discussion, a description of Shan polities is illustrated how these conceptions elucidate or obscure Shan political processes. The author goes on to provide the necessary cultural background that illuminates Shan political processes and argues that cultural information provide a better account of the structure and the working of pre-modern polities. In conclusion, the paper argues that ideologically neutral models such as Greenwood's peasant-state relations provide better cues for analyzing pre-modern political process.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Tai (Shan), cultural transformation, ethnographic approach

Tannenbaum, Nicola and Durrenberger, Paul, (1990) "Hidden Dimensions of the Burmese Way to Socialism" **Perspectives on the Informal Economy: Monographs in Economic Anthropology** (281-300) Lanham, MD.: University Press of America.

This paper examines the "formal" and "informal" economy in historical context with a focus on the Burma-Thailand connections. It also describes the trading economy of the region where Burma exports goods such as opium, antiquities, gems, and cattle to the international market and imports Thai consumer goods into Burma. This regional trade provides the context for examining some of the details of trade as it passes through the Thai border in Mae Hong Son Province.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Mae Hong Son, Tai (Shan), regional trade, opium trade, economic transformation, socialism

Durrenberger, Paul and Tannenbaum, Nicola, (1990) **Analytical Perspectives on Shan Agriculture and Village Economics**. Connecticut: Yale University Southeast Asia Studies New Haven.

This book is a study of agriculture and economy in a Shan village of Mae Hong Son. It takes two different theoretical perspectives to develop two different analyses, one in terms of Chayanov's general theory of peasant economy and the other in terms of cognitive decision model. Comparing Durrenberger's analysis of Lisu and Tannenbaum's study of Shan economy the authors show how the different political economic forms have different consequences for the local economic structure. The work moves between the level of "grand theory" and ethnographic detail. This dialectic interactions between conceptualization and observation produce a meaningful understanding of Shan village economics.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Mae Hong Son, Tai (Shan), political economy, ethnography, peasant economy, decision-making model

Turton, Andrew , (1996) "Ethnography of Embassy Anthropological Readings of Records of Diplomatic Encounters Between Britain and Tai States in the Early Nineteenth Century" **South East Asia Research** (5)2: 175-205.

This paper examines the ethnography of the traveling embassies-the diplomatic missions-to the Tai states in the 1820s and 1830s. It explores five themes that were recurrent in those encounters. On the European side, there were the issues of 'ceremony' that was usually held by Europeans to be too superficial, or too servile, and that of 'delay', that included the frequent request for an embassy to wait at various stages as it came closer to the court. On the Tai side, the tropes were considered an 'invasion', for fear that an embassy was a prelude to attack, and 'spying', with a suspicion that an embassy was essentially a device to secure secret information. The theme of 'friendship'-the indulgence of pleasure and delicacy, and the expression of kindness and appreciation are illustratively discussed.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Tai, political relation, ethnography, colonial diplomacy

Buergin, Reiner, (2001) "Contested Heritages: Disputes on People, Forests, and a World Heritage Site in Globalizing Thailand" Socio-Economics of Forest Use in the Tropics and Subtropics (SEFUT) Working Paper No.9, Graduate College Socio-Economics of Forest Use, Freiburg.

This paper supports a view in which conservationism emerged in the context of modernization to regulate and compensate for human 'encroachment' on nature. The cultural framing of conservationism, so it is argued, on the one hand, is misleading in perceiving and determining the local situation in the World Heritage Site in Thailand, specifically regarding the 'local people' living in the 'global heritage', on the other hand, it is exploited to pursue particular political interests. The paper sketched the emergence of a 'protected area' and its promotion to a 'global heritage' in the context of international

conservationism and national controversies about nature conservation and modernization.

Keywords: culture and development, northern Thailand, protected area, conservationism, modernization, contesting meaning

Anan Ganjanapan, (1996) 'State Conservation Policy and the Complexity of Local Control of Forest Land in Northern Thailand' Paper Presented at the Conference on "Voices from the Commons" Organized by the International Association for the Study of Common Property at University of California, Berkeley, 5-8 June 1996.

This paper employs the concept of political ecology to critically analyze the recent state conservation policy and complexities of local control of forest land in the northern region of Thailand. The emphasis is on local struggles and responses which takes into account the local villagers' point of view as well as cultural notions of morality and rights. The struggles relates to the competitions over the control of resources, forest land, between the state and business interests on one hand and the local villagers on the other hand. The complexities behind the conflict can be illustrated through the focus on discourses over two critical issues of local control and management of forest. This paper has also shown that the conservation of forest should take into account both concepts of communal property and local participation.

Keywords: culture and development, northern Thailand, political ecology, resources management, communal property, development discourse

Bond, Katherine Carola , Valente, T.W. et al, (1999) "Social Network Influences on Reproductive Health Behaviors in Urban Northern Thailand" **Social Science and Medicine** (49)12: 1599-614.

This article investigates on the prevention programs to understanding "how social structure influences sexual behavior" and using that understanding to develop

strategies for positive change. In a dynamic, urban context, communities are better conceptualized as informal networks of ties. These network structures may help to protect, or conversely, expose members to reproductive risk behaviors. Using data from a study of social and sexual networks conducted in northern Thailand, this article describes partner relations and social structure in the modern, urban context, and illustrates the links between individual, relational and structural properties and reproductive risk behaviors. Triangulation of ethnographic, survey and social network data collection and analytic tools provide an opportunity to interpret individual behaviors, meanings of relationships and structural properties of networks. Intervention approaches should build on existing networks, and address the complex meanings of romantic and sexual partnerships.

Keywords: culture and development, northern Thailand, social networks, health behavior, sexuality, HIV/AIDS

Charal Thong-Ngam, Benchaphun Shinawatra et al, (1997) "Resource Management and Decision-Making in the Thai Highlands" **Journal of Contemporary Asia** (27)2: 179-97.

This paper examines the process of changes in the highland with a focus on farmers' physical and socio-economic factors, in Mae Chan of Chiang Rai province. The analysis of farmers' strategies and decision making are based on the unevenly distributed productive resources and opportunities available to them. A large minority of poor farmers are obliged to make decisions about staying in agriculture or switching to off-farm employment if Thai citizenship has been granted to them. Many farmers are growing upland rice on small plots to get a supply which can only be sufficient for spiritual ceremonies.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Rai, resource management, ethnic group, decision making, agriculture production, knowledge system

Cohen, Paul T. and Pearson, Ross E. , (1998) "Communal Irrigation, State, and Capital in the Chiang Mai Valley (Northern Thailand): Twentieth-Century Transformations"

Journal of Southeast Asian Studies (29)1: 86-110.

This paper examines the impact of political and economic changes, at the local, national and international levels, on the traditional communal irrigation systems of the Chiang Mai Valley, northern Thailand. The development of communal irrigation is first placed in ecological and historical context; then the transformations of this century are analyzed in three phases marked by critical changes in the political economy of Thailand. The political economy perspective of this paper has been influenced by what Roseberry calls "anthropological political economy" which attempts to understand "the formation of anthropological subjects at the intersection of local and world history" and emphasizes "the unity of structure and agency, the activity of human beings in structured contexts that are themselves the products of past activity but, as structured products, exert determinative pressures and set limits upon future activity". It is this interaction between "structure" and "agency" which, this paper argue, helps explain the transformation of the traditional autonomy of communal irrigation systems of the Chiang Mai Valley into partial dependence on the state.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai Valley, political economy, resources managements, communal irrigation systems, structure-agency theory

Dane, Barbara, (2000) "Thai Women: Meditation as a Way" **Journal of Religion and Health** (39)1: 5-21.

Mental-health professionals often ignore the spirituality and religious beliefs that can aid a person's ability to cope with a life-threatening illness such as HIV/AIDS. As the physical body succumbs to the disease, people with HIV/AIDS search for ways to lower their stress, regain control of their health, attain some peace of mind, and hope to prolong their survival. This sense of personal control is important when dealing with

chronic or terminal illness. The purpose of this study was to explore the role of meditation in Thai Buddhist women who are infected with HIV/AIDS. Interviews were conducted with 26 Thai women living in the northern part of Thailand known as Chiang Mai, where the incidence of AIDS is the highest in Southeast Asia. Although the scope of this study is limited and not generalizable, it supports the idea that a spiritual approach to healing, in conjunction with conventional medical treatment, is a source of great comfort to persons living with HIV/AIDS and may influence immune functioning.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, healing, spiritual approach, religious belief system, HIV/AIDS

Dearden, Philip and Harron, Sylvia , (1993) "Alternative Tourism and Adaptive Change" **Annals of Tourism Research** (21)1: 81-102.

This paper discusses one example of alternative tourism, trekking in Northern Thailand, to assess the nature of the interaction between the changes in the attraction and the motivations of the client group. Visitation does reduce the authenticity of the villagers, yet several adaptive strategies are successfully employed by the companies to counteract this. A survey of trekkers revealed high satisfactions, yet motivations are changing to emphasize the authenticity of the entire experience rather than the ethnic authenticity of the hilltribes. A transformation is taking place from primary ethnic tourism to cultural tourism with a strong recreational emphasis. While this bodes well for future sustainability, hilltribe response and involvement remain minimal.

Keywords: culture and development, northern Thailand, tourism, sustainability, motivations, authenticity

Dearden, Philip, (1995) "Development and Biocultural Diversity in Northern Thailand" **Applied Geography** (15)4: 325-40.

This paper suggests a model to help understand why this aid has, on the whole, been unsuccessful in improving the welfare of most of the inhabitants. The paper has two main theses: first, that development has failed to recognize the importance of the environmental context of the communities, and secondly, that it has encouraged a narrowing of the economic, cultural and ecological characteristics of the area from heterogeneity to homogeneity.

Keywords: culture and development, northern Thailand, welfare, environment, bio-cultural diversity

Delcore, Henry D., (2003) "Nongovernmental Organizations and the Work of Memory in Northern Thailand" **American Ethnologist** (30)1: 61-84.

This paper examines the practice of memory among nongovernmental organization (NGOs) activists, village leaders and farmers in Nan Province in northern Thailand. Impact of NGOs on the cultural constitution of Thai modernity; Discussion of the contending representations of the rural past to different social concerns with identity and interests that have emerged in the era of planned development.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Nan, grassroot movement, social memory, representation, identity

Delcore, Henry D., (2004) "Development and the Life Story of a Thai Farmer Leader" **Ethnology** (43)1: 33-58.

In the anthropology of development, the contributions of poststructuralist theory have been marred by tendencies toward discursive determinism and an inadequate theorizing of agency. The life history approach is a strategy for probing the cultural politics of development in a way that better addresses the reality of development actors.

Development does not just determine what counts as knowledge or truth, but also opens opportunities for individual cultural experiments. Richard Fox's concept of the "cultured life" is here used to explore the various cultural and political entanglements in the life of a northern Thai farmer who has helped pioneer a new form of agricultural development.

Keywords: culture and development, northern Thailand, history approach, cultural politics, agency theory, grassroot movement, relation of production

Forsyth, Timothy , (1995) "Tourism and Agricultural Development in Thailand" **Annals of Tourism Research** (22)4: 877-900.

The adoption of tourism by agricultural communities may increase or decrease environmental degradation by affecting the frequency of cultivation or perceived value of soil conservation. Research undertaken in a prominent "hill tribe" village in northern Thailand indicated that tourism was only adopted by those with available cash and labor, and did not present a viable alternative to agriculture. However, households which did adopt tourism increased frequency of cultivation by hiring agricultural labor and dividing land within families to maximize use of land. Tourism has, therefore, been unavailable to the poorest small landowners who most need a new source of income, but it has generally increased frequency of cultivation among those who have adopted it.

Keywords: culture and development, northern Thailand, ethnicity, tourism, environmental management, labour formation

Griensven, G.J.P., Bhatson Limanonda et al, (1995) "Socio-economic and Demographic Characteristics and HIV-1 Infection Among Female Commercial Sex Workers in Thailand" **AIDS Care** (7)5: 557-66.

This paper presents the research to identify socio-economic and demographic factors related to prevalent HIV-1 infection among female commercial sex workers

(CSW) in northern and southern Thailand during a survey in 1992. The overall HIV-1 prevalence rate was 22% and showed a statistically significant decrease from 36% when the age at start of commercial sex work was between 12 and 15 years old to 11% when the age at start was 21 years or over. Working in direct service, working in the north, not being Thai, lower education, having no children and having a debt to the employer were all related to an elevated risk for HIV-1 infection in univariate analysis. In multivariate analysis younger age at start of commercial sex work, working in direct service, working in the north and having a debt to the employer were independently associated with prevalent HIV-1 infection. Prevention activities are urgently needed to prevent younger girls from entering sexual service business and to protect them from HIV 1 infection once they start working in the commercial sex service.

Keywords: culture and development, northern and southern Thailand, HIV/AIDS, female sex worker, employment, sexuality, risk theory

Humphreys, Rachel, (1999) "Skilled Craftswomen or Cheap Labour? Craft-based NGO Projects as an Alternative to Female Urban Migration in Northern Thailand" **Gender and Development** (7)2: 56-63.

This article uses the example of Thai Craft, a Thai NGO and alternative trade organization (ATO), to discuss development projects specifically set up in order to provide an alternative to female urban migration, through the employment of young women in income-generating home-based craft projects. Home-based craft projects perpetuate ideas of women hand-weavers as virtuous and industrious, and a perception of the complex skills required in traditional weaving as being 'natural' to women. This contributes to these skills being seen as 'non-skills' outside the village, and specifically in the factories where these skill are in demand. Research has shown that perceptions of women as unskilled labour are linked to low wages and poor working condition, and that projects such as those run by Thai Craft could evolve strategies to improve young women's long-term chances of securing better paid, more fulfilling, secure work.

Keywords: culture and development, northern Thailand, gender, migration, handicraft, employment, labor relation, risk theory

C. Manopaiboon,, Bunnell, R.E. et al, (2003) "Leaving Sex Work: Barriers, Facilitating Factors and Consequences for Female Sex Workers in Northern Thailand" **AIDS Care** (15)1: 39-53.

This paper presents about factors affecting women's ability to leave sex work and influencing their lives after leaving. All but one of the participants had quit sex work at least once. The majority experienced one or more quit-re-entry-quit cycles. Women's ability and decisions to leave sex work were determined by four factors: economic situation, relationship with a steady partner, attitudes towards sex work and HIV/AIDS experience. Economic concerns, ranging from survival needs to materialistic desires. Most women perceived their risk for HIV infection to be lower after leaving sex work. Prevention efforts should guide women as they transition out of commercial sex work.

Keywords: culture and development, northern Thailand, HIV/AIDS, gender, sexuality, life experience

Cederblad, Marianne, Pairat Pruksachatkunakorn et al, (2003) "Sense of Coherence in a Thai Sample" **Transcultural Psychiatry** (40)4: 585-600.

This is the first large epidemiological study of the Sense of Coherence concept carried out in a non-western culture. One adult from each of 456 families living in northern Thailand filled in the Sense of Coherence scale (SOC) and checklists measuring anxiety, depression and self-esteem. The mean value for SOC was comparable with western studies. High SOC was related to high self-esteem and low distress scores in the parents. The same associations were found between parental SOC and the perceived competence and behaviour problems of the children. High SOC acted as a protective factor in high socio-economic stress situations.

Keywords: culture and development, northern Thailand, comparative study, self-esteem, sense of coherence, psychiatry

Muecke, Marjorie A., (2004) "Female Sexuality in Thai Discourses about MAECHII"

Culture, Health & Sexuality (6)3: 221-38.

This paper examines competing discourses about women who are maechii (or 'lay nuns') in Buddhist Thai society, this paper demonstrates that, although maechii vow to be celibate, social constructions of their role are grounded in sexuality. The discourses examined are those of the Buddhist canon and Sangha (Order of Monkhood), the Thai Maechii Institute, the mass media, and the government. The analysis is supplemented with field observations and interviews with monks, maechii, and lay persons. Findings suggest that maechii comprise an ambiguous category linguistically, Buddhistically, and in terms of their sexuality. Case studies of the founders of nunneries conducted in Chiang Mai indicate that maechii leaders have been resisting the prevalent views that most maechii are social misfits, yet also are capable of undermining monks' celibacy and, by extension, the larger social order. The analysis contributes to the understanding of the interconnectedness of gender and sexuality in contemporary Thai society.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, sexuality, gender, Buddhism, monkhood, discourse, social construction

Pranee Liamputtong, Susanha Yimyam et al, (2002) "Women as Mothers: The Case of Thai Women in Northern Thailand" **International Social Work** (45)4: 497-516.

Thai women believe that they are good mothers, but there are times when they feel ambivalent about being a good mother. A good mother has several meanings including the need to follow Thai traditions. Rapid social and economic changes have made a profound impact on women's lives and this in turn has influenced motherhood

among Thai women. The experiences of Thai women reflect early feminist writings: that motherhood is complex and multifaceted, and to mother well is not an easy task.

Keywords: culture and development, northern Thailand, gender, motherhood, social constructio, feminism

Anchalee Singhanetra-Renard, (1999) "Population Mobility and the Transformation of a Village Community in Northern Thailand" **Asia Pacific Viewpoint** (40)1: 68-87.

The paper studies the role of population mobility in the transformation of the Mae Sa village community in Mae Rim District of Chiang Mai. Data for the analysis derive from an in-depth investigation in 1976-1977 and reinvestigating studies in 1995-1996. In these two decades, the village has been transformed from a traditional agricultural community to a 'modern' rural community with considerable employment outside the village and other links to the outside world. The paper discusses the complexity of the in- and out- migration process and the significance of the roles played by permanent and non-permanent migration in the transformation of the village resource base and social institutions. Special attention is given to social relations at the individual, family and community levels with implications on the definition of movement for the people of Mae Sa.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, population mobility, social transformation, reinvestigating study, migration, employment

Finzel, Lois Jeanne , (1996) 'Responses to Deforestation in Northern Thailand' M.A Thesis California Institute of Integral Studies.

People who work with the problems posed by deforestation, or that live in proximity to deforested areas, fashion a variety of responses based upon their relationship to the forest. This ethnographic project is an examination of responses to deforestation in Northern Thailand, a region that has experienced a wide scale loss of

forests in the last one hundred years. By focusing on the efforts of grassroots activists working with local, forest-based communities, in collaboration with mainstream governmental and academic institutions, this four-month fieldwork study emphasizes the importance of perception on the part of the various stakeholders in shaping their responses. The conclusion of the research is that the people living in or in proximity to Thailand's forests are key to forest conservation efforts. Any conservation effort that does not have at its very center the participation of these populations will not succeed.

Keywords: culture and development, northern Thailand, deforestation, forest community, grassroot movement, forest conservation, ethnography

Geran, Jean Marie, (2001) 'Coping with Crisis: Social Capital and the Resilience of Rural Livelihoods in Northern Thailand' Ph.D. Dissertation University of Wisconsin, Madison.

This study analyzes the effects of the Thai economic crisis that began in 1997 on rural household livelihoods in Mae Chaem District of Northern Thailand. A context-specific definition of social capital is the basis of the theoretical framework used in this study that links social capital to livelihood strategies and combines different levels of social and economic analysis. The results of the analysis illustrate the importance of social capital for livelihood resilience and how different endowments of social capital in the form of networks of social relations provide or constrain access to coping mechanisms related to capital, labor, education, markets, and employment for rural households. By using a network-based definition of social capital at the household level the study shows how specific dimensions of social capital - bonding, bridging and linking -played different but important roles in determining the effects of the crisis on rural households and levels of household vulnerability. Linking social capital in the form of social network ties from households to various village-level groups and bonding social capital in the form of larger informal support networks were both associated with lower vulnerability for most households.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, employment, social capital, livelihood strategy, social network

Harkness, Joan, (2003) 'Social Protest in Northern Thailand' Ph.D. Dissertation York University (Canada).

Protest is part of the dynamic of social change. Although emanating from specific grievances with an aim to redress injustice, protest also represents struggle against the status quo and the dominance of hegemonic leaders both within the country and in the larger international arena. Over time cumulative protest, in any setting, results in changes to social, political, economic and environmental policies. The dissertation concludes that three sets of variables help to explain why some protest succeed and why many fail to meet the objectives of the protesters themselves. This analytic tool kit comprises: (1) political opportunity structure - which focuses on the opening up of institutional access to participation, shifts in ruling alignments and the availability of influential allies, (2) media - which examines social and political coverage sympathetic, hostile or indifferent to protest and (3) external/influences/imagined communities - which concerns connections between social activists and/or protesters to broader spheres of support. The protests examined in this dissertation primarily concern basic needs. The protests emanate from people whose way of life, community and livelihood is directly threatened. Three cases taken from northern Thailand are analyzed: (1) Kaeng Sua Ten dam construction project in Phrae province, (2) the military versus villagers land issue in Mae Rim and (3) deaths on an Industrial Estate in Lamphun. The conclusion points to the value of taking into account several variables that affect power relations and the development of specific instances of protest.

Keywords: culture and development, northern Thailand, action research, political participation, media, social movement, comparative study, power relation

Lazarus, Margery Gail, (2002) 'Markets of Desire: Imagining AIDS Therapeutics in Northern Thailand (Immune Deficiency)' Ph.D. Dissertation University of California, Sanfrancisco and University of California, Berkeley.

In the absence of available, effective biomedical treatment for AIDS, how do people in Northern Thailand treat this disease? By offering treatments that might heal the body and elude AIDS stigma, purveyors of AIDS therapies convert treatment consumers' desires into market demand and cultural capital. This ethnography draws from 18 months of participant observation, interviews, and media reviews in a multiethnic border town in Thailand's Golden Triangle. Comparing case studies of several treatment access sites, including informal markets, Buddhist temples, pharmacies, clinics, and hospitals, the writer show how individuals and institutions negotiate cultural, economic, and moral capital through marketing and consuming AIDS therapeutics. From participant observation of people with HIV/AIDS in a hospital-based self-help group, the trace a variety of treatment options they draw on to manage their symptoms and avoid the social stigma of AIDS. These consumers of therapeutic products and services invoke a "therapeutic imaginary" that circulates images of AIDS.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Rai, HIV/AIDS, discourse, moral capital, social stigma, ethnography

Rende Taylor and Maria , Lisa , (2003) 'Globalization, Parental Decision Making, and Child Welfare in Rural Northern Thailand' Ph.D. Dissertation University of Washington.

In the context of rapid globalization, this dissertation investigates parental decision making and child welfare with regard to the traditional familial roles of rural northern Thai children as defined by gender and birth order. Through quantitative surveys and focus groups, human behavioral ecology (HBE)-derived hypotheses of parental investment drive an investigation of child fosterage, child labor, child prostitution and trafficking, and educational attainment. Regression and survival analysis models identify the combinations of economic, cultural, and biological factors that lead

to high-risk child welfare outcomes, as well as those leading to more positive outcomes. This study constitutes the first empirical application of HBE theory to contemporary, critical social issues such as child trafficking and school drop-out in a society as it has gone through the demographic transition and rapid globalization. Northern Thai parents have clearly maintained a daughter preference through the processes of globalization, leading to measurable, increasing female-biased investment in human capital and care. Traditional gender- and birth position-defined familial roles have also persisted, in modified form, leading to differential risk of hazardous child welfare outcomes by birth order and gender. Fundamentally, the results counter assertions that females are less valued than males in Thai society, and present a more nuanced interpretation of children's roles in the rural northern Thai family.

Keywords: culture and development, northern Thailand, child fosterage, gender, familial roles, human trafficking, risk society

Safman, Rachel Miriam, (2001) 'Community Mobilization in Response to AIDS in Rural Northern Thailand (Immune Deficiency)' Ph.D. Dissertation Cornell University.

The rapid emergence of the AIDS epidemic in Northern Thailand in the 1990s challenged communities' ability to work collectively as problem-solvers. They did so in a variety of ways and with varying degrees of success. This dissertation is based on eighteen months of ethnographic fieldwork, a mix of participant observation and open-ended interviews, carried out in Sansai District, Chiang Mai. It follows the experiences of two communities. In the first of these communities, spontaneous offers of assistance eventually gave way to a structured, coordinated initiative which attracted national attention, while in the second, attempts to convert a similarly ad hoc effort into an organized campaign repeatedly floundered and the response remained uncoordinated and decentralized. Rather than seeing the latter's response as a poor emulation of the former, the author posits that these two manners of rendering assistance reflect different models of interaction based on fundamentally different notions of "community".

Accordingly, researcher defines different models of "community", by relating the different structures and patterns of interaction implied by each model of community to the behavior of community members at different points in time, that collective action in this setting is simultaneously a product of interchangeable social structures and of participants' thinking about the nature and relevance of these structures to a particular problem-solving context.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, HIV/AIDS, community care, collective action, health, ethnography

Durrenberger, Paul, (1986) "Changes in a Shan Village" **Highlanders of Thailand** (112-22) New York: Oxford University Press.

The article attempts to show the changes in a Shan village (Mae Hong Son) on social and economic life. With the beginnings of breakdowns in the peasant economic system within the larger commercial sector, the reciprocal social relationships will also collapse, leading to more atomistic household units rather than mutually dependent ones. In a sense, the whole fabric of the society will be unwoven.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Mae Hong Son, Tai (Shan), peasant community, reciprocity, community economy, production relation

Calavan, Kay Mitchell, (1980) "Princes and Commoners in Rural Northern Thailand" **Contributions to Asian Studies** (15): 73-101.

This paper provides an ethnographic account of a northern Thai village in the latter part of the nineteenth century. Most of the literature on the northern Thai princedoms deals with the dynastic histories of the princely families, the administrative organization in the capital cities, military campaigns, and the interaction of these vassal states with the central Thai kingdom and foreign teak companies. This paper is intended to complement this state-level analysis by describing how the traditional sociolegal

estate system of the northern principalities operated at the local level in a single rural area.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, power relation, estate system, rural society, historical study

Ramsay, Ansil, (1982) "Tenancy and Landlessness in Thailand: How Severe a Problem?" **Asian Survey** (22)11: 1074-92.

This article will investigate the linkage between tenancy and political conflict in Thailand by examining the hypothesis that tenancy was the main economic condition underlying the farmers' protests in Bangkok in 1974 and 1975. If the hypothesis is confirmed, provinces with the highest levels of tenancy should be the provinces with the highest levels of protest in 1974 and 1975.

Keywords: cultural and development, northern Thailand, political conflict, land right, farmer movement

Chayan Vaddhanaphuti, (1980) 'Social Structure and Peasant Political Culture: A Case Study of a Northern Thai Village' Paper Presented at the Thai-European Seminar on Social Change in Contemporary Thailand, 28-30 May, and Organized by University of Amsterdam Anthropological-Sociological Centre.

This paper attempts to answer some of these questions. First, I will discuss the inadequacy of the conventional model in explaining Thai peasant political behavior. Second, I will discuss the conditions and constraints of a peasant society that inhibit certain forms of economic and political action and, at the same time, encourage the peasants to adopt certain measure in pursuit of their interests. Third, I will show that the Thai peasants also exhibit various forms of political actions which are culturally meaningful and appropriate in articulating their interests, in resisting oppression and in demanding for social justice. These forms of political behavior need not be congruent

with the Western standards as usually imposed by many Western social scientists. Data will be drawn from my fieldwork in a village of Northern Thailand and from some interviews with peasant leaders around Chiang Mai area.

Keywords: cultural and development, northern Thailand, Chiang Mai, peasant, political action, political behavior, political oppression, resistance

Anan Ganjanapan , (1985) 'Access to Agricultural Labor: Conflicts in Rural Northern Thailand' Paper Presented at the Third Thai-European Seminar on "Village and State Formation" 9-12 April, and Organized by The Thai Khadi Research Institute Thammasat University.

This paper attempts to analysis the specific way in which proletarianization had been developed in the context of a particular period between 1973 and 1981, with an emphasis on the condition of a village in Chiang Mai.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, peasant economy, agricultural labor, proletarianization, resource tenure

Anan Ganjanapan, (1987) 'Conflicting Patterns of Land Tenure Among Ethnic Groups in the Highlands of Northern Thailand: the Impact of State and Market Intervention' Paper Presented at the International Conference on Thai Studies 3-6 July, and Organized by The Australian National University.

This paper argues that problems in the highlands of northern Thailand are very complex, involving conflicting relationships between the various ethnic groups on the hill, and between the hill peoples, the market and the State. These relationships are better understood through the discussion of local control of resources in general and land tenure in particular. A case study of Bo Kaeo subdistrict, Samoeng district in Chiang Mai province is used to illustrate the above argument. The subdistrict is under intensive study by the resource management and development project of the Faculty of

Social Sciences at Chiang Mai University which carried out field research, in 1986/87, in the area as part of the larger project covering the whole Mae Khan basin.

Keywords: cultural and development, northern Thailand, Chiang Mai, land tenure, ethnicity, resource management, commercialization of agriculture

Short, Sarah K., (1989) 'Narrowing Margins of Survival: Land Relations Among the Karen' Unpublished paper submitted in partial fulfillment of the requirements for the University of Wisconsin's 1988-89 College Year in Thailand program..

This paper discusses of land use and land tenure by looking at these two issues and the myriad of influences surrounding them, a picture of insecurity emerges. It arises from the inherent conflicts between traditional forms of land use and tenure and those being imposed upon the upland people from the outside. The six households in Huay Koh illustrate these conflicts, each a poignant example of the irreversible degradation suffered by the land and the people in the hills of Northern Thailand.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, Karen, land tenure, conflict, resource management

Gehrt, Bent Detlef, (2546) "Balancing on the Margins: Workers Economic Decisions at the Northern Region Industrial Estate, Lamphun" **รวมบทความวิจัยกรณีศึกษา การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย (87-88) กรุงเทพฯ: โครงการการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ศูนย์ศึกษา เศรษฐศาสตร์การเมือง.**

This paper shows that factory employment at the Northern Region Industrial Estate (NRIE), Lamphun is not an alternative employment even when compares with workers' other meagre choices. Industrial employment can not be regarded as a progressive change in the workers' life with independent income and new experiences.

It is rather an improvement that comes with costs, such as high risks of occupational hazards. The labour force in Lamphun is thus vulnerable and can end up in poverty.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Lamphun, industrial employment, risk society, occupational hazard.

Anan Ganjanapan, (1998) 'From Local Custom to the Formation of Community Rights: A Case of Community Forestry Struggle in Northern Thailand' Proceeding of the Symposium Human Flow and Creation of New Cultures in Southeast Asia.

This paper attempts to study the cultural process in terms of the construction of rights by rural villagers and ethnic minorities in their struggle to remain in the forest through the practices of community forestry. Their understanding of rights will be seen as a cultural process by which villagers are able to utilize some universal concepts that impinge on them under the impact of globalization. The villages reproduce and transform their customary practices into national law. The analysis is based on a conceptual framework that emphasized human agency or praxis, focusing upon the creative ways in which cultural ideas are adapted to meet new condition.

Keywords: culture and development, northern Thailand, ethnicity, community right, customary practice, community forestry

Forbes, Andrew and Henley, David, (2000) **Khon Muang-People and Principalities of North Thailand** Chicago: Art Media Resources, Inc..

The Khon Muang, or 'People of the Principalities', inhabit the hills and valleys of northern Thailand. In times past the people of the north spoke a different language to the central Thais. They dressed differently, women wore their hair long in contrast to the cropped fashion in Bangkok, and the men covered their bodies with intricate tattoos to ward off sickness and injury in times of war. The Golden Age of the Lan Na Kingdom was in the 13th-15th centuries, when Chiang Mai, the region's capital, treated on equal

terms with Siam, Burma, Laos and even distant Sri Lanka. Then came Burmese conquest, Siamese invasion, and subsequent cultural domination by Bangkok. In recent years, however, amid signs of a general cultural rebirth, the Khon Muang have started to rediscover their past.

Keywords: culture and development, northern Thailand, historical study, ethnicity, identity, cultural revitalization

Anan Ganjanapan , (2003) "Complexity of Rights and Legal Pluralism in Participatory Watershed Development in Thailand" **Landscapes of Diversity** (207-12) Kunming: Yunnan Science and Technology Press.

This paper argues that development in Thailand has been marked by contradictions, manifested in both financial and environmental crises. The realization of participation as a key principle in watershed development and management is understood through the analysis of the social context of problems and issues underlying the process of natural resource management. Such problems and issue are mostly manifested in three types of conflicts: in knowledge systems, concerning rights and power, and in institutional mechanisms. This paper also critically discusses these conflicts in an attempt to better understand a process of participatory watershed development in actual practice.

Keywords: culture and development, northern Thailand, resource management, participatory management, community rights, legal pluralism

Anan Ganjanapan , (2003) "Globalization and the Dynamics of Culture in Thailand"
Globalization in Southeast Asia: Local, National and Transnational Perspective (126-41)New York: Berghahn Books.

This paper analyzes the complexities and conflicts as various groups in Thai society engage in globalization. Instead of looking at culture as integrating mechanism, the focus is on the contradictions of the Thai society, as seen in the reproduction of popular knowledge and the construction of values identity, and power.

Keywords: culture and development, Thailand, popular knowledge, identity, ritual practice, cultural reproduction

Sturgeon, Janet C. , (1997) "Claiming and Naming Resource on the Border of the State: Akha Strategies in China and Thailand" **Asia Pacific Viewpoint** (38)2: 131-44.

This paper explores the intersection of state policies and local interests in allocating and managing resources in mountainous border area of China and Thailand. These two states differ markedly in policies and approaches both to forests and to ethnic minorities on the periphery. The first section of the paper traces the history of policies in both countries for forested border areas and for forest dependent ethnic minorities. The next section explores the evolution of property rights, land use, and the meaning resources for one Akha village in China, and one in Thailand, in response to these dramatically different political economies. The final section considers some current outcome for both the Akha and the local landscape as a result of these differing policy histories, and Akha strategies for claiming and using resources under these two regimes.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Akha, ethnicity, comparison study, border study, property rights, political economy, resource management, historical study

Walker, Andrew , (1999) **The Legend of the Golden Boat: Regulation, Trade and Traders in the Borderlands of Laos, Thailand, China and Burma** Hawaii: University of Hawai'i Press.

This book examines regulation provides three important new insight. First, it shows that the management and control of transport and trade has been a long-standing strategy in the exercise of power in the upper-Mekong borderland. Second, it highlights the extent of collaboration between borderland communities and the state in regulatory activities. Third, it exposes the extent of social and spatial conflict within the borderland, as communities compete to gain the uneven advantages of borderlands regulation. These insights are often lost in the widespread theoretical emphasis on borderland as lawless peripheries in which outer-oriented borderland are engaged in conflict with inner-oriented state. While some see the Economic Quadrangle's liberalisation as signaling the demise of state power in the borderland. This book argues that it is providing new incentives and opportunities for collaborative regulation.

Keywords: culture and development, northern Thailand, comparison study, management control, discursive practice, border study, rights

Pearson, Ross E. , (1999) 'A Political Economy Analysis of the Impact of Agrarian Change and Urbanization on Communal Irrigation Systems in the Chiang Mai Valley, Northern Thailand' Ph. D. Dissertation Macquarie: University Sydney Australia.

This thesis examines communal irrigation systems in the Chiang Mai valley, focusing on the dramatic changes that occurred within the local economy during the 1980s and early 1990s. The author's aim has been to present a multi-level analysis, examining the impacts of both household strategies and the wider political economy on communal irrigation institutions. With this objective, the study has followed Roseberry (1998), employing an anthropological political economy approach that has examines how rural households negotiate local and wider structures in 'getting a living'. This study has attempted to show how a political economy analysis can place social and cultural

phenomena within the structures of power that 'shape and constrain activity', and can thereby constitute an anthropology which is sensitive to both its subjects and to wider structures of power.

Keywords: culture and development, northern Thailand, political economy, negotiation, power structure, household strategy

Gray, Jennifer, (1990) 'The Road to the City: Young Women and Transition in Northern Thailand' Ph.D. in Anthropology Macquarie University, Sydney Australia.

This thesis examines the processes of change in the lives of these young women specifically, and in the structure of the village as a whole. It looks at how a household's access to strategic resources, related to the process of agrarian differentiation, determines young women's incorporation into the capitalist workforce; an incorporation that has not been even between villages, within villages, nor within households. This study used as starting point with young women are not a homogeneous group but rather divided by class and generation. In conclude that this heterogeneity may well lead to a structural change within the peri-urban villages of Chiang Mai; that in the foreseeable future they will come to represent not so much villages but suburbs.

Keywords: culture and development, northern Thailand, gender, agrarian change, peri-urban village, capitalism, employment

Miyake, Yuki, (2003) 'Contesting Rights over Land: A Case Study of Landless Farmers Social Movement in Lamphun Province' MA. in Sustainable Development Chiang Mai University.

This thesis attempted to analyze how rural, landless farmers in Northern Thailand organize their claims of rights over land through the movement especially in terms of a social movement as a learning process. In light of examining how landless farmers form their discourses and contest rights over land, the studies adopts ethnographic approach

and collects farmers' stories, while it utilizes the method of access analysis in order to show the existence of power relation between the dominant groups and subordinate local farmer concerning access to land.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Lamphun, landlessness, land right, discourse, social movement

Darlington, Susan Marie, (1990) 'Buddhism, Morality and Change: The Local Response to Development in Northern Thailand' Ph.D. in Anthropology University of Michigan.

This thesis examines Buddhism in northern Thailand as the dominant religion in rural economic development. It explores how the use of Buddhism in development at the same time affects interpretation of the religion. The objective of study is to discover not only the ways in which Buddhist principles are used to inform and structure rural development, and the effect of the latter on the shape and content of Thai Buddhism but also the villager's reactions to this use of Buddhism. The methodology of study is 'morality' call for the recognition of the importance of morality in social behavior began in Weber's argument. This study interested the villager's daily life in the way they conceive of contractual behavior and labor exchange and understanding how moral discourse based on sociability in enacted in daily life.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Buddhism, religious interpretation, morality, discourse

Uraivan Tan-Kim-Yong , (1989) 'Opening Active Communication Between Agency and PIA Through Farmer Social Organization in Joint Management Irrigation System' Paper Presented in IIMI-TRIMNET Workshop on Irrigation Social Organizer May 16-20, 1989 Khon Kaen University Khon Kaen, Thailand..

This paper examines a model to integrate farmers taking a role as social organizer in irrigation management development of medium scale reservoir system of

demonstrated at Mae On Basin. The farmers 's experience have been trained have been working to facilitate a real interaction between local peoples' organization (PIAs) and Royal Irrigation Department (RID) in actual operation and maintenance. A lesson from Mae On Reservoir Project in Chiang Mai will be discussed in the following sections to demonstrate a feasible scheme of farmer-agency management.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, farmer, resource management, reservoir system, interpretation

Uraivan Tan-Kim-Yong , (1993) "No Chainsaws in Nam Sa" **Community Allies: Forest Co-Management in Thailand** ()California: Berkeley Centre for SEA Studies..

This paper examines the upper watersheds of the northern region and the relative failure of programs to reverse the processes of deforestation, until recently the government has emphasized resettlement of midland and highland tribal people outside areas designated as national parks. The case of Nam Sa offers an alternative to resettlement, illustrating an opportunity for government to forge partnerships with local communities to protect critical watersheds and important forest resources without disrupting local settlement patterns. The Office of the Prime Minister and the RFD has recently initiated a Northern Watershed Rehabilitation Program. Which might draw upon the significant experience of Nam Sa and extend its forest stabilization strategies through much of the upper northern region.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, watershed management, deforestation, resource management, forest policy

Turton, Andrew, (1986) "Patrolling the Middle-Ground: Methodological Perspectives on 'Everyday Peasant Resistance'" **Everyday Forms of Peasant Resistance in South-east Asia** ()London: SOAS.

This paper examines 'everyday resistance' as 'a vast and relatively unexplored middle-ground of peasant politics at peasant movement in 1974-75. There is also a deliberate foregrounding of political and ideological dimension, a selective emphasis on the analysis of the exercise of power. 'Everyday forms of resistance' are thus to a large extent responses to 'everyday forms of oppression or domination'. This issue is examines to start with some rather general reflections, in a deconstructive spirit, on the two principal terms of the debate in this volume: 'peasant' and 'resistance'; and then development themes more specifically with reference to research in Thailand. Then this paper is obliged to specify those societies and conjunctures. At least it should specify state, power bloc, the politically, economically and culturally dominant classes.

Keywords: culture and development, northern Thailand, peasant society, everyday resistance, grassroots movement, contesting power

Turton, Andrew, (1980) 'Participation in Rural Development-Some Aspects of the Thai Case' Conference on Development The Peasantry and Development in the Asian Region 26-27th May.

This paper may contribute to the debate by examining various forms of exploitation of rural producers, and some aspects of changing class structure, consciousness and alliances, and the role of the state. The extent of such capitalist development is still difficult to assess, and urgent theoretical problem remains how to conceptualize the structure of the Thai social formation. First formulated well before the period under consideration (post-1960) should at least be open to review in the present conjuncture. Other already speak of a dominant capitalist mode of production; whilst the concept of colonial or more descriptively 'neo-colonial' mode of production. With its

concept of specific form of dependency, might better account for the structure of the contemporary Thai social formation.

Keywords: culture and development, northern Thailand, theory of problem, production relation, colonial, social formation

Mills, Mary Beth , (1999) "Migrant Labor Takes a Holiday: Reworking modernity and marginality in contemporary Thailand" **Critique of Anthropology** (19)1: 31-51.

This paper examines the practice of working-class group excursions in Thailand, organized by and for rural labor migrants in Bangkok. These trips involve traditional forms of Buddhist ceremonial as well as more self-consciously 'modern' sightseeing activities in distant region of the country. More than just a welcome respite from the drudgery and discipline of factory jobs, these excursions allow labor migrants to make important claim about their experiences as members of the Thai nation-state. As tourist-consumers, migrant workers appropriate powerful signs and symbols of modern Thai identity and status; in so doing they contest (and at least partly rework) their material and ideology marginalization within contemporary Thai society.

Keywords: culture and development, northern Thailand, working class, labor relation, migration, Buddhism, identity, marginalization

Cohen, Paul T., (1981) 'The Politics of Economic Development in Northern Thailand, 1967-1978' Ph. D. Dissertation University of London.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai

Mills, Mary Beth , (*1995) "Attack of the Window Ghosts: Gender, Death, and Modernity in Northeast Thailand" in Aihwa Ong, Michael G. Peletz (eds.) **Bewitching Women, Pious Men: Gender and Body Politics in Southeast Asia**: 244-73.

This paper examines some of the local meanings and material consequences of modernity in northeast Thailand, a region situated at the margins of the national policy and culture, and subject to profoundly transformative changes associated with the monetization of the economy and the attendant decline in the viability of a broad range of village of village based social, economic, and other situations. This essay illustrates that local understanding of gender are most profitably viewed against the backdrop of national departments, especially the deeply ambivalent nature of nationalist discourses bearing on modernity, progress, and the like. The analysis of the outbreak of "hysteria" focusing on maurauding, sexually voracious "window ghosts" bent on consuming male hosts reveals that official, state-sponsored discourses on modernity and progress do not resonate with the lived experience of Thai citizens.

Keywords: culture and development, northern Thailand, marginalization, nationalism, gender, sexuality, modernity, discourse

Tannenbaum, Nicola, (2002) "Monuments and Memory: Phaya Sihanatraja and the Founding of Maehongson" **Cultural Crisis and Social Memory** (137-53) London: Routledge Curzon .

This paper explores the implications of the creation in 1990 of the monument to Phaya Sihanatraja, who is the 'founder' of Maehongson and speculate as to why Maehongson needed a founder statue in 1990 and not before. His life was much more modest than that of grandmother Mo, who is remembered as a heroine who helped defeat the Lao and much less contentious than the monument to those who died in 1976. First discussion sources of information about Phaya Sihanatraja and provide a synopsis of his story. In order to understand why the statue was erected when it was, Writer considers heroes and statues in the border Thai context and then returned to a discussion of Phaya Sihanatraja and his statue. In conclude with a discussion of the nature of founder statues and founder cults.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Mae Hong Son, historical discourse, nationalism, border study

Hirai, Kyonosuke, (2002) "Exhibition of Power: Factory Women's Use of the Housewarming Ceremony in a Northern Thai Village" **Cultural Crisis and Social Memory** (185-201) London: Routledge Curzon .

The paper argues that the ceremony can create multivocal social memories. This arguments in the context of recent changes in housewarming ceremonies, in Northern Thai village. This paper attempts to show, by demonstrating this change, the great flexibility of ritual performances. The writer considers the socio-economic situations surrounding factory women, and he concentrate the investigation on factory women experience of housewarming ceremonies. If he considers the ceremony simply as a reiteration of the tradition or the past event, he would overlook what people feel and remember about it, apart from the dominant ideology, and the process of its changes. Its significance changes, as the social relationships within which an agent places his or her experience change.

Keywords: culture and development, northern Thailand, flexibility of ritual, gender, labor, life experience

พิษณุรักษ์ กันทวิ, (2546) 'Mobilizing PLHA Groups for Self Care: Initiative in Mae Chan, Thailand (changing role)' การสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี นนทบุรี.

GPA is now playing an essential role to the PLHA groups and the community. In needed, they are able to provide training courses on various opportunistic infection and comprehensive care to members of PLHA groups. In which, it is the major component of holistic care. Description: Mae Chan District encompassed of 11 sub-district, with 134 villages consists of 121,417 citizens. In 2002, there are alltogether 13 PLHA groups with 735 members among them 5 volunteer leaders were trained on self-care and

opportunistic infection by MSF and ACCESS organization. The leaders look main role in providing 2 training courses to 205 members from 7 PLHA groups. Training for trainer is a very effective method for PLHA groups in receiving and providing comprehensive care for other members. This is responses directly to the group sustainability.

Keywords: culture and development, northern Thailand, HIV/AIDS participation, practical knowledge, sustainability

Delcore, Henry D. , (2004) "Title: Development and the Life Story of a Thai Farmer Leader " **Ethnology** (43)1: 35-50.

In the anthropology of development, the contributions of poststructuralist theory have been marred by tendencies toward discursive determinism and an inadequate theorizing of agency. The life history approach is a strategy for probing the cultural politics of development in a way that better addresses the reality of development actors. Development does not just determine what counts as knowledge or truth, but also opens opportunities for individual cultural experiments. Richard Fox's concept of the "cultured life" is here used to explore the various cultural and political entanglements in the life of a northern Thai farmer who has helped pioneer a new form of agricultural development in Thailand.

Keywords: culture and development, northern Thailand, historical study, agency-structure theory, discursive practice

Pranee Liamputtong , Susanha Yimyam et al, (2005) "Traditional Beliefs About Pregnancy and Child Birth Among Women from Chiang Mai, Northern Thailand " **Midwifery** (21)2: 139-53.

The paper examines the social meaning of childbirth in Thai culture is part of the larger social system, which involves the woman, her family, the community, society and the supernatural world. Traditional beliefs and practices in Thai culture clearly aim to

preserve the life and well-being of a new mother and her baby. It seems that traditional childbirth practices have not totally disappeared in northern Thailand, but have gradually diminished. Women's social backgrounds influence traditional beliefs and practices. The traditions are followed by most rural and some urban poor women in Chiang Mai. This study may assist health professionals to better understand women from different cultures. It is important to recognise many factors discussed in this paper within the context of Thai lives and traditions. This will prevent misunderstanding and, consequently, encourage more sensitive pregnancy and birthing care for pregnant women.

Keywords: culture and development, northern Thailand, women study, belief system, motherhood, poor

Pranee Liamputtong, (2004) "When I Become a Mother!: Discourses of Motherhood among Thai Women in Northern Thailand " **Women's Studies International Forum** (27)5-6: 589-601 .

This paper discusses the discourses of motherhood among Thai women from Northern Thailand. It is based on in-depth interviews with 30 women who live in Chiang Mai province. Motherhood has several meanings among Thai women in this study. Low satisfaction with motherhood and its consequent unhappiness found in several studies with women from Western societies does not exist in this study. This may be due to the societal expectation of motherhood in Thai culture and family support women received when they become mothers. Women are different in their meanings and experiences of motherhood. These differences must be recognised so that a clearer understanding of motherhood can be achieved. Only then can health services and care be made more meaningful to many women who have decided to become a mother.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, gender, motherhood, feminist theory

Medhi Krongkaew, (2004) "The Development of the Greater Mekong Subregion (GMS): Real Promise or False Hope? " **Journal of Asian Economics** (15)5: 977-998 .

The Greater Mekong Subregion (GMS) Economic Cooperation was created by six countries sharing the Mekong River namely Cambodia, Lao PDR, Myanmar, Thailand, Vietnam, and the Yunnan Province of the People's Republic of China, with the help by the Asian Development Bank in 1992. The nine priority areas of activities in this cooperation include transport, telecommunications, energy, tourism, human resources development, environment, agriculture, trade, and investment. In the last 10 years, many projects have been completed or are being undertaken including the development of North-South, East-West, and Southern Economic Corridors which are road networks linking many of these six GMS members, the generation of electricity trade between Lao PDR and Thailand, and the agreement to facilitate cross-border movement of goods and people. As these GMS members are market-based open economies, the potential benefits from this cooperation are large. However, there are problems concerning the different levels of development, and the relative lack of political stability in some member countries that may slow down the progress and full benefits of this subregional cooperation.

Keywords: culture and development, northern Thailand, regional study, cross-border movement, economy policy

Knodel, John, (2004) "The economic consequences for parents of losing an adult child to AIDS: Evidence from Thailand " **Social Science & Medicine** (59)5: 987-1001 .

An examination of the economic consequences for older-age parents of losing an adult child to AIDS in Thailand based on quantitative data derived from a key informant study and a direct interview survey with parents yielded the following main findings: (1) parents frequently paid for their children's care and treatment (2) parental caregiving often disrupted economic activity (3) parents commonly paid for funeral costs but benefited from funeral society memberships and customary contributions from

those attending; (4) only a minority of parents supported AIDS orphans although orphaned grandchildren often ended up with their grandparents; (5) most deceased children had contributed financially to the parental household; and (6) although poorer parents spent much less on expenses related to the illness and death of their children, they were much more likely than better-off parents to be seriously burdened by these expenses.

Keywords: culture and development, northern Thailand, HIV/AIDS, family study, comparison study, political economy, medical sociology

Melbye, Kirsten, (2002) "Lifetime Correlates Associated with Amphetamine Use Among Northern Thai Men Attending STD and HIV Anonymous Test Sites " **Drug and Alcohol Dependence** (68)3: 245-53.

This paper investigates the demographic, sexual, and other substance use risk correlates of amphetamine use among men in northern Thailand prior to the current epidemic of amphetamine use in the Kingdom. Design: Cross-sectional quantitative behavioral questionnaires. Setting: Thai Ministry of Health STD and HIV Anonymous Test Sites in the upper northern provinces of Chiang Mai and Lamphun. Participants: Adult Thai men recruited at clinics for enrollment in an HIV seroincidence cohort study (The Thai HIVNET). All men were HIV negative at enrollment, and had at least one self-reported sexual risk for HIV infection (a recent STD, use of sex workers, multiple sexual partners, low or absent condom use, sex with men). Conclusions: Associations between young age, gonorrhoea, other substance use and amphetamines indicate that prevention measures could occur at STD clinics and be incorporated into school programs when individuals are entering adolescence.

Keywords: culture and development, northern Thailand, HIV/AIDS, drug use, youth, gender

S. Praneetvatakul, (2001) "Assessing the Sustainability of Agriculture: A Case of Mae Chaem Catchment, Northern Thailand " **Environment International** (27)2-3: 103-09 .

The research objective of this study is to determine the critical indicators of agricultural sustainability in the Mae Chaem Catchment, northern Thailand. In assessing sustainability, the authors applied the sustainability indicator analysis developed by FAO. The results of the study show that food sufficiency in the Wat Chan subcatchment is the most sustainable aspect of agriculture. The least sustainable facets of agriculture in the Wat Chan subcatchment are land holding size, land tenure, and water shortage. While expansion of agricultural land in the watershed area is not legally permitted, a practice of agroforestry is recommended. Insecure land tenure may result in reduced incentives to improve land productivity. Thus, official recognition of land ownership is required. As the problem of water shortage is most critical in the lower reaches, increased participation in the allocation scheme by downstream villagers should be encouraged. Finally, the construction of a small-scale water storage in the lower part of the catchment to increase water supply should be considered.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, agricultural sustainability, land tenure, resource management, community based management

Kanokwan Tharawana, (2003) "Knowledge and perceptions of HIV among peripartum women and among men whose wives are of reproductive age, northern Thailand "

Contraception (68)1: 47-53 .

To investigate knowledge and perceptions of HIV transmission risk and interest in vaginal microbicides in northern Thailand, we conducted 14 focus group discussions and 80 interviews with men and women in Chiang Rai province. Women were recruited from antenatal or postpartum clinics, and men from various work sites. Participants evinced substantial knowledge about HIV, with two exceptions important for prevention campaigns: (a) confusion about the window period between a new infection and positive HIV-test result and (b) overestimation of the safety of extramarital sex with partners who

are not sex workers. Most participants reported no personal HIV risk. Participants described Thai women as generally vulnerable to HIV infection because of the unlikelihood of condom use with their husbands and because women cannot control their husbands' extramarital behavior. Women apparently face particular risk after childbearing; peripartum abstinence averages 6-9 months, during which time some Thai men may have alternative sex partners. Women, and to a lesser degree, men were interested in potential microbicides, although they voiced many thoughtful questions about the products and about efficacy trials.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Rai, HIV/AIDS, focus group, gender, sexuality

Barrett, Mark E., (2003) "Correlates of Illicit Drug Use in Karen Villages in Northern Thailand" **Taylor & Francis** (38)11-13: 1615-49 .

A study was conducted in 31 Karen tribal villages in Northern Thailand in 1999-2000 to address the question of why some villages have a relatively high prevalence of illicit drug use compared with others? Data were gathered from village leaders, residents, and through observations by field workers and the researchers, and included demographic, economic, and infrastructure development, and social and acculturation measures. Overall, few village-level variables were related significantly to drug use in the villages; those that were included: 1) better access to elementary education reported by "high drug" villages (81%) in comparison with "low drug" villages (29%) and 2) high drug villages reported having more alcoholic residents than low drug villages. The findings provide some support for the hypothesis that illicit drug use is positively associated with socioeconomic development, acculturation, and socialization into mainstream attitudes, values, and behaviors.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Karen, ethnicity, drug, survey research

Boer, H., (2004) "Accurate and inaccurate HIV Transmission Beliefs, Stigmatizing and HIV Protection Motivation in Northern Thailand" **Routledge, part of the Taylor & Francis Group** (16)2: 167-76 .

In Chiang Rai, northern Thailand, 219 respondents filled in a structured questionnaire assessing accurate and inaccurate HIV transmission beliefs. Incomplete beliefs about documented modes of transmission were significantly related to stigmatizing beliefs towards people with AIDS (PWA), to lower vulnerability of HIV infection and lower self-efficacy in protection. Those who held inaccurate beliefs about HIV transmission reported more fear towards PWA and homosexuals and more irritation towards PWA and commercial sex workers. Persons who held inaccurate beliefs about HIV transmission also reported more stigmatizing attitudes, perceived AIDS as less severe, perceived a lower vulnerability and were less motivated to use condoms. Results of this study suggest that inaccurate beliefs about HIV transmission are related to fear and stigmatizing and undermine HIV prevention behaviour.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Rai, sex worker, HIV/AIDS, gender, sexuality, sex behavior

A. Tangmunkongvorakul , (1999) "Factors Influencing Marital Stability Among HIV Discordant Couples in Northern Thailand" **Routledge (Part of the Taylor & Francis Group)** (11): 511-24 .

In northern Thailand among a cohort of HIV discordant couples, and identified factors associated with marital disruption. Data were collected using in-depth interviews with both members of six separated or divorced couples and 13 couples whose relationship remained intact. Five factors influenced marital stability following HIV notification: longer duration of relationship; economic constraints, extended family members' opinions, especially parents; the existence of children from the marriage; and fear of stigmatization by community members. Social influences, both overt and perceived, are important in shaping marital behaviour and decision-making in HIV

epidemic areas. HIV counselling needs to be extended beyond the individual seeking testing to include stable partners (and perhaps further, to include the extended family), although it is recognized that this is not the norm for most HIV testing centres.

Keywords: culture and development, northern Thailand, HIV/AIDS, kinship system, marriage, sexuality, sexual behavior

K. Trisophon , (2003) "A Systematic Approach to Assess Highland Resource Management Options in Northern Thailand" **Routledge, part of the Taylor & Francis Group** (4)2: 90 - 6 .

This paper examines an integrated modeling system has been developed to address problems of resource management in the highland of northern Thailand based on a multidisciplinary approach. This paper first discusses the framework of an integrated economic-hydrological-crop production model, then its validation in Mae Uam sub-catchment in Northern Thailand.

Keywords: culture and development, northern Thailand, resource management, production relation, cash crop, peasant economy

Anchalee Singhanetra-Renard, (2001) "Care and Support for People Living with HIV/AIDS in Northern Thailand: Findings from an In-Depth Qualitative Study" **Culture, Health & Sexuality Routledge, part of the Taylor & Francis Group** (3)-: 167 - 182 .

This paper describes findings from a study of the care and support offered to people living with HIV and AIDS in Chiang Mai province, an area of Thailand severely affected by the epidemic. A number of recurrent themes emerge from the data: local beliefs and practices as factors mediating family and community responses; the impact of recent economic and social change on the social organisation of family and village life (including the role of formal village leaders and the growth of sex work); the complex interface between traditional and modern systems of care and support; differences

between rich and poor in access to, and use of, health services; and the unequal burden of responsibility shouldered by women as care givers. The implications of these findings for the future provision of health care and support in this part of Thailand are discussed.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, HIV/AIDS, qualitative study, belief system, sex work, medical sociology

Theobald, Sally, (1996) "Employment and Environmental Hazard: Women Workers and Strategies of Resistance in Northern Thailand" **Gender and Development Routledge (Part of the Taylor & Francis Group)** (4):- 16 - 21 .

This article explores women's experience of employment within the electronics industry's export processing zones (EPZs) of northern Thailand. Is the preference shown by many employers for women really 'good for women'? Does the increasing feminisation of labour open up new opportunities for women, or is it simply exploitation?

Keywords: culture and development, northern Thailand, employment, women, labor, resistance, life experience

Isager, Lotte, (2002) "Contesting Landscapes in Thailand: Tree Ordination as Counter-territorialization" **Critical Asian Studies** (34)3: 395 - 417 .

This article examines the same process from the perspective of nongovernmental organizations and forest-dwelling farmers. Of particular interest is a project launched by the Northern Farmer's Network to "ordain" 50 million trees in community forests throughout Northern Thailand in 1996 to celebrate the fiftieth anniversary of the king's accession to the throne. This essentially Buddhist ceremony has since been conducted in numerous Buddhist as well as non-Buddhist rural communities. The authors argue that these communities apply the tree ordination ceremony as a tool to counter the territorialization of the Thai state by reasserting local

identities and environmental responsibilities. By invoking Buddhist symbols and the honor of the king, the rural groups--many of which fear eviction from forested areas classified as national parks--identify themselves positively with modern Thai society in order to contest their public depiction as "enemies of the nation." This article analyzes the process of territorialization and counter-territorialization in Thai society by discussing classifications and associated landscapes in the environmental debate in Thailand. Furthermore, the tree ordination project undertaken by the Northern Farmers' Network is analyzed based on cases from the Mae Chaem district in Chiang Mai Province.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, comparative study, community forest, resource management, Buddhism, identity, counter-territorialization

Sweat , M. D., (1995) "AIDS Awareness Among a Cohort of Young Thai Men: Exposure to Information, Level of Knowledge, and Perception of Risk" **AIDS Care** (7)5: 573 - 92 .

Structured interviews and focus group discussions were conducted among 834 young Thai men drafted into military service by random lottery in northern Thailand. Level of AIDS risk, exposure to AIDS information, level of knowledge about AIDS, and perception of risk for acquiring HIV and AIDS were assessed at baseline and six months after induction into the Army in 1991. Focus group discussions revealed that risk perception for acquiring AIDS was low due to never knowing a person with AIDS, because prostitutes had health certificates for STD, and since many believed that AIDS could be cured or prevented with folk medicines. Implications and recommendations for intervention programmes are discussed.

Keywords: culture and development, northern Thailand, HIV/AIDS, discourse, risk perception, medical sociology

Clarke, Gerard, (2001) "From Ethnocide to Ethnodevelopment?: Ethnic Minorities and Indigenous Peoples in Southeast Asia" **Third World Quarterly** (22)3: 413-36 .

This paper examines the impact of development, including the impact of government and donor programmes, on ethnic minorities and indigenous peoples in Southeast Asia. Through an examination of government policy, it considers arguments that mainstream development strategies tend to generate conflicts between states and ethnic minorities and that such strategies are, at times, ethnocidal in their destructive effects on the latter. In looking at more recent government policy in the region, it considers the concept of ethno-development and assesses the extent to which such a pattern of development is emerging in the region. Governments across the region have made greater efforts to acknowledge the distinct identities of both ethnic minorities and indigenous peoples, while donors have begun to fund projects to address their needs. The paper argues, remains confined to a limited number of initiatives in the context of a broader pattern of disadvantage and domination.

Keywords: culture and development, northern Thailand, ethnicity, conflict, ethno-development, identity, power relation

Molassiotis, A., (2004) "Quality of Life, Coping and Psychological Status of Thai People Living with AIDS" **Psychology, Health & Medicine** (9)3: 350 - 361 .

The aim of this study was to assess anxiety, depression, coping and quality of life and their interrelationships in a sample of Thai people living with AIDS in Northern Thailand. Quality of life was moderate with lowest scores in the emotional well being subscale. Meditation (an emotion-focused coping method) was related with better quality of life. The effects of anxiety and depression combined could explain 44% of the variance in quality of life scores. Results indicate that more emotional support, community care, use of complementary therapies and family support could benefit people living with AIDS in Thailand and improve their quality of life.

Keywords: culture and development, northern Thailand, HIV/AIDS, quality of life, Buddhism, practical health

Chalk , Peter, (2000) "Southeast Asia and the Golden Triangle's Heroin Trade: Threat and Response" **Studies in Conflict and Terrorism** (23)2: 89-106 .

The Golden Triangle of Southeast Asia lies at the heart of the global heroin trade, accounting for roughly 60 percent of all illicit opium production. Narcotics from this part of the world have had an insidious, corrosive, far reaching and, at times, highly destabilizing impact. In particular, they have been linked to an explosion of AIDS, social instability, a lack of economic performance, official corruption and the growing force of organized crime. These effects have been felt, in one form or another throughout Southeast Asia, North America, Australasia, and Northeast Asia. Dealing with the threat posed by the Golden Triangle's heroin trade will require a fully inclusive strategy that emphasizes both supply disruption and demand reduction. While certain Southeast Asian states have pledged to intensify the scope and effectiveness of their drug policies, official apathy is widespread and continues to mitigate against effective counter-measures.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Golden Triangle, opium trade, HIV/AIDS, drug policy

Lyttleton, Chris, (2003) "Harm Reduction and Alternative Development in the Golden Triangle" **Drug and Alcohol Review** (22)1: 83 - 91 .

This paper examines the monitoring opium use and the impact of drug rehabilitation in Muang Sing Laos over the past 3 years. Their role is to provide analyses of how development projects alter the social make-up of their target communities and contribute to ways in which substance use/abuse is understood, practiced and controlled or reconfigured. In their consideration of development projects they take the perspective that harm reduction can and should include pre-emptive concern with

factors that promote damaging drug use in the first place and furthermore, that these factors are at times the products of the distinct drug reduction strategies themselves.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Golden Triangle, opium trade, drug reduction

Mullany, L. C. (2003) "HIV/AIDS Knowledge, Attitudes, and Practices Among Burmese Migrant Factory Workers in Tak Province, Thailand" **AIDS Care** (15)1: 63 - 70 .

Little information is known regarding the level of knowledge among Burmese migrant workers along the Thai/Burma border concerning risk factors, prevention or transmission of HIV. The Burma Medical Association (BMA) and National Health and Education Committee (NHEC) collected data on knowledge, attitudes and practices among 725 factory workers in Tak Province, Thailand during July 2000. We present results from a secondary analysis of these data. Responses were grouped into prevention, transmission and risk categories, and percentages answered correctly were recorded. The survey reveals a significant lack of knowledge about HIV among factory workers and indicates that a sub-population of Burmese people appears to lack the most basic information about the epidemic.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Tak, Burmese, labor migration, HIV/AIDS, health discourse, practical knowledge

Reynolds, Craig J. , (1996) "Globalization and Cultural Nationalism in Modern Thailand" **Southeast Asian Identities: Culture and the Politics of Representation in Indonesia, Malaysia, Singo** ()Singapore: Institution of Southeast Asian Studies.

This paper examines crossed the Thailand-Myanmar border as the first officially organized overland motor caravan from Thailand to China. The motor caravan included the tourism authority of Thailand. The capital of the Sishuangbanna region in Yunnan, live many Tai Lue people, whose culture resembles that of the Thai. The Tai Lue

"kingdom" vanished after the Chinese community. This caravan supported from the ASEAN countries to stimulate decentralization and to push development towards periphery has led to a proliferation quadrangles, squares and circle. Thailand presented tourism policy in the main idea of culture like a cultural capital, this policy will anti drug trade from Khun Sa around Golden Triangle in Northern Thailand.

Keywords: culture and development, northern Thailand, border study, nationalism, tourism, historical study

Fink, Hans, (2001) "Nature Through Western Eyes" **Forest in Culture-Culture in Forest: Perspectives from Northern Thailand** (21-32)Tjele: Research centre on Forest and People in Thailand, Danish Institute of Agricultural Sciences, Research Centre Foulum....

This article the writer will concentrate on the concept of nature, and attempt to show how people consider very different very different domains to be nature. These differences play an important part in our understanding of the forests as nature, and make it systematically difficult to compare the conception of nature in East and West, for no non-European language has a word precisely equivalent to the word 'nature' with all of the same ambiguities but they, on the other hand, probably have words with quite different ambiguities. Let us begin by looking a little more closely at the history of the word 'nature' as it is used in most European languages.

Keywords: culture and development, northern Thailand, environmental discourse, historical study, comparison study

Ivarsson, Soren, (2001) "Man, Nature and Environmentalism in Thailand: The Role of Buddhism" **Forest in Culture-Culture in Forest: Perspectives from Northern Thailand** (33-54)Tjele: Research centre on Forest and People in Thailand, Danish Institute of Agricultural Sciences, Research Centre Foulum....

This paper will discuss some preliminary observations concerning the role of Buddhist, Buddhist monks and Buddhist symbolism in the environmental debate and

action in Thailand. The writer will do this by exploring two aspects. First, how Buddhism has been associated with a distinct environmental ethic as expressed in the notion of "Green Buddhism" or "Buddhist ecology". Second, how Buddhist monk and Buddhist symbolism have entered environmental activism. Through this discussion the aim is to show how Buddhism and Buddhist symbolism have been used by groups in Thai society to legitimate different positions in the environmental debate and activism in Thailand and in the social struggle over access to natural resources. A struggle which involves different positions about what constitutes an environmental problem and how it should be solved. Before dealing with these aspects he will deal with the term 'thammachat' -the common Thai term for "nature" -and its Buddhist connotations.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Buddhism, environmental discourse, social movement, discursive practice

Isager, Lotte, (2001) "History and People of North Thailand" **Forest in Culture-Culture in Forest: Perspectives from Northern Thailand** (85-116) Tjele: Research centre on Forest and People in Thailand, Danish Institute of Agricultural Sciences, Research Centre Foulum....

This article focusing on two main themes-the social and political organisation of people and relationship between people and forest. The article is divided into three sections. Following an introduction that outlines the history of King Mengrai, founder of Chiang Mai, and his role in Thai historiography, the first section deals with the pre-modern social and political organisation of people in northern Thailand, the 'meuang'. In second section the region of King Chulalongkorn (1868-1910), during this period, the forest became changes affected the traditional concept of space and peripheral peoples is left an open question in need of further research because no available English language evidence permits clear conclusion on this issue. The third section covers the period since the late 1950s, when Northern Thailand has been completely assimilated into the Thai nation-state.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, historiography, nationalism, environmental discourse

Sureeratna Lakanavichian, (2001) "Forest Policy and History" **Forest in Culture-Culture in Forest: Perspectives from Northern Thailand** (117-30) Tjele: Research centre on Forest and People in Thailand, Danish Institute of Agricultural Sciences, Research Centre Foulum....

This study, aspects of the background for and the impact of the logging ban and related policies have been analysed (the completed study will be published in a separate working-paper). Critical factors in the Thailand case study are identified to help the reader understand the criteria conducive to success as well as the shortcomings of the logging ban. This study also seeks to provide the context for the logging ban within the overall framework of Thailand's conservation strategy for attaining effective forest conservation, focusing on multipartite participation and healthy ecosystems at large.

Keywords: culture and development, northern Thailand, conservation strategy, forest conservation, discourse

Olsen, Carsten S., (2001) "The Forest as a Resource for Non-timber Produce " **Forest in Culture-Culture in Forest: Perspectives from Northern Thailand** (131-48) Tjele: Research centre on Forest and People in Thailand, Danish Institute of Agricultural Sciences, Research Centre Foulum....

In the past 15 years, there has been a huge increase in non-timber forest product research internationally. This paper presents an overview of the main issues in non-timber forestry today. Furthermore, based on a review of literature on non-timber forestry in Thailand, the paper assesses the state-of-knowledge of non-timber forest product utilisation and conservation in Thailand. It is clear that non-timber forest product research in Thailand is at an early stage: very limited information is available on the ten key

factors characterising non-timber forestry. Future research could benefit from recent international experiences and research model developments.

Keywords: culture and development, northern Thailand, discourse, forest conservation, forest product

Hansen, Peter K., (2001) "The Forest as a Resource for Agriculture in Northern Thailand"
Forest in Culture-Culture in Forest: Perspectives from Northern Thailand (147-76)Tjele:
 Research centre on Forest and People in Thailand, Danish Institute of Agricultural
 Sciences, Research Centre Foulum....

This paper deals with the small proportion of farming that is still closely linked with forest resource, i.e. traditional shifting cultivation, bush and grass-based fallow system, and recently intensified permanent cropping carried out in the upland and highlands of northern and western Thailand. Shifting cultivation systems have therefore changed dramatically in most areas, both by force and by people adapting new technologies in response to new opportunities, particularly improved road access and market opportunities. This paper examines the forest as an ecological resource for agriculture in the forest of Northern Thailand, particularly looking into environmental factors influencing the choice of land, crop, and fallow systems.

Keywords: culture and development, northern Thailand, forest management, agriculture, shifting cultivation, discourse

Hansen, Peter K., (2001) "Environmental Variability and Agro-Ecological Stratification"
Forest in Culture-Culture in Forest: Perspectives from Northern Thailand (163-76)Tjele:
 Research centre on Forest and People in Thailand, Danish Institute of Agricultural
 Sciences, Research Centre Foulum....

This paper describes the environment and land-use patterns in a mountainous watershed in Northern Thailand, and stratifies the area into three broad agro-ecological zones. The study recommends the development of an agro-ecological classification

model for Northern Thailand and adjacent areas, and suggests that characteristics related to elevation, bedrock and conditions would be important parameters in such a model.

Keywords: culture and development, northern Thailand, environment, land-use, agro-ecological classification, resource management

Kaae, Berit C., (2001) "Tourism and the Doi Inthanon National Park" **Forest in Culture-Culture in Forest: Perspectives from Northern Thailand** (177-212) Tjele: Research centre on Forest and People in Thailand, Danish Institute of Agricultural Sciences, Research Centre Foulum....

This paper summarises existing knowledge about tourism in Doi Inthanon National Park (DINP) and future research needs. The analysis of tourism DINP includes 4 distinct perspectives. Firstly, a natural resource protection perspective of ensuring that the unique quality of DINP are protected from overuse and can be by enjoyed by future generations. Secondaly, a visitor perspective of providing tourists with quality experiences and educational aspect in DINP. Thirdly, a local community perspective of ensuring villages in DINP an equitable share of the benefits from tourism and opportunities to maintain their culture. Fourthly a stakeholder perspective of stimulating dialogue and involvement of relevant groups in the management of DINP.

Keywords: culture and development, northern Thailand, tourism, resource management, discourse

Texen, Vibeke, (2001) "Tropical Forest as a Resource for Science and NGOs" **Forest in Culture-Culture in Forest: Perspectives from Northern Thailand** (213-34) Tjele: Research centre on Forest and People in Thailand, Danish Institute of Agricultural Sciences, Research Centre Foulum....

The article will demonstrate how certain aspects of scientific and NGOs activities interact in the way that can only be considered a strategic alliance of a political nature, with the aim of conquering and controlling well-defined geographical areas in order to be able to exercise their professional trades. A vital in this alliance, it is shown, is a local community- a concept invented by politics, sanctioned by science and very popular among the funding agencies. That local people-often poor, exploited and suppressed- deserved- deserve our attention and assistance is not the question; the question is if their as well as our interests are best served by them acting as a local community and as part of the science-NGOs alliance.

Keywords: culture and development, northern Thailand, activist, political nature, control property, forest community

Connors, Michael Kelly, (2002) 'Power of the Land: The Politics of Strategic Mobilisation in Thailand' The Paper Presented at 8th International Conference on Thai Studies January 9-12, 2002 Ramkhamhaeng University Nakhon Phanom, Thailand.

This paper studies the attempt to draw up a charter for political. Social and economic change by Local Development Institute and Civic Net It is concerned with how these group's mobilisation efforts were part of a broader redefinition of "democracy" which endeavours to give voice to the "local" While some have criticized localism as reactionary and nationalistic. This paper attempts to locate its role in developing a reformed national ideology.

Keywords: culture and development, northern Thailand, civil society, localism, national ideology

Ewers, Kirsten, (2002) 'Formal and Informal Institutions in Forest Management in Nan' The Paper Presented at 8th International Conference on Thai Studies January 9-12, 2002 Ramkhamhaeng University Nakhon Phanom, Thailand.

The analysis for Nan points to different roles for the village committee, for the TAO and for the watershed networks respectively that cut across administrative boundaries. It shows that for different resource management goals a multiplicity of local institutions may be better suited (in terms of capacities and cost-benefits patterns) than a single one to enter into a joint forest management setting with the RFD to attend to these different goals. The goal has been to support the current thinking around development of effective decentralized management institutions by investigating the foundations of successful collective action for forest conservation, the incentives that move villagers to organize and the broad institutional landscape at the local level in Nan.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Nan, resource management, grassroots movement, decentralized management, collective action, forest conservation

Gehrt, Bent Detlef, (2002) 'Working Men: Male Worker Identity in the Northern Region Industrial Estate, Lamphun, Thailand' The Paper Presented at 8th International Conference on Thai Studies January 9-12, 2002 Ramkhamhaeng University Nakhon Phanom, Thailand.

This paper aims to explore how male workers identities are constructed and reconstructed in the Northern Region Industrial Estate (NRIE), through experiences of migration, industrial employment, urban settings and derivative new possibilities for consumption. This research have tended to focus on the social lives and identities of young female migrant workers, while leaving male identity as a non-question. This has reinforced the impression that male identity has been more or less static. Men have often been characterized by having higher mobility and fewer obligations towards family than women and thus believed to experience fewer conflicts of identity when migrating

to the city. The paper will address above mentioned assumptions based on on-going ethnographic research conducted among young migrant workers employed in factories at the NRIE in Lamphun, Thailand.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Lamphun, gender, migration worker, identity, migration, consumption

Higuchi, Machiko, (2002) 'Commercial Sex Workers (?)' The Paper Presented at 8th International Conference on Thai Studies January 9-12, 2002 Ramkhamhaeng University Nakhon Phanom, Thailand.

The aim of this research is to explore the reasons and factors for women becoming Commercial Sex Workers (CSWs) and general workers in Thailand. Utilizing qualitative research methodology 21 CSWs and 18/ general workers were engaged in-group discussions. One or two each group was interviewed in-depth. The main reason of women workers becoming involved in the present occupation was economic factors. CSWs with low income came from the poorer regions of the country. The majority of CSWs came from the Northern region and general workers were from the Northeast, which is one of the poorest areas of the country. Regarding knowledge STD/HIV among women workers, general workers who were also exposed to it, had much less knowledge than CSWs. Speedy action to be taken in providing job opportunities with adequate income for females and health education regarding STD/HIV to all children from their young age were recommended by the researcher.

Keywords: culture and development, northern Thailand, sex worker, poverty, development discourse

Jacobsen, Thomas B.T., (2002) 'Thai Masculinity and Urban Leisure Space' The Paper Presented at 8th International Conference on Thai Studies January 9-12, 2002 Ramkhamhaeng University Nakhon Phanom, Thailand.

Based on ethnographic fieldwork currently being carried out among young, male workers in the Northern Region Industrial Estate, Lamphun, this paper seeks to understand the significance of urbanized leisure space for contemporary expressions of Thai masculinity. The author views urbanized space-the city- as a fundamental condition of life in (Thai) modernity and conceptualize it as a social space constituted by masses of strangers who circulate among one another. As such, the spread and impact of urbanity is to some extent geographically varied. This paper seek to move beyond earlier investigations of Thai male gender, which to a large extent have taken notions of gender as found in various texts (incl. ritual as text) as their point of departure. Thus my point of departure in this investigation of Thai masculinity is the concrete, material life-world of young, male workers in Lamphun.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Lamphun, labor relation, gender, masculinity

Romyen Kosaikanont and Winnett, Adrian B., (2002) 'The Gendered Impact of the Economic Crisis - A Comparative Study of Urban and Rural Communities in Northern Thailand' The Paper Presented at 8th International Conference on Thai Studies January 9-12, 2002 Ramkhamhaeng University Nakhon Phanom, Thailand.

This paper presents an empirical study of the impacts of the economic crisis in Thailand in 1997 and the following Economic Structural Adjustment Programmes (ESAPs) from a gender perspective. The effects of the crisis on an urban and rural community in Northern Thailand are compared. This is done using a Before and After Approach, which compares situations before and after the crisis, paying particular attention changes in household expenditure pattern. In general, different individuals within a household experience different impacts. This can be related to each individual's

resource profile, responsibilities and socio-economic status, both in the household and wider society. This paper focuses on the influence of gender on these identified factors and on the consequences for impact severity.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, gender, rural community, socio-economic

Marsh, Kevin P., (2002) 'Ethical Verses Self-interested Rationality: Traditional Forest Use Norms, the Market, and the Community Forest Bill in Thailand' The Paper Presented at 8th International Conference on Thai Studies January 9-12, 2002 Ramkhamhaeng University Nakhon Phanom, Thailand.

This paper concern over the influence of the market on resources allocation is mirrored in the debate between environmental economists and their detractors. Here again the issue of concern is the role that social norms play in distributional issues and their relationship to the value form assumptions made by proponents of the market mechanism. Specifically, the debate manifests itself as one of the commensurability of individual preferences and socially derived values. A Contingent Valuation survey was designed that allowed the commensurability of values to be investigated from a psychological perspective, and was implemented in a number of Thai and Karen communities in the Northern Thai region in order to determine the relationship between economic (consumer) and socially derived (citizen) values. The psychological conception of citizen and consumer values as being commensurable preferences is upheld in support of the idea that the two value forms can be offset against each other in decision making and that economic value could undermine those of the community.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, comparative study, psychology, consumerism, economic value

Michinobu, Ryoko, (2002) 'Framing Love, Desire, and Identities: A Search for Alternative Sexual Norms among Young Factory Women in Northern Thailand' The Paper Presented at 8th International Conference on Thai Studies January 9-12, 2002 Ramkhamhaeng University Nakhon Phanom, Thailand.

This paper explores shifting sexual identities and practices among young factory women in northern Thailand. The author will examine how they construct their sexual identities and practices. Their sexual behavior expressed and emergence of alternative sexual norms that did not follow sexual prescription in northern villages. Although their sexual behavior did not conform to traditional sexual norms, however, young factory women reject to be labeled as "bad women" a term mostly used for women who have "loose" sexual behaviors. Rather, they tried to reconstruct alternative standards by which they judge "goodness" or "badness" of their sexual behaviors. In this presentation, the author will show how they frame love, desire, and sexual identities, in their search for alternative sexual norms. In the current Thai society, youth sexual culture is widely debated and often seen "in a crisis". This paper points out a need for a thorough examination and careful understanding of the changing state of youth sexuality.

Keywords: culture and development, northern Thailand, gender, labor relation, sexual identity, sexual value, sexuality

Safman, Rachel Miriam, (2002) 'Belling the Tiger, Bounding the Village: Locating the Organic Boundaries of Communities Through Their Collective Response to HIV/AIDS' The Paper Presented at 8th International Conference on Thai Studies January 9-12, 2002 Ramkhamhaeng University Nakhon Phanom, Thailand.

This paper examines the definition of "community" as it is expressed through the collective activities of residents of peri-urban areas. In particular, The author looks at the ways in which persons living in a non-urban area on the periphery of Chiang Mai City have organized themselves to address the needs of persons affected by AIDS. The author also compare the activities (AIDS-related and other) carried out within the

organically defined social spaces and the terms used to define them to the rhetoric of "community" appearing in government documents. Finally, the author discusses some important discrepancies between the organic and administrative definitions of "community", and the implications of these differences in terms of the Thai state's ability to collaborate with localities to address the social welfare needs of persons in peri-urban areas.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, HIV/AIDS, peri-urban areas, community discourse

Sobieszczyk, Teresa, (2002) 'Local Meanings, Global Destinations: Constructing a Culture of International Labor Migration in Northern Thai Villages' The Paper Presented at 8th International Conference on Thai Studies January 9-12, 2002 Ramkhamhaeng University Nakhon Phanom, Thailand.

In the past thirty years, temporary overseas labor migration from some Thai villages has increased dramatically, contributing to fairly rapid economic and social change in those villages. Temporary international labor migration has multiple meanings, both for the migrants themselves and for their family members, friends, and neighbors left behind. In this paper, the author uses qualitative data from three sub-districts in Northern Thailand to explore some of the meanings of short-term international labor migration for the international labor migrants themselves. The author examines how these meanings are translated to others in the sending communities, helping to form a 'culture' of international labor migration, which, in turn, contributes to further international labor migration, both by former migrants and by a broader cross-section of community members hoping to tap into some of the economic, social, and political benefits of working abroad.

Keywords: culture and development, northern Thailand, labor migration, discourse, identity, social space

Callahan, William A. , (2003) "Beyond Cosmopolitanism and Nationalism: Diasporic Chinese and Neo-Nationalism in China and Thailand" **International Organization** (57): 481-517 .

This article highlights the dynamic interaction between Chinese, Thai, and Sino-Thai identity construction, on the one hand, and the mutual production of domestic and international politics, on the other. It questions how nationalism and cosmopolitanism are formulated by arguing against the popular notion that a diaspora is a cosmopolitan community situated in a foreign nation. Diasporic public spheres are critically examined to show how Sino-Thai identity is produced in relation first to neo-nationalism in Thailand and China, and second in specific contexts within Thailand that call into question essential notions of Thai, Chinese, and overseas Chinese identity. The article uses the ethnographic approach of anthropological constructivism to build on sociological constructivism's focus on national identity, norms, and formal institutions.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chinese, diasporic, ethnicity, nationalism, identity, anthropological constructivism

J. Jittiwutikarn , (2000) "HIV Incidence Rates Among Drug Users in Northern Thailand" **Epidemiology and Infection** (125)-: 153-58 .

Drug use is a major mode of HIV transmission in Thailand. This study determined HIV incidence rates among drug users in a regional drug treatment centre in northern Thailand. A retrospective cohort of repeatedly-hospitalized drug users between 1993 and 1997 was formed and HIV incidence rates were calculated. The overall incidence was 11.44 per 100 person-years of observation. Gender, age, religion, ethnicity, education, employment, income, reasons for drug use, type of drugs, mode of use, spending on drugs, and referral for treatment are associated with HIV incidence. However, there are no associations between HIV incidence and history of treatment and mode of discharge from the centre. This implies that current treatment modality has no impact on HIV infection risk and other therapeutic approaches should be explored.

Keywords: culture and development, northern Thailand, HIV/AIDS, discourse, drug user, social space

Sobieszczyk, Teresa , (2000) 'Success is Just a Plane Ride Away: Temporary Overseas Labor Migration in Rural Northern Thailand' Ph.D in Development Sociology Cornell University.

This thesis is based on field research she conducted in northern Thailand, Lamphun. This phenomenon can be observed in northern Thai communities, where the emphasis on the positive outcomes of labor migration and the tendency to omit reference to negative aspects of those experiences support the development of a localized 'culture of international labor migration,' which, in turn, contributes to further international labor migration. This research focuses largely on the powerlessness, naiveté or economic dependence of Thais migrants. The emphasis is on the agency in using opportunities to reshape their own and their families' social and economic prospects within both their communities and the broader Thai society.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Lamphun, labor, migration, discourse, power relation

Lyttleton, Chris, (2000) **Endangered Relations: Negotiating Sex and Aids in Thailand** Bangkok: White Lotus.

This paper examines the people in situation of HIV/AIDS in Northern Thailand. The endangered relations is a brilliant study of the social and cultural forces shaping the HIV/AIDS epidemic in Thailand. AIDS has become an increasingly prominent symbol of modernity in Thailand, yet ways of dealing with it draw on time-honoured understandings of fate and misfortune, disease and contagion, gender and pollution. Endangered Relations describes how over the past ten years public health manoeuvres to control the threat of HIV infection have meshed with local understandings of identity and sexuality. It is a study of the way in which Thai social relations, in particular Thai sexualities, shape

the history of AIDS in Thailand and it offers a unique perspective on the complicated ways that sexuality and disease are negotiated in cultural, political and human terms.

Keywords: culture and development, northern Thailand, HIV/AIDS, modernity, gender, sexuality, identity, negotiation

Kingshill, Konrad , (1991) **Ku Daeng-Thirty Years Later: A Village Study in Northern Thailand** Illinois: Southeast Asia Publications Northern Illinois University.

This book examines Northern Thailand in Western view after the second of World War. This book is classic anthropological study in Thailand. The fourth edition of a study begun in 1953-54 and updated with new field data every ten years, Kingshill's volume contains valuable material on Northern Thai village life, rituals, and beliefs. Ku Daeng--Thirty Years Later is the first of the four editions to be published outside Thailand and is the most comprehensive of the three updates.

Keywords: culture and development, northern Thailand, historical study, anthropological study, village life, rituals, belief system

Hayashi, Yukio , (2003) **Religion In the Making of a Region** Sydney: Region: Southeast Asia/Asean Format.

This detailed ethnography of Thai-Lao village people of North Thailand is based on substantial fieldwork undertaken by cultural anthropologist Hayashi Yukio in the 1980s and 90s. The daily lives and the dynamics of their practical Buddhism are presented with black and white photographs and tabulated data. With glossary, references, bibliography of Western, Thai, Lao and Japanese resources and index. Practical Buddhism Among the Thai-Lao.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Buddhism, everyday life practice, cultural capital

Chattip Nartsupha, (1999) **The Thai Village Economy in the Past** Chiang Mai: Silkworm Books.

The first developed from the intersection of the academic pre-eminence of varieties of Marxist thinking about the "Third World" and the struggles of anticolonial peasant-based revolutionaries and produced a high age of romanticism about the Southeast Asian village and the unfortunate victims who inhabited them. The origins of the second are more uncertain, but probably represent, paradoxically, a Thai appropriation of those Western social-science constructions of Thai cultural uniqueness which were especially popular in the 1950s and 1960s.

Keywords: culture and development, Thailand, Marxist, cultural community, anticolonial, peasant society

Tannenbaum, Nicola, (2000) **Founders' Cults in Southeast Asia** Bangkok: Thailand Format.

"Founder's cult" is an analytical term used by anthropologists to describe the practices and beliefs which arise from the "contract" between the original founder(s) of a settlement and the spirit owners or occupiers of a given territory. In these 13 papers anthropologists explore general and particular aspects of founders cults in various areas in Southeast Asia including: the Chinese borderlands of Northern Southeast Asia; Akha villages of Northern Thailand; the Toraja Highlands, Sulawesi; Central Sulawesi; Karen forest and village settlements in Thailand; the Gumai of South Sumatra; Thai-Lao villages in Northeast Thailand and observances associated with Phaya Sihanataraja (d.1883) said to be a or the founder of Maehongson and town near the Thai/Burma border.

Keywords: culture and development, northern Thailand ,Maehongson, ethnicity, belief system, comparison study, historical study

Sobieszczyk, Teresa , Knodel, John et al, (2003) "Gender and Wellbeing Among Older People Evidence from Thailand" **Ageing and Society** (23)6: 701-35 .

This research examines the analysis of census and survey data from Thailand, however, indicates a far more complex association between gender and various aspects of ageing. Through an examination of various demographic, economic, psychosocial and health variables, it is found that older Thai women do face certain disadvantages compared to their male counterparts, including lower education and literacy, far higher levels of widowhood and living alone, and a lower likelihood of receiving formal retirement benefits. Our analysis provides some support for a lifecourse perspective, that relates gender differences in old age to differences in earlier life experiences, roles and reward structures, particularly access to retirement pensions and the type of support older men and women provide for their co-resident children. The study concludes with research and policy recommendations.

Keywords: culture and development, northern Thailand, demography, gender, age, health, retirement

Phakru Weerathamphiban , (2000) 'Mobilization of Buddhist Monks for HIV/AIDS Response: From Denial, Ignorance, to Dedication' Paper Presented at XII International AIDS Conference Durban South Africa 9-14 July 2000..

In the context of eastern customs and Thai culture, Buddhism is the major religion. This paper examines HIV/AIDS is a social problem in which religion can be mobilized to urge sensibility and practice of the people to address AIDS prevention, care, and to create a supportive community. HIV/AIDS have effect all social sectors. Buddhist monks can utilize their representative role as a religious figure and the Buddhist doctrines to teach communities method of AIDS prevention, care, and to build a self-supporting community. Changes from denial and ignorance to dedication can derive from direct learning by expose the epidemic.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Buddhist monks, HIV/AIDS, community support

Unchalika Pintatum, (2000) 'Home Based Care in an HIV Epicenter, Northern Thailand: From Difficulty to Effectiveness of 7-Years Implementation' Paper Presented at XII International AIDS Conference Durban South Africa 9-14 July 2000.

This paper examines home base care for people living with HIV/AIDS is a major component of holistic and continuum of care as well as to utilize hospital resources appropriately and efficiently. To establish the service is complex and need inter-sectoral cooperation. The medical care confined to hospitals. Consequently, due to the workload of unnecessary admission and the aim to providing holistic and continuum care to PWAs, the home based and community based care at Mae Chan District Hospital. The home based care service affects in decreasing of social discrimination and stigmatization. The service is also the origin of community based AIDS program. In resource-limited setting, the day care center service is an alternative and supplement with enhancing in greater involvement of PWAs.

Keywords: culture and development, northern Thailand, HIV/AIDS, community support, social discrimination, stigmatization

Pitsanulak Kantawee , (2000) 'Wholistic Care for People Living with HIV/AIDS by Community: A Case Study from Mae-Rai Sub-District, Chiang Rai Thailand' Paper Presented at XII International AIDS Conference Durban South Africa 9-14 July 2000.

This paper examines the community based care is a major component of caring to people living with HIV/AIDS. Within the community, the holistic care (health, economic, social) must be provided to the infected and affected people. The encouragement of community participation needs the sophisticated approached and support. The partnership of the community in the community base program is an essential component to provide holistic care to PWAs effectively and sustainability. The

decrease in discrimination and stigmatization, and the community prevention has also yielded from this approach of community participation.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Rai, HIV/AIDS, community health care, community participation, discrimination, stigmatization

Sawarin Sinsomboontong, (2000) 'A Large Scale Implementation of Community-Based AIDS Programs in an HIV Epicenter, Northern Thailand' Paper Presented at XII International AIDS Conference Durban South Africa 9-14 July 2000..

This paper examines the complexity of the HIV/AIDS context needs multi-faceted approaches and continual development. The recent holistic strategy is directed towards the inclusion of the community for full participation, the integration of prevention and care, greater involvement of people with AIDS (GIPA), aiming self-sustainability, and creating supportive community. The major components of community-based AIDS programs must consist of real participation, the integration of AIDS into existing community development, strategies of care and prevention, the greater involvement of people with AIDS, and proper management skills. The large-scale implementation of integrated community based AIDS program needs strong political support and transparent administration.

Keywords: culture and development, Northern Thailand, HIV/AIDS, holistic strategy, community participation, community practice

Janssen, Megan , (2000) 'Cross-Border Initiative: Norwegian Church Aid - AIDS Program in South East Asia' Paper Presented at XII International AIDS Conference Durban South Africa 9-14 July 2000.

This paper examines the responding to the AIDS epidemic varies from one country to the next as a result of differences in the phase of the epidemic, awareness level, resource, and policy advocacy. Despite the contrast, Norwegian Church Aid-AIDS

Program has bridged the gap between Thailand's northern border with neighbouring countries for HIV/AIDS program by breaking the silence with inter-country cooperation. The policy advocacy, raising awareness, and immediate response for effective AIDS programs can accelerate and transfer to other nations. For late country epidemic recipients, inter-country mutual learning is an essential strategy to avoid repeating mistakes and for the progressive movement forward in combating the diffusion of HIV/AIDS.

Keywords: culture and development, northern Thailand, HIV/AIDS, border study, religion belief

Phakru Weerathamphiban , (2000) 'Mae Chan Monk Movement: A Buddhist Response to the AIDS Epidemic in the Northern most Province of Thailand' Paper Presented at XII International AIDS Conference Durban South Africa 9-14 July 2000.

This paper examines the main mode and risk of HIV/AIDS transmission in northern Thailand is through improper sexual behavior and drug substance abuse. Buddhism is a major religion with doctrine aim to assist in controlling and amending social ills and misbehavior. The appropriate mobilization can put religious institution to play a vital role in AIDS prevention and care. Religious institutes play a crucial position in AIDS prevention and care. The role in spiritual support, controlling misbehavior, and compassionate practice are the common goal of religion trust and AIDS prevention and care. The religion institutes are also the keys in local resource mobilization.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Rai, HIV/AIDS, sexuality, drug use, Buddhism, community practice

Bongkot Supawitkul, (2000) 'Immigrant Workers and HIV/AIDS: The Gender Differences in HIV/AIDS Vulnerability' The Paper Presented at the Twelfth International AIDS Conference Durban South Africa 9-14 July 2000.

This paper focuses on gender inequality issue needs more consideration for effective measures. Gender is a major factor influencing and exposing risk on immigrant worker along the Thailand-Myanmar border. Analysis of sentinel HIV zero-surveillance of immigrant workers from 1996 to 1999 based on sex differences and gender related data derived from interviews of immigrant workers at Chiang Rai province. Female immigrants are socially and culturally more vulnerable to AIDS infection than male due to the lack of safe employment opportunities, lack of negotiation skills, and the commercial sex industry incentives. Gender is evidently a major issue that needs to be addressed and integrated into AIDS programs in order to prevent a greater spread of the epidemic.

Keywords: culture and development, northern Thailand, HIV/AIDS, border area, immigrant worker, gender, commercial sex

Manit Kerdkan, (2000) 'HIV/AIDS Multi-Surveillance in an HIV Epicenter, Northern Thailand: Trends Implication, and Interpretation' Paper Presented at XII International AIDS Conference Durban South Africa 9-14 July 2000.

This paper examines HIV/AIDS has now become a disastrous pandemic with a relative long incubation period making surveillance of a disease a challenge. Multi-surveillance systems have been developed but the result utilization needs careful interpretation. Chiang Rai province has population of 1.2 million citizens. The HIV epidemic has erupted since 1988. Three main methods of AIDS surveillance systems have been executed as an attempt to determine and monitor the trends. Each surveillance methods have their own strengths, weakness and financial costs. In attempting to trace the trends and implications of the spread of HIV/AIDS, interpretation requires close and careful examination. All interpretation should be integrated for obtaining more accurate results.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Rai, HIV/AIDS, interpretation, practical knowledge

Bongkot Supawitkul, (2000) 'Conventional Detoxification and HARM Reduction in Northern Thailand: 10 Years' Results and Constraints' Paper Presented at the Twelfth International AIDS Conference Durban South Africa 9-14 July 2000.

This paper examines HIV spread among drug user is often neglected due to difficulty in management, target-population accessibility and legal issues. There is an urgent need for paradigm shifts in response. An innovative approach of harm reduction strategy was developed for many years but multi-factorials obscure the implementation. Harm reduction implementation needs holistic approach including changing professional attitude and building up supportive system by raising awareness and acceptance of policy makes, medical professions, clients, and communities. The supportive laws are also crucial.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Rai, drug user, legal, contesting discourse

Unchalika Pintatum, (2000) 'Counseling Service Model for Pregnant Women in Prevention of Mother to Child Transmission of HIV' Paper Presented at XII International AIDS Conference Durban South Africa 9-14 July 2000.

The use of antiretroviral to prevent HIV transmission from mother to child is the most breakthrough scientific innovation for the two-decades of the AIDS epidemic. The full and effective utilization of the regimens must cross many barriers and needs the effective holistic counseling for pregnant women. Antiretroviral implementation of prevention of HIV transmission from mother to child needs improvement and modification effectiveness and efficiency of the anti-retroviral regimens.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Rai, HIV/AIDS, motherhood, feminism

Kittima Kantisin, (2000) 'Chiang-Rai Provincial Youth Network: Risks, Poles, Responsibility and Reassurance in Confronting with AIDS' Paper Presented at XII International AIDS Conference Durban South Africa 9-14 July 2000.

This paper examines Youth are the most vulnerable to the HIV/AIDS epidemic. Globally, the greatest percentile of newly HIV infected case occurs amongst the youth. In developing the roles and responsibilities of young adolescents, youth have the potential to respond to the HIV pandemic and suspend the rapid spread of AIDS infection amongst this age group. The risk of youths becoming victimized to HIV/AIDS can easily be reduced through providing the youth with proper education and knowledge pertaining to the perils and protection against AIDS. As well, when youth can identify with roles and responsibility to work on AIDS, along with having community acceptance and support, become crucial components for preventing youth from becoming HIV infected.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Rai, HIV/AIDS, youth, risk theory, community practice

Pimpawan Boonmongkon, (2001) "Mot Luuk Problems in Northeast Thailand: Why Women's Own Health Concerns Matter as much as Disease Rates" **Social Science & Medicine** (53): 1092-112.

This paper considers women's illness experiences that self reported rates of gynecological complaints are high and a significant women's health concern in rural northeast villages. This study demonstrates why attention to women's own health concerns is as important to address in health programs as rates of disease, and why common gynecological problems and work-related complaints are important to take seriously rather than dismiss as psychological or routine and expected. The writers

argue that there is a strong needs to conduct ethnographic research on women's health problems as a complement to, and not merely a support for, epidemiological research. An evidence-based approach to health policy needs to be accompanied by a more humanistic approach to understanding health care needs.

Keywords: culture and development, northern Thailand, gender, psycho analysis feminism, health care

Fordham, Graham , (2001) "Moral Panic and the Construction of National Order: HIV/AIDS Risk Groups and Moral Boundaries in the Creation of Modern Thailand"

Critique of Anthropology (21)3: 259-361.

This article examines some of the major concepts used to model the Thai AIDS epidemic and to direct interventions, in particular, the concepts of discrete groups and of the sequential spread of HIV from group to group in a wave-like fashion which, although they have been largely discredited in the international AIDS literature, retain a high degree of currency in Thailand. The writer argues that Thailand's HIV/AIDS epidemic had the effect of bringing sexual practices from the private sphere into public arena, where the concept of risk group rendered visible the social body of modern Thailand as a hierarchy of risk, with specific groups attributed behaviors necessitating control. Thai AIDS discourse has not only failed to transcend state and middle-class notions of morality and normative, but it has also failed to come to terms with Thailand's changing sexual cultures.

Keywords: culture and development, northern Thailand, middle class, HIV/AIDS, nationalism, sexuality, social space, discourse, morality

Lyttleton, Chris, (2002) "Sister Cities and Easy Passage: HIV, Mobility and Economies of Desire in a Thai/Lao Border Zone" **Social Science & Medicine** (54): 504-18.

This paper considers a border zone between Thailand and Laos to show that the links between movement and HIV vulnerability are not confined to stereotypical instances of coercion and exploitation. Rather the writers demonstrate that HIV risk in this area is a product of both a sense of community and a sense of difference that together foster a range of intersections based on mobility back and forth across the border. As HIV/AIDS prevention programs increasingly control forms of sexual interaction the border provides a practical and symbolic opportunity to establish new forms of sexual relationship falling outside these constrain. This tendency to move outside bounds is not limited to border areas but has implications for preventions programs everywhere.

Keywords: culture and development, northern Thailand, HIV/AIDS, border area, sexuality, coercion, exploitation, power relation

Rigg, Jonathan and Ritchie, Mark A. , (2002) "Production, Consumption and Imagination in Rural Thailand" **Journal of Rural Studies** (18)4: 359-71.

This paper examines the transformation of rural areas from zones of production to arenas of consumption is well established in the literature focusing on the developed world. Less so the developing world. The paper opens by providing a critique of the construction of the rural idyll in Thailand, tracing this back to what is sometimes suggested to be the first piece of Thai literature. The discussion then turns to show how this construction of a rural past infuses ideas about the present and the policies promoted by local NGOs and others. The consumption of rural Thailand by new classes, is exemplified by reference to two case studies; a hotel with a 'working' farm and an elite school. The infiltration of new groups in rural Thailand, with new agenda has, created tensions while also providing new opportunities for traditional rural classes.

Keywords: culture and development, northern Thailand, consumption, production, class differentiation

Forsyth, Timothy , (1993) 'Non-Regulated Tourism as a Form of Environmental Management in Northern Thailand: The Case of Pha Dua, Chiang Rai' The Paper Presented at 5th International Conference on Thai Studies-SOAS, London, 1993.

In northern Thailand, tourism has grown rapidly in recent decades in a landscape held by many to be ecological fragile. The Thai government has encouraged both parks and non-regulated tourism among hill farmers as ways to reduce agriculture. This paper describes research undertaken to identify the success of non-regulated tourism in addressing problems of environmental degradation. Research aimed to identify how the existence of environmental degradation in one Chiang Rai village led to the adoption of tourism as a substitute for agriculture, and how the adoption of tourism impacted upon exhaustive land uses. Unlike previous studies, research was also undertaken into the nature and distribution of environmental degradation soil erosion and declining soil fertility before assessing responses to it.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Rai, agriculture production, tourism, ethnicity, identity, land uses, environment preservation

Vanderveest, Peter , (1993) 'Village in Thailand: A Critical Reassessment, National Identity and the Village in Rural Development' Paper Presented at 5th International Conference on Thai Studies-SOAS, London, 1993.

This paper examines two aspects of the relation between the social construction of villages on one hand, and the making of Thailand as a nation on the other hand. First, Thailand as a nation-state is based on the spatialization of central administration and control, so that the village is defined spatially in the institution of national administration. Second, in national narratives Thai identity is constructed as continuous or emerging through time, so that it needs to be discovered in the past as well as the present. Thai

identity is most often associated with the continuity of urban culture, religion, and kinship. However, because villages also represent the past, village often identified with the nation, and recovery of national authenticity becomes tied up with recovering and codifying the traditions of the village.

Keywords: culture and development, northern Thailand, historical construction, nationalism, identity, representation, power relation

Bupa Wattabapun, (1999) 'Women's Participation in the Campaign Against HIV/AIDS: A New Movement in Thai Civil Society' Paper Presented at the 7th International Conference on Thai Studies Amsterdam, 4-8 July 1999.

The study takes Chiang Mai as the area for the investigation about the movement for women development justifying by the fact that the area has the largest number of women development agencies in the North. Most of the agencies also serve as the headquarters for their networks in other northern provinces. In the past decade, it is safe to say that there are three types of agencies: Gos, NGOs, and higher education institutions. Later, grass-root women groups that had become strong had joined the campaigns. They encouraged the community woman to initiate some income generating activities. A form of their organization widely set up in the villages is the housewife's group. This kind of woman's organizations was the most pervasive. Women's organizations at this period were set up mostly for economic purposes.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, gender, grassroot movement, women development

Waranee Pokapanichwong, (1999) 'HIV and AIDS Deaths in Northern Community: Cultural Production and Reproduction at the Village Level' Paper Presented at 7th International Conference on Thai Studies Amsterdam, 4-8 July 1999.

This paper examines preliminary observations and discussion of on-going ethnographic research. The author will focus on the community reaction to the HIV/AIDS epidemic in relation to the local culture assessment of the northern women's sexual body. The economic foundation of this low-land khon muang community has been rice, logging, and other home-based agriculture production. Villagers, men and women have also engaged in seasonal migratory work over the past 30 years for inside and outside Thailand. This cultural women's sexual body as an economic resource remains integral, and critical to the local negotiation for rural subsistence.

Keywords: culture and development, northern Thailand, HIV/AIDS, gender, sexuality, body, production relation, comparison study, seasonal migratory work, subsistence economy

Muecke, Marjorie A., (1999) 'Death in the Family in the Era of AIDS: How does Dying of AIDS Make a Difference?' Paper Presented at 7th International Conference on Thai Studies Amsterdam, 4-8 July 1999.

This paper examines how families have reacted to AIDS. The writer has met people on the crest of change in attitude towards people with AIDS. Family caregivers, close neighbors, and some monks and rural NGOs are shifting the AIDS ideology of fear and rejection into a commitment to compassion and caring. Given the increasing numbers of deaths due to AIDS among women and children that can be anticipated, this shift at the local level is essential. There are people confront AIDS in the fresh of family members; and people transform themselves and society. Contrary to the low effectiveness of instructional STD/HIV prevention education upon risk behavior, personal confrontation is transformative and should be recognized as such in AIDS policy and programs by taking greater account of the family and local community.

Keywords: culture and development, northern Thailand, HIV/AIDS, community study, risk behavior, community practice

del Casino Jr., Vincent , (1999) 'AIDS Related NGOs: Between the 'Community' and the 'State'?' Paper Presented at 7th International Conference on Thai Studies Amsterdam, 4-8 July 1999.

This paper examines how the non-government operates in relation to the Thai state-its self-defined other. It is argued that this relationship produces a complex dialectic of resistance to state dominance by NGOs on the one hand and cooperation with the state on the other. This paper examines the broader discourses deployed by AIDS Organization and the spatial organization of those discourses in the day-to-day work of its staff. This paper thus interrogates the concepts that are places at the center of AIDS-related NGO work and examines their use in relation to the organization of health care, community and home. This paper argues that in order to understand the work of AIDS-related NGO in Chiang Mai, the writer must examines the ways in which the discourses produces in civil society are both dependent on and productive of the state spaces in which so much health care take place today.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, relationship produces, resistance, power domination, discourse, civil society

Warunee Fongkaew, (1999) 'A Challenging Task: An Outreach Partnership Model to Prevent HIV/AIDS for Young People' Paper Presented at 7th International Conference on Thai Studies Amsterdam, 4-8 July 1999.

This action research program was conducted in Chiang Mai, analysis of based lined data indicated that cultural barriers, sexual pleasure and inaccurate knowledge about pregnancy and disease prevention are factors that prevent condom use and partner reduction among adolescents. Most indicated the desire to be trusted as the basis for not using condoms and some also held negative attitudes. Analysis also

revealed that the links between entertainment, alcohol, drug abuse, unsafe sex, unintended pregnancies and abortions, and motorcycle accidents are different in different type of network. A combined approach offers the greater potential of increased self-awareness, and ability to establish a life plan and identify choices among peer leaders, including the ability to disseminate preventive messages to peer groups.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, young, HIV/AIDS, sexuality, identity

Michinobu, Ryoko, (1999) 'Sexuality and the Risk of AIDS Among Factory Women in Northern Thailand' Paper Presented at 7th International Conference on Thai Studies Amsterdam, 4-8 July 1999.

This paper consists of six sections. The first section concerns research methodology, concept of risk. The second section gives a brief portrait of the women interviewed. The third section describes factory women's knowledge on AIDS. The fourth section explores how the dominant categories of "good" and "bad" women are reworked by factory through their experience of transgressing social boundaries and the consequence reformulation of meanings attached to their sexual relationships with men. The fifth section shows how their perception of risk is intersubjectively constructed in their particular social context and contrasts medical conceptions of risk with factory women's subjective. The final section discusses the implications of the study findings and recommendation for AIDS prevention strategies for factory women.

Keywords: culture and development, northern Thailand, risk concept, gender, discourse, sexuality, labor relation

Safman, Rachel Miriam, (1999) 'Community Organization in Response to Self-Perceived Needs: The Experience of AIDS-Affected Communities in Northern Thailand' Paper Presented at 7th International Conference on Thai Studies Amsterdam, 4-8 July 1999.

The analysis in this paper, is it possible to reconcile the two communities experiences? Is either "typical" or representative? This paper is instead a largely prospective examination based on eighteen months of observation of the AIDS-related activities and experiences of a cluster of communities extending over a three tambol region in Sansai District, Chiang Mai. The writer augmented the first hand observation with in-depth interviews which included background to the contemporary events, and in this way she is able to speak with some authority about historical developments in the area.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, HIV/AIDS, community study, representation, historical study

Kitahara, Atsushi, (2004) "Agrarian Transformation and Rural Diversity in Globalizing East Asia" **International Journal of Japanese Sociology** (13): 7-21.

This paper examines the rural change is industrialization and urbanization in the context of globalization and its strong impact is penetrating into the rural society through the regional urban center as the relay point of global mechanism. This change is difference based upon the location of each rural society. Generally, rural societies around a big urban center enjoy opportunities for the younger generation, but remote areas have serious problems with few employment opportunities and a smaller youth population. To reproduce and sustain the regional society as a whole, it is necessary to attract younger people and make them stay. The writer should plan to develop variety of industries and the resultant diversified work opportunities in the border region beyond the narrowly demarcated village and community. Subsistence and commercial agriculture might merely be a part of such diversity.

Keywords: culture and development, northern Thailand, agrarian transformation, development discourse, globalization, rural society, subsistence economy

Missingham, Bruce , (2002) "The Village of the Poor Confronts the State: A Geography of Protest in the Assembly of the Poor." **Urban Studies** (39)9: 1647-63 .

This paper describes the strategic use of space and construction of place by the Assembly of the Poor demonstration in Thailand in 1997. It aims to further our understanding of the symbolic meanings and political power of the protest. The Assembly of the Poor occupied the streets outside Government House in Bangkok and transformed them into an eye-catching and highly symbolic place of protest, the 'Village of the Poor'. The Village of the Poor symbolically brought the rural village into the heart of the city. In doing so, the protesters disrupted conventional representations and stereotypes of the 'village' and rural life as an enduring source of Thai culture and national identity. On the streets and footpaths, even seemingly simple, intimate activities, such as eating, bathing and sleeping, became symbolic, signifying the protesters' persistence and resistance to inequitable development in their petition to the state.

Keywords: culture and development, northeastern Thailand, assembly the poor, social movement, identity, representation, resistance

Pinkaew Laungaramsri, (2005) 'Re-Imagining Nation: Women's Rights and the Transnational Movement of Shan Women in Thailand and Burma' The Ninth International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

This paper explores the relationship between nation-state and transnational women's practice. It addresses the way in which transnational networks allow possibility for the negotiation between national, local, and women's identities. By employing the feminist critique of nationalism, the paper explores the relationship between women and nation within the Shan women's movement in Thailand, particularly the international campaign to stop the systematic rape of Shan women by Burmese soldiers. The paper

argues that although increasing intergovernmental cooperation has generated a transnational economy which has redefined the territorial power of nation-states, the authoritative power of nationalism remains at play and has deepened the suppression and silencing of transnational subjectivity of women.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Tai (Shan), women study, imagined community, nationalism, new social movement, political power

Raymond, Catherine , (2005) 'A Zinme (Chiang Mai) Tradition in Myanmar: Questioning the Origin of a Burmese Ritual Dedicated to the Nine Planets' The Ninth International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

"The Cult of Phayakosu was formerly a royal ceremony dedicated to the nine planets, directly under the patronage of Buddha and his arahant (the eight original disciples). During the nineteenth century, it was celebrated at the court of the Burmese kings by the ponnas, i.e., Hindu Brahmins specializing in the ritual. Today it is still practiced privately, in the household at night. According to the Burmese sources, the Phayakosu's origin is attributed to a monk coming from Zinm? (Chiang Mai). In light of our researching dozens of Phayakosu ceremonies in different parts of Myanmar, we would question this view, arguing that a cult dedicated to the nine planets existed in the Burmese Kingdom long before the nineteenth century, although within the context of other rituals. Our work further demonstrates the great ability of the Burmese to integrate foreign belief systems into their own pantheon. Examining the evolution of the Phayakosu cult, we reveal the phenomenon of "Birmanization"; shown by complexity of the ritual itself, as well as the integration of deities of differing origins, and also of the planets".

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, historical discourse, belief system, nationalism, identity

Vasu Srivarathonbul, (2005) 'Illegal Immigration from Burma: Thailand's Perspective' The Ninth International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

This paper examines the problem of Burmese illegal immigrants in Thailand and offers some plausible means to control the problem. It is estimated that today Thailand is the host of more than one million Burmese illegal immigrants, the largest group of all illegal immigrants. The flow of Burmese migrants to Thailand has intensified since the 1980s due to Burma's worsening economy and political conditions. Some Burmese migrants have legal status of refugee but a large group of population is considered illegal. The influx of Burmese immigrants causes concerns to many Thais due to some socio-economic problem they created. In handling the problem of Burmese migrants Thailand has maintained its independence of determining immigration policies.

Keywords: culture and development, northern Thailand, migration policy, border area, labor relation, nationalism

Iida, Junko , (2005) 'The 'Revival' of Thai Traditional Medicine and Local Practice: Villagers' Reaction to the Promotion of Thai Massage in Northern Thailand' The Ninth International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

This study explores the relationship between the power of the state, biomedicine, and agents' practice through an examination of the modes of massage practice and the discourse about that practice in a village in Mae Jam District, Chiang Mai Province. On the one hand, the legitimacy of Thai massage has been created within the activities at the village's "Folk Medicine Center," and to a certain extent, regulates people's practice. On the other hand, however, the massage practiced by the villagers at the Center diverges, in terms of etiology and body technique, from the "official" Thai massage constructed in Bangkok. Moreover, Thai massage is not part of most villagers' daily lives. While power does effect people, people do not always subordinate

themselves to it and tend to create authority themselves in accordance with each social context.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, alternative medicine, practical knowledge, tourism

Rickson, Joseph , (2005) 'Reconceptualizing Community: Shifting Contexts of the Lisu in Northern Thailand' The Ninth International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

This paper demonstrates that the simple dualisms characterizing much of the research into state and minority group relationships and interactions in Thailand - 'civilized' and 'uncivilized', 'developed' and 'underdeveloped', 'state' and 'local', 'lowland' and 'highland', 'hill' and 'valley', 'muang' and 'pa', 'us' and 'them', 'Thai' and 'un-Thai' - are insufficient to investigate, analyze or describe the lived realities of local communities, in this case a Lisu village in northern Thailand. Lisu interact culturally, politically and economically in diverse ways and on many scales, with state agencies, regional allies, and international bodies. Within the larger environmental and political background of development in a period when highland communities are undergoing unprecedented transformation economically and socially.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Lisu, ethnicity identity, community study, resource management

Mills, Mary Beth , (2005) 'Women and Labor Activism: Struggle, Power and Pleasure' The Ninth International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

This paper examines the activist politics involve considerable sacrifice and effort, participation for many women is also, at least in part, a source of pleasure and satisfaction. The struggle for their rights as workers simultaneously engages women in

events and activities that broaden the scope of their self-understandings (as workers and as women) in ways that are also, often, highly entertaining. For some women, at least, labor activism represents both an expanded field for exercising gender-appropriate forms of responsibility and authority, and a vehicle for experimenting with new forms of self-expression and cosmopolitan excitement. These compelling yet often conflicting dimensions of activist politics engender a range of discursive and practical strategies that accompany women's engagement in the labor movement.

Keywords: culture and development, northern Thailand, women study, labor relation, discursive practice, new social movement

Cassaniti, Julia , (2005) 'Buddhist Ideas of Impermanence and the Psychology of Causal Attribution in Northern Thailand' Paper Presented at the 9th International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

This paper discusses the understandings of rural and interactions with impermanence in Mae Chaem (Chiang Mai Province). Cross-cultural psychology posits East/West differences in the interpretation experience: one distinction claimed is a Western tendency to attribute causes of events to dispositional characteristics of the actor, while people in Eastern cultures are claimed to focus more on changing, situational effects as causal explanation. This distinction is examined as it relates to modernizing rural and urban Northern Thailand, raising the following issues: the need for regional specificity in the field of cultural psychology, the potential effects of Westernization in Chiang Mai (and in Thailand in general) on psychological tendencies, and the influence of Buddhist ideas of impermanence in attributing cause to unstable or changing situations.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, interpretation, life experience, cultural psychology, Buddhism, westernization

Bowie, Katherine A. , (2005) 'Standing in the Shadows: Matrilocality and the Role of Women in Village Politics in Northern Thailand' Paper Presented at the 9th International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

Since few women hold elected public office in Thailand, Thai politics has frequently been characterized as a male domain. In contrast, this essay argues that politics in rural Thailand is embedded within matrilocal practices. Using the case of a hotly contested election for kaman which took place in northern Thailand in 1995, The writer analyses four "social dramas" in which the normally invisible role of women became visible. Since Thailand remains an overwhelmingly agrarian society, understanding the dynamics of matrilocality contributes to an appreciation of the longstanding role women have had in shaping both local and national electoral politics.

Keywords: culture and development, northern Thailand, agrarian society, gender, matrilocal practice, social change

Gyorvary, Sabrina , (2005) 'Woman Human Rights Defenders' The Ninth International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

In conducting interviews for this research project, a common thread running through many of the women's narratives is the personal risk that they face as community leaders. In addition to violations by the state, women face a number of gender-specific risks and vulnerabilities, including sexual abuse, harassment, and violations from husbands/partners and male colleagues. Beyond these constraints, however, gender also presents a number of opportunities in fighting for community rights. In developing responses to increased repression, woman leaders are expanding the context of Thai civil society to incorporate women's experiences and perspectives, laying the ground for greater levels of political involvement.

Keywords: culture and development, northern Thailand, gender, narrative, risk concept, sexual abuse, community right, civil society, women movement

Jiraporn Stapanawatana, (2005) 'Local History of the Lower North of Thailand in the First Half of the Twentieth Century' The Ninth International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

From 2000 to the early of 2004 the author had conducted historical research on Local people and their villages of the Lower North. The focus area was once called "Muang Nua" according to historical documents of the Ayutthaya - Bangkok periods. The study had its aims to examine internal dynamics as well as external forces contributed to the formation of villages of the Lower North and relationships between nature and human community at the certain period , 1930 - 1960, which was the pre - time of rapid development (kanphatthana) leading by the Sarit government. The study used historical approach relying on the primary sources housed in the National Archives, including local sources, interviewing local people was also added.

Keywords: culture and development, northern Thailand, historical study, community study, development discourse

Ploysri Porananond, (2005) 'Waters of Modernity: Tourism, Change and Continuity in the Songkran Festival, Chiang Mai, Thailand' The Ninth International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

This research presented the Songkran festival in Chiang Mai, this paper identifies three phases of its historical development, particularly with regard to its promotion to, and consumption by, tourists. However, the nature of touristy intervention has changed too, and this has resulted in a number of significant challenges to the traditions of the festivals. In this paper the author focuses upon the shifting spatial arrangements of the Songkran festival and how this can be linked to the changing meanings of the event for both insider and outsider participants. A dedicated process of transformation seems to be played out in spatial terms which can be linked to, and is symptomatic of, the wider agenda of modernisation in this part of Thailand.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, tourism, cultural construction, invention of tradition

Lauzon, Alden Wilfredo Q. , (2005) 'Unseen Thailand?: Touristic Practices in Chiang Mai and Phuket' The Ninth International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

The assumption of expected roles or identities often stereotypical or, in Edward Said's sense, orientalist. In effect, such economic benefits can spawn varying impact in the social, ecological and cultural fabric of the community and can significantly exert a direct bearing in the formation of identities. This study focuses on the generation and production of knowledge in relation to the responses of the visited or the local inhabitants directly or indirectly involved in tourism. Will the responses involve "elements of persistence, adjustment, unconscious assimilation, active resistance, or alternative effort?" (citing Raymond Williams). The chosen sites for this study are Chiang Mai and Phuket, Thailand, which has the most developed mass tourism among the South East Asian nations. It offers varied tourist attractions served by different communities across the country.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, comparison study, tourism, knowledge construction, resistance

Baba, Yuji , (2005) 'Changing Meaning of the Elderly in Nan Province, Northern Thailand From "Khon Tao Khon Kae" to "Phu Sung Ayu"' The Paper Presented at the 9th International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

This paper examines the elders have been called 'Khon Tao Khon Kae'. The meaning of 'Khon Thao Khon Kae' is not only just the elderly but the person who has the traditional knowledge. However the word 'Phu Sung Ayu' is an official word which means a person over 60 years old, who can receive welfare services. People feel that the traditional knowledge became useless in a changing society, so the role of the elderly

must be reformed. It can be said that by the emerging of the age of 'Phu Sung Ayu', the role of the elderly has been reformed by cultural policy. The aim of this group is mainly to maintain the health of the elderly and mutual aid, but also to preserve traditional culture and to contribute the local society. In the Tai-Lue villages in Nan province, the groups named 'the elderly' appeared in the ritual, in the late of 1990's. This is connected with the situation mentioned above.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Nan, Tai-Lue, local knowledge, health policy, elderly, identity

Nakai, Senjo, (2005) 'Lives of AIDS Widows: Remaining Issues in the Management of HIV/AIDS Stigma in the Upper-Northern Thailand' The Ninth International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

This paper investigates a new form of HIV/AIDS stigma in an upper-northern Thai village. The region is considered as a model case in coping with HIV/AIDS epidemic in village communities. PLWHA and their kin have achieved a considerable degree of acceptance from the community because the stigma has been effectively challenged by the coalition of self-help groups, local institutions, aid-organisations, and the state. The local community, including their families, PLWHA, and local supporters of PLWHA, try to persuade them to "accept themselves." In addition, local healthcare providers respond to the myth in a rather ambiguous manner. While they emphasise the accuracy of HIV tests, they concede the technical limitations in diagnosis of HIV infection. As a result, they remain silent to the myth and plights of those widows.

Keywords: culture and development, northern Thailand, HIV/AIDS, community practice, stigmatization, contesting discourse

Kesarin Phanarangsarn, (2005) 'Ethnic Chinese in Modern Thailand and their Role in Sino-Thai Economic Relations' The Ninth International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

This research paper, therefore, aims at examining the triangular economic relationship among the Thai state, the Chinese state, and Sino-Thai business. It begins with a general background on ethnic Chinese business in modern Thailand and Sino-Thai relations. It subsequently investigates the politico-economic circumstances in the Chinese state and the Thai state during the two decades from 1978 (when China began its reform era) to 1998 (when the Asian financial crisis hit Thailand in full force) so as to locate where ethnic Chinese business in Thailand was standing at that time. Then, it will move on to study the response of ethnic Chinese business in Thailand and the role they played in facilitating Sino-Thai economic cooperation. Finally, the paper will end with some implications about overseas Chinese business in Thailand as a transnational, non-state actor in this triangular interaction.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chinese, ethnicity, business tradition, stereotype, identity, diasporal

Albritton, Robert, (2005) 'Regionalizing Thailand: Studies on Thailand and Theravada Buddhism in Honor of Donald K. Swearer' Paper Presented at the 9th International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

The papers in this panel, which are all by colleagues and former students of Swearer's, broadly consider how Thailand (or perhaps "Thailand") functions (or does not function) as an organizer of Theravada Buddhist practices. Achann Sommai Premchit and Justin McDaniel examine the emergence and political constitution of states in Northern Thailand, specifically considering the region in conversation with polities other than that which now call Thailand. Blackburn directs our attention to a different section of the Theravada world, one in which Thailand might be seen as the younger, more subservient partner. She asks how the models of Bodh Gaya and Adam's Peak in Sri

Lanka played important roles in the development and recreation of devotional space in Lanna and Sukhothai. Though in very different ways, these papers address how places are constituted and imagined as Thai, as not-Thai and as Buddhist.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Theravada Buddhism, religion conservation, imagine community

Sommaï Premchit, (2005) 'An Emergence of the Lan Na Kingdom' The Ninth International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

"Lan Na" is a conglomerate name give to the kingdom, of which territory encompasses eight principal cities of Chiang Mai, Chiang Rai, Lamphun, Lampang, Phra, Nan, Phayao and Mae Hong Son. In those days there were three kingdoms of comparatively high culture, using the name with the initial "Lan" that means one million: Lan Na, Lan Chang, and Lan Phraya. Lan Na is identical with the kingdom situated in the present-day region of northern Thailand with Chiang Mai as its political and administrative center, Lan Chang with Luang Prabang, and Lan Phraya with Ayudhaya. In order to discuss the emergence of Lan Na in detail, it is advisable to classify discussion topics into three parts: the origin of Mangrai's ancestors and Mangrai's kingship, Mangrai's annexing of other city-states to his kingdom and Lan Na's successive kings building up the nation and supporting Buddhism.

Keywords: culture and development, northern Thailand, historical syudy, comparative study, kinship, Buddhism

Ferguson, Jane M. , (2005) 'Wild/Domestic Pollution: Popular Media, Urban Lore, and Local Practice Among Middle Class Homeowners in Northern Thailand' The Ninth International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

This paper argues that facts can be derived from television. The analysis of the lore requires an examination not only of the story's pretenses, scientific merit, or

plausibility, but also the social networks of distribution and re-articulation of the reported fact. Based on ethnographic research carried out in Northern Thailand in the Fall of 2004, this paper will trace the chronology and theoretical basis of this particular housekeeping "fad" from its inception, and examine the ways in which it is practiced, re-articulated, and ultimately expanded upon in the local cultural milieu. To illustrate the local practices, this presentation will include images, as well as digital video clips.

Keywords: culture and development, northern Thailand, popular culture, media, everyday life practice, ethnography

Isager, Lotte, (2005) 'Civil Society: Rural Expressions of an Urban Keyword' The Ninth International Conference on Thai Studies Northern Illinois University April 3 - 6, 2005.

This paper examines an analyzing civil society (prachaa sangkhom) as a keyword (Williams 1978) in recent scholar/activist debates in Thailand this paper seeks to trace the meanings of civil society from urban discourses to rural practices. The paper offers, firstly, an analysis of how the concept of prachaa sangkhom is defined and employed by different scholars/activists. A main question is whether rural people are conceived of as members of prachaa sangkhom - and if so, what kind of members? Secondly, based on findings from fieldwork carried out from November 2004 to February 2005 in Mae Chaem, a rural district in Northern Thailand, the paper will look at how people here conceive of and try to implement prachaa sangkhom in practice. Finally, the paper discusses what the debate about prachaa sangkhom and the practical implementations of this idea means in terms of current rural-urban linkages in Thailand.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, civil society, discourses, identity, practical knowledge

Penth, Hans, (2000) **A Brief History of Lan Na** Chiang Mai: Silkwormbook.

Lan Na is the name of a conglomerate of Thai city-states that covered roughly the area of modern north Thailand between the thirteenth and sixteenth centuries. Mostly under the leadership of the city-state of Chiang Mai, Lan Na's influence reached far into the neighboring regions. Beginning with popular legends, this wide-ranging narrative takes us through prehistoric and protohistoric periods, through history, up to the present day. While the writing of Lan Na's history is still in its infancy, this brief and highly readable volume is a welcome step towards developing a fuller history of northern Thailand. Dr. Hans Penth is a philologist-historian who specializes in northern Thai history. He has been working since 1965 at Chiang Mai University where he founded the archive of Lan Na Inscriptions. Dr. Penth has to his credit over one hundred scholarly publications, including the Jinakalamali Index. In his lectures and writings, he emphasizes culture and everyday life.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, historical study, nationalism, development discourse, resource management

Lewis, Paul, (2004) **Peoples of the Golden Triangle** Bangkok: River Books.

For centuries the mysterious region known as the Golden Triangle has exerted a powerful hold over the Western imagination. Today it continues to figure in world news as a focal point for tales of the infamous traffic in opium and heroin. Yet the area is fascinating for another reason: within it live six culturally distinct peoples, the Karen, Hmong, Mien, Lahu, Akha and Lisu, struggling to maintain their beliefs, customs and way of life in a hostile environment. In it you will find details of the hill tribes ceremonies and rituals, clothing and ornamentation, their houses and villages and their impressive skills in such crafts as jewelry, textiles and basket-making.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Golden Triangle, ethnicity, opium trade, tourism

Henry, C. Jeya, (2001) "Anthropometry of Two Contrasting Populations of Thai Elderly Living in a Rural Setting " **Archives of Gerontology and Geriatrics** (33)3: 255-63 .

This study presents anthropometric data on 192 elderly males and 342 elderly females from two contrasting population settings in rural Thailand. Sixty per cent of the subjects lived in with relatives and 40% in a residential home. There were significant differences in the distribution of adipose tissue, after adjustment for age, between the two communities. Men in the residential home had larger waist circumference, triceps and biceps skinfold thicknesses but smaller subscapular skinfold thicknesses than the men in the rural community. Women in the residential home were heavier with larger biceps and triceps skinfold thicknesses and smaller arm circumferences than the women in the rural community. The elderly in the residential home had a general reduction in body fat with age, unlike the elderly in the rural community who showed a decrease in mainly peripheral fat.

Keywords: culture and development, northern Thailand, elder, gender, community practice, health campaign

Bond, Katherine Carola , (1995) 'Social and Sexuality Networking in Urban Northern Thailand' Ph. D. Dissertation School of Hygiene and Public Health of the John Hopkins University.

This thesis examines HIV transmission in commercial sex setting have resulted in lowered rates in high risk group. The primary objective was to characterize sexual relationship, patterns of partner selection, and potential HIV risk from social networks of unmarried urban migrant. The secondary objective was to test the feasibility of social network analytic techniques in AIDS prevention. Model personal network influences on sexual and drug risks were tested. These model illustrated that personal friendship networks influence the sexual risk that occurs between the couple embed in those networks, and the drug risk of network members. Network analytic techniques complement exiting methodologies in predicting risk and identifying community

structures. These techniques are feasible and effective tools for understanding risk behavior and designing behavior change interventions.

Keywords: culture and development, northern Thailand, HIV/AIDS, sex worker, sexuality, labor migration, development discourse, risk concept, identity

Fordham, Graham , (1995) "Social Change, Culture Logic, and the Transformation of Domestic relation in Rural Northern Thailand" **Journal of the National Research Council of Thailand** (27)2: 1-7.

งานชิ้นนี้ศึกษาความเปลี่ยนแปลงภายในชุมชนชนบททางภาคเหนือของประเทศไทย ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ.2523 - 2533) ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เพื่อวิเคราะห์ว่าความเปลี่ยนแปลงภายนอกสังคมจะมีผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของชาวชนบทเป็นอย่างไรบ้าง รวมทั้งในด้านที่เกี่ยวกับพิธีกรรมในครัวเรือน พฤติกรรมทางสังคม สุขภาพอนามัย โดยเฉพาะปัญหาโรคเอดส์ และพฤติกรรมความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุต่างๆ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ชุมชนชนบทมีความเปลี่ยนแปลงด้านสังคม การศึกษา และอาชีพ ซึ่งถึงแม้ว่าชีวิตจะมีคุณภาพดีขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องเสี่ยงต่ออุบัติเหตุในท้องถนนและโรคภัยเช่นเอดส์มากขึ้น

Keywords: culture and development, northern Thailand, way of life, cultural pattern, HIV/AIDS

Anan Ganjanapan, (2000) **Local Control of Land and Forest: Cultural Dimensions of Resource Management in Northern Thailand** Chiang Mai: Regional Center for Social Science and Sustainable Development (RCSD).

The book is organized into seven chapters, showing Dr. Anan's early theoretical interest in land tenure and the complexities of the conflicts and contradictions between the lowland farmers and the capitalist class, and his late interest in the issue of customary rights and forest resource management. The author uses the concept of culture as a thread connecting the issues of local control of land and forest, conflict

between local people and the state with regard to forest and land management, as well as the practice of community forestry. He also demonstrates how the "study from below" can help us to understand the dynamic interpretation between state and local communities in the context of resource management and the process of commercialization and development.

Keywords: culture and development, northern Thailand, land tenure, customary right, forest resource management, commercialization of agriculture, development contradiction.

Anan Ganjanapan, (1992) "Community Forestry Management in Northern Thailand"
Regional Development and Change in Southeast Asia in the 1990s (75-84) Bangkok:
Chulalongkorn University Social Research Institute.

This paper examines the local management practices of community forestry taken mainly from the case studies carried out by Chiang Mai University's Social Research Institution which can be used as basis for evaluating the potential of these community forests as an alternative institution for the management of forests. In order to accomplish such a task, this paper views community forestry in the north not simply as customary practices of a glorified past, but as dynamic responses to escalating threats of deforestation in an intense competition for the exploitation of forest resources by many interests in the name of national development.

Keywords: culture and development, northern Thailand, community-based management, community forestry, customary practice, deforestation

Anan Ganjanapan, (1992) 'Community Forestry in Northern Thailand: Learning from Local Practice' Proceeding of a Workshop Sustainable and Effective Management Systems for Community Forestry, January 15-17, 1992.

The North of Thailand has a long history of community management of forests. It expanded with the development of communal water management organizations known as *muang fai*, which were formed to ensure irrigation water for paddy farming. Community regulations and social structure combined to develop forest management practice and beliefs, encouraging sustainable forest use. These local practices are not recognized by the modern state, which has caused conflict with officialdom and outside interests with greater economic and legal power. National economic development has had both negative and positive effects. Cash rich outsiders looking for land and timber have persuaded villagers and their leaders to give up their community forest in exchange for riches. In other cases pressure from outsiders has stimulated increased protection. Alternative economic opportunities for villagers have also reduced the need to use forest products, reducing local pressure on the forest. To ensure future protection of the forests the local organizations need legal recognition and rights to control the forest.

Keywords: culture and development, northern Thailand, communal water management, forest management, legal recognition, rights control

Anan Ganjanapan, (*1996) "Co-operation and Conflict Management in Community Forestry Systems: An Alternative Research Methodology in Social Management of Resource" **Competition and Conflict in Asian Agriculture Resource Management** (Manila: International Rice Research Institute).

This paper has one set of question, what are the nature and conditions of conflicts as concretely manifested at the local level; to what extent do the villagers and their customary practices have potentials in the conflict management; and how do villagers, with some limitations in their customary practices, adapt themselves to the

resolution of new types of conflicts. This paper will try to outline some salient aspects of the research method as reflected from my own research experiences in the study of community forestry in northern Thailand. The discussion will focus primarily on the conceptual framework and a specific method of participatory action research.

Keywords: culture and development, northern Thailand, conflict management, customary practice, community forestry, participatory action research

Hale, Ann, (1984) "The Search for a Jural Rule: Women in Southeast Asia-the Northern Thai Cults in Perspective" **Mankind** (14)4: 330-38.

This paper interested in the 'cognatic' or 'bilateral' model of kinship. The author considers this model to underestimate the structural importance of women and hence its implicit application in Northern Thailand has led to misconceptions about the role of the matrilineal cults. This paper has question 'equality of the sexes' in terms of the structural dominance of women? Do female ties dominate in the area of descent residence and inheritance? The author has argued that the structural continuity in female kin ties is a regularly occurring feature of Southeast Asian social organization. He interprets the matrilineal spirit cults as but one manifestation of this structural continuity.

Keywords: culture and development, northern Thailand, kinship, matrilineal cults, gender, sexuality

Anan Ganjanapan, (1995) 'Will Community Forest Law Strengthen Community Forestry in Thailand?' Paper Presented at Montane Mainland Southeast Asia in Transition. Chiang Mai University, November 12-16, 1995.

This paper attempts to put the debate on community forest law in northern Thai development context. Further more, it discusses some misconceptions still existed in the draft Community Forest Act which contradict the real practice of indigenous system of

community forest. Finally, it suggests an alternative direction for strengthening local institutions to take an appropriate role in the participatory management of the forest.

Keywords: culture and development, northern Thailand, community forest law, indigenous system, forest resource management

Charal Thong-Ngam, Benchaphun Shinawatra et al, (1995) 'Farmer's Resource Management and Decision-Making in the Context of Changes in the Thai Highlands' Paper Presented at the Montane Mainland Southeast Asia in Transition. Chiang Mai University, November 12-16, 1995.

This paper analyses the recent agrarian history and the typology of farming systems tools are here used here used to understand and classify farming systems according to their functions and decision making strategies in a highland Akha village of Mae Chan area in Chiang Rai provinces. Farmers can be classified into 3 types, (1) market-oriented but limited investment strategy, (2) self-sufficiency strategy, and (3) market oriented with investment strategy. Different groups of farmers displayed different responses to changes in the highlands given their own resource and strategies. Trajectories of evolution are then constructed showing the patterns of changes among different types of farmers and farming system.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Rai, Akha, ethnicity, agrarian history, farming systems

Uraivan Tan-Kim-Yong , (1996) "Irrigation Participation and Local Self-Determination" **Competition and Conflict in Asian Agriculture resource Management** (356-70)Manila: International Rice Research Institute.

This article is intended to describe the intricate linkage of elements manifested in PI and also to expand on the important idea of applying knowledge in the in the formulation of development principle and methods aimed at increasing local self-

reliance. The aim is to stimulate a greater understanding of basic principles fundamental to the implementation of constructive change both in terms of scientific development and the development of social institutions on a broad basis. The author has tried to develop an independent position and to avoid continuous direct references to the works of other academics or use of the many who have influenced this work. The aim has been to maximize clarity. Some ideas or theories may seem very similar to those previously expressed by others, and this is a result of the author's own process of synthesis and developing a position which may not yet be completely independent.

Keywords: culture and development, northern Thailand, local knowledge, scientific knowledge, discourse

Turton, Andrew, (1991) "Invulnerability and Local Knowledge" **Thai Constructions of Knowledge** (155-82) London: School of Oriental and African Studies, University of London.

This paper deals respectively with largely handwritten texts and an unwritten-albeit highly 'scripted'-ritual text. While ostensibly to do with popular and somewhat antique notions of 'invulnerability' and 'spirit cult' they both have an important bearing on current discourse of gender, male as well as female, of self and transcendence of self, and the social assertion of people in subordinate social position. The author shares current theoretical concerns, and are engaged to some extent in a task of 'recovery' or reassessment of what has been ignored or downplayed in dominant discourse.

Keywords: culture and development, northern Thailand, spirit cult, ritual, gender, discourse

Tanabe, Shigeharu, (1991) "Spirits, Power and the Discourse of Female Gender: The Phi Meng Cult of Northern Thailand" **Thai Constructions of Knowledge** (183-212) London: School of Oriental and African Studies University of London.

This paper attempts to understand the Northern Thai discourse of female gender by investigating the construction of knowledge and its relation to power and authority. In the course of analysis, the ethnography deals with domestic ancestor spirit cults, in particular, a special type called phi meng or 'the spirits of Mon'. The author shall examine the contradictory representations and practices concerning gender are effectively organised to create a particular image of the world, when they are put together in a distinctive process of ritual.

Keywords: culture and development, northern Thailand, gender, discourse, spirit cults, ritual, representation

Anan Ganjanapan, (1983) "The Idiom of Phii Ka: Peasant Conception of Class Differentiation in Northern Thailand" **Mankind** (14)4: 325-29.

This paper explains how northern Thai peasants construct their concept of class differentiation through their local idiom of spirit belief. Based on intensive field research and historical study, the paper argues that such conception is changing through times according to the context of the peasant economy.

Keywords: culture and development, northern Thailand, peasant economy, belief system, class differentiation, political economy.

Kummool Chinawong and Swanson, Herbert R. , (1993) 'Religion and the Community in Northern Thailand: The Case of Christianity in Nan Province' The Paper Presented at 5th International Conference on Thai Studies-SOAS, London, 1993.

The paper examines the observations raise a number of questions. To what degree have northern Thai Protestants actually tended towards communal separatism? Have any such tendencies persisted over time? What are their cause and meaning? The historical experience of eighteen Protestant congregations in Nan Province, briefly recounted and analyzed here, suggests that northern Thai Protestant have indeed tended to create and maintain separate communities. Religious identity has comprised a key element in this process and leads to the conclusion that religion plays a significant role in community formation in northern Thai village.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Nan, historical study, community, Christianity, religious conversion, spirit cult

Kato, Kumiko, (1993) 'Native Village in Power; Baan Taa in Muang Chiang Rung, Sipsongpanna Before 'Liberation"' The Paper Presented at 5th International Conference on Thai Studies-SOAS, London, 1993.

This paper discusses the possibility that a political power should come to being from villages in Sipsongpanna. The author has previously shown that the muang political power of Moeng Cheng Hung had probably not originated as a unifying force among the villagers themselves, but had transplanted itself upon a preexisting village power structure [Kato 1991]. In addition, the author mentioned that in this moeng there was a village exercised its power on villages around it [Kato 1991: 29 (note 37)]. It is the case of this village, Baan Taa, that the author will mainly analyze here.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Sipsongpanna, political power, territory, land tenure

Kampe, Ken, (1992) "Development, Bureaucracy and Life on the Margins" **Pacific Viewpoint** (33)2: 159-64.

This paper addresses the strange mixture of good intentions and unmistakable arrogance found in efforts directed at the 'development' of these people - the projects and actions carried out by the government, international donors, and to a lesser extent the smaller non-government organizations claiming responsibility for, in their words, 'raising the quality of life' and the processes that make the tribal population a marginal player in someone else's game, rather than a central player in its own. The author argues that development projects are run primarily for those who work on them rather than those for whom they are set up.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, ethnic group, HIV/AIDS.

Cohen, Erik, (1992) "The Growing Gap: Hill Tribe Image and Reality" **Pacific Viewpoint** (33)2: 165-69.

The author sees the tourist industry demanding the staging of a false authenticity that threatens to undermine hill tribe identity. The gap between the hill tribe image and hill tribe reality is thus growing in both directions. As the tribes are gradually deprived of the habitat in which their culture flourished and become socially and economically marginal, deculturated appendages of the national society, the glorified hill tribe image presented to the tourists becomes an ironic reversal of their pathetic predicament. Tourism itself, while contributing to some extent, to the enfeebled tribal economy, reinforces this predicament.

Keywords: culture and development, northern Thailand, ethnic group, marginalization, tourism.

Tanabe, Shigeharu , (1994) **Ecology and Practical Technology: Peasant Farming Systems in Thailand** Bangkok: White Lotus.

This book explores the rice farming system through which peasants live in and act on their immediate environments. While the peasant farming system is intrinsically founded on ecological relations, it actually works through human practices and complicated social processes at various levels. In dealing with this articulation between the ecological and the social, the author develops an anthropological concept of practical technology that explains how peasants organise their practices of farming by interacting and negotiating with the environment. Practical technology, the author argues, constitutes the fundamental basis of peasant farming. It is bodily accumulated and transmitted, as opposed to modern scientific discourse and standardised technical prescriptions.

Keywords: culture and development, northern Thailand, ecological approach, subsistence farming, traditional irrigation system, patron-client relationship

Pratuang Narintarangkul Na Ayuthaya, (1997) "Community Forestry and Watershed Networks in Northern Thailand" **Seeing Forests for Trees: Environment and Environmentalism in Thailand** (116-46)Chiang Mai: Silkworm Books.

This paper reports on recent networking initiatives in northern Thailand. The case study shows how local action in one watershed, initially based on the specific and localised issue of community forestry, has developed into a wider movement on grassroots watershed management and resistance to state encroachment in the guise of national parks.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, watershed management, community forestry

Anan Ganjanapan , (1997) "The Politics of Environment in Northern Thailand: Ethnicity and Highland Development Programmes" **Seeing Forests for Trees: Environment and Environmentalism in Thailand** (202-22)Chiang Mai: Silkworm Books.

This book shows the links between politics of environment and politics of ethnicity in the links between politics of environment and politics of ethnicity in the context of highland development programs. Struggles for control over resources raise human and community rights issues most sharply in the case of upland minorities, many of whom still do not hold Thai citizenship. Ethnicity can sometimes divert attention from more fundamental material conflicts over resources between various social actors. The author's discussion reinforces the point that environment lends legitimacy both to government agencies, for example in resettlement programs, and to communities in their struggle for resources.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Chiang Mai, ethnic group, commercialization, natural conservation

Attwater, Roger, (1997) "Catchment Management in Phetchabun, Thailand: Local Stakeholders and the Institutional Environment" **Seeing Forests for Trees: Environment and Environmentalism in Thailand** (223-46)Chiang Mai: Silkworm Books.

This paper focuses on watersheds, management and activism. The author's study of catchment management deals with a small watershed in Phetchabun, on the North-Northeast border. The stakeholder approach in this case demonstrating the differentiated set of actors concerned with resource and environmental management in a watershed setting. The detail shows how a stakeholder analysis can be used positively to facilitate dialogue between diverse interests in pursuit of improved watershed management.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Phetchabun, stakeholder approach, environmental management

Culas, Christian, (1994) **The Cultural Change and the Structures of Social Organisation of the Hmong of Thailand** Bangkok: National Research Council of Thailand.

Provides a historical account of the Hmong population in Northern Thailand. Discusses their culture, society and social organizations. Records the economic activities of the population and establishes correlations between these economic activities and their geographical situation. Includes a study of the impact of social structure and organization on economic activities.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Meo (Hmong), ethnicity, social structure

Cohen, Erik, (1983) "The Dynamics of Commercialized Arts: The Meo and Yao of Northern Thailand" **The Journal of the National Research Council of Thailand** (15)1: 1-34.

Analyzes the differential dynamics of recent changes in the folk arts under conditions of commercialization, in terms of a typology based on four principal variables : perpetuation vs. innovation, orthogeneity vs. heterogeneity, internal vs. external audience, and spontaneous vs. sponsored production. Reviews the tribes, their culture and their circumstances in Thailand. Illustrates the main directions of change in Meo and Yao commercialized arts arts by following the metamorphosis of a few concrete designs.

Keywords: culture and development, northern Thailand, comparative study, ethnicity, social pattern

Mischung, Roland, (1986) "Environmental "Adaptation" Among Upland Peoples of Northern Thailand : A Karen/Hmong(Meo) Case Study" Frankfurt : Frobenius Institute, University of Frankfurt/Main.

Present a research on cultural ecology which is part of a project entitled "Man, Nature and Cultural Development" conducted at the Frobenius Institute. States that the principal question is how far culture is shaped by the interaction of its bearers with a given environment, and to what extent the form of this interaction is itself a consequence of cultural traditions. Besides to conduct a comparative investigation of two communities belonging to different ethnic groups, i.e. Karen and Hmong, which exist close to each other within the same general habitat and yet show different forms of environmental "adaptation" on a similar technology level. Shows from the results of the present research that cultural factors do indeed govern the process of adaptation but it is impossible to state precisely which single cultural factors are really responsible for certain aspects of adaptive behavior.

Keywords: culture and development, northern Thailand, ethnicity, resources management

Cohen, Erik, (1988) "From Tribal Costume to Pop Fashion: The "Boutiquisation" of the Textiles of the Hill Tribes of Northern Thailand" **Studies in Popular Culture** (11)2: 49-59.

Report some of the findings of the larger study on the commercialization of the arts and crafts of the hill tribes of northern Thailand. Discusses the gray area between ethnic and modern popular culture. Covers background of the specific process of incorporation of tribal materials into the pop fashions which appeal primarily to post-modern youth as "boutiquisation" ; and examines briefly its origins, development and economic and cultural significance. Includes the process of "boutiquisation", conclusion, and illustrations.

Keywords: culture and development, northern Thailand, Hmong, ethnicity, textile

บรรณนิทัศน์ภาษาไทย

อริยา เศวตามร์, (2542) **ผ้าป่าข้าว: บทสะท้อนวิถีชีวิตของชุมชน** กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

หนังสือเล่มนี้ศึกษาสังคมชนวนาไทยปัจจุบัน ตามสภาพความเป็นจริงและความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว วิธีการศึกษาอย่างมีส่วนร่วมระหว่างนักวิชาการและชาวบ้าน โดยเน้นความสนใจต่อความรู้สึกนึกคิดของชาวบ้านเอง เพื่อเปิดมุมมองผ่านปฏิบัติการทางสังคม และปฏิบัติการในชีวิตประจำวันของชาวบ้าน งานชิ้นนี้สนใจการให้ความหมายของเงินกองทุนในชุมชน ทำให้เห็นถึงการตีความสิทธิของปัจเจกและสิทธิชุมชนที่มีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา ชาวบ้านมีแนวโน้มการตีความเรื่องเงินกองทุนเข้าข้างสิทธิประโยชน์ของกลุ่มตน แต่ก็ไม่ได้ลืมหักสิทธิของชุมชน ที่แฝงความเชื่อเรื่องบาปบุญ อีกทั้งชุมชนชนบทไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยว ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนและคนภายนอกก็มีปฏิสัมพันธ์กับการให้ความหมายผ้าป่าข้าวเช่นกัน ที่อยู่ในเรื่องเงินกองทุนผ้าป่าข้าวนี้ด้วย

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, วัฒนธรรมชุมชน, สิทธิ, การตีความ

กชกร ชินะวงศ์, (2547) **ลดเหล้างานศพ: จุดเริ่มต้นสู่การจัดระเบียบสังคม...บ้านดง**

เชียงใหม่: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค.

งานศึกษาชิ้นนี้อยู่ในชุดโครงการวิจัย "การจัดระเบียบสังคมบ้านดง ตำบลนาयाง อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง" ซึ่งประสบปัญหาเกี่ยวกับการดื่มเหล้าและการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยของชาวบ้าน โดยเฉพาะงานศพ ที่เจ้าภาพต่างแบกรับค่าใช้จ่ายมากมาย งานวิจัยเรื่องนี้จึงเริ่มต้นด้วยการจุดประกายประเด็นความฟุ้งเฟ้อและปัญหาการเลี้ยงเหล้าในงานเทศกาลต่างๆ ของหมู่บ้าน ซึ่งสร้างปัญหาการทะเลาะวิวาท ดังนั้น ทีมวิจัยและชาวบ้านจึงเห็นพ้องว่าต้องมีการจัดระเบียบภายในชุมชน นำไปสู่เจตนารมณ์ปลอดเหล้าในงานศพในที่สุด

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ลำปาง, เหล้า, การจัดระเบียบสังคม, งานศพ

สุทธิลักษณ์ มงคลทรัพย์, (2547) **หอมขาว: ทางเลือกสู่ทางรอด...คนแม่สุริน** เชียงใหม่: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค.

ในงานศึกษาเรื่อง หอมขาว: ทางเลือกสู่ทางรอด...คนแม่สุริน ได้ร้อยเรียงประสบการณ์ การดำเนินโครงการวิจัยเรื่อง "การศึกษาทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพกระเทียมโดย 'ไม่ใช่สารเคมีทางการเกษตร' ในชุมชน ซึ่งผ่านระยะเวลาการศึกษาทดลองมากกว่า 1 ปี จนมี บทเรียนการทำงานการผลิตแผนใหม่ที่ทำให้ขายผลผลิตได้จำนวนมาก มีรายได้มากขึ้น ความสำเร็จในการทำงานวิจัยไม่ได้อยู่ที่การแก้ปัญหาสารเคมีตกค้างในกระเทียม แต่เป็นการ กระจายบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบภายในชุมชน เพื่อเกิดความร่วมมือในการแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการทำงานด้านต่างๆ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, แม่ฮ่องสอน, หอมขาว (กระเทียม), การเกษตร, การผลิตแผนใหม่

คณะนักศึกษาศรีวิภาไพฑูริย์โครงการพัฒนาอาจารย์สู่ปริญญาโท, (2542) "การศึกษามอบบ้าน หนองดู่: ในมิติทางวัฒนธรรม" รายงานการศึกษารายวิชาท้องถิ่นศึกษา สาขาวิจัยและการพัฒนา ท้องถิ่น กลุ่มวิชาการบริหารจัดการศึกษา สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาสภาพสังคม ประเพณี ความเชื่อ การใช้ทรัพยากร และการปรับตัวของชาวมอบบ้านหนองดู่ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ศึกษาจากเอกสารและการวิจัยสนาม พบว่ามี ประเพณีสิบสองเดือน พิธีกรรม ความเชื่อในพุทธศาสนา ฝับริพรบุรุษ มีการดนตรีและฟ้อนฟ้อนผี เม็งเพื่อแก้บนฝับริพร เช่น พิธีโก้วข้าว ซึ่งเชื่อเป็นการสื่อสารกับผี นอกจากนี้ยังมีการรักษาโรคด้วย สมุนไพรและการนวดแผนโบราณ การประกอบอาหารที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ตลอดจนการจัดตั้งกลุ่มสังคมขึ้นใหม่เพื่อการปรับตัวกับสภาพทางเศรษฐกิจสังคมในปัจจุบัน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ลำพูน, มอญ, ความเชื่อ, ประเพณี, การปรับตัว, ลัทธิผี, การแพทย์พื้นบ้าน, ฝับริพรบุรุษ, อาหาร

ฉันทนา จันท์บรรจง, (2541) "การศึกษาวิจัยการพัฒนาทางสังคมของกลุ่มชนพื้นเมืองเชื้อสายไทย-ลาว ซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่แถบพื้นที่ชายขอบประเทศไทยในจังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดเลย" คัดจากรวมบทความวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ภาคกลางและภาคเหนือ (2546).

งานชิ้นนี้ได้ศึกษาการพัฒนาทางสังคมของกลุ่มคนเชื้อสายไทย-ลาว ในเขตพิษณุโลก เพชรบูรณ์ และเลย ตั้งแต่ยุคก่อนสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน พบว่า การพัฒนาเริ่มจากภายในซึ่งตั้งถิ่นฐานบริเวณเพิงผาและถ้ำ พัฒนาเป็นชุมชนถาวรทำการเกษตรบนที่ลุ่มเชิงเขา จากนั้นมีการอพยพของคนจากประเทศลาวเข้ามาผสมกับคนกลุ่มเดิม มีระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง และภูมิปัญญาที่สืบทอดแบบเกื้อกูลธรรมชาติ ต่อมาจากการใช้นโยบายรัฐนิยมทำให้ชุมชนมีพัฒนาการด้านสาธารณูปโภคการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แต่ส่งผลให้วิถีชีวิตและประเพณีของท้องถิ่นหลายอย่างสูญหาย มีปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและปัญหาสังคมที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, การปรับตัว, พัฒนาการทางสังคม การตั้งถิ่นฐาน เศรษฐกิจพอเพียง, การจัดการทรัพยากร

ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม, (2538) "การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม: บทเผชิญหน้าของสังคมเก่า-ใหม่ กรณี "การศึกษาในบ้าน" อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่" รายงานการวิจัย เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาถึงวิถีการดำรงชีวิต การถ่ายทอด และการสืบสานทางพิธีกรรม กรณีชาวบ้านท่าไคร้ อ. แมริม จ. เชียงใหม่ พบว่าชุมชนสร้างขึ้นจากการรวมตัวกันอย่างหลวมๆ ตามวิถีชีวิตที่อาศัยธรรมชาติเป็นแม่บท มีชีวิตในชุมชนของตนอย่างเรียบง่าย ต่อมาเมื่อมีการติดต่อกับกระแสความเจริญและสังคมจากภายนอกจึงเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนให้กลายเป็นสังคมที่แลกเปลี่ยนด้วยเงินตราเป็นปัจจัยหลัก ชาวนากลายมาเป็นผู้ใช้แรงงานรับจ้างในเมือง ความเจริญด้านวัตถุมีอิทธิพลทำให้คนรุ่นใหม่ลดความผูกพันกับครอบครัว พร้อมๆ กับลดความสำคัญของจารีตเดิม

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, การปรับตัว, การเปลี่ยนแปลงทางสังคม, สังคมชาวนา

ชูสิทธิ์ ชูชาติ, (2538) "กาดจ้ว (ตลาดจ้ว) มิติหนึ่งของภาพสะท้อนในการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของสังคมชาวนาในภาคเหนือของไทย" รายงานการวิจัยเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ คัดจากรวมบทความวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ภาคกลางและภาคเหนือ (2546).

งานชิ้นนี้ได้ศึกษาประวัติและระบบการค้าขายในตลาดจ้วควาย ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของสังคมชาวนาในบริเวณที่ราบแอ่งเชียงใหม่ลำพูน ช่วงระหว่าง พ.ศ. 2490-2538 พบว่าตลาดจ้วเริ่มเกิดขึ้นจากความต้องการสินค้าวัวควายและผลผลิตในท้องถิ่น ต่อมาเมื่อสินค้าโรงงานเพื่อตอบสนองการบริโภคในสังคมเมืองมากกว่า ขณะที่วัวควายเข้าสู่ระบบการผลิตเพื่อขายเนื้อสัตว์ที่มีตลาดกว้างในระดับประเทศ ตลาดจ้วควายจึงสะท้อนภาพการปรับตัวของชาวนาทั้งการบริโภคสินค้าและการเกิดขึ้นของพ่อค้าชาวนาในระบบตลาด

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ตลาด, ระบบการผลิต, การบริโภค, การปรับตัว, สังคมชาวนา

นิพัทธ์เวช สืบแสง, (2541) **การปรับตัวของการจัดการที่ดินและทรัพยากรตามแบบประเพณีภายใต้บริบทกฎหมายของรัฐ: กรณีศึกษาชาวเขาเผ่าขมุ** กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์.

งานชิ้นนี้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นผลมาจากนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน ป่าไม้และการใช้ทรัพยากร ในชุมชนขมุ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, น่าน, ขมุ, การเปลี่ยนแปลงทางสังคม, ความขัดแย้งเชิงนโยบาย, การจัดการทรัพยากร

บัณฑิต ผาฉาย, (2539) "กระบวนการพัฒนาและการปรับตัวของชุมชนเมืองพิษณุโลก" คัดจากรวมบทความวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ภาคกลางและภาคเหนือ (2546).

งานชิ้นนี้ศึกษาประวัติศาสตร์และการปรับตัวของชุมชนในเขตผังเมืองรวมจังหวัดพิษณุโลก พบพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยลพบุรี จนกระทั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ช่วงใหญ่ปี พ.ศ.2500 เมืองมีการเคลื่อนย้ายของคนเชื้อสายจีนซึ่งควบคุมเศรษฐกิจและการ

ปกครองในท้องถิ่น จากการพัฒนาเมืองมาอย่างต่อเนื่องทำให้ในปัจจุบันเมืองพิษณุโลกประสบปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชนและปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเรียนรู้และปรับตัวโดยก่อเกิดเป็น "ชุมชนวิชาการ" เพื่อร่วมกันศึกษาให้การพัฒนาเป็นได้อย่างมีคุณภาพทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และศิลปกรรมของประชาชน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, พิษณุโลก, การจัดการผังเมือง, การตั้งถิ่นฐาน, การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

เบญญา อ่อนท้วม, (2537) "ศักดิ์ศรีแม่หญิงล้านนา: การดำรงอยู่ของครอบครัวแม่หญิงไม่ชายตัวท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง" คัดจากรวมบทความวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ภาคกลางและภาคเหนือ (2546).

งานชิ้นนี้ศึกษากระบวนการปรับเปลี่ยนเพื่อการดำรงอยู่ของครอบครัวผู้หญิง ซึ่งมีปัจจัยเกื้อกูลให้ครอบครัวไม่ต้องเข้าสู่การค้าประเวณีของลูกสาว พบว่าผู้หญิงที่ไปขายตัวอยู่ในครอบครัวยากจน มีระดับการศึกษาต่ำ ส่วนใหญ่เป็นลูกสาวคนโตที่ต้องรับผิดชอบสมาชิกในครอบครัว ขณะที่ผู้หญิงที่มีกระบวนการขัดเกลาของครอบครัวและเครือญาติซึ่งเป็นแรงเกาะเกี่ยวกันภายในครอบครัวจะทำให้ผู้หญิงเกิดความเพียงพอในการดำรงชีวิต ไม่ใช่เงินไปกับสิ่งฟุ่มเฟือย ยึดมั่นในความเชื่อว่ามีสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะปกป้องคุ้มครองผู้หญิงที่ทำตัวดี กลไกเหล่านี้ทำให้ผู้หญิงและชุมชนจัดการกับปัญหาการเข้าสู่อาชีพค้าประเวณีได้

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เพศสภาพ, ครอบครัว, การค้าประเวณี, ความยากจน, ระบบความเชื่อ (ผีปู่-ย่า)

วารินทร์ จิตคำภู, (2541) "การอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน (ไทยใหญ่) ในทัศนะของกรมการบริหารสภาวัฒนธรรมอำเภอและจังหวัดแม่ฮ่องสอน" คัดจากรวมบทความวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ภาคกลางและภาคเหนือ (2546).

งานชิ้นนี้ศึกษาแนวทางอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยใหญ่จากทัศนะของกรมการบริหารสภาวัฒนธรรมอำเภอ ผลงานวิจัยเสนอว่าควรจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่หลากหลายตามความเหมาะสมของท้องถิ่น โดยไม่ควรเน้นเพื่อการท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว ควรเน้นความร่วมมือของ

ภาครัฐและองค์กรต่างๆ และควรส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมทั้งด้านภาษา การแต่งกาย และภูมิปัญญาพื้นบ้าน โดยเฉพาะประเพณีปอยส่างลอง จองพารา และประเพณีกันตอ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, แม่ฮ่องสอน, ไทยใหญ่, การท่องเที่ยว, การอนุรักษ์วัฒนธรรม, ประเพณี

สมพงษ์ วิทยาคัดดีพันธ์ุ, (2538) "กระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวของชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษาบ้านต้นแก้ว หมู่ 4 ตำบลหนองหอย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่" คัดจากรวมบทคัดย่องานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ภาคกลางและภาคเหนือ (2546).

งานชิ้นนี้ศึกษากระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวของชุมชนในการเผชิญปัญหาทางสังคม อันเนื่องจากการพัฒนาสู่ความทันสมัย พบว่า ชุมชนปรับตัวด้วยการปรับเปลี่ยนความคิด แนวคิด วิถีชีวิต อาชีพ และการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรม โดยมีการปรับเปลี่ยนหน้าที่บทบาทของกลุ่มและองค์กรทางสังคม รวมถึงมีการนำความเชื่อถือผีและพุทธเพื่อเข้ามาช่วยเหลือครอบครัวและชุมชนในด้านต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, การปรับตัว, ชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท, ความทันสมัย, ระบบความเชื่อ, ครอบครัว

สุพจน์ พุททษวัน, (2538) "กระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวของชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษาบ้านเขาไร่ ตำบลบ้านป่า อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก" คัดจากรวมบทคัดย่องานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ภาคกลางและภาคเหนือ (2546).

งานชิ้นนี้ศึกษากระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวของครอบครัวและชุมชนแบบกึ่งเมืองกึ่งชนบทในการเผชิญหน้ากับปัญหาทางสังคม พบว่าการพัฒนาที่เน้นเศรษฐกิจและกระแสนิยม วัฒนธรรมสากลที่ส่งผ่านทางการสื่อสารต่างๆ เป็นปัจจัยที่ผลักดันให้ชาวบ้านต้องปรับตัวเองจากสังคมเกษตรไปสู่สังคมเมือง ทว่าการปรับสู่ความทันสมัยซึ่งต้องเผชิญปัญหาใหม่ๆ ตามมา ทำให้ชาวบ้านพึ่งพาภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนน้อยลงและหันไปพึ่งพาปัจจัยจากภายนอกเป็นหลัก

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, พิษณุโลก, การปรับตัว, ครอบครัว, ชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท, ความทันสมัย, การบริโภควัฒนธรรม

เจริญศรี ไชยเลิศ, (2539) **ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองการปกครองที่มีต่อเยาวชนในภาคเหนือ** เชียงใหม่: ศูนย์สถิติศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการปกครองของหมู่บ้านใกล้เมืองที่มีต่อการขายบริการทางเพศและความสัมพันธ์ระหว่างการขายบริการทางเพศกับความเปลี่ยนแปลงของชุมชน พบว่า การขายบริการทางเพศมีความสัมพันธ์กับการสลายของชุมชนในด้านต่างๆ อาทิ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงอาชีพหลักไปสู่การเกษตร การชีวิตแบบคนในเมือง การเกิดขึ้นของเอดส์ค้าผู้หญิงในหมู่บ้าน ความด้อยสิทธิในชุมชน ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ผลักดันให้เด็กสาว ออกจากชุมชนไปขายบริการทางเพศ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ผลกระทบของการพัฒนา, เยาวชน, การขายบริการทางเพศ, การเปลี่ยนแปลงทางสังคม, ความยากจน, การเปลี่ยนแปลงทางการผลิต

ชยันต์ วรรณะภูติ, (2547) **ศักยภาพและข้อจำกัดของหมอพื้นบ้านกับการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเอดส์** เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ เป็นรายงานเสวนาจากเวที ถึงบทบาทของแพทย์พื้นบ้านในการดูแลสุขภาพผู้ป่วยในชุมชน ทบทวนบทบาทและแนวทางเพื่อเป็นประโยชน์ในการแสวงหาวิธีการป้องกันและดูแลสุขภาพผู้ป่วยติดเชื้อที่เหมาะสม

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, HIV/AIDS, การแพทย์พื้นบ้าน, สุขภาพอนามัย, ผู้ติดเชื้อ

นันทพร แสนศิริพันธ์, (2544) **มิติทางสังคมวัฒนธรรม: การตัดสินใจเลือกวิธีการคุมกำเนิดของหญิง-ชาย ในจังหวัดเชียงใหม่** เชียงใหม่: ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของคู่สมรส การรับรู้ของสตรีวัยเจริญพันธุ์ในพื้นที่ จ.เชียงใหม่ เกี่ยวกับสิทธิของตนเองในการได้รับข้อมูลเรื่องการคุมกำเนิด การมีส่วนร่วมในการคุมกำเนิดและบทบาทในครอบครัวของฝ่ายชาย รวมถึงการรับรู้บทบาทของผู้ให้บริการด้านการคุมกำเนิดเกี่ยวกับนโยบายด้านสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ พบว่า คู่สมรสไม่ได้แบ่งหน้าที่ระหว่างกัน แต่ผู้ชายมีอำนาจเหนือผู้หญิงในเรื่องการคุมกำเนิด

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, เพศสภาพ, ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ, สุขภาพภาวะอนามัยเจริญพันธุ์

นิตยา ระวังพาล, (2541) **มิติทางสังคมวัฒนธรรมในการเผชิญกับปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของหญิง** เชียงใหม่: ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาถึงการรับรู้และการเผชิญปัญหาของผู้หญิงที่ป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์ผู้หญิงที่มีปัญหาการเจ็บป่วยแล้วมาใช้บริการที่คลินิกกามโรค เจ้าหน้าที่สถานอนามัย และผู้นำชุมชน พบว่า สาเหตุส่วนใหญ่เพราะผู้หญิงขาดอำนาจการต่อรองเพื่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย เนื่องจากความเหลื่อมล้ำในเรื่องเพศ และพบว่าสังคมในชุมชนมองผู้หญิงที่ประสบปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ไปในทางที่ไม่ดี มุมมองของสังคมและความอายของผู้หญิงจึงเป็นอุปสรรคทำให้ผู้หญิงไม่กล้ามารับบริการ ข้อเสนอแนะจึงควรให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเพศสัมพันธ์แก่ผู้หญิงและผู้ชายในชุมชน รวมทั้งสร้างพลังอำนาจการต่อรองให้ผู้หญิงในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และเสริมสร้างให้ชุมชนมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ที่ป่วยด้วย

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, สุขภาพ, โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์, เพศสภาพ, ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ, สุขภาพภาวะอนามัยเจริญพันธุ์

เนตรดาว แพทย์กุล, (2544) **บทบาทของผู้หญิงชาวบ้านในการพัฒนา: กรณีศึกษาบทบาทของผู้หญิงในเครือข่ายชุมชนเมือง** เชียงใหม่: ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงชาวบ้านในชุมชนแออัดของเมืองเชียงใหม่ที่ได้รับผลกระทบของการส่งเสริมบทบาทผู้หญิงในการพัฒนา ซึ่งแม้เปิดพื้นที่ทางสังคมการเมืองให้แก่ผู้หญิงมากขึ้น แต่ภายใต้วิถีคิดแบบชายเป็นใหญ่และการขาดเป้าหมายเพื่อสร้างความเสมอภาคทางเพศ ทำให้ผู้หญิงที่มีบทบาทในการพัฒนามากลายเป็นตัวแทนของกลุ่มอำนาจและระบบอุปถัมภ์ ขณะเดียวกันก็ทำให้ผู้หญิงส่วนใหญ่ถูกเบียดขับให้กลายเป็นชายขอบและตกอยู่ในสภาวะพึ่งพิงมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, เพศสภาพ, ความเป็นชายขอบ, ชุมชนแออัด, พื้นที่ทางสังคม, ความเสมอภาคทางเพศ, ระบบอุปถัมภ์, ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

เบญจพรณ เอกะสิงห์, ฉลาดชาย รมิตานนท์ และคณะ, (2540) **วิวัฒนาการบุกเบิกที่ดินทำกินในป่า** เชียงใหม่: ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษากระบวนการของการบุกเบิกตั้งบ้านและที่ทำกินของราษฎรในภาคเหนือตอนล่าง โดยพิจารณาถึงประวัติและความสัมพันธ์ของชุมชนที่อยู่ในเขตป่าหรือชุมชนที่อยู่ใกล้กับป่า ทั้งในด้านที่ดินเพื่ออยู่อาศัย วิถีการดำเนิน หรือการทำมาหากินของราษฎร รวมทั้งความสัมพันธ์ของผู้คนภายในชุมชนนั้นกับชุมชนใกล้เคียงและสังคมภายนอก บนฐานของการใช้ป่าและที่ดินในเขตป่า

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, การจัดการทรัพยากร, การศึกษาประวัติศาสตร์, วัฒนธรรมชุมชน, การใช้ป่า

พรณี อวนสกุล, (2541) **การปรับเปลี่ยนการบริโภคอาหารของชาวพื้นเมืองในจังหวัด เชียงใหม่** เชียงใหม่: ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ.

งานชิ้นนี้ศึกษาผลของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีต่อลักษณะการบริโภคอาหารของคนในพื้นที่ อ.เมือง อ.หางดง และ อ.สันป่าตอง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้เปลี่ยนแปลงจากเขตชนบทไปสู่เขตเมืองอย่างรวดเร็ว พบว่า แม้ชาวเชียงใหม่ยังคงรักษาแบบแผนการบริโภคแบบพื้นเมืองไว้ได้ แต่ก็มีแนวโน้มจะรับวิถีการบริโภคอาหารแบบสมัยใหม่มากขึ้น ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงสังคมภายใต้ระบบทุนนิยมที่ทำให้การพึ่งพาแหล่งอาหารพื้นเมืองที่ใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติอันยั่งยืน โดยหันมาบริโภคอาหารตามร้านอาหารหรืออาหารกึ่งสำเร็จรูป ตลอดจนจรรยาบรรณบริโภคอาหารแบบภาคกลางและอาหารตะวันตกมากขึ้น

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, วัฒนธรรมการกิน, การบริโภค, อาหารพื้นเมือง, การปรับตัว, พื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท

พศิน แดงจวง, (2541) **การศึกษารูปแบบการส่งเสริมการปรับตัวของสตรีที่กลับจากการประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ** มปท.: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ รูปแบบการส่งเสริมศักยภาพองค์กรในชุมชนเพื่อช่วยเหลือการปรับตัวของสตรีที่กลับจากการประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ โดยเน้นอิทธิพลของสถานการณ์ทางสังคมและจิตวิทยาที่มีผลต่อการปรับตัว พบว่า ชุมชนในพื้นที่ ต.ป่าซาง อ.ดอกคำใต้ จ.พะเยา มีรูปแบบการว่ากล่าวตักเตือน ช่วยเหลือปรึกษาเมื่อมีปัญหา มีวัฒนธรรมการเคารพเชื่อฟังพึ่งพาอาศัยกันเป็นกิจกรรมกลุ่มในชุมชนและวงศ์เครือญาติ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, พะเยา, เครือข่ายทางสังคม, ผู้หญิง, การปรับตัว, เครือญาติ

พิศิษฐ์ คุณวโรตม์, (2546) "อัตลักษณ์และกระบวนการต่อสู้เพื่อชีวิตของผู้ติดเชื้อ HIV" **อัตลักษณ์ชาติพันธุ์ และความเป็นชายขอบ** (303-48) กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยาสรีนธร (องค์การมหาชน).

ภายใต้กระบวนการสร้างความหมายจากสังคมต่อโรคเอดส์ที่ถูกผนวกกับอัตลักษณ์ของผู้ติดเชื้อให้กลายเป็นบุคคลที่น่ารังเกียจและถูกปฏิเสธจากสังคมรอบข้าง งานชิ้นนี้ศึกษาการรับรู้และการสร้างความหมายให้กับตนเองของผู้ติดเชื้อในพื้นที่ อ.เมือง จ.ลำปาง ซึ่งเกิดความรู้สึกเป็น

คนที่ด้อยค่ากว่าคนอื่นและพยายามแสดงอัตลักษณ์ความเป็นสมาชิกของชุมชนด้วยแนวทางต่างๆ เพื่อปรับตัวให้มีชีวิตอยู่ร่วมกับความคาดหวังของสังคมและชุมชน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ลำปาง, HIV/AIDS, อัตลักษณ์, การสร้างความหมาย, ผู้ติดเชื่อ, การปรับตัว

ไพโรจน์ คงทวีศักดิ์ และ วสันต์ ปัญญาแก้ว, (2544) **การเป็นอาณานิคมทางข่าวสารของ เชียงใหม่** เชียงใหม่: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่าง 'การแพร่กระจายของข่าวสารจาก ส่วนกลาง' กับ 'การรับข่าวสารของผู้คนในเชียงใหม่' โดยกำหนดกลุ่มประชากรจากผู้ใช้สื่อมวลชน หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ พบว่า การแพร่กระจายของข่าวสารจากส่วนกลางได้ทำให้เกิดการ ครอบงำทางข่าวสารขึ้นในเชียงใหม่

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, การสื่อสาร, การรับรู้, อาณานิคม, การ ครอบงำ, ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

มนัส สุวรรณ, อุดม เกิดพิบูลย์ และคณะ, (2539) **ผลกระทบของโครงสร้างทางเศรษฐกิจ (แบบใหม่) ที่มีต่อวิถีชีวิต (ปัจจุบัน) ของประชากรในภาคเหนือ** เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาผลกระทบของโครงสร้างทางเศรษฐกิจในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ที่มีต่อชีวิตวัฒนธรรมของคน โดยเลือก 3 กรณีศึกษา คือ กรณีหัตถกรรมไม้แกะสลักบ้านถวาย จังหวัดเชียงใหม่ กรณีนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูนและกรณีการท่องเที่ยว จังหวัด แม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจมีผลกระทบ ทั้งทางบวก และทางลบต่อวิถีชีวิตของประชากร คือ ประชากรผู้มีส่วนใช้แรงงานมีฐานะทางเศรษฐกิจและ ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในทางตรงกันข้ามพบว่าสภาพสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนเปลี่ยนไปจนทำให้ ความผูกพันทางเครือญาติเริ่มเสื่อม การมีส่วนร่วมกิจกรรมของสังคมลดลง และปัญหาด้าน สุขภาพอนามัยที่ปรากฏเด่นชัดมากขึ้นในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ดังนั้นรัฐบาลต้องมีส่วนในการ ช่วยเหลือผู้ใช้แรงงานให้มีสวัสดิภาพและได้รับความเป็นธรรมตามกฎหมาย

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, การท่องเที่ยว, ระบบการผลิต, การศึกษาเปรียบเทียบ, โครงสร้างทางเศรษฐกิจ, เครือญาติ, การมีส่วนร่วม, แรงงาน, สุขภาพ

ยศ สันตสมบัติ, (2546) **พลวัตและความยืดหยุ่นของสังคมชาวนา: เศรษฐกิจชุมชนภาคเหนือและกระบวนการที่ค้นคว้าด้วยชุมชนในประเทศโลกที่สาม** เชียงใหม่: บริษัท วิทอินดีไซน์ จำกัด.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจชุมชนและการปรับตัวทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านทั้งชาวนาพื้นราบและบนที่สูง ภายใต้อิทธิพลของรัฐ ตลาด และความสัมพันธ์กับโลกาภิวัตน์ พบว่า การถูกบีบให้ต้องพึ่งพิงภายนอกมากขึ้นทำให้การสร้างตัวของชาวนามีความยืดหยุ่นของบทบาท อัตลักษณ์ และสถานภาพทางสังคม ชาวนามีการต่อสู้หลายรูปแบบจากการสะสมทุนทางวัฒนธรรมและเศรษฐศาสตร์การเมือง และชาวนามีกิจกรรมทางเศรษฐกิจในรูปแบบที่หลากหลายและยืดหยุ่น

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, สังคมชาวนา, การปรับตัวทางวัฒนธรรม, ระบบเศรษฐกิจ, อัตลักษณ์, ทุนทางวัฒนธรรม

วัฒนาวดี ศรีวัฒนพงศ์, (2537) **ทัศนคติของประชาชนในเขตภาคเหนือตอนบนที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมภาคเหนือ** เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

การวิจัยเรื่องนี้สำรวจทัศนคติของประชาชนในเขตจังหวัดเชียงใหม่ แพร่ พะเยาที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม สรุปได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าสภาพเศรษฐกิจ สังคม และขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตในเรื่องการอยู่เป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ผู้หญิงสามารถประกอบอาชีพนอกบ้านเองได้ การพักอาศัยอยู่ในคอนโดมิเนียมหรือแฟลต และเห็นว่าควรอนุรักษ์การพูดคำเมือง และการแต่งกายพื้นเมือง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, การสำรวจทัศนคติ, การเปลี่ยนแปลงทางสังคม, ครอบครัว, ผู้หญิง

สมโชติ อ๋องสกุล, (2539) **Small area demographic studies: ภาวะป่าช้าจะล้มตาย** เชียงใหม่ : ศูนย์ชาติพันธุ์และการพัฒนา สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ ปรากฏการณ์ของผลกระทบจากนโยบายและแนวคิดเรื่องการลดอัตราการเพิ่มประชากรที่เกิดขึ้นในชุมชนชาวยองอำเภอป่าช้า จังหวัดลำพูน จากเดิมเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีวัฒนธรรมอันเก่าแก่กลับได้เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางสังคมและวัฒนธรรม

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ลำพูน, ยอง, ประชากรศึกษา, นโยบายการควบคุมประชากร, การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

สายนต์ ไพเราะญจิตร, (2547) **การฟื้นฟูพลังชุมชนด้วยแนวการจัดการทรัพยากรทางโบราณคดีและพิพิธภัณฑ์: แนวคิด วิธีการ และประสบการณ์จากจังหวัดน่าน** กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.).

นำเสนอแนวคิดและรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมทางโบราณคดี ตำบลสวก และตำบลนาซาว อำเภอเมือง จังหวัดน่าน ระหว่างปี พ.ศ. 2542-2547 โดยใช้แนวคิดการจัดการโดยชาวบ้านเป็นสำคัญ มีภาคประชาชน นักวิชาการ ผู้นำชุมชน และองค์กรในท้องถิ่นร่วมกัน ดำเนินการแบบปฏิบัติการจริงในการศึกษาโบราณคดีในชุมชน รวมถึงการเผยแพร่ความรู้และการใช้กฎเกณฑ์จัดการทรัพยากรโบราณคดีโดยชาวบ้าน ซึ่งพบว่าชาวบ้านสามารถพัฒนาศักยภาพในการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ชุมชนได้โดยมีต้องพึ่งพิงภาครัฐและสามารถถ่ายทอดความสำเร็จของชุมชนไปประยุกต์ในการพัฒนาพิพิธภัณฑ์แก่ชุมชนอื่นๆ ได้

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, น่าน, โบราณคดี, พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น, การจัดการทรัพยากร

สารณีย์ ไทยานันท์, (2543) **บริบททางวัฒนธรรมและการยอมรับการวางแผนครอบครัวของชาวเขาในเขตโครงการหลวง** มปท.: สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่มีผลกระทบต่อการวางแผนครอบครัวในชุมชนในเขตโครงการหลวง อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ พบว่า เมื่อแต่ละชุมชนเข้าสู่กระแสนิยมและการแข่งขันทรัพยากรบนพื้นที่สูง ส่งผลให้การมีสมาชิกในครอบครัวและ

ชุมชนจำนวนมากมีส่วนกดดันต่อระบบนิเวศวิทยาของชุมชน ทำให้ชุมชนตระหนักถึงความอยู่รอด โดยการยอมรับการวางแผนครอบครัว

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, การวางแผนครอบครัว, การแข่งขันทรัพยากร, ระบบนิเวศวิทยา, การปรับตัว

สารณีย์ ไทยานันท์, (2545) **การตื่นรับต่อสู้ของครอบครัวคนจน** มปท.: สถาบันวิจัยชาวเขากกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ การต่อสู้ของคนจนใน 5 กรณีศึกษา ได้แก่ (1) ครอบครัวคนจนในนิคมสร้างตนเอง อ.บางระกำ จ.พิษณุโลก (2) ครอบครัวไร่ที่ดินที่กลายเป็นแรงงานรับจ้าง (3) ครอบครัวชาวสีซุในเมืองเชียงใหม่ (4) ครอบครัวชาวเข้าที่เป็นคนแปลกหน้าในชุมชนของตนเอง และ(5) ครอบครัวอาช่าที่กลายเป็นแรงงานรับจ้างทั่วไป พบว่าคนจนมีการยกสถานภาพทางสังคม การรักษาทุนทางสังคม การสร้างอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ไปพร้อมๆ กับการปรับเปลี่ยนตัวเองให้สอดคล้องกับทุนนิยม ตลอดจนการจัดระเบียบแรงงานและสร้างชุมชนแบบใหม่ขึ้น

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, การต่อสู้, ความยากจน, การปรับตัว, ระบบการผลิต, อัตลักษณ์, ชาติพันธุ์, ทุนทางสังคม

สุรีย์ บุญญานุพงศ์ และ สุรศักดิ์ ป้อมทองคำ, (2539) **ประเพณีเพื่อการท่องเที่ยว: จุดเปลี่ยนของระบบความสัมพันธ์ทางสังคม** เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ การปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมประเพณีของชาวไทยใหญ่ใน จ.แม่ฮ่องสอน เพื่อตอบสนองการท่องเที่ยว ซึ่งกลับมีผลกระทบต่อระบบความสัมพันธ์ทางสังคมในชุมชนเอง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, แม่ฮ่องสอน, การท่องเที่ยว, เครือข่ายทางสังคม, การปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรม

สุรีย์ บุญญานุกงศ์, (2539) **ผลกระทบจากการท่องเที่ยว: กรณีศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน**
เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนอันเป็นผลจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งในด้านกายภาพ ได้แก่ คมนาคมและสาธารณูปโภค และด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, แม่ฮ่องสอน, การท่องเที่ยว, การเปลี่ยนแปลงทางสังคม, การศึกษาชุมชน

เสถียร ฉันทะ, (2544) **บทบาทชายหญิงด้านอนามัยเจริญพันธุ์: กรณีศึกษาชุมชนมั่งแห่งหนึ่งในจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทย** มปท.: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ กระบวนการกล่อมเกลாதงสังคมกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจในบทบาทหญิงชายจากการมารับบริการสาธารณสุข และการแสวงหาพฤติกรรมอนามัยเจริญพันธุ์ของชาวมั่งในภาคเหนือ พบว่า การกล่อมเกลาทงสังคมและวัฒนธรรมมีนัยของอุดมการณ์อำนาจที่กำหนดบทบาททางเพศสภาพ โดยเพศชายมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจมากกว่าเพศหญิง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, มั่ง, การกล่อมเกลาทงสังคม, ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ, เพศสภาพ, สุขภาวะอนามัยเจริญพันธุ์

อรชร มณีสงฆ์, (2544) **การศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของสตรีทำงานในจังหวัดเชียงใหม่ในปี 2000: กรณีศึกษาเฉพาะในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่** เชียงใหม่: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ รูปแบบการดำเนินชีวิตของสตรีทำงานในรูปของกิจกรรม ความสนใจและความคิดเห็นของผู้หญิงทำงานในพื้นที่ จ. เชียงใหม่ จากกลุ่มประชากรที่ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000-10,000 บาท จากการสำรวจพบกิจกรรมของสตรีทั้งในบ้านและนอกบ้าน มีการใช้อุปกรณ์สื่อสารและบริการต่างๆ มีความสนใจแฟชั่นใน

การบริโภคสินค้า มีความคิดเรื่องความมีอิสระ สร้างหลักประกันให้ตัวเองโดยการประกันชีวิตและสุขภาพ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ผู้หญิง, การบริโภค, รสนิยม, วิถีชีวิต

อริยา เศวตามร์, (2544) **แม่ค้า: ปากปลาร้าหรือเทพิตาของบ้าน เชียงใหม่:** ศูนย์สตรีศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ การสร้างอำนาจต่อรองของผู้หญิง(แม่ค้า)แถบชานเมือง จ.พะเยาในการค้าขายภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบตลาด โดยใช้เครือข่ายแบบไม่เป็นทางการที่มีลักษณะความเป็นชุมชนและมีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างการมีอาชีพเดียวกัน ความเป็นเครือญาติ และเพื่อนบ้าน ซึ่งทำให้เกิดอำนาจทางสังคมหรือการยอมรับของสังคมที่มีต่อผู้หญิงและนำไปสู่การมีอำนาจต่อรองในครัวเรือน โดยเปลี่ยนจากเรื่องส่วนตัวเป็นเรื่องสาธารณะที่ทำให้ทุกคนเข้ามาช่วยแก้ปัญหา

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, พะเยา, ผู้หญิง, เศรษฐกิจแบบตลาด, ความเป็นชุมชน, การต่อรอง, พื้นที่ทางสังคม

อานันท์ กาญจนพันธุ์, (2538) **วิวัฒนาการของการบุกเบิกที่ดินที่ทำกินในเขตป่า กรุงเทพฯ:** สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

งานชิ้นนี้ศึกษาถึงพฤติกรรมและทัศนคติของชาวบ้านกลุ่มต่างๆ ในเขตป่าภาคเหนือตอนบน ทั้งในเชิงประวัติศาสตร์และในบริบทของสังคมปัจจุบัน เพื่อช่วยให้เกิดการเข้าใจต่อวิวัฒนาการของการบุกเบิกที่ดินทำกิน และ การตั้งถิ่นฐานของชุมชนในเขตป่าอนุรักษ์ ตลอดจนประเมินศักยภาพของชาวบ้านแต่ละกลุ่มในการอนุรักษ์ป่าธรรมชาติที่อยู่รอบชุมชน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, การจัดการทรัพยากร, การศึกษาประวัติศาสตร์, การตั้งถิ่นฐาน, สิทธิเรื่องที่ดิน, ป่าชุมชน

ธวัช มณีฝ่อง, (2547) 'กระบวนการสร้างความรู้ชายขอบในวิกฤตการณ์สุขภาพ: กรณีศึกษาสำนักทรงน้ำฟ้า จังหวัดเชียงใหม่' เอกสารการประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยาครั้งที่ 3 ทบพนภูมิปัญญา ทำทนายความรู้ ณ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร 24-26 มีนาคม 2547.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของความรู้ชายขอบในประเด็นสุขภาพในสังคมไทยซึ่งมีความรู้วิทยาศาสตร์เป็นชุดวาทกรรมหลัก พบว่า สำนักทรงแห่งหนึ่งใน จ. เชียงใหม่ เลือกเงื่อนไขการเจ็บป่วยที่ความรู้ในชุดวาทกรรมหลักมีความคลุมเครือ โดยมีทั้งการผนวกรวม การตีความใหม่ การเลือกสรรระบบความรู้ หรือละทิ้งบางส่วน ตลอดจนสร้างประดิษฐกรรมทางวาทกรรมของตนเองใหม่ในการปฏิบัติผ่านพิธีกรรม ปัญหาสุขภาพจึงไม่สามารถจัดการได้ด้วยระบบความรู้เดียว

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, วาทกรรม, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, สุขภาพ, การแพทย์พื้นบ้าน

ประสาน ตั้งสิกบุตร, (2543) 'สตรีกับการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในภาคเหนือตอนบน' เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่อง "การเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจของชุมชนในภาคเหนือ" ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 28-29 มกราคม 2543.

งานชิ้นนี้ศึกษาวิถีชีวิตและบทบาทของสตรีในกระบวนการใช้ทรัพยากรโดยจัดหมวดหมู่รูปแบบการใช้ทรัพยากรและการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่บ้านแคววัวดำ อ.เมือง จ. เชียงราย และบ้านดอนแก้ว อ.สารภี จ.เชียงใหม่ พบการเปลี่ยนแปลงวิถีการผลิตตามกระแสนิยมที่ทำลายวิถีการผลิตแบบพึ่งตนเอง โดยสตรีเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงและมีการสร้างเครือข่ายถ่ายทอดความรู้ในการจัดการทรัพยากร โดยผสมผสานความรู้เดิมของท้องถิ่นกับความรู้สมัยใหม่จากภายนอก

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงราย, เพศสภาพ, วิถีการผลิต, การจัดการทรัพยากร, ความรู้ท้องถิ่น, การปรับตัว, เครือข่ายทางสังคม

มนตรา พงษ์นิล, (2547) 'วาทกรรมของการจัดสร้างภูมิปัญญา: เส้นทางของ 'ผลิตภัณฑ์ชุมชน' กับ 'คนกินน้ำแม่เดียวกัน' รอบกว๊านพะเยา' เอกสารการประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยาครั้งที่ 3 ทบพนภูมิปัญญา ทำทหายความรู้ ณ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร 24-26 มีนาคม 2547.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ การสร้างวาทกรรมเรื่องภูมิปัญญาในการพัฒนาชุมชนรอบกว๊านพะเยา โดยทั้งภาครัฐและกลุ่มการเมืองท้องถิ่น และภาคองค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรชาวบ้าน ซึ่งทั้งสองฝ่ายมีวัตถุประสงค์และตีความองค์ความรู้เรื่องภูมิปัญญาในการจัดการแตกต่างกัน แต่จะกลุ่มพยายามช่วงชิงการนำเสนอและให้ความหมายต่อแนวคิดในการพัฒนาผ่านปฏิบัติการบนพื้นที่ของกว๊านพะเยา

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, พะเยา, วาทกรรม, ภูมิปัญญา, การสร้าง
ความหมาย, การจัดการทรัพยากร

รลิกา อังกูร, (2543) 'ความคิดเห็นของเจ้าอาวาสที่มีต่อการส่งเสริมให้วัดพุทธศาสนาในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่' เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่อง "การเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจของชุมชนในภาคเหนือ" ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 28-29 มกราคม 2543.

งานชิ้นนี้ศึกษาความคิดเห็นของเจ้าอาวาสวัดในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีต่อการส่งเสริมให้วัดเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยว สรุปได้ว่า เจ้าอาวาสมีความคิดเห็นเชิงบวกในการส่งเสริมดังกล่าวและคิดว่าการท่องเที่ยวสามารถเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยสืบสานมรดกทางวัฒนธรรม ประเพณี และเป็นการสร้างงานสร้างรายได้แก่คนในท้องถิ่น รวมถึงเกิดความรู้สึกรักถิ่นฐานและสามารถช่วยถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นให้แก่ผู้มาท่องเที่ยวได้

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, การสำรวจทัศนคติ, การท่องเที่ยว,
การสืบสานวัฒนธรรม, ท้องถิ่นนิยม

วัฒนาวดี ศรีวัฒนพงศ์, (2543) 'ทัศนคติของประชาชนในเขตภาคเหนือตอนบนที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมภาคเหนือ' เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการและเสนอผลงานวิจัยเรื่อง "การเปลี่ยนแปลงทางสังคม-วัฒนธรรมและเศรษฐกิจของชุมชนในภาคเหนือ" ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 28-29 มกราคม 2543.

งานชิ้นนี้นำเสนอทัศนคติของประชาชนใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของภาคเหนือ โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง ประชากรตอบแบบสอบถาม พบประชาชนเห็นว่าควรยึดถือควรเคารพกฎเกณฑ์ทางสังคม และรักษามารยาทที่งาม รักษาการพูดภาษาเหนือ การแต่งกายพื้นเมือง ทำบุญสวดมนต์เป็นประจำ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, การสำรวจทัศนคติ, การอนุรักษ์วัฒนธรรม, การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

กนกพร ดีบุรี, (2542) 'เครือข่ายทางสังคมของผู้หญิงในระบบรับเหมาช่วง: กรณีศึกษาการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

การจัดระบบแรงงาน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงในระบบรับเหมาช่วง โดยศึกษาผ่านเครือข่ายทางสังคมของระบบเครือข่าย ระบบอุปถัมภ์ และความสัมพันธ์แบบเพื่อนบ้านและผู้ร่วมงาน การนิยามสถานภาพของตนเองในความสัมพันธ์ดังกล่าว พบว่า ผู้หญิงใช้ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์มาเป็นกลยุทธ์ของการสร้างเครือข่ายทางสังคมในการเข้าถึงทรัพยากรการผลิตในไร่ นา และจัดการแรงงานในกลุ่มรับจ้างเหมาช่วง โดยระบบเครือข่ายเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสร้างความร่วมมือ ทว่าพวกเธอไม่ได้มีอำนาจกำหนดเสถียรภาพการทำงานของตนเองและมีสถานภาพต่ำภายใต้โครงสร้างของระบบการผลิตแบบทุนนิยมอุตสาหกรรม

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, เครือข่ายทางสังคม, เครือญาติ, เพศสภาพ, การผลิตเชิงพาณิชย์, แรงงาน, การเข้าถึงทรัพยากร, ระบบการผลิต

กิตติภทโท, ภิกขุ, (2545) 'การจัดการความขัดแย้งในชุมชนบนพื้นที่สูง' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาปัจจัยการเกิดปัญหาและวิธีจัดการความขัดแย้งในชุมชน พบว่ามาจากปัจจัยหลัก 2 ประการ คือ (1)ความขัดแย้งจากผลประโยชน์และการแย่งชิงทรัพยากร และ (2) ความขัดแย้งจากค่านิยม ความเชื่อและโลกทัศน์ได้แก่ค่านิยมที่ต่างกันระหว่างคู่ขัดแย้ง เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับการจัดการป่าของชาวบ้านและหน่วยงานรัฐ วิธีการในการจัดการความขัดแย้ง ได้แก่ การปรับใช้คุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชน การเจรจาตกลงแบบไม่เป็นทางการ การรวมตัวเคลื่อนไหวคัดค้านและต่อต้าน การสร้างเครือข่ายองค์กรชาวบ้านและการประสานงานกับรัฐ รวมทั้งผสมผสานการใช้วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, การจัดการความขัดแย้ง, การจัดการทรัพยากร, ความเชื่อ, วัฒนธรรมชุมชน, องค์กรชาวบ้าน, ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่

ชนิษฐา ชุมเพ็ญ, (2545) 'วัฒนธรรมชนชั้นกลางกับการส่งเสริมการเรียนรู้พิเศษของเด็กในเขตเมือง' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาถึงการเรียนพิเศษของเด็กที่เป็นบุตรของชนชั้นกลางในเขตเมืองของจังหวัดเชียงใหม่ และค่านิยมของบิดามารดาที่เป็นชนชั้นกลางเกี่ยวกับการเรียนพิเศษของบุตร จากการศึกษาพบว่าเด็กที่เป็นบุตรของชนชั้นกลางและเลือกเรียนพิเศษ จำแนกได้ 2 กลุ่ม คือเรียนพิเศษด้านวิชาการและเรียนพิเศษด้านนันทนาการ เกี่ยวกับค่านิยมของบิดามารดา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มให้บุตรเรียนในโรงเรียนเอกชนที่มีชื่อเสียง ส่วนใหญ่ส่งเสริมให้บุตรเรียนพิเศษด้านนันทนาการ ส่วนเด็กที่บิดามารดาให้เรียนกวดวิชานั้นก็เฉพาะเด็กที่มีผลการเรียนไม่ค่อยดี

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, การศึกษา, ชนชั้นกลาง, ค่านิยม, เยาวชน

เจริญ ศิริวงศ์, (2543) 'การปรับตัวด้านสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนเนื่องจากการอพยพ' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาการปรับตัวของชุมชนอพยพที่ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองลิกไนต์ของชาวบ้านเกาะหลวง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง พบว่าชุมชนต้องปรับตัวจากการประกอบ

อาชีพภาคเกษตรกรรมไปเป็นอาชีพภาคอุตสาหกรรมและบริการ เกิดการเปลี่ยนแปลงจากความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกันแบบเครือญาติมาเป็นปัจเจกบุคคล โดยสมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสังคม ประเพณี และวัฒนธรรมน้อยลง เมื่อความทันสมัยมากขึ้นส่งผลให้เกิดค่านิยมบริโภคนิยมสินค้าฟุ่มเฟือย

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ลำปาง, การจัดการทรัพยากร, การปรับตัว, การอพยพ, ระบบความสัมพันธ์ทางสังคม, ระบบการผลิต, การบริโภค

ชานนท์ คำทอง, (2537) 'กระบวนการสูญเสียความสามารถในการควบคุมและจัดการทรัพยากรของเกษตรกรในป่า: กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติป่าแดง จังหวัดเชียงใหม่' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เสนอกระบวนการสูญเสียความสามารถในการจัดการทรัพยากร พบว่าเกษตรกรเคยมีประเพณีในการควบคุมและจัดการทรัพยากรได้อย่างอิสระ กระบวนการที่ทำให้หลักเกณฑ์ของชุมชนค่อยๆ หดความหมายไปอันเนื่องมาจากการเข้ามาอ้างสิทธิ์ในพื้นที่ป่าและการใช้ระบบกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลของอำนาจรัฐส่วนกลาง นอกจากนี้ยังเป็นผลมาจากที่เกษตรกรถูกผนวกเข้าสู่ระบบการผลิตแบบตลาดที่ต้องพึ่งพาทุนและปัจจัยภายนอก

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, สังคมชาวนา, การจัดการทรัพยากร, ระบบกรรมสิทธิ์, การผลิตเชิงพาณิชย์, ระบบการผลิต

ณัฐชัย ชีวะศิริ, (2544) 'ความเข้มแข็งในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน: กรณีศึกษาบ้านท่าโป่ง ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนบ้านท่าโป่ง ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า องค์ประกอบความเข้มแข็งในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ คือ การพึ่งพาตนเองของชุมชนที่ไม่ต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากภายนอก การรวมตัวกันของชุมชนในการแก้ไขปัญหา บทบาทผู้นำชุมชน และจิตสำนึกของชุมชน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, การจัดการทรัพยากร, การพึ่งตนเอง, องค์กรชาวบ้าน, การศึกษาชุมชน

ดิเรก เครือจินลิต, (2545) 'การจัดการทรัพยากรธรรมชาติของเครือข่ายลุ่มน้ำแม่แรก ตำบลท่าผา อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษารูปแบบ และเงื่อนไขในการจัดการของเครือข่ายลุ่มน้ำแม่แรก สรุปดังนี้ 1. การจัดการทรัพยากรของเครือข่ายลุ่มน้ำในระดับชุมชนมีรูปแบบการจัดการโดยองค์กรชาวบ้าน ในระดับลุ่มน้ำมีรูปแบบการจัดการโดยเครือข่ายองค์กรชาวบ้านภายใต้ระบบความสัมพันธ์ของนิเวศวิทยาลุ่มน้ำ เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม 2. ความเปลี่ยนแปลงของชุมชนและผลกระทบจากกฎหมาย ส่งผลให้ชุมชนมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการทรัพยากรโดยอาศัยภูมิปัญญาดั้งเดิมประสานกับความรู้วิชาการ พัฒนารูปแบบการจัดการขึ้น ภายใต้เงื่อนไขภายในและภายนอกชุมชน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, วาทกรรมความรู้, การจัดการทรัพยากร, เครือข่ายทางสังคม, องค์กรชาวบ้าน, การมีส่วนร่วม

เดโช ไชยทัฬห, (2549) 'การปรับตัวของชาวนาเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ ศึกษากรณีการประกอบอาชีพนอกไร่กับการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ทางสังคมในหมู่บ้านแห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ การปรับตัวของชาวนาในพื้นที่ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ ภายใต้เงื่อนไขระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ด้วยการสร้างความหลากหลายทางอาชีพ พบว่า กลุ่มชาวนารวยซึ่งเข้าถึงปัจจัยการผลิตที่ดีกว่า ประกอบกับโครงสร้างความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ยังเป็นเงื่อนไขให้ชาวนารวยเข้าถึงผู้ให้การอุปถัมภ์จากภายนอกจึงสามารถปรับตัวได้ดีกว่าชาวนากลางและชาวนายากจน กลุ่มชาวนารวยและชาวนากลางบางส่วนก็สร้างความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์เป็นกลไกควบคุมแรงงานชาวนาจน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, สังคมชาวนา, การผลิต, การปรับตัว,

ระบบเศรษฐกิจแบบตลาด, ระบบอุปถัมภ์, การควบคุมแรงงาน

นิตยา วงศ์วีระพันธุ์, (2540) 'ระบบพ่อเลี้ยงกับการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการจัดการแรงงานในชุมชนชนวนเมียงของกลุ่มน้ำแม่ลา ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาการปรับความสัมพันธ์ทางสังคมในระบบพ่อเลี้ยงซึ่งมีฐานะเป็นองค์กรทางสังคมประเภทหนึ่งที่เป็นกลยุทธ์ในการจัดการกระบวนการผลิต พบว่าภายใต้ผลกระทบจากนโยบายการจัดการทรัพยากรในระดับลุ่มน้ำของชุมชนชนวนเมียง พ่อเลี้ยงจัดการแรงงานด้วยความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ ทั้งลักษณะของผู้ให้เช่าที่ดินและพ่อค้ารับซื้อผลผลิต ขณะเดียวกันมีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการทรัพยากรในระดับลุ่มน้ำ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, แรงงาน, ระบบอุปถัมภ์, ความสัมพันธ์ทางการผลิต, การจัดการทรัพยากร

เนตรดาว แพทย์กุล, (2543) 'การสร้างอุดมการณ์สิ่งแวดล้อมนิยมในโฆษณา' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาการสร้างอุดมการณ์สิ่งแวดล้อมนิยมในกระบวนการสร้างภาพแทนความจริงของงานโฆษณา โดยเชื่อมโยงแนวคิดทางการเมืองของภาพแทนความจริงและแนวคิดความขัดแย้งเรื่องสิ่งแวดล้อม ผู้เขียนวิเคราะห์ร่วมกับนัยทางการเมืองในเรื่องการชงชิงอำนาจการควบคุมทรัพยากร พบว่าเป็นความพยายามของรัฐที่จะสร้างความชอบธรรมในการผูกขาดการจัดการทรัพยากรเพื่อเป้าหมายเชิงเศรษฐกิจ ซึ่งผ่านการสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมเชิงเศรษฐกิจในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดของปัจเจก และเกิดขึ้นในเงื่อนไขที่รัฐต้องการนำทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นไปใช้เป็นปัจจัยผลิตไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้น รวมถึงต้องการกีดกันคนกลุ่มอื่นๆ ในสังคมจากการเข้าถึงทรัพยากรเพื่อชี้นำความคิดเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรให้เป็นไปในทิศทางเดียวตามวัตถุประสงค์ของรัฐ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, การจัดการทรัพยากร, ภาพตัวแทน, สื่อสารมวลชน, สิ่งแวดล้อมนิยม, อุดมการณ์ครอบงำ

บานจิตร สายรอดคำ, (2541) 'บทบาทผู้หญิงกับรูปแบบการจัดการพืชพื้นบ้าน กรณีศึกษาบ้านใหม่สันติสุข กิ่งอำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาปัจจัย บทบาทและวิธีการจัดการพืชพื้นบ้านด้านสมุนไพรและโภชนาการของผู้หญิง สรุปได้ดังนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการพืชพื้นบ้านของผู้หญิง ได้แก่ 1. ผู้หญิงในฐานะแม่ผู้ต้องดูแลเรื่องปากท้องของครอบครัว 2. ความต้องการทางด้านสมุนไพร 3. มีความต้องการใช้สอยเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย 4. สัมพันธ์กับการใช้พื้นบางชนิดในประเพณีและพิธีกรรม 5. ความต้องการสร้างรายได้จากพืชพื้นบ้าน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, น่าน, การจัดการทรัพยากร, บทบาทหญิงชาย

บานเย็น ชาญธนะวัฒน์, (2544) 'การท่องเที่ยวกับผลกระทบต่อชุมชนชาวไทยใหญ่: กรณีศึกษาหมู่บ้านถ้ำลอด ตำบลถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น) บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนหมู่บ้านถ้ำลอด ผลจากการศึกษาพบว่า มีปัจจัยสำคัญดังนี้ การเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมของชุมชนจากการเร่งพัฒนาทางด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งส่งผลให้ชาวบ้านจำนวนมากเข้ามายึดอาชีพค้าขายและบริการแก่นักท่องเที่ยว ช่วยลดปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าหรือล่าสัตว์ลงได้ และเกิดอาชีพใหม่ที่เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยวอย่างหลากหลายมากขึ้น การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวยังทำให้มีการอพยพแรงงานของคนหลายกลุ่มหลายชาติพันธุ์เข้ามาในชุมชน ส่งผลให้เกิดการจัดระเบียบข้อบังคับทางสังคมขึ้น

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, แม่ฮ่องสอน, ไทยใหญ่, การท่องเที่ยว, การปรับตัว

ประคอง ยอดหอม, (2544) 'การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาวเขาเผ่าลีซอ บ้านขุนแจ ตำบลแม่แวน อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาวเขาเผ่าลีซอ บ้านขุนแจ ตำบลแม่แวน อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการอนุรักษ์

ทรัพยากร ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกชุมชน พบว่า วิธีการเริ่มจากการกำหนดให้เป็นป่าอนุรักษ์ป่าศักดิ์สิทธิ์ของหมู่บ้านโดยมีความเชื่อว่าป่าเป็นที่ตั้งของศาลอาปาหมู่หรือผีหลวงประจำหมู่บ้าน มีผีคอยดูแล และส่วนที่สองกำหนดป่าต้นลำธารของหมู่บ้านเป็นป่าอนุรักษ์ โดยกำหนดกฎระเบียบบังคับใช้และมอบอำนาจผ่านคณะกรรมการหมู่บ้าน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ลีซอ (ลีซู), การจัดการทรัพยากร, จารีต, ความเชื่อ, กฎระเบียบ

ประเทือง นรินทรากุล ณ ออยุธยา, (2537) 'การจัดการที่ดินภายใต้ระบบการเกษตรแบบมีพันธะสัญญา: ศึกษากรณีเกษตรกรผู้ปลูกพืชพาณิชย์ในเขตกิ่งอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่'

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับระบบเกษตรแบบมีพันธะสัญญาซึ่งเกิดขึ้นพร้อมกับการขยายตัวของระบบทุนนิยมโลกในประเทศไทยที่ต้องการให้สังคมเกษตรกรรมไทยเป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบป้อนสู่อุตสาหกรรมในกลุ่มประเทศโลกที่หนึ่ง โดยกลุ่มทุนนำมาใช้เป็นกลไกควบคุมการผลิตและตลาดของชาวนา ขณะที่ชาวนาต่อสู้ภายใต้ระบบดังกล่าวด้วยการปรับแบบแผนและใช้เทคโนโลยีในการผลิต รวมถึงใช้วิธีการรวมกลุ่มเพื่อสะสมทุนและต่อรองทางการเมือง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, การจัดการทรัพยากร, ระบบอุปถัมภ์, การเกษตรระบบพันธะสัญญา, ชาวนา

ปิยาณี จิตเจนสุวรรณ, (2542) 'ความเชื่อและการพึ่งตนเองของชุมชนในด้านสุขภาพอนามัย'

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ) บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยและความสามารถในการพึ่งตนเองเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของชุมชน ในหมู่บ้านเต็องจิก ตำบลชัวมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ วิจัยสรุปได้ดังนี้ 1.ความเชื่อเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของชุมชน เป็นความเชื่อแบบองค์รวมเป็นความเชื่อแบบดั้งเดิมของชุมชน ซึ่งถ่ายทอดผ่านการเข้ารับการศึกษาแบบพื้นบ้านของครอบครัว 2.ความสามารถในการพึ่งตนเองด้านสุขภาพอนามัย การรักษาแบบ

พื้นบ้าน ทำให้ชุมชนมีทางเลือกหลายทางในการตัดสินใจรับบริการด้านสุขภาพอนามัย และ ความเหมาะสมกับอัตภาพของตน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, การแพทย์พื้นบ้าน, สุขภาพอนามัย

สงเสริม แสงทอง, พระ, (2541) 'แนวคิดการจัดการสิ่งแวดล้อมตามหลักทางพุทธศาสนา' การค้นคว้าแบบอิสระ(หลักสูตรมหาบัณฑิต) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ แนวคิดการจัดการสิ่งแวดล้อมในทางพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระไตรปิฎก พบว่า มีแนวคิด 4 ประการ คือ กฎของธรรมชาติ การเชื่อมโยงมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมแบบองค์รวม การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และการใช้หลักสายกลาง โดยวิธีการสอนให้ยอมรับความจริงตามธรรมชาติ พัฒนามนุษย์เชื่อมโยงสิ่งแวดล้อม จัดการตัวเองจากกิเลสที่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม เข้าใจปัญหาและจัดการปัญหาอย่างเป็นระบบ และการพัฒนาชีวิตสู่ความกลมกลืนตามธรรมชาติ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, พุทธศาสนา, พระไตรปิฎก, การจัดการสิ่งแวดล้อม, มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

พฤกษ์ เถาถวิล, (2542) 'พลวัตของความขัดแย้งในการเข้าถึงพื้นที่ป่า: กรณีศึกษาหมู่บ้านป่าชุมชนในจังหวัดลำพูน' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาความขัดแย้งในการเข้าถึงพื้นที่ป่าในชุมชนที่มีวิถีชีวิตผูกพันกับป่า ที่เกิดขึ้นภายใต้การขยายอำนาจควบคุมและจัดการทรัพยากรของรัฐ พบว่ามีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มในชุมชนซึ่งมีความแตกต่างหลากหลาย การอ้างสิทธิจะใช้หลักจารีตประเพณีของชุมชน แต่เมื่อกลุ่มภายในชุมชนร่วมกันปกป้องการเข้ามาอ้างสิทธิการจัดการป่าโดยรัฐ ชาวบ้านจะสร้างสรรค์กิจกรรมการจัดการป่าชุมชนและนิยามตนเป็นผู้อนุรักษ์เพื่อความชอบธรรมกับการเคลื่อนไหวเรียกร้องสิทธิตามกฎหมาย แต่ความขัดแย้งและความเคลื่อนไหวดังกล่าวต่างเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งทำให้ชาวบ้านได้เรียนรู้และสร้างอำนาจขึ้นใหม่ในการนำไปสู่กฎเกณฑ์ทางสังคมชนิดใหม่ขึ้น

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ลำพูน, การจัดการทรัพยากร, ป่าชุมชน, ความขัดแย้ง, ระบบกรรมสิทธิ์, จารีตประเพณี, กฎหมาย

พิศมัย อะโน, (2538) 'ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับวัฒนธรรมของชนเผ่ากะเหรี่ยง บ้านเมืองงาม อำเภอแม่ฮาด จังหวัดเชียงใหม่' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาการศึกษานอกกระบวน) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานวิจัยนี้ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมของคนในชุมชน โดยใช้วิธีการวิจัยจากเอกสาร ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาและรายงานการปฏิบัติงาน รวมถึงการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและสัมภาษณ์ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง พบว่า รูปแบบการศึกษาที่เกิดขึ้นเองภายในชุมชนเกิดจากประสบการณ์ตรงโดยวิธีการลงมือปฏิบัติ เป็นเรื่องราวที่สอดคล้องกับการดำเนินวิถีชีวิต ขณะที่การศึกษาในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน มีทั้งเนื้อหาที่สอดคล้องและขัดแย้งกับวัฒนธรรมของชุมชน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ชชาติพันธุ์, กะเหรี่ยง, การศึกษา, การเรียนรู้

เพ็ญศรี จุลกาญจน์, (2541) 'การผลิตซ้ำอุดมการณ์เกี่ยวกับบทบาทและสถานภาพของหญิงและชาย' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาบทบาทของสถาบันชุมชน ตลอดทั้งกิจกรรมในชีวิตประจำวันและพิธีกรรมทางสังคม ในการผลิตซ้ำระบบคิดเกี่ยวกับบทบาทหญิงชาย ได้สรุปดังนี้ ครอบครัวเป็นสถาบันแรก ที่สร้างความแตกต่างระหว่างเพศ หญิงและชาย โดยสื่อสารเนื้อหาผ่านกิจกรรมในชีวิตประจำวัน และพิธีกรรมของครอบครัว ขณะที่โรงเรียนถ่ายทอดระบบคิดเกี่ยวกับบทบาทหญิงชายผ่านตำราเรียนและกิจกรรมโรงเรียน ส่วนวัดมีระบบการปฏิบัติ การจัดสถานภาพแวดล้อมในวัด และการประกอบพิธีกรรม ซึ่งตอกย้ำสัญลักษณ์สถานภาพและควบคุมพฤติกรรมที่แตกต่างกันระหว่างหญิงชาย

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, บทบาทหญิงชาย, เพศสภาพ, สถาบันทางสังคม, การควบคุมทางสังคม

ไพศาล ปันแดน, (2538) 'บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามโครงการอบรมประชาชนประจำตำบล จังหวัดแพร่' วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาไทยคดีศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร.

งานชิ้นนี้ศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์โครงการอบรมประชาชนประจำตำบล จังหวัดแพร่ เห็นว่า สถาบันสงฆ์ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนทั้งด้านจิตใจและวัตถุ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของมหาเถรสมาคมโดยรัฐบาลสนับสนุนทั้งงบประมาณและการปฏิบัติงาน พระสงฆ์ดำเนินกิจกรรมการพัฒนานี้ระดับปานกลาง กิจกรรมมีในรูปของการเทศนาอบรม สั่งสอน พบปัญหาว่าคฤหัสถ์ยังไม่เข้าใจนโยบายงาน งบประมาณรัฐและการบริจาคของเอกชนยังไม่เพียงพอ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, แพร่, พุทธศาสนา, การมีส่วนร่วม, การพัฒนาชุมชน

มธุรส ศิริสถิตย์กุล, (2544) 'การเมืองในการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีในจังหวัดเชียงใหม่' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษากระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีในเขตอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ติดเชื้อได้อ้างอิงกลไกวัฒนธรรมเรื่องพันธะหน้าที่ในระบบเครือญาติและระบบอุปถัมภ์ของผู้นำบารมี โดยมีลักษณะที่ไม่ยึดการแสดงตัวตนในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, HIV/AIDS, อัตลักษณ์, ระบบเครือญาติ, ระบบอุปถัมภ์

รัตนา พรหมพิชัย, (2537) 'ลาบจิ้น: บทบาททางสังคมและวัฒนธรรม กรณีศึกษาหมู่บ้านสันหลวงเหนือ หมู่ 10 ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวัฒนธรรมศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ บทบาททางสังคมและวัฒนธรรม ผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของ "ลาบจิ้น" อาหารประเภทเนื้อดิบในกลุ่มชาวบ้านพื้นที่ อ.แม่จัน จ.เชียงราย พบว่า ถูกใช้สื่อความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก บ่งบอกฐานะและสถานภาพของบุคคล ถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ของโชค

ลามและเป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ ในด้านสุขอนามัยชาวบ้านมีวิธีป้องกันผลกระทบต่อร่างกาย นอกจากนี้การสังสรรค์ที่มีลาบจิ้นทั้งในครอบครัวและชุมชนยังก่อให้เกิดกระบวนการขัดเกลาทางสังคมแก่สมาชิก

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงราย, อาหาร, ความสัมพันธ์ทางสังคม, สุขภาพ, ระบบความเชื่อ

รุ่งรัตน์ ชมาฤกษ์, (2539) 'อำนาจการต่อรองในระบบการเกษตรแบบมีพันธะสัญญาของกลุ่มชาวนาในจังหวัดเชียงใหม่' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ กระบวนการต่อรองเพื่อการเข้าถึงและควบคุมทรัพยากรของชาวนาในพื้นที่กิ่งอ.แม่ออน จ.เชียงใหม่ ภายใต้ระบบการผลิตแบบพันธะสัญญา โดยใช้รูปแบบการรวมกลุ่มในการแก้ปัญหา ซึ่งชาวนานำความรู้ใหม่มาผสมผสานกับบทเรียนจากประสบการณ์เดิมสามารถปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์จากการพึ่งพาผู้อุปถัมภ์มาเป็นพึ่งพากันเอง ทั้งยังขยายเครือข่ายออกไปในระดับหมู่บ้านและระดับเขต โดยใช้พื้นฐานความสัมพันธ์แบบเครือญาติ เครือข่ายทางสังคม และเครือข่ายงานประเพณีพิธีกรรม

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ระบบเกษตรพันธะสัญญา, การจัดการทรัพยากร, การต่อรอง, การรวมกลุ่ม, ชาวนา, เครือข่ายทางสังคม

ลัดดา ประสพสมบัติ, (2545) 'การบริโภคสินค้าเงินผ่อนและการโต้ตอบของผู้บริโภคสินค้าในชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทจังหวัดลำพูน' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาการบริโภคในระบบสินเชื่อแบบผ่อนส่งของชุมชนที่มีลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบทใน อ.บ้านธิ จ.ลำพูน โดยใช้แนวคิดเรื่องอิทธิพลของการบริโภคนิยม การโต้ตอบ และการปรับตัวของผู้บริโภค พบว่ากลุ่มทุนในการโฆษณาและสร้างสัญญาของสินค้าเพื่อขยายการบริโภคสินค้าเข้าสู่ชุมชน ขณะเดียวกันก็ใช้ร้านตัวแทนจำหน่ายเชื่อมโยงคนในชุมชนเข้ากับบริษัทที่ตั้งอยู่ในเมืองจนส่งผลให้คนในชุมชนมีวิถีการบริโภคแบบคนในเมือง อย่างไรก็ตามกลุ่มต่างๆ จะบริโภคสินค้าในวัตถุประสงค์แตกต่างกัน คือ กลุ่มคนรวยจะบริโภคสินค้าเชิงสัญญาะ กลุ่มคนฐานะปาน

กลางจะบริโภคสินค้าทั้งอรรถประโยชน์และสัจญะ ส่วนกลุ่มคนจนจะคำนึงถึงอรรถประโยชน์เป็นหลัก เมื่อทุกคนเข้าสู่ระบบสินเชื่อต่างก็ต้องปรับตัวต่อการปรับตัวจากระบบสินเชื่อด้วยแนวทางที่หลากหลายแตกต่างกัน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ลำพูน, บริโภคนิยม, ชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท, ระบบสินเชื่อ, การปรับตัว

วรพล วัฒนเหลืออรุณ, (2544) 'การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระบบเหมืองฝายของภูมิปัญญาชาวบ้าน: กรณีศึกษาหมู่บ้านห้วยอีค่าง ตำบลแมวิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาแนวทางการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในระบบเหมืองฝายกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมู่บ้านห้วยอีค่าง ตำบลแมวิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเป็นหมู่บ้านชาวกระเหรี่ยงสะกอที่มีดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม มีความเชื่อ พิธีกรรม และภูมิปัญญาเกี่ยวกับน้ำเพื่อการทำเกษตรในแบบยังชีพ ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบยั่งยืนได้ แต่มีการจัดเตรียมการบริการให้กับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบสาธารณูปโภค การฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร วัฒนธรรมแก่นุเคราะห์ที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, การท่องเที่ยว, กระเหรี่ยง (ปกะเกอญอ), ภูมิปัญญาท้องถิ่น, ระบบเหมืองฝาย

วสันต์ ปัญญาแก้ว, (2542) 'ชาติพันธุ์วรรณาว่าด้วยผู้ชมโทรทัศน์: ชีวิตข้างถนนยามค่ำคืนบนถนนสายหนึ่งในเมืองเชียงใหม่' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (มานุษยวิทยา) คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ ประสบการณ์การชมและใช้สื่อโทรทัศน์ในระดับชีวิตประจำวันของบุคคลสัมพันธ์กับบริบททางสังคม โดยมองผู้ชมโทรทัศน์ ได้แก่ พ่อค้าและแม่ค้าแผงลอยในเขตตัวเมืองเชียงใหม่ ในฐานะผู้กระทำผู้สามารถตีความให้ความหมายต่อสื่อโทรทัศน์ ทั้งที่เป็นเนื้อหาและตัวสื่อกลาง และนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตของเขา

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่,ชาติพันธุ์วรรณา, วัฒนธรรมมวลชน, การตีความหมาย, อัตลักษณ์

วสันต์ ศิริพูล และ พรทิพย์ เขียวรีวิทย์, (2539) **ความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรมของภาคเหนือตอนบนและการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว** เชียงใหม่: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ได้นำเสนอเนื้อหาผลกระทบทางเศรษฐกิจของธุรกิจการท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบนในแง่รายได้ การจ้างงาน ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อศิลปวัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ เช่น ประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง การแต่งกาย ภาษา ศิลปดนตรี ผลสรุปการเปลี่ยนแปลงประชากร การท่องเที่ยวให้เกิดผลด้านลบ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, การท่องเที่ยว, แรงงาน, กระบวนการทำให้วัฒนธรรมกลายเป็นสินค้า

วัฒนา ภูเหล็ก, (2539) 'วิถีชีวิตและการดำรงอยู่ของชุมชนชาวเรือนแพ ในลำน้ำน่าน อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก' วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วิชาเอกไทยคดีศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร.

งานชิ้นนี้ศึกษาชุมชนชาวเรือนแพที่ตั้งถิ่นฐานในระบบนิเวศลำน่าน อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก พบว่าวิถีชีวิตและการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมของชาวบ้านปรับตัวกับระบบนิเวศมานานแล้ว ปฏิสัมพันธ์ระหว่างชาวเรือนแพเป็นแรงงานและอาชีพค้าขายระดับล่างซึ่งเอื้อแก่ชุมชนเมือง แต่กลับถูกมองว่าเป็นผู้ก่อมลภาวะทางน้ำ ทั้งๆ ที่วิถีชีวิตชาวเรือนแพเป็นแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัยของปลา น้ำเสียส่วนมากก็มาจากชุมชนเมือง ชุมชนเรือนแพจึงเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของจังหวัดพิษณุโลก

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, พิษณุโลก, ความสัมพันธ์ทางสังคม, นิเวศวิทยาวัฒนธรรม, การสร้างความหมาย

วันเพ็ญ พลชนะ, วารุณี ไคร์วานิช และคณะ, (2547) 'อาหารพื้นบ้านชนเผ่ากะเหรี่ยง อำเภอแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน' การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาภาษาไทย) มหาวิทยาลัยนเรศวร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเรื่องอาหารของชนเผ่ากะเหรี่ยง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าวิธีการประกอบอาหารแบบง่าย ๆ วัตถุดิบหาง่ายในท้องถิ่น ซึ่งสัมพันธ์กับสังคม เศรษฐกิจ เป็นครอบครัวเดี่ยวบางครอบครัวมีพ่อแม่ฝ่ายหญิงอาศัยอยู่ด้วย การประกอบอาชีพเกษตรเป็นหลัก พื้นที่เพาะปลูกจำกัดจึงต้องกินอาหารธรรมชาติ และพบวัฒนธรรมการกินตามความเชื่อบางประการ ปัจจุบันการรับวัฒนธรรมพื้นราบทำให้การปรุงแต่งอาหารจากผงชูรสและกินปลากระป๋อง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, แม่ฮ่องสอน, ชชาติพันธุ์, กะเหรี่ยง, อาหาร, วัฒนธรรมการกิน

วิชา ขวัญอุ้น, (2539) 'บทบาทผู้ใหญ่บ้านต่อการพัฒนาชุมชน: กรณีศึกษาบ้านเข็กน้อย ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์' วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาไทยคดีศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร.

งานชิ้นนี้ศึกษาบทบาทผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาชุมชน พบว่าการปฏิบัติหน้าที่ด้านเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนาชุมชนทางการศึกษา ฝึกอบรมและการปกครอง รวมทั้งด้านอนามัย ได้ดีเกินกว่าร้อยละ 90 เหตุที่ผู้ใหญ่บ้านได้รับการยอมรับนับถือ ความร่วมมือจากประชาชนและหน่วยงานรัฐ เนื่องจากเป็นบุคคลที่กว้างขวาง วงศ์ตระกูลใหญ่ ญาติพี่น้องเป็นข้าราชการท้องถิ่นฐานะดี หมั่นศึกษาหาความรู้ ความประพฤติดี และร่วมกิจกรรมต่างๆ ในหมู่บ้านสม่ำเสมอ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เพชรบูรณ์, การพัฒนาชุมชน, การมีส่วนร่วม, เครือญาติ

วิไลวรรณ ภูจินาพันธุ์, (2544) 'ความเชื่อในพ่อขุนงำเมืองในกระบวนการรวมกลุ่มความร่วมมือของชุมชนเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกว๊านพะเยา' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาลักษณะความเชื่อความศรัทธาต่อพ่อขุนงำเมืองที่มีผลต่อการอนุรักษ์พื้นที่สิ่งแวดล้อมกว๊านพะเยา พบว่า ความเชื่อของชุมชนต่อพ่อขุนงำเมืองเป็นลักษณะความสัมพันธ์

ระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ จึงเกิดกระบวนการรวมกลุ่มความร่วมมือของชุมชนต่าง ๆ เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมเมืองพะเยา และแสดงอัตลักษณ์ของกลุ่มสู่กระบวนการทางสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาลิ่งแวดล้อม กว๊านพะเยา

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, พะเยา, ความเชื่อ, การจัดการสิ่งแวดล้อม, การศึกษาประวัติศาสตร์

วิเศษ สุจินพรัหม, (2544) 'การเคลื่อนไหวในพื้นที่สาธารณะของผู้หญิงในการจัดการป่าชุมชน จังหวัดลำพูน' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษามิติความเป็นหญิงชายในการจัดการทรัพยากรภายในท้องถิ่นบ้านทุ่งยาว อ.เมือง จ.ลำพูน พบว่า เงื่อนไขที่ทำให้ผู้หญิงต้องออกมาเคลื่อนไหวเรื่องการจัดการป่าชุมชนมาจากการจัดการโดยรัฐทำการปิดล้อมพื้นที่เก็บหาของป่าเพื่อใช้ในการชีวิตประจำวันของผู้หญิง และการจัดตั้งเครือข่ายป่าชุมชนโดยองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำให้ผู้หญิงมีโอกาสแสดงตัวตนในเวทีความเคลื่อนไหว นอกจากนี้การใช้พื้นที่สาธารณะของชุมชนยังช่วยผู้หญิงให้มีบทบาทควบคุมและตรวจสอบการจัดการป่าได้

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ลำพูน, การจัดการทรัพยากร, ป่าชุมชน, เพศสภาพ, พื้นที่สาธารณะ

ศศิภัทร์ เทียงมิตร, (2545) 'กาดหลวงเมืองเชียงตุงและเมืองเชียงใหม่: ศึกษาเปรียบเทียบ พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงจากผลกระทบของระบบเศรษฐกิจโลก หลังสงครามโลกครั้งที่สอง ถึงปัจจุบัน' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาภูมิภาคศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาพัฒนาการความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างตลาดเมืองเชียงใหม่และเชียงตุง พบว่า ตลาดในเชียงใหม่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการค้าขนาดใหญ่ของภูมิภาค ขณะที่เชียงตุงเป็นจุดแวะพักสินค้าที่จะเดินทางต่อไปยังเมืองอื่นๆ จึงมีลักษณะเป็นตลาดหมุนเวียนและมีตลาดนัดหมุนเวียนตามชุมชนรอบนอกของเมือง ในยุคอาณานิคมอังกฤษได้กระตุ้นให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจในชุมชนชั้นปกครองในเชียงใหม่ แต่ในเชียงตุงอังกฤษไม่ได้เข้าไป

แทรกแซงมากนัก ประกอบกับการปิดประเทศของรัฐบาลพม่าในช่วงต่อมา จึงส่งผลให้ภาคเมือง เชียงตุงมีพัฒนาการสู่เศรษฐกิจทุนนิยมล่าช้ากว่า

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, การค้า, ตลาด, การศึกษาเปรียบเทียบ, วาทกรรมการพัฒนา

ศิพร อนันต์ธีระชัย, (2545) 'พัฒนาการของการตั้งถิ่นฐานใหม่ในเขตเมืองโบราณจันเสน อำเภอดาคลี จังหวัดนครสวรรค์' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาภูมิศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ การตั้งถิ่นฐานใหม่ในเขตเมืองโบราณจนไม่เหลือสภาพความโบราณต่อไป แต่ท้องถิ่นมีการอนุรักษ์โดยการรวบรวมโบราณวัตถุและจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อแสดงความเป็นมา วัฒนธรรมและวิถีชีวิตสมัยก่อน ซึ่งให้เห็นว่าแม้การการตั้งถิ่นฐานใหม่จะทำลายเมืองโบราณ แต่การอนุรักษ์โดยชาวบ้านในรูปของพิพิธภัณฑ์สามารถรักษาความเป็นมาของเมืองโบราณนี้ได้

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, นครสวรรค์, การตั้งถิ่นฐาน, เมืองโบราณ, พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น, ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

ศิริวัฒน์ บุญฉัตรกุล, (2546) 'ศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทและแนวคิดการพัฒนาด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในเขตตรวจราชการที่ 8 กระทรวงวัฒนธรรม' วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการพัฒนาสังคม) มหาวิทยาลัยนเรศวร.

งานชิ้นนี้ศึกษาระดับการปฏิบัติตามและเปรียบเทียบบทบาทด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม พบว่าความแตกต่างทางเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่ง ประสบการณ์ และแนวคิดการพัฒนา มีผลต่อการปฏิบัติตามบทบาทการส่งเสริมวัฒนธรรมไม่ต่างกันมากนัก แนวคิดในการพัฒนาส่งเสริมวัฒนธรรมโดยการสนับสนุนงบประมาณ ส่งเสริมให้อุรักษ์วัฒนธรรมโดยสร้างศูนย์กลางการถ่ายทอดด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน อีกทั้งเผยแพร่และนำเข้าสู่หลักสูตรการศึกษา

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, การอนุรักษ์วัฒนธรรม, การมีส่วนร่วม, การศึกษาท้องถิ่น

ศิริศักดิ์ มีเมธ, (2537) 'บทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้: ศึกษากรณีการดำเนินงานของมูลนิธิธรรมนาค อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ได้วิเคราะห์บทบาทของมูลนิธิธรรมนาคในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พบว่ามูลนิธิใช้หลักพุทธศาสนาเป็นแนวทางดำเนินงาน ซึ่งจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขความขัดแย้งก็สามารถรวมกลุ่มประชาชนป้องกันชาวเขาเผ่าม้งไม่ให้บุกรุกพื้นที่ป่าต้นน้ำได้

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ม้ง, พุทธศาสนา, องค์กรพัฒนาเอกชน, ความขัดแย้ง, การมีส่วนร่วม, การจัดการทรัพยากร

สงศรี วงษ์เวช, (2545) 'รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำปิง' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาบริบทของแหล่งท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มแม่น้ำปิงเพื่อหาแนวทางในการพัฒนา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ครอบคลุมสองฝั่งแม่น้ำปิง พบว่า สามารถจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้เป็น 2 รูปแบบหลัก ๆ คือ การท่องเที่ยวทางน้ำและทางบก โดยมีจุดแข็ง คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีองค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย แต่จุดอ่อน คือ มีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่เด่นชัด และมีอุปสรรคเรื่องขาดความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการดูแลสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์บริเวณลุ่มแม่น้ำปิง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, การศึกษาลุ่มน้ำ, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

สมจิต สัจสัญญาวุฒิ, (2537) 'ปัญหาในการอพยพชาวเขาลงสู่พื้นราบ: กรณีศึกษาเผ่าม้ง อำเภอปง จังหวัดพะเยา' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาปัญหาอุปสรรคของโครงการอพยพชาวเขาเผ่าม้งลงไปตั้งถิ่นฐานใหม่ในพื้นที่ราบในเขตอำเภอปาง จังหวัดพะเยา โดยใช้แนวความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่ การผสมกลมกลืนกันระหว่างชาวเขากับชาวพื้นราบเป็นตัวชี้วัด สรุปได้ว่า การอพยพชาวเขาไม่สามารถควบคุมให้ชาวเขาทั้งหมดทำกินเฉพาะในเขตที่ดินที่จัดสรรให้ เพราะชาวเขาไม่สามารถอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมและมาตรฐานทางเศรษฐกิจใหม่ได้ ส่วนการผสมกลมกลืนกับชาวพื้นราบก็มีอุปสรรคจากความแตกต่างทางขนบธรรมเนียมประเพณี ทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, พะเยา, ม้ง, การอพยพ, การปรับตัว, การตั้งถิ่นฐาน

สมศรี ทัยศิริ, (2545) 'การยอมรับของชุมชนที่มีต่อผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษานอกกระบวน) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนที่เกี่ยวกับการยอมรับผู้ติดเชื้อในชุมชนไทยจีน ไทยยอง ตำบลห้วยทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความสัมพันธ์ดั้งเดิมของคนในชุมชนผูกพันในกำฝั่เดียวกัน แต่เมื่อโรคเอดส์แพร่ระบาดเข้ามาในชุมชน ระยะเวลาที่ชาวบ้านไม่มีความรู้เรื่องโรคเอดส์จึงรังเกียจผู้เป็นโรคเอดส์ ทำให้ความสัมพันธ์ที่มีอยู่ในชุมชนเริ่มห่าง แต่เมื่อจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มมากขึ้น คนในชุมชนเริ่มเรียนรู้ถึงการที่จะต้องช่วยเหลือกันในการดูแลลูกหลานที่ติดเชื้อ ส่งผลต่อการยอมรับ ให้กำลังใจกับผู้ติดเชื้อในครอบครัว

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, เครือญาติ, เอดส์, การยอมรับ, วาทกรรมโรคเอดส์

สุเทพ แสงมงคล, (2545) 'การก่อตัวของ 'ความสัมพันธ์เชิงหนี้สิน' ในหมู่ชาวนาผู้ผลิตพืชพาณิชย์เขตอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคมการผลิตระหว่างชาวนากับกลุ่มทุนที่ก่อตัวขึ้นในช่วงการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่วิถีการผลิตแบบทุนนิยม โดยเน้นศึกษาระบบความสัมพันธ์เชิงหนี้สินซึ่งพบระบบอุปถัมภ์ที่ชาวนารวยเป็นผู้ให้อุปถัมภ์และใช้แรงงานชาวนายากจนเป็นเครื่อง

แลกเปลี่ยน เกินมูลค่าส่วนเกิน และสะสมทุนของตนจากระบบสินเชื่อ ทั้งนี้ปัญหาหนี้สินของชาวนายากจนเป็นผลจากการไม่สามารถเข้าถึงและควบคุมปัจจัยการผลิตและการตลาดได้

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ชาวนา, ระบบอุปถัมภ์, การผลิตเชิงพาณิชย์, แรงงาน

สุพรรณภา หัสภาค, (2545) 'ปัจจัยที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้มาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาเศรษฐศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. งานชิ้นนี้ศึกษาปัจจัยที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว พบว่าปัจจัยด้านศิลปวัฒนธรรมเป็นอันดับแรก ที่ดึงดูดและสร้างความพึงพอใจให้เดินทางมาท่องเที่ยวยังจังหวัดเชียงใหม่ รองลงมาคือ ปัจจัยด้านแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ปัจจัยด้านการบริการและอรรถาศัยไมตรีของชาวเชียงใหม่ ปัจจัยด้านความปลอดภัย ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายต่ำ และปัจจัยอื่นๆ ตามลำดับ สำหรับปัญหาที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศพบเห็นมากที่สุดคือปัญหาแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม และรองลงมาคือปัญหาผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวไม่มีคุณภาพ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, การท่องเที่ยว, การจัดการการท่องเที่ยว, กระบวนการทำให้วัฒนธรรมกลายเป็นสินค้า

สุพรรณณี สงวนพัฒน์, (2547) 'การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนไทลื้อ ตำบลหย่วน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา' วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร. งานชิ้นนี้ศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจากประชากรในชุมชนและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวนอกชุมชน พบว่า ชุมชนมีสิ่งดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวก และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่ดี แต่มีจุดอ่อนด้านสิ่งอำนวยความสะดวก การมีส่วนร่วมของชุมชนมากด้านการวางแผน กิจกรรม แต่การลงทุนระดับปานกลาง ส่วนนักท่องเที่ยวเห็นว่าองค์ประกอบการท่องเที่ยวคือความดึงดูดใจและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวพร้อมมาก แต่สิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ระดับปานกลาง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, พะเยา, ไทลื้อ, การท่องเที่ยว, กระบวนการทำให้วัฒนธรรมกลายเป็นสินค้า

สุภาพ สิริบรรสพ, (2543) 'การจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติโดยชุมชนบ้านหาดผาชน จังหวัดน่าน' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้นำเสนอความเป็นมาและปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำของชุมชน พบว่า เดิมชุมชนใช้ความเชื่อเรื่องบาปบุญ มีวัฒนธรรมประเพณีเป็นตัวควบคุมการใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำ ต่อมาเทคโนโลยีการจับปลาเข้ามาทำลายทรัพยากรไปมาก ชุมชนจึงกำหนดกฎเกณฑ์และขอบเขตพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์เป็นเครื่องมือได้ตอบ แต่เมื่อกฎเกณฑ์ของชุมชนมาสามารถแก้ปัญหาได้ สมาชิกชุมชนจึงใช้วิธีรวมกลุ่มองค์กรเพื่อการอนุรักษ์โดยรับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, น่าน, การจัดการทรัพยากร, ระบบความเชื่อ, องค์กรชาวบ้าน, การตอบโต้

สุวาริ วงศ์ทองแก้ว, (2540) 'ความขัดแย้งอันเกิดจากการจัดการทรัพยากรน้ำของรัฐ: กรณีศึกษาอ่างเก็บน้ำแม่สาร อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาการเมืองและการปกครอง) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ ความขัดแย้งอันเกิดจากการจัดการทรัพยากรน้ำของรัฐ พบว่า เดิมชาวบ้านในพื้นที่ อ.เมือง จ.ลำพูน มีระบบการจัดการน้ำด้วยองค์กรเหมืองฝาย ต่อมาถูกเปลี่ยนแปลงมาเป็นการจัดการโดยมีหน่วยงานรัฐเป็นศูนย์กลาง เมื่อปัญหาปริมาณน้ำน้อยส่งผลให้กลุ่มผู้ใช้น้ำไม่สามารถบริหารจัดการได้เต็มที่ งานชิ้นนี้เสนอให้พัฒนาองค์กรเหมืองฝายกลับมาเข้มแข็งโดยเน้นการมีส่วนร่วมของอำนาจชุมชนและวัฒนธรรมชุมชน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ลำพูน, การจัดการทรัพยากร, ความขัดแย้ง, องค์กรชุมชน, ระบบเหมืองฝาย, วัฒนธรรมชุมชน

เสถียร ฉันทะ, (2542) 'ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพพืชสมุนไพร : กรณีศึกษาในวิถีชีวิตชุมชนไทลื้อ จังหวัดเชียงราย' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ประกอบของภูมิปัญญากับการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพพืชสมุนไพร และปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในชุมชนไทยลื้อบ้านปางหัด อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย พบว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นชุดความรู้ที่พัฒนาขึ้นในบริบทปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับระบบนิเวศนั้น ๆ และสะท้อนให้เห็นสัมพันธ์ภาพระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ และสิ่งเหนือธรรมชาติ มีการเรียนรู้ การถ่ายทอด และการปรับตัวท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยผ่านครอบครัว เครือญาติ และหมอบ้านของชุมชน อิทธิพลของวัฒนธรรมชุมชนมีผลต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ส่วนอิทธิพลของวัฒนธรรมสมัยใหม่ ระบบการผลิตแผนใหม่ ขณะที่ระบบการแพทย์สมัยใหม่มีผลกระทบต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นและการลดลงของความหลากหลายพืชสมุนไพร

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงราย, การแพทย์พื้นบ้าน, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, ความหลากหลายทางชีวภาพ

โสภิตา วีรกุลเทวัญ, (2543) 'การนำเสนอความเป็นตัวตนของผู้หญิงบริการในสถานบันเทิงบาร์เบียร์ จังหวัดเชียงใหม่' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ พลวัตการนำเสนอตัวตนของผู้หญิงบาร์เบียร์ในตัวเมืองเชียงใหม่ ตั้งแต่ผู้หญิงเริ่มทำงานในบาร์เบียร์ ผู้หญิงที่มีทำงานแล้วช่วงเวลาหนึ่ง และผู้หญิงที่ผ่านประสบการณ์ใช้ชีวิตคู่โดยฝ่ายชายเปลี่ยนสถานภาพจากลูกค้มาเป็นแฟน การสร้างปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าชาวต่างประเทศนี้เปิดช่องทางในการติดต่อ "ความเป็นหญิง" แต่ผู้หญิงยังคงต้องการกลับสู่บทบาทของความเป็นเมีย แต่เมื่อไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตคู่ ผู้หญิงจะ "ความเป็นหญิง" โดยไม่ผูกตนเองไว้กับผู้ชายเพียงคนเดียว

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, อัตลักษณ์, เพศสภาพ, การค้าประเวณี, เพศวิถี

อริยา เศวตามร์, (2542) 'การสร้างความหมายเกี่ยวกับชุมชนในกระบวนการผ้าป่าข้าว ภายใต้บริบทของงานพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชนในจังหวัดพะเยา' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ กระบวนการให้ความหมายเกี่ยวกับชุมชนของกลุ่มคนจน คนรวย ผู้นำชุมชนและนักพัฒนาเอกชน ภายใต้บริบทการพัฒนาที่ทำให้ชุมชนสูญเสียการควบคุมจัดการทรัพยากร พบว่า ชุมชนในพื้นที่กิ่งอ.ภูซาง จ.พะเยา ริเริ่มแก้ปัญหาข้าวไม่พอกินด้วยการสร้างเครือข่ายกับภายนอกผ่านกระบวนการผ้าป่าข้าวเป็นทางเลือกในการพัฒนา ทว่าภายใต้บริบทที่มีความไม่เท่าเทียมในสังคมจึงมีการตีความหมายแตกต่างกันของกลุ่มต่างๆ จึงมีทั้งการเน้นความเท่าเทียมในเชิงอุดมคติและการแลกเปลี่ยนบนพื้นฐานของผลประโยชน์กลุ่มชนต่างๆ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, พะเยา, ข้าว, การสร้างความหมาย, วัฒนธรรมชุมชน, เครือข่ายทางสังคม

อุไรวรรณ พวงสายใจ, (2546) 'ทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมที่มีอยู่ในชุมชนกับความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน ในบ้านสันป่ายาง ตำบลสันป่ายาง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีแนวคิดที่ว่า ชาวบ้านสามารถดำรงอยู่ได้ตามวิถีชีวิตที่เรียบง่าย พึ่งพิงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว เป็นทุนทางสังคมและเป็นพื้นฐานเกิดการรวมตัวเป็นกลุ่มองค์กร สรุปได้ดังนี้ สังคมในชุมชนอยู่แบบเครือญาติ ทุนทางสังคมเป็นทุนประกอบด้วยวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจ บุคคล เครือญาติ การศึกษาองค์กร สามารถสร้างอำนาจต่อรองกับสังคมภายนอกได้

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ทุนทางสังคม, วัฒนธรรมชุมชน, การต่อรองอำนาจ

เอกสิทธิ์ ไชยปิ่น, (2546) 'พลวัตลัทธิพิธีกรรมการลงผี: กรณีศึกษาปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่าง ม้าขี่ ลูกเลี้ยง และผีเจ้านายในจังหวัดเชียงใหม่' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนา สังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษากระบวนการกลายสภาวะจากปัจเจกบุคคลที่ไร้อำนาจสู่การเป็นม้าขี่(คนทรง)ผู้มีอำนาจ ซึ่งสัมพันธ์กับกลไกของการสร้างองค์ความรู้ ผู้ศึกษาพยายามอธิบายปฏิบัติการทางพิธีกรรมที่นำไปสู่กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างม้าขี่ ลูกเลี้ยง และผีเจ้านาย ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้ชุดหนึ่งที่มีการผลิตใหม่เพื่อกำกับมาตรฐานของความสัมพันธ์อยู่ตลอดเวลา การศึกษาพบว่าความเป็นม้าขี่ช่วยเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าถึงสถานะทางสุขภาพและสร้างความสัมพันธ์ทางอำนาจในเชิงอุดมคติจากการปกป้องคุ้มครองของผีเจ้านาย ตลอดจนมาตรฐานแห่งการดำรงชีวิตในสังคมสมัยใหม่

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ลัทธิพิธี, พิธีกรรม, ความรู้ท้องถิ่น, สุขภาพ, ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

ธิชาโยะ คิโนชิตะ, (2545) 'การย้ายถิ่นฐานของชาวญี่ปุ่นที่พักอาศัยอยู่ในเมืองเชียงใหม่' วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาภูมิภาคศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ การตั้งถิ่นฐานและความเป็นอยู่ของชาวญี่ปุ่นในอำเภอเมือง เชียงใหม่ พบว่า การพัฒนาอุตสาหกรรม การส่งเสริมการท่องเที่ยว และสภาพเศรษฐกิจที่ค่าครองชีพถูกในประเทศไทย มีผลต่อการย้ายถิ่นดังกล่าว โดยมีปัจจัยสนับสนุน คือ ความสัมพันธ์แลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่างองค์กรหรือสถาบันของทั้งสองประเทศ สภาพภูมิอากาศ และอุปนิสัยของคนไทยที่เข้ากับคนต่างชาติได้ดี

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, คนญี่ปุ่น, การตั้งถิ่นฐาน, การอพยพ, วาทกรรมการพัฒนา

ฉัตรวดี นนทรี, (2547) **ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการอนุรักษ์วังปลา: การผลิตพื้นวิถึชนบท** เชียงใหม่: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

งานวิจัยเล่มนี้เป็นการผลิตพื้นวิถึชนบทผ่านกลไกการจัดการ/การอนุรักษ์วังปลาและน้ำของชุมชน ผ่านโครงการวิจัยเรื่อง "รูปแบบการอนุรักษ์พันธุ์ปลาท้องถิ่นชุมชนลำน้ำว่า ตำบลน้ำ

พาง อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน" ซึ่งทำหน้าที่เป็นสื่อกลางของชุมชนในการเรียนรู้การจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเน้นกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชน แสวงหาวิธีการจัดการที่เป็นแนวทาง และหลักการที่ต้องการฟื้นฟูพื้นที่น่านน้ำให้กลับมา มีความอุดมสมบูรณ์

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, น่าน, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, การอนุรักษ์, การศึกษาท้องถิ่น

วิเศษ สุจินพวัฒน์, (2546) "การจัดการที่ดินโดยชุมชน: ทางเลือกในการจัดสรรและควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเป็นธรรม" **รวมบทความวิจัยกรณีศึกษาการพัฒนากระบวนการสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย (3-4)** กรุงเทพฯ: โครงการการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง.

งานวิจัยนี้ศึกษาเพื่อทำความเข้าใจกระบวนการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชน คือ การเปลี่ยนแปลงระบบกรรมสิทธิ์ส่วนรวมเป็นกรรมสิทธิ์เอกชนในที่ดินสาธารณะ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคนยากจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนยากจนที่ไร้ที่ดิน รวมถึงศึกษาการจัดระบบสวัสดิการสังคมภายในชุมชน โดยการตั้งองค์กรชุมชน ทั้งองค์กรทางประเพณีและองค์กรที่จัดตั้งขึ้นใหม่ เพื่อตรวจสอบดูว่า คนยากจนไร้ที่ดินสามารถเข้าถึงสวัสดิการสังคมในชุมชนได้มากน้อยเพียงใด โดยการเก็บข้อมูลจากพื้นที่ศึกษาหมู่บ้านศรีเตี้ย และ หมู่บ้านศรีลาภรณ์ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ลำพูน, การจัดการที่ดิน, ระบบกรรมสิทธิ์, สิทธิส่วนรวม

จรัสศรี จันทร์อ้าย, (2546) "เกษตรกรรับจ้างบ้านห้วยผาตื้น จังหวัดเชียงใหม่" **รวมบทความวิจัยกรณีศึกษาการพัฒนากระบวนการสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย (11-12)** กรุงเทพฯ: โครงการการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง.

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาแรงงานรับจ้างในภาคเหนือ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง โดยศึกษาชุมชนบ้านห้วยผาตื้น อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นชุมชนปาก

เกอะญอ เพื่อศึกษาลักษณะการทำงานในอาชีพเกษตรกรรับจ้าง ตลอดจนปัจจัยในการประกอบอาชีพ และปัญหาในการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ปกาเกอะญอ (กะเหรี่ยง), ชชาติพันธุ์, แรงงาน, การเข้าถึงทรัพยากร

อัจฉรา รัญจวนธรรม, (2546) "ความทุกข์ยากของเกษตรกรในเขตป่าอนุรักษ์บ้านแม่คองซ้าย จังหวัดเชียงใหม่" **รวมบทความวิจัยการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย** (17-18) กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง.

งานวิจัยชิ้นนี้ต้องการศึกษาสภาพวิถีชีวิตของเกษตรกรในเขตป่าและปัญหาความทุกข์ยากในการดำรงชีวิต รวมถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาการเข้าถึงบริการของรัฐ พร้อมทั้งหารูปแบบระบบบริการของรัฐที่เกษตรกรในเขตป่าต้องการ โดยเลือกชุมชนปกาเกอะญอ บ้านแม่คองซ้าย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เป็นกรณีศึกษา

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ปกาเกอะญอ (กะเหรี่ยง), ชชาติพันธุ์, การจัดการทรัพยากร, การถูกกีดกันการเข้าถึงทรัพยากร

สวริย์ แก้วคำ, (2546) "การดำรงชีวิตของกลุ่มอาชีพคนเดินพลอยในเขตเทศบาลแม่สาย จังหวัดเชียงราย" **รวมบทความวิจัยการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย** (91-2) กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ศูนย์เศรษฐศาสตร์การเมือง.

งานวิจัยนี้มุ่งเน้นการศึกษาถึงรูปแบบการดำรงชีวิตของกลุ่มอาชีพคนเดินพลอย โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงปัญหาความยากจน ปัจจัยที่ทำให้เกิดความยากจน ระบบสวัสดิการของรัฐเพื่อแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาความยากจนและการจัดระบบสวัสดิการจากรัฐให้คนกลุ่มนี้

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงราย ความยากจน, สวัสดิการสังคม, การเข้าถึงทรัพยากร

นิมิต นพรัตน์, (2546) "การพัฒนาศักยภาพในการประกอบอาชีพของชุมชนบ้านห้วยน้ำจาง จังหวัดเชียงใหม่" **รวมบทความวิจัยกรณีศึกษาการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย** (95-6) กรุงเทพฯ: โครงการการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ศูนย์เศรษฐศาสตร์การเมือง.

งานวิจัยนี้ศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่และระบบสวัสดิการของคนในชุมชน รวมทั้งแสวงหาแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรในชุมชน และการสร้างอาชีพให้กับชุมชนเพื่อให้คุณภาพชีวิตของชุมชนดีขึ้น โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและหาทางออกให้กับปัญหา

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, การศึกษาชุมชน, องค์กรชุมชน, การกีดกันการเข้าถึงทรัพยากร

จิระวัฒน์ ญาณโสภณ และ นภาพร ทิมอรุณ, (2546) "คนเก็บขยะในชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่" **รวมบทความวิจัยกรณีศึกษาการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย** (99-100) กรุงเทพฯ: โครงการการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง.

การวิจัยเรื่องนี้ศึกษาคนเก็บขยะในชุมชนเข็นทรัสและชุมชนคลองเงิน 1 โดยศึกษาถึงปัญหาในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ สภาพความยากจนและสาเหตุแห่งความยากจนของผู้ประกอบอาชีพเก็บขยะ เพื่อแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจนและจัดสวัสดิการให้กับผู้ประกอบอาชีพเก็บขยะ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ความยากจน, ความเป็นชายขอบ, ความยากจน, ความเป็นเมือง

สมนึก แผงนคร, (2546) "ความยากจนของกลุ่มหาบเร่แผงลอย จังหวัดเชียงใหม่" **รวมบทความวิจัยกรณีศึกษาการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย** (103-4) กรุงเทพฯ: โครงการการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง.

งานวิจัยนี้ศึกษาวิถีการดำรงชีวิต ความทุกข์ยากเดือดร้อน ปัญหาด้านต่างๆ ที่กลุ่มหาบเร่แผงลอยประสบ รวมทั้งข้อเรียกร้องต้องการของคนเหล่านี้ เพื่อนำเสนอรูปแบบ แนวทางการ

แก้ปัญหา การจัดระบบสวัสดิการและหลักประกันด้านต่างๆ ที่รัฐควรจัดให้เหมาะสมและทั่วถึง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ความยากจน, เศรษฐกิจนอกระบบ, ความเป็นเมือง

ธีรวัต ลครแก้ว, (2546) "คุณภาพชีวิตของผู้ประกอบอาชีพสามล้อถีบในเขตเทศบาลตำบลแม่สาย จังหวัดเชียงราย" **รวมบทความวิจัยกรณีศึกษาการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย** (109-10) กรุงเทพฯ: โครงการการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง.

การวิจัยเรื่องนี้ศึกษาผู้ประกอบอาชีพสามล้อถีบ สภาพชีวิต สภาพปัญหา และรูปแบบแนวทาง โอกาส ช่องทาง ในการช่วยเหลือ ทั้งจากกลุ่มสามล้อถีบ ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชน โดยการเก็บข้อมูลสถิติจากทางราชการ เอกสาร สิ่งพิมพ์และการสอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและการสัมภาษณ์เชิงลึกร่วมกับการสังเกตการณ์

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงราย, ความยากจน, แรงงาน

สุกัญญา พรโสภากุล, (2546) "วิถีชีวิตเด็กชายดอกไม้ในเมืองเชียงใหม่" **รวมบทความวิจัยกรณีศึกษาการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย** (123-4) กรุงเทพฯ: โครงการการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง.

งานวิจัยเรื่องนี้ศึกษากระบวนการนำเด็กเข้าสู่อาชีพขายดอกไม้ ปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้เด็กเข้าสู่อาชีพ และปัจจัยที่ดึงดูดความต้องการแรงงานเด็กในอาชีพ ซึ่งพิจารณาร่วมกับวิถีการดำเนินชีวิตของเด็กที่มีอาชีพเร่ขายดอกไม้ อธิบายความสัมพันธ์ในแง่เศรษฐกิจ สังคมของเด็กที่มีต่อครอบครัวและนายจ้าง ตลอดจนสภาพลักษณะการทำงานที่มีผลต่อสุขภาพของเด็กกลวิธีที่เด็กนำมาใช้เพื่อให้สามารถทำงาน โดยผลการศึกษาพบว่าแรงงานเด็กดังกล่าวส่วนหนึ่งเป็นเด็กชาวเขาเผ่าอาข่า อีกส่วนหนึ่งเป็นเด็กที่เดินทางข้ามแดนมาจากพม่า

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, อาซา, ชชาติพันธุ์, แรงงานเด็ก, แรงงานข้ามชาติ

ดำเนิน วงศ์วุฒิ, กรกมล วงศ์วุฒิ และคณะ, (2546) "สภาพชีวิตของกลุ่มคนจนอาชีพประมงในลุ่มแม่น้ำอิง อำเภอเทิง อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย" **รวมบทความวิจัยกรณีศึกษาการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย** (127-8) กรุงเทพฯ: โครงการการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง.

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับดารสำรวจสภาพปัญหา สาเหตุการดำรงชีวิตของกลุ่มคนจนอาชีพประมงลุ่มน้ำอิง และรูปแบบในการแก้ปัญหาด้วยการช่วยเหลือกันเองของกลุ่ม ตลอดจนการเข้าถึงระบบบริการของภาครัฐและองค์กรเอกชน จากการสำรวจสภาพชีวิตของคนกลุ่มนี้พบว่ามีการใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย ส่วนมากจะประสบปัญหาในด้านรายจ่ายเนื่องจากครอบครัวขาดอาชีพเสริมที่จะเพิ่มรายได้ให้เพียงพอต่อค่าครองชีพที่สูงขึ้น ทำให้ต้องจับปลามากขึ้น โดยขาดการคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม เกิดปัญหาการใช้อุปกรณ์จับปลาที่ผิดกฎหมาย

คำสำคัญ: วัฒนธรรมและการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงราย, การจัดการทรัพยากร, การอนุรักษ์ทรัพยากร

ชำนาญ นันทะชัย และ เอกสิทธิ์ แก้วคำ, (2546) "หาบเร่ แฉงลอย ในเทศบาลตำบลแม่สาย จังหวัดเชียงราย" **รวมบทความวิจัยกรณีศึกษาการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย** (129-30) กรุงเทพฯ: โครงการการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง.

งานวิจัยนี้ต้องการสำรวจจำนวนของกลุ่มพ่อค้าแม่ค้าหาบเร่ แฉงลอย รายรับรายจ่าย และสถานภาพชีวิต คุณภาพชีวิต สวัสดิการจากรัฐ ที่พ่อค้าแม่ค้ากลุ่มนี้ได้รับ เนื่องจากคนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นคนกลุ่มน้อยที่อพยพเข้าเมืองและไม่มีสัญชาติไทย รวมถึงไม่มีความรู้ที่จะประกอบอาชีพ ดังนั้น คนกลุ่มนี้จึงประกอบอาชีพหาบเร่แฉงลอย และบางส่วนประกอบอาชีพรับจ้างและกรรมกร ปัญหาใหญ่ที่คนกลุ่มนี้ต้องเผชิญคือการโดนไล่จากหน่วยงานราชการ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงราย, ชชาติพันธุ์, แรงงานข้ามชาติ, เศรษฐกิจนอกระบบ

ศศิธร ไชยประสิทธิ์, (2546) "ขอทานข้าว: วัฒนธรรมการสงเคราะห์แก่คนยากไร้ในชนบทภาคเหนือ" **รวมบทคัดย่อรายงานวิจัยกรณีศึกษา** (149-50) กรุงเทพฯ: โครงการการพัฒนา ระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง. งานวิจัยนี้ต้องการศึกษาถึงความลับซับซ้อนของความสัมพันธ์ของคนในหมู่บ้านที่ดู นับว่ายากจน และการดิ้นรนช่วยเหลือตนเองของคนยากจนที่สุดในหมู่บ้าน ซึ่งถูกกีดกันออกจาก กระบวนการความช่วยเหลือต่างๆ ที่ดูเหมือนยังคงเข้ามาในหมู่บ้านอยู่เรื่อยๆ เพื่อทำความเข้าใจ ช่องทางการมีชีวิตอยู่ของของคนจนในหมู่บ้าน ตลอดจนถึงนโยบายการเชื่อมสายสัมพันธ์ระหว่างบุคคล องค์กรที่ทำให้พวกเขาพอที่จะเข้าถึงแหล่งทรัพยากรบางอย่าง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ความยากจน, การถูกกีดกันการเข้าถึง ทรัพยากร, การดิ้นรน

กักร ภาสุริวงษ์, (2546) "ปัญหานักศึกษาค้ำประเวณี จังหวัดเชียงราย" **รวมบทคัดย่อรายงาน วิจัยกรณีศึกษาการพัฒนา ระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย** (161-2) กรุงเทพฯ: โครงการการพัฒนา ระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสใน สังคมไทย ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง.

ปัญหานักศึกษาค้ำประเวณีนับว่าเป็นปัญหาสำคัญซึ่งเป็นที่สนใจของทุกๆ ฝ่าย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาปัญหานักศึกษาค้ำประเวณีที่ได้รับผลกระทบในด้านต่างๆ คือ ทุกข์ภาวะ ด้านร่างกาย ทุกข์ภาวะด้านจิตใจ และทุกข์ภาวะด้านสังคม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไข ปัญหา และแสวงหาแนวทางในการจัดสวัสดิการของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ตอบสนองต่อปัญหา และความต้องการของกลุ่มนักศึกษาดังกล่าว

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงราย, เยาวชน, เพศสภาพ, การค้าประเวณี

สุกัญญา พรโสภากุล, (2546) "อโกโก้บอย" (Go-Go Boy)" **รวมบทความวิจัยกรณีศึกษาการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย** (171-2) กรุงเทพฯ: โครงการการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง.

งานวิจัยนี้ต้องการศึกษาถึงวิถีการดำเนินชีวิต ความเชื่อ และพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตของชายขายบริการที่เป็นอโกโก้บอย ซึ่งทำงานอยู่ในบาร์ที่รู้จักกันว่าเป็นบาร์เกย์ เพื่อทำความเข้าใจถึงเงื่อนไขและปัจจัยที่ทำให้ผู้ชายมาใช้ชีวิตขายบริการทางเพศ รวมถึงผลกระทบและมุมมองของผู้ที่อยู่ในอาชีพอโกโก้บอย

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, เพศสภาพ, การค้าประเวณี

สิริวันท์ ชัยญาณะ, (2546) "การพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับเด็กเร่ร่อนและเด็กด้อยโอกาสจังหวัดเชียงใหม่" **รวมบทความวิจัยกรณีศึกษาการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย** (179-80) กรุงเทพฯ: โครงการการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง.

งานวิจัยนี้ศึกษาสภาพชีวิตและสาเหตุแห่งปัญหาชีวิต รูปแบบในการแก้ปัญหาด้วยการช่วยเหลือกันเองของกลุ่มเด็กเร่ร่อนและด้อยโอกาส ซึ่งเด็กเร่ร่อนจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ เด็กเร่ร่อนที่เป็นเด็พื้นราบและเด็กเร่ร่อนที่เป็ยชาวไทยภูเขา โดยวิเคราะห์รูปแบบการช่วยเหลือขององค์กรพัฒนาเอกชนและภาคเอกชนอื่นๆ การเข้าถึงระบบบริการของรัฐด้านโอกาสและรูปแบบในการให้ความช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ชชาติพันธุ์, เด็กเร่ร่อน, การจัดความช่วยเหลือ

สิริวันท์ ชัยญาณะ, (2546) "การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับสมณะในชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่" **รวมบทคัดย่อรายงานวิจัยกรณีศึกษาการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย (183-4)** กรุงเทพฯ: โครงการการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง.

การวิจัยเรื่องนี้ศึกษาสภาพชีวิต สาเหตุแห่งปัญหาชีวิต รูปแบบในการแก้ปัญหาด้วยการช่วยเหลือ ปัญหาที่จะเข้าถึงระบบบริการของรัฐ ของสมณะในชุมชนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือสามเณร ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำเสนอในลักษณะของการพรรณนาความ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, สามเณร, พุทธศาสนา, สวัสดิการสังคม

รพีพงษ์ กัณณะมี, (2546) "กระบวนการจัดการปัญหาผู้ป่วยที่ติดเชื้อ HIV ในชนบท จังหวัดพะเยา" **รวมบทคัดย่อรายงานการวิจัยกรณีศึกษาการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย (221-2)** กรุงเทพฯ: โครงการการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง.

การศึกษาเรื่อง "กระบวนการจัดการกับปัญหาอันเกิดจากภาวะความเจ็บป่วยของคนจนที่ติดเชื้อเอชไอวีในชนบท: กรณีศึกษากลุ่มกุนลาบเหลือง ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา" ได้นำเสนอสภาพชีวิตและปัญหาอันเกิดจากภาวะความเจ็บป่วยของคนจนที่ติดเชื้อในชนบท และศึกษากระบวนการกลุ่มในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับคนจนที่ติดเชื้อเมื่อเจ็บป่วยในชนบท

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, พะเยา, HIV/AIDS, สุขภาพ, ความยากจน

อัศพรพรณ ขวัญชื่น และ สุภรธรรม มงคลสวัสดิ์, (2546) "โอกาสการมีงานทำของคนหูหนวกในจังหวัดเชียงใหม่" **รวมบทคัดย่อรายงานวิจัยกรณีศึกษาการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย (217-8)** กรุงเทพฯ: โครงการการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง.

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาด้านสภาพชีวิตของคนหูหนวก การมองชีวิตและการให้คุณค่าต่อชีวิต และการให้ความหมายกับความพิการ โดยเน้นการศึกษาโอกาสการมีงานทำ พร้อมทั้งเสนอแนวทางการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนหูหนวก

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, คนพิการ, สวัสดิการสังคม, สิทธิมนุษยชน

สยามภูมิ สังวรชาติ, (2545) 'ความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายในชุมชนที่ผู้หญิงเป็นศูนย์กลางในสังคมเปลี่ยนผ่าน: กรณีศึกษาบ้านไร่ อำเภอแม่แจ่มจังหวัดเชียงใหม่' สาขาวิชามานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการปรับตัวของความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายจากอดีตถึงปัจจุบัน กรณีศึกษาบ้านไร่ อำเภอแม่แจ่มจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางมานุษยวิทยา เก็บข้อมูลภาคสนามในกิจกรรม 5 ด้าน คือ 1. ครอบครัว เครือญาติ และการแต่งงาน 2. เศรษฐกิจและการยังชีพ 3. ศาสนา ความเชื่อ ประเพณีแลพิธีกรรม 4. การศึกษาการเมืองและการปกครอง 5. ความสัมพันธ์เชิงสังคมด้านอื่นๆ โดยบรรยายข้อมูลแบบชาติพันธุ์วรรณาและวิเคราะห์ข้อมูลผ่านแนวคิดแบบวัตุนิยมประวัติศาสตร์ จิตสำนึกรวมหมู่ และภาคปฏิบัติการของวาทกรรม

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, วาทกรรม, เพศสภาพ, วัตุนิยมประวัติศาสตร์, จิตสำนึกร่วม

ราชัย สุทธิวรรณ, (2545) 'การจัดการป่าชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก' สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาถึงสภาพปัจจุบันของปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการป่าชุมชน โดยวิเคราะห์ถึงวิธีการดำเนินการและจัดการป่าชุมชนในพื้นที่ อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก ถึงแนวทางการใช้ป่าชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, พิษณุโลก, การจัดการทรัพยากร, ป่าชุมชน, เศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง

ถนอม ปงใจ, บัณฑิต บุญเพียร และคณะ, (2544) 'การเปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของชุมชนลุ่มน้ำอิง จังหวัดเชียงราย' สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

งานวิจัยนี้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของชุมชนลุ่มน้ำอิง จังหวัดเชียงราย ในระยะเวลา 40 ปี โดยแบ่งช่วงระยะเวลาในการศึกษาเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงที่หนึ่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504-2525 ช่วงที่สอง พ.ศ. 2526-2544 จากการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงในช่วงที่หนึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาตามนโยบายรัฐ ส่วนช่วงที่สองเป็นผลสืบเนื่องจากช่วงแรก หากแต่การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วอันเป็นผลมาจากวิทยาการและเทคโนโลยีจากภายนอก

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงราย, การศึกษาประวัติศาสตร์, การศึกษาชุมชน

ชำนาญ อุดมศักดิ์กุล, จรัญ สุทธิ และคณะ, (2544) 'การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์และพัฒนากว๊านพะเยา' สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

งานชิ้นนี้ศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางการอนุรักษ์พัฒนาชุมชนที่ใช้ประโยชน์จากกว๊านพะเยา ซึ่งชุมชนได้มีการใช้ประโยชน์จากกว๊านพะเยาหลายด้าน แต่ในขณะเดียวกันชุมชนได้มีส่วนในการอนุรักษ์ อาทิ การปรับปรุงคลองส่งน้ำเพื่อการเกษตร การขุดลอก การกำจัดวัชพืช ตลอดจนจลตล่องการจับสัตว์น้ำโดยใช้เครื่องมือผิดประเภท

คำสำคัญ: วัฒนธรรมและการพัฒนา, ภาคเหนือ, พะเยา, การอนุรักษ์ทรัพยากร, การจัดการแหล่งน้ำ, สิ่งแวดล้อม

ถาวร กัมพลพูล (บือพอ), (2547) **ไร่หมุนเวียนในวงจรชีวิตชนเผ่าปกากะญอ** เชียงใหม่: เครือข่ายกองบุญข้าว.

หนังสือเรื่อง "ไร่หมุนเวียนในวงจรชีวิตชนเผ่าปกากะญอ" ของบือพอ นับเป็นความพยายามส่วนหนึ่งในการต่อสู้ดิ้นรนของชาวปกากะญอ ภายใต้บริบทของการกีดกันสิทธิและการถูกกระทำให้เป็นชนชายขอบใน ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์บนที่สูงกับรัฐไทย หนังสือเล่มนี้นำเสนอภาพของชาวปกากะญอในฐานะเป็น "คนรักป่า" และนักอนุรักษ์สภาพแวดล้อมที่เปี่ยม

ไปด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งในรูปของการจัดการไร่นา ไร่หมุนเวียน เพลงและนิทานพื้นบ้าน ตลอดจน ความเชื่อและพิธีกรรมต่าง ๆ ป็อพอในฐานะเป็น "ผู้ผลิตวัฒนธรรมปกากะญอ" ได้สร้างและหนุนเสริมยุทธวิธีการต่อสู้ในลักษณะเช่นนี้ ด้วยการปรับเปลี่ยนภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรวัฒนธรรมให้มาเป็นทุนเพื่อการต่อสู้ทางการเมืองและการสร้างพันธมิตรกับชนกลุ่มอื่นๆ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ปกากะญอ (กะเหรี่ยง), ชาตพันธุ์, ไร่หมุนเวียน, การจัดการทรัพยากร, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, วาทกรรมการดูแลป่า

ฝ่ายบริการและเผยแพร่ สถาบันวิจัยชาวเขา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, (2541) "ไร่เลื่อนลอย" สถาบันวิจัยชาวเขา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

การศึกษาสังเกตการณ์ได้พบว่า การทำไร่ของชาวเขาบางกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มที่ปลูกฝิ่นนั้น เป็นการทำไร่เลื่อนลอยที่แท้จริงและมีอันตรายต่อทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่สูงมาก ทำให้ดินจืดและต้องโยกย้ายที่ทำกินโดยไปโค่นถางป่าที่อื่น ๆ ต่อไป ส่วนการทำไร่ของชาวเขาที่ไม่ปลูกฝิ่น โดยเฉพาะเผ่ากะเหรี่ยงและลัวะ เป็นการทำไร่หมุนเวียน โดยมีการใช้พื้นที่เพาะปลูกเพียงปีเดียวแล้วปล่อยให้ว่างไว้ให้ดินพักตัวและป่าไม้เกิดขึ้นมาใหม่หลาย ๆ ปีจนพื้นที่กลับอุดมสมบูรณ์ขึ้นมาอีก แล้วจึงกลับมาโค่นเผาและเพาะปลูกพื้นที่นั้น หมุนเวียนกันไปในลักษณะนี้ อันมีผลทำให้ชาวเขาที่มีวิธีใช้ดินแบบนี้มีอาณาเขตหมู่บ้านที่แน่นอน และทำกินในบริเวณนั้น ๆ เป็นเวลาดูติดต่อกันมาเป็นเวลาร้อย ๆ ปี นัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าชาวเขาพวกที่กล่าวถึงนี้เป็นชาวชนบทที่เป็นนักอนุรักษ์ที่ดิน หรือเป็นนักป่าไม้แบบจารีตประเพณีที่ดีที่สุดในประเทศไทยก็ว่าได้

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ชาตพันธุ์, ไร่หมุนเวียน, ฝิ่น, วาทกรรมการจัดการป่า

ทวิช จตุรพฤษ, (2548) 'เสียงของ : การเปลี่ยนแปลงทางการค้าที่ชายแดน' การประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยา ครั้งที่ 4 วัฒนธรรมไร้อคติ ชีวิตไร้ความรุนแรง 23-25 มีนาคม 2548.

บทความนี้ศึกษาความสัมพันธ์ทางการค้าบริเวณชายแดนเสียงของ โดยแบ่งออกเป็น 4 ยุค คือ 1) ปลายยุคอาณานิคม 2) ยุคสงครามเย็น 3) ยุคเปิดพรมแดนไทย-ลาว และ 4) ยุคสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ ผลจากการศึกษาพบว่า มิติความสัมพันธ์ทางการค้าที่ต่อเนื่องทั้งสี่ยุคได้แก่

ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ ความสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์ และความสัมพันธ์แบบฮักแพง ความสัมพันธ์ที่เป็นฐานของเครือข่ายทางการค้าเหล่านี้ เกิดขึ้นภายใต้ระบบคุณค่าของความไว้วางใจกัน และวิถีการค้าที่เขียงของก็เปิดโอกาสให้กลุ่มคนที่มีทุนทางเศรษฐกิจหลากหลายระดับ เข้าถึงพื้นที่ทางการค้าได้ อย่างไรก็ตาม การเข้ามาควบคุมของรัฐในยุคสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจนั้น ได้เบียดขับกลุ่มกลุ่มผู้ค้ารายย่อยที่มีทุนน้อยออกไป แต่เนื่องจากเส้นพรมแดนไม่ได้มีความเข้มแข็งตลอดทั้งแนว ทำให้ผู้คนจำนวนหนึ่งหันมาใช้วิธีการหลบเลี่ยง รวมทั้งเจรจาต่อรองกับตัวแทนของอำนาจรัฐด้วย

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เขียงราย, การศึกษาประวัติศาสตร์, การค้าชายแดน, เศรษฐกิจนอกระบบ

อินทร์ ใจแปง, (2546) "โครงการกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาขยะ โดยการผลิตอินทรีย์สารเพื่อการเกษตร: กรณีศึกษาบ้านขัวแคว ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเขียงราย" สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยสำนักงานภาค.

งานศึกษาชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในชุมชน ในการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาขยะในชุมชน และเพื่อหารูปแบบวิธีการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาขยะโดยการผลิตอินทรีย์สารเพื่อการเกษตร โดยให้ความสำคัญกับแนวคิดของการพัฒนาแบบองค์รวม (Holistic) ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนนั้นเป็นสำคัญ (People participation) อีกทั้งใช้กระบวนการกลุ่มเป็นกลไกในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อการพัฒนา พบว่าประชาชนได้รับความร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างดีรวมทั้งเกิดการเรียนรู้ร่วมกับองค์กรในชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะครูและนักเรียนในโรงเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของประชาชนในการจัดการเรื่องขยะต่อไป

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เขียงราย, ระบบความคิดและภูมิปัญญา, การอนุรักษ์ทรัพยากร, สิ่งแวดล้อม, วาทกรรมความรู้

สุชาติา คุณชมภู, (2544) "โครงการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านทาภู ตำบลปลาตูก อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน" สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สกว.ภาค.

งานชิ้นนี้นำเสนอเรื่องกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อให้บุคลากรในชุมชนเข้าใจและให้ความร่วมมือในหลักการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามความสามารถทุกขั้นตอน เพื่อเสริมให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขตามศักยภาพและความต้องการของผู้เรียน พบว่าการดำเนินงานระหว่างโรงเรียนและตัวแทนของชุมชนที่ผ่านมา ด้วยวัตถุประสงค์ของการทำงานตามนโยบายรัฐบาลที่ต้องการให้การศึกษามาจากชุมชน การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การเรียนรู้แบบบูรณาการกับสาระการเรียนรู้ แต่เวลาในการทำงานน้อยเกินไปจึงไม่สามารถเห็นผลของกิจกรรมในชุมชน อีกทั้งทีมงานยังไม่สามารถทำความเข้าใจกับแผนงาน การทำงานอย่างชัดเจน การทำงานที่ผ่านมาจึงต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวและให้ความร่วมมือกันในชุมชนมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ลำพูน, ระบบความคิดและภูมิปัญญา, การศึกษาชุมชน, ชุมชนปฏิบัติ

สหทยา วิเศษ, (2547) **การจัดการลุ่มน้ำโดยชุมชน** กรุงเทพฯ: โครงการสร้างเสริมการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข.

หนังสือเล่มนี้นำเสนอการจัดการลุ่มน้ำโดยชุมชนร่วมสมัย ท่านที่ต้องการศึกษาด้านภาพของการจัดการน้ำโดยชุมชน ตามแบบที่มีมาแต่โบราณหลายร้อยปีหรืออาจเป็นพันปี มีกฎหมายที่เรียกว่ามังรายศาสตร์ เป็นกติกายึดถือร่วมกัน สหทยา วิเศษ และ นิคม บุญเสริม ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ ได้รวบรวมเทคนิคและเครื่องมือในการจัดการลุ่มน้ำโดยชุมชนไว้ 9 ประการคือ 1) การเล่าเรื่องประวัติของชุมชน 2) การเดินป่า 3) การทำแบบจำลอง (โมเดล) ลุ่มน้ำ/ป่าชุมชน 4) การทำแผนที่อย่างมีส่วนร่วม 5) การทำสื่อสิ่งพิมพ์ 6) การจัดนิทรรศการ 7) การลำดับเหตุการณ์ตามช่วงเวลา 8) การใช้วัฒนธรรมชุมชน 9) การทำหลักสูตรท้องถิ่น แต่ผู้เขียนค่านำเห็นว่ายังมีเครื่องมืออีก 2 ประการที่ผู้เขียนหนังสือได้กล่าวไว้ในตอนเล่าเรื่องแต่ยังไม่ได้รวบรวมไว้เป็นหัวข้อ ได้แก่ (10) การรวมตัวประท้วงมาตรการบางประการของรัฐ และ (11) การวิจัยชุมชน ดังที่ได้เคยได้รับการสนับสนุนจาก สกว. ภาค

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ระบบความคิดและภูมิปัญญา, การศึกษาลุ่มน้ำ, การจัดการทรัพยากร, วัฒนธรรมชุมชน, การศึกษาประวัติศาสตร์

นิตยา วงศ์วีระพันธุ์, (2544) "โครงการศึกษาวิจัย เรื่องผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจและสังคมต่อวัฒนธรรมการจัดการทรัพยากรชุมชนในภาคเหนือ: กรณีศึกษาชุมชนในเขตพื้นที่ราบ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่" สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.

งานชิ้นนี้นำเสนอผลกระทบการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ ปี 2540 ที่มีต่อชุมชนพื้นที่ราบฝายตอนบน อำเภอสันป่าตอง ในการจัดการทรัพยากรน้ำ เนื่องจาก การจัดการน้ำแต่เดิมที่ชุมชนใช้เพื่อการผลิตทางการเกษตรเป็นการจัดการภายใต้ความสัมพันธ์ทางสังคมแบบเดิมคือระบบเหมืองฝาย แต่หลังจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจแล้ว การเข้ามาของคนและองค์กรของรัฐบาล ผลจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ที่ดินจากนาดำไปเป็นสวนผลไม้ และการขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร เหล่านี้ได้ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของพื้นที่เพาะปลูกทางการเกษตรสู่ลุ่มน้ำแม่วาง ส่งผลกระทบต่อการจัดการทรัพยากรของชุมชน ความสัมพันธ์ทางสังคมของคน ทำให้เกิดความขัดแย้งและความซับซ้อนของการจัดการทรัพยากรน้ำมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: วัฒนธรรมและการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, การจัดการน้ำ, ระบบเหมืองฝาย, ความขัดแย้ง, ความซับซ้อน, วาทกรรมการจัดการทรัพยากร

อารยะ ภูสาหัส, (2544) **กระบวนการเรียนรู้และการปรับใช้มิติทางวัฒนธรรมของชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

งานชิ้นนี้นำเสนอชุมชนบ้านทุ่งยาวที่มีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ แต่กลับมีกระบวนการเรียนรู้ ปรับตัว ปรับใช้มิติทางวัฒนธรรมของชุมชน โดยการผลิตซ้ำ "ความเป็นชุมชน" ขึ้นมาต่อสู้กับอำนาจรัฐ ระบบทุนนิยมและวัฒนธรรมบริโภคนิยม โดยการผสมผสานเงื่อนไขจากภายในและภายนอกชุมชนกับมิติทางวัฒนธรรมจากพลังความคิดเก่าใหม่ คือความคิดเรื่องการทำบุญในพุทธศาสนาแบบชาวบ้าน กับความคิดเรื่องสวัสดิการสังคมและมนุษยธรรม ในทางปฏิบัติแล้วชุมชนทุ่งยาวยังอยู่ในขั้นตอนของการปรับตัวและต้องอาศัยการทำงานของปัญญาชนในชุมชน องค์กรเอกชนและผลสานกับองค์กรรัฐ เพื่อเสริมกับปรับตัวให้ดียิ่งขึ้นภายใต้เงื่อนไขของความสัมพันธ์กับรัฐและระบบตลาด

คำสำคัญ: วัฒนธรรมและการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, HIV/AIDS, การปรับตัว, การต่อสู้, วัฒนธรรมชุมชน, บริโภคนิยม, ระบบความเชื่อ, การจัดการทรัพยากร

เจริญศรี ไชยเลิศ, (2539) "ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองการปกครองที่มีต่อเยาวชนในภาคเหนือ" ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่..

รายงานการวิจัยชิ้นนี้นำเสนอการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการปกครองของหมู่บ้านใกล้เมืองสองหมู่บ้าน ในจังหวัดภาคเหนือตอนบน ที่มีต่อการขายบริการทางเพศและความสัมพันธ์ระหว่างการขายบริการทางเพศกับความเปลี่ยนแปลงของชุมชน เพื่อใช้ข้อมูลเป็นพื้นฐานในการรณรงค์ ป้องกัน และแก้ไขปัญหาการขายบริการทางเพศและเอดส์ ในชุมชน ตลอดจนการสร้างค่านิยมความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในหมู่นักเรียนทั้งที่โรงเรียน และหมู่บ้าน โดยวิธีการศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยเน้นที่ประเด็นการขายบริการทางเพศเป็นสำคัญ พบว่าการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวบ้านจากการผลิตเพื่อกินมาผลิตพืชพาณิชย์เพื่อขาย ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจภายนอกที่กระทบต่อหมู่บ้านในรูปแบบของการบริโภคผ่านเงินตรามากขึ้น ช่วงหนึ่งผู้หญิงในหมู่บ้านจึงออกไปขายบริการทางเพศกันมาก ปัจจุบันผู้หญิงมีทางเลือกในการประกอบอาชีพอื่นๆ มากขึ้น การขายบริการทางเพศจึงลดลง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เพศสภาพ, การขายบริการทางเพศ, HIV/AIDS, การผลิต, ความยากจน, ทุนนิยม

รินทร์ สินสมบูรณ์ทอง, (2539) "พฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอดส์ของหญิงบริการ ในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย" สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย.

งานชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้เรื่องโรคเอดส์ พฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ การรับรู้ข่าวสารเรื่องโรคเอดส์ และความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา รายได้ กับความรู้เรื่องโรคเอดส์ รวมทั้งพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหญิงบริการในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่าหญิงบริการมีความรู้เรื่องโรคเอดส์สูง ขณะเดียวกันก็ยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะภายนอกของผู้ติดเชื้อค่อนข้างต่ำ พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อสูง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนใกล้ชิดและสื่อใกล้ตัว เช่น รายการวิทยุท้องถิ่นค่อนข้างมาก อีกทั้งการดูแลรักษาโรคเอดส์ด้วยสมุนไพรได้รับการยอมรับอยู่ในระดับสูง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เพศสภาพ, การขายบริการทางเพศ, HIV/AIDS, การผลิต, พฤติกรรมทางเพศ

ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , (2538) "รายงานการศึกษาโครงการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันการใช้สารเสพติดในชุมชน: ณ บ้านแม่สาใหม่ หมู่ที่ 6 ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2535-2537" หน่วยกิจการยาเสพติด (Narcotic Affair Section) สถานทูตสหรัฐอเมริกา ประจำประเทศไทย.

งานชิ้นนี้ศึกษาการใช้ฝิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง โดยเฉพาะคนม้งถือว่าเป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมายาวนาน แต่การใช้ฝิ่นได้กลายเป็นเรื่องของการใช้ยาเสพติดและมีผลกระทบต่อร่างกาย ทางโครงการจึงแสวงหาพื้นที่ศึกษาเพื่อเป็นโครงการนำร่องในการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นพื้นฐานในการศึกษาเรื่องการป้องกันและการใช้ยาเสพติดในชุมชน เริ่มจากการดูรูปแบบของยาเสพติดของชุมชนโดยรวม ซึ่งรูปแบบดังกล่าวเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมทั้งหมดในหมู่บ้าน สุขภาพของคนในชุมชน และการพูดคุยกับสมาชิกทุกคนในครอบครัวและอาศัยอยู่ในชุมชนนั้น ปัจจุบันพบว่าไม่มีผู้ติดยาเสพติดอยู่ในชุมชนนี้แล้ว

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ม้ง, ยาเสพติด, สิ่งแวดล้อม

อารยะ ภูสาล์, (2538) "สรุปบทเรียนประสบการณ์การดูแลสุขภาพตนเองของผู้ติดยา โดยผู้ติดยาเชื่อในภาคเหนือตอนบนในประเทศไทย" คณะกรรมการองค์การพัฒนาเอกชนด้านเอดส์ (กพอ.) ภาคเหนือ สนับสนุนโดยมูลนิธิฟอร์ด.

งานชิ้นนี้เสนอกระบวนการสร้างเสริมวิถีคิดในการมองประเด็นสุขภาพ กระบวนการดูแลสุขภาพสุขภาพของตนเอง แนวทางการปฏิบัติตนเพื่อสร้างกระบวนการปรับสมดุลของร่างกายและทางเลือกอื่น หรือองค์ความรู้อื่น ที่อาจจะไม่ได้เป็นประสบการณ์ตรงของผู้ติดยาออกมานำเสนอผ่านการถอดประสบการณ์เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพสุขภาพของผู้ติดยาโดยผู้ติดยา เนื่องจากเป็นผู้ที่เผชิญปัญหาโดยตรง นอกจากนั้นยังมีความพยายามในการปรับตัวและปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตเพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้ โดยเฉพาะในแง่ของการดูแลสุขภาพสุขภาพของตนเองทั้งทางกายและทางใจ ดังจะพบได้จากกรที่ผู้ติดยาและผู้ป่วยเอดส์ส่วนหนึ่งมีสุขภาพกายและจิตใจที่เป็นปกติเหมือนคนธรรมดาทั่วไป สามารถดูแลสุขภาพตนเองอย่างดี และสามารถมีชีวิตยาวนานกว่าที่ตนเอง

คิดไว้ การประเมินและสังเคราะห์ครั้งนี้เกิดจากประสบการณ์การดูแลสุขภาพตนเองของผู้ติดเชื้อแต่ละคนแต่ละกลุ่ม

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาวะเอดส์, HIV/AIDS, การปรับตัว, อัตลักษณ์

คณะทำงานกรณีศึกษาที่ 4 พัฒนาการและบทเรียนของกลุ่มและเครือข่ายผู้ติดเชื้อ (กรณี ภาวะเอดส์ตอนบนประเทศไทย, (2544) **พัฒนาการและบทเรียนของกลุ่มและเครือข่ายผู้ติดเชื้อ** เชียงใหม่: โครงการเอดส์แห่งสหประชาชาติ (UNAIDS).

งานศึกษาชิ้นนี้เป็นการศึกษาการก่อกำเนิดและพัฒนาการของกลุ่มและเครือข่ายผู้ติดเชื้อ บทเรียนการดำเนินงานของการดำเนินงานของกลุ่มและเครือข่ายผู้ติดเชื้อภาคเหนือตอนบนที่ผ่านมา โดยนำเสนอภาพรวมของขบวนการเคลื่อนไหว บทบาทกิจกรรม และประเด็นปัญหาในการทำงาน ด้วยการให้คนในหรือผู้ติดเชื้อทำงานและถอดบทเรียนจากประสบการณ์ตนเอง เพื่อความคลาดเคลื่อนของพัฒนาการมากที่สุด พบว่า การทำงานของกลุ่มผู้ติดเชื้อในฐานะปัจเจกชนที่เจอปัญหาของตนเองอยู่เสมอนั้นจำเป็นต้องมีพลังใจที่เข้มแข็งและตระหนักถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตนเอง อีกทั้งการทำงานของเครือข่ายผู้ติดเชื้อจำเป็นต้องทำงานร่วมกับชุมชน ด้วยแนวทางวัฒนธรรมชุมชนและเน้นความเป็นประชาสังคม ทั้งนี้องค์กรรัฐในท้องถิ่นและในระดับประเทศต้องตระหนักและให้การสนับสนุนต่อการทำงานดังกล่าวด้วย

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาวะเอดส์, HIV/AIDS, เครือข่ายทางสังคม, สิทธิมนุษยชน, ประชาสังคม

ธวัช มณีผ่อง , (2542) "กระบวนการก่อเกิดกลุ่มผู้ติดเชื้อและปฏิสัมพันธ์กับชุมชน" คณะกรรมการองค์กรพัฒนาเอกชนด้านเอดส์ภาคเหนือ.

รายงานชิ้นนี้นำเสนอปัญหาความเข้าใจเรื่องโรคเอดส์และการติดเชื้อจากผู้ป่วยที่เป็นมา ยาคติทางการแพทย์ที่ถูกนำเสนอโดยภาครัฐมาก่อน ซึ่งการรักษาทางการแพทย์แผนปัจจุบันขึ้นอยู่กับการตีความและการเรียนรู้ร่วมกันกับผู้ติดเชื้อ งานชิ้นนี้จึงเน้นศึกษากระบวนการแก้ไขปัญหา โดยกลุ่มผู้ติดเชื้อ จากข้อมูลพบว่ากลุ่มผู้ติดเชื้อเกิดขึ้นครั้งแรกที่จังหวัดเชียงใหม่ ประมาณ พ.ศ. 2536 ได้แก่ ศูนย์เพื่อนชีวิตใหม่ โดยการรวมตัวกันกินน้ำยาสมุนไพรดำรับหนึ่ง เนื่องจากพบว่ากินแล้วสุขภาพดีและบอกกล่าวกันต่อๆ ไปเรื่อยๆ ผู้ที่มารับยาสมุนไพรก็มีโอกาสพบปะพูดคุยกัน

คล้ายกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ จากนั้นก็เกิดกลุ่มอีกหลายลักษณะ ทั้งนี้การรวมตัวกันของผู้ติดเชื้อในแต่ละช่วงเวลาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมาก ขึ้นอยู่กับพื้นที่และสภาพแวดล้อม งานชิ้นนี้จึงต้องการศึกษาปฏิสัมพันธ์ของผู้ติดเชื้อกับชุมชนในการแก้ปัญหา เพื่อเตรียมความพร้อมของชุมชนในการเผชิญปัญหาในอนาคต

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, HIV/AIDS, การเข้าถึง, การแพทย์ทางเลือก, ปฏิบัติการทางวาทกรรม

สกล บุญคำ, (2540) "บทบาทของชุมชนกับการดูแลเด็กผลกระทบบจากเอดส์ ศึกษาเฉพาะกรณีการดำเนินงานของสถานสงเคราะห์เด็กบ้านเวียงพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่" กรมประชาสงเคราะห์.

งานชิ้นนี้นำเสนอเรื่องการดูแลเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ กล่าวคือในระยะแรกเด็กจำนวนมากที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ในรูปแบบต่างๆ มักจะถูกส่งมารับการอุปการะที่บ้านเด็กอ่อนเวียงพิงค์ เมื่อจำนวนเด็กมากขึ้นจึงเกิดโครงการที่เข้าไปสู่ชุมชน เพื่อให้เครือข่ายครอบครัวและชุมชน โดยให้เด็กอยู่ในครอบครัวและได้รับการยอมรับจากชุมชนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการเข้าสู่การอุปการะของสถานสงเคราะห์ถือเป็นทางเลือกสุดท้ายที่เหมาะสมกับเด็ก เด็กควรจะอยู่กับครอบครัวหรือเครือข่ายของครอบครัวเดิมให้มากที่สุดและได้รับการยอมรับจากชุมชนอย่างมากที่สุด

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, เด็ก, HIV/AIDS, เครือข่ายทางสังคมชุมชนปฏิบัติ

มยุรี ยกตรี, (2540) **เอดส์...ผลกระทบต่อเด็กในประเทศไทย** เชียงใหม่: สถานสงเคราะห์เด็กบ้านเวียงพิงค์.

งานชิ้นนี้นำเสนอประสบการณ์จากการทำงานของผู้เขียนที่ได้พบเห็นจากการทำงานในชุมชนและสถานสงเคราะห์ พบว่าผลกระทบจากโรคเอดส์นั้นมากมายทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชนกระทั่งถึงระดับชาติ ทั้งในแง่ของคุณภาพชีวิตประชากร การได้รับบริการจากภาครัฐที่ไม่เพียงพอ โดยมาตรฐานของสิทธิความเป็นพลเมือง สิทธิเด็ก ก่อให้เกิดผลกระทบต่อบุคคลและชุมชนทางด้านอารมณ์และจิตใจ โดยเฉพาะเด็กนั้นได้รับผลกระทบทางจิตใจและร่างกายอย่างมาก นอกจากนั้นปัญหาทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่เป็นปัญหาหลักของเด็กและ

ผู้ปกครองยังต้องได้รับการแก้ไข ข้อเสนอแนะนี้เสนอให้หน่วยงานของรัฐในระดับท้องถิ่น องค์กรของผู้ติดเชื้อ และชุมชนร่วมมือกันแก้ปัญหาจากบทเรียนและประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, HIV/AIDS, เด็ก, สิทธิมนุษยชน

อรุณ แก้วเกตุ, (2546) 'การศึกษาเปรียบเทียบการปรับตัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวีในระยะที่ปรากฏอาการและระยะที่ปรากฏอาการ' สัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี นนทบุรี 7-9 กักภาคาคม 2546.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเปรียบเทียบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความรุนแรงของความเจ็บป่วย การรับรู้ที่เป็นตรรกภาพ ความรู้สึกไม่แน่นอนในความเจ็บป่วย และการปรับตัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวีในระยะที่ปรากฏอาการและไม่ปรากฏอาการ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงของความเจ็บป่วย การรับรู้ที่เป็นตรรกภาพ ความรู้สึกไม่แน่นอนในความเจ็บป่วย กับการปรับตัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวีในระยะที่ไม่ปรากฏอาการและระยะที่ปรากฏอาการ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มาปรึกษา ณ สถาบันบำราศนราดูร จำนวน 180 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามส่วนบุคคล แบบวัดการรับรู้ที่เป็นตรรกภาพ แบบวัดความรู้สึกไม่แน่นอนในความเจ็บป่วย แบบวัดการรับรู้ที่เป็นตรรกภาพ แบบวัดความรู้สึกไม่แน่นอนในความเจ็บป่วย และแบบวัดการปรับตัว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบค่าทีของกลุ่ม ตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, HIV/AIDS, ตรรกภาพทางสังคม, สิทธิมนุษยชน

ไมตรี อู่เงิน, (2546) 'การเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ดูแลผู้ติดเชื้อแบบองค์รวมของโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดเชียงรายได้ประโยชน์หรือสูญเสียโอกาส' การสัมมนาโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี 7-9 กรกฎาคม 2546.

การดูแลผู้ติดเชื้อในศูนย์ดูแลผู้ติดเชื้อแบบองค์รวม ในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดเชียงราย เป็น การดูแลผู้ป่วยทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของกลุ่มดำเนินงาน การระดมทรัพยากรจากชุมชน และการสนับสนุนบุคลากรในโรงพยาบาล ในขณะที่ผู้ติดเชื้อเข้ามาร่วมกิจกรรมต่างๆ กับโรงพยาบาล อาจจะทำให้ผู้ติดเชื้อสูญเสียโอกาสในการประกอบอาชีพ และต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อเข้ามาร่วมกิจกรรม วัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อศึกษาการรับรู้ต่อประโยชน์ที่ผู้ติด

เชื้อจะได้รับ และประเมินค่าใช้จ่ายจากการเข้าร่วมกิจกรรม วิธีการศึกษาจากการสัมภาษณ์ จากการศึกษาพบว่าผู้ติดเชื้อได้รับประโยชน์ทางการแพทย์และด้านสังคม แต่ผู้ติดเชื้อที่เป็นผู้หารายได้หลักของครอบครัวจะสูญเสียรายได้ไป จึงควรแสวงหาการลดการสูญเสียรายได้จากการหารายได้ อีกทั้งส่งผลต่อการส่งเสริมการรับยาต้านไวรัสของผู้ป่วย

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงราย, HIV/AIDS, ชุมชนปฏิบัติ, การรณรงค์เรื่องเอดส์

เสาวนีย์ สีสองสม, (2546) 'ศูนย์บริการทางการแพทย์และสังคมช่วงกลางวัน โรงพยาบาลแม่จัน ศูนย์กลางการดูแลผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์ และการเข้าถึงการรักษาด้วยยาต้านไวรัสเอดส์' การสัมมนาระโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี 7-9 กรกฎาคม 2546.

การเข้าถึงการรักษาด้วยยาต้านไวรัสเอดส์ของผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ จำเป็นต้องได้รับการติดตามดูแลอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ศูนย์บริการทางการแพทย์และสังคมในช่วงกลางวัน เป็นระบบการดูแลผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์อย่างครอบคลุมและต่อเนื่อง และเอื้อประโยชน์ต่อผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์ ได้เข้าถึงยาต้านไวรัสอย่างมีประสิทธิภาพ จากการดูแลของชุมชนและการสร้างเครือข่ายเพื่อดำเนินงาน ทำให้ผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์สามารถรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร รวมทั้งการให้บริการทางการแพทย์ต่อผู้ป่วย การติดตามเยี่ยมบ้าน รวมทั้งการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การใช้ยา อาการข้างเคียง การดูแลรักษาจากเพื่อนผู้ติดเชื้อด้วยกัน และทีมสหสาขาวิชาชีพ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงราย, HIV/AIDS, ชุมชนปฏิบัติ, เครือข่ายทางสังคม

เสาวนีย์ สีสองสม, (2546) 'ประชาคมเอดส์ อำเภอแม่จัน: การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันแก้ไขปัญหาเอดส์' การสัมมนาระโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี 7-9 กรกฎาคม 2546.

การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ในจังหวัดเชียงรายมีมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์รวมถึงผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์หลายด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ จากการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง สิ่งสำคัญคือการทำให้อุณหภูมิผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ได้รับการช่วยเหลือแบบองค์รวมทั้งทางด้านสุขภาพ ร่างกาย จิตใจ สังคม และเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง จากสถานพยาบาลสู่ชุมชน ชุมชนจึงเข้าใจและลดการรังเกียจและ

ร่วมกันแก้ไขปัญหา ตั้งแต่ปี 2545 ทางโรงพยาบาลได้สนับสนุนให้องค์กรชุมชนทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน รวมตัวกันเพื่อสร้างประชาคมเอดส์ ที่ดำเนินงานโดยชุมชนเอง ประชาคมเอดส์ของ อำเภอแม่จัน ถือเป็นยุทธศาสตร์ในการระดมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน เนื่องจากเป็น การแก้ไขปัญหาเอดส์ในระดับรากหญ้าขึ้นไป รวมทั้งการวางแผนการดำเนินงาน การระดม ทรัพยากรจากในพื้นที่ทำให้ปัญหาเอดส์ได้รับการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงราย, HIV/AIDS, ประชาสังคม, ชุมชนปฏิบัติ

ชลลิสรา จริยาเลิศศักดิ์, (2546) 'การศึกษาการจัดบริการผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์และการมีส่วนร่วม ของอาสาสมัครผู้ติดเชื้อ ในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดเชียงใหม่' การสัมมนาโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี 7-9 กรกฎาคม 2546.

การศึกษานี้เพื่อทราบรูปแบบการจัดบริการดูแลผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์และการมีส่วนร่วม ของผู้ติดเชื้อ ในโรงพยาบาลชุมชนทุกแห่งของจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 22 แห่ง โดยให้ผู้รับผิดชอบ ของโรงพยาบาลเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า การให้บริการของโรงพยาบาล 16 แห่งให้บริการทุกวัน ทั้งกับคนไข้เก่าและใหม่ ในเวลาราชการ อีก 6 แห่ง ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของแต่ละ โรงพยาบาล อีกทั้งยังมีการรับอาสาสมัครจากผู้ติดเชื้อด้วยตนเอง เพื่อให้ทำงานบริการให้ ความรู้แก่ผู้ติดเชื้อในด้านสุขภาพและการดูแลตนเอง ทั้งนี้คำตอบแทนของอาสาสมัครบางก็เป็น ภาระของทางโรงพยาบาล หลายแห่งจากการสนับสนุนจากงบประมาณภายนอก ซึ่งสามารถช่วย แบ่งเบาภาระของเจ้าหน้าที่ได้อย่างดี ผู้ติดเชื้อเองก็ได้มีโอกาสที่จะได้รับการบริการติดตามรักษาที่ บ้าน ซึ่งสามารถประสานงานกับการบริการในโรงพยาบาลและการเยี่ยมบ้าน งานศึกษานี้สามารถ นำไปพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ติดเชื้อในการพัฒนาระบบบริการ รวมถึงการผลักดันการบริการ แบบองค์รวมจากผู้ป่วยและคนในชุมชนได้ในที่สุด

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, HIV/AIDS, การมีส่วนร่วม, การบริการ ชุมชน

พาริตา ลังกาฟ้า, (2546) 'โครงการให้ความรู้โดยใช้กลุ่มเพื่อน เพื่อพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์และปัญหาเพศสัมพันธ์' การสัมมนาระโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี 7-9 กรกฎาคม 2546.

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์ในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่กลุ่มวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษา วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย เพื่อพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์และเพศสัมพันธ์ โดยเน้นการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อนในการให้ความรู้ โดยแบ่งเป็น 2 รูปแบบคือ การฝึกอบรมผู้นำกลุ่มเพื่อน เรื่องโรคเอดส์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การคุมกำเนิด การใช้ถุงยางอนามัย และการสื่อสารเรื่องเพศ โดยใช้กิจกรรมต่างๆ อีกรูปแบบหนึ่งคือการจัดอบรมให้ความรู้แก่รุ่นน้องของผู้นำแต่ละกลุ่ม การประเมินจากแบบสอบถามก่อนและหลังการอบรมและให้ความรู้แล้ว พบว่านักเรียนกลุ่มต่างๆ มีความรู้มากขึ้น และมีทัศนคติที่ดีต่อการใช้ถุงยางอนามัยป้องกันโรคเอดส์ และการจัดกลุ่มของรุ่นพี่ในระดับสูงมาก

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เยาวชน, HIV/AIDS, เพศวิถี

วารุณี ฟองแก้ว, (2546) 'เครือข่ายแกนนำเยาวชนเพื่อการลดพฤติกรรมเสี่ยง: การมีส่วนร่วมของเยาวชน' การสัมมนาระโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี 7-9 กรกฎาคม 2546.

การพัฒนาศักยภาพในเครือข่ายแกนนำเยาวชน โดยสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพของตนเองและถ่ายทอดความรู้ทักษะแก่แกนนำนักเรียน เป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทั้งตัวแกนนำเยาวชนเอง ตลอดจนเพื่อน ครอบครัว และชุมชน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาศักยภาพในการเลี้ยงดูลูกวัยรุ่นเป็นวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความตระหนักและความเข้าใจธรรมชาติความต้องการของวัยรุ่น และการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการถ่ายทอดความรู้ ทัศนคติในการป้องกันและแก้ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงได้ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานได้ช่วยให้ครูเกิดความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ของนักเรียน จากการเรียนรู้และประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน ทำให้พันธมิตรในการทำงานร่วมกันกับเยาวชนสามารถสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เยาวชน, HIV/AIDS, การมีส่วนร่วม, เพศวิถี

เนตรทอง ทะยา, (2546) 'การป้องกันและลดผลกระทบจากการติดเชื้อเอชไอวีของบิดามารดาที่มีต่อเด็ก: การวิจัยแบบมีส่วนร่วม' การสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี นนทบุรี.

งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาผลกระทบด้านจิตสังคมจากการติดเชื้อเอชไอวีของบิดามารดาที่มีต่อเด็ก และศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนในการป้องกันและลดผลกระทบที่มีต่อเด็ก โดยใช้การวิจัยอย่างมีส่วนร่วมทั้งการวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ อีกทั้งการจัดกิจกรรมที่มีต่อเด็ก ผู้ปกครองและครอบครัวที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยในจังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่าหลังจากมีกิจกรรมร่วมกันแล้ว เด็กลดภาวะความเครียดจากเรื่องตราประทับของสังคม ผู้ปกครองและครอบครัวลดภาวะของความกดดันทางเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือกับโครงการในฐานะที่เป็นยุทธศาสตร์ในการทำงานต่อเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอชไอวี การยอมรับของชุมชนที่มีความคิดเห็นต่างออกไป จึงเห็นได้ว่าชุมชนควรจะเป็นกลไกในการให้ความร่วมมือจากการศึกษาครั้งนี้

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, HIV/AIDS, เยาวชน, เพศสภาพ, ความเป็นแม่, ครอบครัว, การมีส่วนร่วม, ชุมชนปฏิบัติ

สุรชัย ปิยวรรณศรี, (2546) 'การผสมผสานงานบริการสาธารณสุขเพื่อควบคุมโรคและโรคเอดส์ในโรงพยาบาลชุมชนในเขตพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคเอดส์: ประสบการณ์จากอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย' การสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี นนทบุรี.

งานชิ้นนี้นำเสนอการทำงานของโรงพยาบาลแม่จัน จังหวัดเชียงรายเพื่อสนองตอบต่อผู้ติดเชื้อที่ประสบกับภาวะวิกฤต โดยการตั้งศูนย์ดูแลผู้ติดเชื้อแบบองค์รวม ซึ่งเน้นการบริการผู้ติดเชื้อแบบมีส่วนร่วมและสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย โดยระดมทรัพยากรในชุมชน สำหรับการสนองตอบต่อภาวะการระบาดของเอดส์และวัณโรค การดำเนินงานของทางโรงพยาบาลผสมผสานระหว่างการให้บริการด้านสุขภาพและงานวิจัยควบคู่กันไป นำมาสู่การประสบความสำเร็จของการผสมผสานการแก้ไขปัญหาวัดโรคและเอดส์ของอำเภอแม่จันจากการมีส่วนร่วมของโรงพยาบาลและหน่วยงานสาธารณสุข การมีส่วนร่วมของชุมชน การมีส่วนร่วมของผู้ติดเชื้อและการสนับสนุนทางด้านวิชาการจากหน่วยงานวิจัย รวมทั้งระบบงานสาธารณสุขที่มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้แก่พื้นที่ ซึ่งเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้ยุทธศาสตร์การผสมผสานการดำเนินงาน และ

รูปแบบของการผสมผสานกิจกรรม สิ่งนี้สามารถนำไปปฏิบัติได้ในพื้นที่ที่มีความคล้ายคลึงกับแม่
จัน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงราย, HIV/AIDS, เครือข่ายทางสังคม, การมี
ส่วนร่วม

อุษา เขียวรอด, (2546) 'ผู้สูงอายุ: ศักยภาพที่ถูกลืมในการแก้ปัญหาโรคเอดส์' การสัมมนา
ระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี นนทบุรี.

ผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่า ศักยภาพ และสามารถมีบทบาทที่สำคัญในการ
แก้ไขปัญหาโรคเอดส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดูแลช่วยเหลือผู้ติดเชื้อและเด็กที่ได้รับผลกระทบจาก
เอดส์ ถ้าหากผู้กำหนดนโยบาย ผู้ปฏิบัติงานด้านเอดส์ ตระหนักและเข้าใจถึงผลกระทบของโรค
เอดส์ต่อผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการ
ดังที่โครงการได้จัดการเรื่องเศรษฐกิจในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ให้แก่ผู้สูงอายุ เนื่องจาก
ความรุนแรงของผู้ติดเชื้อจำนวนมากในอำเภอสันป่าตอง ทำให้ผู้สูงอายุหลายครอบครัวต้องเป็น
ผู้ดูแลเด็กและผู้ติดเชื้อ จึงได้จัดตั้งกองทุนเพื่อให้ผู้สูงอายุได้กู้ยืมเพื่อทำอาชีพและเลี้ยงดูครอบครัว
ดังกล่าว

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, HIV/AIDS, ผู้สูงอายุ

เพ็ญศรี วงษ์พัฒน์, (2546) 'การรับรู้ว่าคุณติตราของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์' การสัมมนา
ระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี นนทบุรี.

งานชิ้นนี้ศึกษาถึงการรับรู้ว่าคุณติตราของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ ความสัมพันธ์
การรับรู้ว่าคุณติตราในการเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่มีความแตกต่างกันด้านปัจจัยทาง
ลักษณะประชากรและสังคม ตลอดจนสภาพความเจ็บป่วยและระดับความรุนแรงของโรค โดย
ศึกษาผู้ป่วยที่เข้ามาใช้บริการทางสุขภาพในอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ด้วยการให้
แบบสอบถามในการสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ
พบว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงจะถูกติตรามากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อยกว่า เนื่องจากความวิตกกังวลต่อ
สถานภาพทางสังคมของตนเองต่อการรับรู้ของคนอื่นๆ ในสังคม ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการรับรู้

ถูกตีตราคืออาการของโรคเอดส์ ดังนั้นการใช้ยาต้านไวรัสเพื่อลดการติดเชื้อจากโรคช่วยโอกาสจึงลดความรู้สึกจากการถูกตีตราได้มาก

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงราย, HIV/AIDS, การตีตรา

พงศกร มากมี, (2546) 'การศึกษาเวทีประชาสังคม ในการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนสำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ อำเภอห่มสัก หนองไผ่ ศรีเทพ และชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์' การสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี นนทบุรี.

งานชิ้นนี้ศึกษาสภาพปัญหาของโรคเอดส์ในอดีต ปัจจุบัน และหาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในพื้นที่อำเภอห่มสัก หนองไผ่ ศรีเทพ และชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ประชากรที่ศึกษาคือบุคคล/ผู้รู้/ผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนของแต่ละอำเภอ พบว่าในอดีตความรู้และผู้ติดเชื้อไม่เปิดเผยตนเองอุมูลข่าวสารเรื่องโรคเอดส์มีน้อย ทำให้ผู้ติดเชื้อต้องปกปิดตัวเองและแยกตัวออกจากสังคม ภาวะจึงตกอยู่กับครอบครัวอย่างเดียว ปัจจุบันพบว่าความรู้ ข่าวสาร และการรองรับเรื่องยาทั้งแผนปัจจุบันและแผนไทยมีเพิ่มมากขึ้น ความรู้ต่างๆ ทำให้ผู้ป่วยสามารถดูแลตนเองได้มากขึ้น แนวทางการดำเนินการป้องกันน่าจะให้ประชาชนมีความรู้เรื่องโรคเอดส์ โดยเน้นที่พฤติกรรม และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขและป้องกันปัญหาเอดส์ ใช้ธรรมะสอนผู้ป่วย และจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอชไอวีเอดส์

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เพชรบูรณ์, HIV/AIDS, วาทกรรมความรู้, การมีส่วนร่วม

สนั่น วุฒิ, (2546) 'ผู้นำฝ่ายจิตวิญญาณกับการดูแลชีวิตและความตายของผู้ป่วยเอดส์ระยะสุดท้าย' การสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี นนทบุรี.

งานชิ้นนี้นำเสนอเรื่องการดูแลชีวิตของผู้ป่วยและครอบครัวในระยะสุดท้ายที่ต้องเผชิญกับความทุกข์ผิด กลัว วิตกกังวล การสูญเสีย และการพลัดพราก จึงมีความจำเป็นต้องได้รับการดูแลโดยใช้วิธีการให้คำปรึกษาทุกระยะของชีวิตและครอบครัว การสนทนาเรื่องความเชื่อและจิตวิญญาณต่อผู้ป่วย นำเอาศาสนพิธีมาปรับใช้เพื่อเสริมสร้างกำลังใจ และการสนทนาธรรม อธิษฐานให้กับผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง พบว่า ผู้ป่วยที่ได้รับการสนับสนุนเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องมี

ความพร้อมและมั่นใจต่อการเผชิญภาวะแห่งความตายและการสูญเสีย ผู้ที่ได้รับผลกระทบได้เตรียมความพร้อมที่จะจัดการกับภาวะความตายของคนในครอบครัว

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, HIV/AIDS, ความตาย, ระบบความเชื่อ, พุทธศาสนา

ศิริยศ ปิ่นทอง, (2546) 'การหนุนเสริมกลุ่มผู้ติดเชื้อในระดับตำบลให้เกิดความเข้มแข็ง' การสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี นนทบุรี.

งานชิ้นนี้ศึกษากลุ่มผู้ติดเชื้อในอำเภอแม่จันทั้ง 14 กลุ่ม ซึ่งดำเนินงานในแต่ละพื้นที่ แต่ยังคงประสบปัญหาอยู่ ทางแกนนำของกลุ่มระดับอำเภอและจังหวัด จึงได้มีการจัดทีมลงไปเพื่อให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำในแต่ละพื้นที่การดำเนินงานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนหรือองค์กรต่างๆ และสามารถดำเนินงานโครงการต่างๆ เพื่อหนุนเสริมให้กลุ่มผู้ติดเชื้อในระดับตำบลเข้มแข็งขึ้น ปัจจุบันแกนนำกลุ่มผู้ติดเชื้อดำเนินกิจกรรมของตนอย่างต่อเนื่อง โดยมีทีมงานทางสาธารณสุขให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำ ทำให้การดำเนินงานต่างๆ ของกลุ่มผู้ติดเชื้อได้รับการยอมรับและความช่วยเหลือจากองค์กรที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, HIV/AIDS, เครือข่ายทางสังคม, ชุมชนเข้มแข็ง

จิตนา งามวิทย์พงศ์, (2546) 'การพัฒนาสื่อเพื่อแก้ไขปัญหาวัณโรคที่เกิดจากการติตราทางสังคมและการยอมจำนนต่อโชคชะตาของโรคเอดส์ในผู้ป่วยที่ติดเชื้อเอดส์ และผู้ป่วยที่คิดว่าตนเองติดเชื้อเอดส์' การสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี นนทบุรี.

งานศึกษาชิ้นนี้นำเสนอปัญหาของงานวิจัยที่ผ่านมาว่าผู้ป่วยจำนวนมากที่ติดเชื้อวัณโรคไม่มีความรู้เท่าทันเกี่ยวกับผู้ติดเชื้อเอดส์ เพื่อให้ชุมชนมีความรู้ ความเชื่อที่ถูกต้องเกี่ยวกับวัณโรคและการรักษา การสร้างสื่อเพื่อให้ความรู้ที่จะลดการติตราทางสังคมต่อโรคเอดส์และมีวัตถุประสงค์ที่จะลดการติตราทางสังคมต่อโรคเอดส์ กระตุ้นให้ผู้มีอาการน่าสงสัยว่าเป็นวัณโรคแสวงหาการรักษาแต่เนิ่นๆ สื่อดังกล่าวออกมาในรูปคำถาม คำตอบ ต่อความเชื่อของประชาชนทั่วไปที่พบบ่อยเกี่ยวกับวัณโรคและโรคเอดส์ รวมทั้งการลงรูปภาพผู้ป่วยวัณโรคติดเชื้อเอดส์ที่ประสบปัญหาวัณโรคและประสบความสำเร็จในการรักษา สื่อดังกล่าวมีการพัฒนามาจาก

ประสบการณ์จริง งานวิจัยอาจช่วยลดปัญหาการไม่แสวงหาการรักษาวัณโรคที่มีสาเหตุมาจากการตีตราทางสังคม การยอมจำนนต่อโชคชะตาอันเนื่องมาจากการติดเชื้อเอชไอวี

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, HIV/AIDS, การตีตราทางสังคม, วาทกรรมความรู้, การสื่อสารสาธารณะ

พิเชษฐรักษ์ กันทวี, (2546) 'การขับเคลื่อนพลังกลุ่มสร้างสรรค์: การดำเนินงานสร้างความรู้เพื่อสุขภาพสมาชิกกลุ่มผู้ติดเชื้อ Day Care Center อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย' การสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี นนทบุรี.

งานชิ้นนี้ศึกษากรู๊ปเครือข่ายผู้ติดเชื้อกับศักยภาพแกนนำในการให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ การป้องกันโรคติดเชื้อฉวยโอกาส เพื่อให้สมาชิกกรู๊ป Day Care Center ได้ทราบข้อมูลและดูแลสุขภาพตนเอง ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกรู๊ปผู้ติดเชื้อให้ดำเนินกิจกรรมกรู๊ปเป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ในเครือข่ายผู้ติดเชื้ออำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พยว่าแกนนำอาสาสมัครกรู๊ปผู้ติดเชื้อที่เป็นอาสาสมัครในการถ่ายทอดความรู้เรื่องโรคเอดส์ การป้องกันโรคฉวยโอกาส การดูแลสุขภาพของตนเอง ตลอดจนเรื่องยาต้านไวรัส ข้อดี ข้อเสีย การปฏิบัติตนในการรับยาต้านไวรัสเอดส์นั้น มีผลต่อการรับรู้และการรับทราบข้อมูลมากกว่ากรู๊ปผู้ติดเชื้อที่ไม่ได้รับความรู้เลย การสร้างอาสาสมัครแกนนำผู้ติดเชื้อเอดส์เพื่อนำความรู้ไปเผยแพร่แก่สมาชิกกรู๊ปผู้ติดเชื้อมีผลต่อการรับรู้โดยตรงและเกิดศักยภาพการดำเนินงานกรู๊ปความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมกรู๊ปมีอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงราย, HIV/AIDS, เครือข่ายทางสังคม, ชุมชนปฏิบัติ

นพมาศ สุขประเสริฐ, (2546) 'ศูนย์บริการแบบองค์รวม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย เครือข่ายผู้ติดเชื้ออำเภอเวียงชัย และคณะทำงานเอดส์ระดับอำเภอเวียงชัย' การสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี นนทบุรี.

งานชิ้นนี้ศึกษาการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายระดับอำเภอ ตำบล ในการดูแลเพื่อนสมาชิกผู้ติดเชื้อเอชไอวีให้ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเวียงชัย ศูนย์บริการแบบองค์รวมในอำเภอนี้ดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกผู้ติดเชื้อเอชไอวี และตระหนักถึงความมีคุณค่าของทุกชีวิต

ในสังคม ครอบคลุมถึงภาวะความเป็นจริงของชีวิตที่ต้องต่อสู้กับความเจ็บป่วยด้านร่างกายกับวิถีชีวิตที่ต้องดำเนินต่อไปในสังคม ซึ่งสมาชิกผู้ติดเชื้อต้องสร้างพลังกาย พลังใจให้กับตนเองและครอบครัว ศูนย์บริการดังกล่าวเกิดจากการขยายตัวจากระดับตำบลสู่ระดับอำเภอและกระจายสู่ระบบโซนกลางของจังหวัดเชียงราย ซึ่งประกอบด้วย อำเภอเวียงชัย เวียงเชียงรุ้ง แม่ลาว และอำเภอเมือง ซึ่งเป็นศูนย์บริการแบบองค์รวมนำร่องของจังหวัดเพื่อการพัฒนาศักยภาพของผู้ติดเชื้อและครอบครัวในการดูแลตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดกำลังใจของผู้ป่วยและครอบครัวในการอยู่ร่วมในสังคมต่อไป

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงราย, HIV/AIDS, ชุมชนปฏิบัติ, สิทธิมนุษยชน

จันทร์สววย จันเป็ง, (2548) 'เยาวชนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น: หัวใจสำคัญของการแก้ปัญหาเอ็ดส์' การสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี นนทบุรี.

งานชิ้นนี้ศึกษากลุ่มเยาวชนที่เป็นเป้าหมายหลักในการแก้ไขปัญหาเอดส์ในอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ตั้งแต่ พ.ศ.2539 เป็นต้นมา ระยะเวลาของกิจกรรมเชิงรณรงค์ป้องกันและควบคุมโรคเอดส์จะเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์ ระยะเวลาที่สองเป็นการสร้างอาสาสมัครเยาวชนเพื่อเป็นแกนนำในการพูดคุยกับเพื่อนเรื่องโรคเอดส์ ระยะเวลาที่สามเน้นการขยายเครือข่ายการทำงานของกลุ่มเยาวชนในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด ระยะเวลาที่สี่เน้นการเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตสื่อที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเยาวชน ผ่านสื่อต่างๆ ตามประเด็นเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตชุมชน การให้การศึกษารื่องโรคเอดส์สามารถเข้าถึงกลุ่มเยาวชนทั้งด้านข้อมูลข่าวสาร ทักษะคติเชิงบวก ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายเป็นยุทธศาสตร์สำคัญประการหนึ่งที่สามารถลดอัตราการติดเชื้อรายใหม่ และการแพร่ระบาดของเชื้อเอชไอวี/เอดส์ในกลุ่มเยาวชน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงราย, HIV/AIDS, เยาวชน, วาทกรรมความรู้, วิถีชีวิตชุมชน, การสื่อสารสาธารณะ

เกสริน กันแก้ว, (2546) 'วิทยุเยาวชนเพื่อเยาวชน: ร่วมสร้างสังคมให้สดใส' การสัมมนาระดับชาติ เรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี นนทบุรี.

การสื่อสารเรื่องโรคเอดส์และเรื่องเพศอย่างมีประสิทธิภาพ จะสามารถนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่สวมถุงยางอนามัยในกลุ่มเยาวชน จึงจำเป็นต้องอาศัยสื่อที่สามารถเข้าถึงเยาวชนอย่างแท้จริง อีกทั้งสื่อวิทยุยังเปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับเด็กและเยาวชน การสำรวจความคิดเห็นโดยใช้แบบสอบถามพบว่า กลุ่มผู้ฟังวิทยุเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีความต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินชีวิตของวัยรุ่น นอกจากนี้ยังเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างทีมงาน ดังนั้นการจัดสื่อเพื่อให้เหมาะกับวัยรุ่น ผู้ผลิตควรคำนึงถึงธรรมชาติของวัย การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมการผลิตสื่อที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง นำไปสู่การรู้เท่าทันสื่อและการรู้เท่าทันชีวิต

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, HIV/AIDS, เยาวชน, วาทกรรมความรู้, การสื่อสารสาธารณะ, การรณรงค์

ธัญวรัตน์ เชื้อสุวรรณ, (2546) 'วิเคราะห์สถานการณ์ "เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ 500 คน" ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดภาคเหนือของไทย' การสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี นนทบุรี.

งานชิ้นนี้ศึกษาเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์ในจังหวัดลำปาง จำนวน 500 คน โดยการสัมภาษณ์ของนักสังคมสงเคราะห์ จากการเยี่ยมบ้านดังกล่าวพบว่าเด็กจำนวนมากไม่ติดเชื้อ จำนวนน้อยที่ทราบว่าตนเองอยู่ในภาวะติดเชื้อ อีกจำนวนหนึ่งไม่ทราบว่าตนเองติดเชื้อหรือไม่ ส่วนสภาวะครอบครัวมีแบบที่มีทั้งบิดามารดา มีเฉพาะบิดา หรือมีเฉพาะมารดา กรณีที่มารดามีชีวิตอยู่ เด็กจะได้รับการดูแลทั้งร่างกาย จิตใจ และการเงิน หากเด็กไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดา เด็กจะได้รับการดูแลและสนับสนุนทางการเงินจากปู่-ย่า ตา-ยาย ส่วนใหญ่ผู้ที่ดูแลเด็กจะเป็นผู้ที่มีรายได้น้อย สำหรับเรื่องสังคมรังเกียจยังมีอยู่ ซึ่งมักเกิดกับเด็กที่มีสถานภาพที่ติดเชื้อและมารดา กำลังป่วยหนัก ในภาคเหนือผู้ที่มิพบบาทในการดูแลเด็กมากที่สุดคือมารดา รองลงมาได้แก่ปู่-ย่า ตา-ยาย และยังมีเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์อีกมากที่อาศัยอยู่กับ ปู่-ย่า ตา-ยาย ยังรอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ลำปาง, HIV/AIDS, เด็ก, วาทกรรมความรู้, การกีดกันการเข้าถึงทรัพยากร

จารุวรรณ วุฒิ, (2546) 'การเสริมสร้างรูปแบบการติดตามดูแลผู้ติดเชื้อผู้ป่วยเอดส์และครอบครัวที่บ้าน/ชุมชนจากประสบการณ์ของพันธกิจเอดส์ มูลนิธิภาคริสตจักรในประเทศไทย' การสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี นนทบุรี.

งานศึกษานี้นำเสนอการติดตามดูแลผู้ติดเชื้อที่บ้านเป็นแนวทางหนึ่งที่ลดการกีดกันและการตีตราให้กับผู้ป่วยและครอบครัว พันธกิจเอดส์ บุคลากรมีภูมิหลังทางด้านศาสนศาสตร์ มีประสบการณ์และทักษะการติดตามดูแลและปรึกษาปัญหาชีวิต ตลอดการทำงานที่ผ่านมาจึงได้รับการยอมรับจากผู้ติดเชื้อ ครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานค์กร ว่าเป็นผู้วางรูปแบบและกระบวนการดูแลผู้ติดเชื้อ ผู้ป่วยเอดส์ ครอบครัว ญาติที่บ้าน ชุมชน และเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ในการดูแลแก่ผู้สนใจทั้งหน่วยงานและองค์กรในและต่างประเทศ จากสถานการณ์ที่ชุมชนขาดความเข้าใจการอยู่ร่วมกันและการยอมรับของผู้ติดเชื้อและครอบครัว หลายฝ่ายเห็นด้วยว่าการติดตามดูแลที่บ้านและชุมชน ทำให้เกิดการยอมรับกันและกัน สามารถลดแรงกดดันต่อชีวิต จิตใจ อีกทั้งยังเป็นแหล่งกำลังใจที่ช่วยผู้ติดเชื้อและครอบครัวสอดคล้องกับวัฒนธรรมภาคเหนือตอนบน ครอบครัวคือแหล่งที่สำคัญที่สุด

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, HIV/AIDS, ศาสนา, ความเชื่อ, วัฒนธรรมชุมชน, ชุมชนปฏิบัติ

วาริน ชุมเมืองเย็น, (2546) 'ศักยภาพและความเข้มแข็งของกลุ่มแกนนำผู้ติดเชื้อเอดส์: บทบาทในการดูแลช่วยเหลือเพื่อนผู้ร่วมชะตาเดียวกัน' การสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี นนทบุรี.

งานชิ้นนี้นำเสนอการทำงานกับผู้ป่วยเอชไอวีเอดส์ในอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ที่มีบทบาทหน้าที่ในการดูแลซึ่งกันและกันระหว่างผู้ติดเชื้อด้วยตนเอง การให้คำปรึกษาแก่สมาชิกเรื่องโรคติดเชื้อฉวยโอกาสและการรักษาด้วยยาต้านไวรัส รวมถึงการดูแลตนเองที่บ้าน การดำเนินงานในรูปของกิจกรรมและโครงการวิจัยเพื่อก่อให้เกิดศักยภาพแกนนำในการทำงาน การทำประชาสัมพันธุ์เรื่องโรคเอดส์ให้ความรู้กับชุมชนได้เข้าใจเรื่องโรคเอดส์และการได้รับเชื้อด้วยวิธีการต่างๆ การออกทุนสนับสนุนส่งเสริมกลุ่ม และการออกเยี่ยมบ้าน ทำให้แกนนำผู้ติดเชื้ออำเภอแม่

จัน จังหวัดเชียงรายมีศักยภาพในการทำงานเพื่อเพื่อนและสมาชิกผู้ประสบปัญหาเดียวกัน ทำให้บทบาทของแกนนำมีความเข้มแข็ง ดูแลทำประโยชน์ให้กับครอบครัว ชุมชน และสังคมได้โดยไม่มีปัญหาสังคมอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงราย, HIV/AIDS, เครือข่ายทางสังคม, ชุมชนปฏิบัติ

ทัศนัย วงศ์จักร, (2546) 'ผลกระทบจากนโยบายการปราบปรามยาเสพติดต่อรูปแบบการใช้ยาเสพติดในกลุ่มผู้ฉีดยาเสพติดซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของสารเสพติดเชื้อเอชไอวี' การสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 9 อิมแพ็ค เมืองทองธานี นนทบุรี.

งานศึกษาชิ้นนี้ เกิดขึ้นระหว่างการประชุมวิชาการสงครามยาเสพติดปราบปรามโดยเด็ดขาด ที่มีการประกาศให้ผู้ฉีดยาเสพติดใน ที่นี้คือผู้ที่ใช้เข็มฉีดยาเสพติดในจังหวัดเชียงใหม่ เข้ามาสู่กระบวนการบำบัดรักษา และติดตามสัมภาษณ์ ภายหลังจาก พบว่านโยบายการปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลในช่วง 3 เดือนแรก ส่งผลให้ผู้ที่เคยฉีดยาเสพติดหยุดการฉีดได้ประมาณ 70% ซึ่งเป็นเปอร์เซ็นต์ที่ค่อนข้างสูง จึงควรทำการศึกษาเพื่อหาแนวทางในการสนับสนุนให้ประชากรกลุ่มนี้ได้มีการหยุดฉีดอย่างต่อเนื่อง และหารูปแบบในการลดความเสี่ยงของการติดเชื้อเอชไอวี ให้กับผู้ที่ยังมีการฉีดอยู่ อย่างไรก็ตาม นโยบายของรัฐบาลอาจจะทำให้ผู้ฉีดยาเสพติดมีการย้ายที่อยู่ หลบซ่อนตัว ส่งผลให้มีการใช้เข็มฉีดยาร่วมกันมากขึ้น จึงควรมีการศึกษาในแง่มุมดังกล่าวต่อไป

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, HIV/AIDS, ยาเสพติด, วาทกรรม

เรวัตร์ คำปวน, (2547) "โครงการวิจัยเรื่องการศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการให้กับเด็กและเยาวชน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมกับองค์กรชุมชน ตำบลบ้านหลวง อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่" สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยสำนักงานภาค.

งานวิจัยชิ้นนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารูปแบบแนวทางการจัดสวัสดิการให้กับเด็กและเยาวชน โดยการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลร่วมกับองค์กรชุมชนและประชาชน อีกประเด็นหนึ่งเพื่อดำเนินการเสริมสร้างกลไกกระบวนการทำงานร่วมกันขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์กรชุมชน ร่วมกับประชาชนในการดูแล ป้องกัน แก้ไขปัญหาเด็กที่ได้รับผลกระทบจากครอบครัวหย่าร้างจากเอดส์และยาเสพติด โดยใช้แนวความคิดวัฒนธรรมชุมชน วิธีการวิจัยด้วย

การทำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ อันได้มาซึ่งฐานข้อมูลทำให้เข้าถึงข้อมูลเชิงลึกได้ แล้วนำมาดำเนินการสู่กระบวนการวิเคราะห์ถึงกิจกรรมที่สามารถเข้าสู่ระบบการทดลองปฏิบัติการช่วยเหลือและป้องกัน การช่วยเหลือดังกล่าวไม่เฉพาะการให้ปัจจัยในการดำรงชีวิตเท่านั้น ต้องให้ความช่วยเหลือทางใจ โดยมีรากฐานทางวัฒนธรรมเดิมและความร่วมมือจากชุมชนด้วย

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, เยาวชน, สถิติการสังคม, ครอบครัว, วัฒนธรรมชุมชน

ศยามล ไกยูรวงศ์, (2543) "ขบวนการเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือเพื่อพิทักษ์สิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการธำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์" **วิถีชีวิต วิถีรู้ ขบวนการประชาชนร่วมสมัย** () เชียงใหม่: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยสำนักงานภาค.

งานชิ้นนี้ได้วิเคราะห์ขบวนการเคลื่อนไหวของเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ (คกน.) ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของกลุ่มคนหลากหลายชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง เพื่อพิทักษ์สิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และธำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อรักษาสิทธิดังกล่าวมีความชอบธรรมภายใต้กรอบการเมืองในระบบรัฐสภาประชาธิปไตย ดังที่มีกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 แนวคิดที่ใช้ประกอบด้วยแนวคิดนิเวศวิทยาการเมือง แนวคิดอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ และการกำหนดตัวตนทางวัฒนธรรม โดยแบ่งออกเป็นสี่ส่วนนำเสนอคือ ส่วนแรก พัฒนาการความขัดแย้งบนความเป็นอื่นทางชาติพันธุ์และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ส่วนที่สอง การเคลื่อนไหวของเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ ส่วนที่สาม โลกทัศน์และบทบาทกลุ่มต่างๆ ในขบวนการเคลื่อนไหวของเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ สะท้อนวิถีคิดของกลุ่มต่างๆ อันเป็นเหตุผลของการสนับสนุน หรือต่อต้านการเคลื่อนไหวของคกน.และสรุป

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ชาติพันธุ์, การจัดการทรัพยากร, อัตลักษณ์, สิทธิชุมชน, ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม, วาทกรรมการพัฒนา

ธเนศวร์ เจริญเมือง, (2547) **รัฐศาสตร์ที่ยังมีลมหายใจ: แนวคิดประชาธิปไตย การเมือง และแผ่นดินแม่** เชียงใหม่: ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

หนังสือเล่มนี้รวบรวมบทความที่สะท้อนปัญหา 6 ประการที่เกี่ยวข้องกับสังคมไทยและรัฐไทย คือ 1. สถานภาพและบทบาทของวิชารัฐศาสตร์ในสังคมปัจจุบัน ตลอดจนบทเรียนจากอดีต 2,000 ปีเศษ 2. ความหมายของคำว่าพลเมืองในรัฐประชาธิปไตย 3. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น 4. การรวมศูนย์อำนาจและการกระจายอำนาจในสังคมไทย 5. ส่วนกลางกับท้องถิ่นในรัฐไทย 6. โลกกับสังคมไทย ภายใต้หัวข้อต่างๆ โดยเน้นความสำคัญเรื่องภาคเหนือในแง่มุมประวัติศาสตร์ การเมืองการปกครองที่มีมาแต่เดิมและส่งผลกระทบต่อสังคมภาคเหนือปัจจุบันในแง่มุมต่างๆ อีกทั้งความเชื่อ ศรัทธาต่อวัด พระพุทธศาสนา รวมทั้งความพยายามอนุรักษ์ความดั้งเดิมของเมืองเชียงใหม่ด้านต่างๆ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, การศึกษาประวัติศาสตร์, วาทกรรมการเมือง, ท้องถิ่นนิยม, ระบบความเชื่อ, พุทธศาสนา, การอนุรักษ์วัฒนธรรม

อรสา หน่อปิ่น, (2546) "การสร้างความเข้มแข็งด้านการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน: กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านแม่เก๊ะ หมู่ 8 และกองทุนหมู่บ้านแม่ซ้อ หมู่ 4 อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่" สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.ภาค).

งานชิ้นนี้ศึกษาลักษณะกองทุนหมู่บ้านที่มีความเข้มแข็งด้านบริหารจัดการกองทุน ศึกษา ลักษณะองค์ประกอบของความเข้มแข็งด้านการจัดการการเงินของกองทุน ศึกษา กระบวนการพัฒนาความเข้มแข็งด้านการจัดการกองทุน และแนวทางการขยายผลการบริหารจัดการกองทุนที่เข้มแข็งไปยังกองทุนชุมชนอื่นๆ พบว่ากองทุนที่เข้มแข็งต้องมีลักษณะตามที่เงื่อนไขของกองทุนวางไว้ คือมีระบบการตรวจสอบที่ดี ผู้นำมีความซื่อสัตย์ มีการประเมินผลและตระหนักต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ การจัดการเงินกองทุนอย่างยุติธรรมและทำงานตามแผนงานที่ได้วางไว้ แนวทางการทำงานกองทุนให้สำเร็จต้องเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง และให้ความช่วยเหลือแก่กองทุนอื่นๆ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายกองทุนเพื่อช่วยเหลือกัน ดังนั้นจึงเสนอให้มีการส่งเสริมอาชีพ การสร้างวินัยทางการเงิน การรวมกลุ่ม การแสวงหาเครือข่ายการเรียนรู้ การประสานงานกับท้องถิ่นและภาคีการพัฒนา และการประเมินผล

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, กองทุนหมู่บ้าน, วัฒนธรรมชุมชน, ท้องถิ่นนิยม, การศึกษาชุมชน

อ้อมทิพย์ เมฆรักษานิช แคมป์, (2547) "บทบาทการสื่อสารในการเสริมสร้างพลังความเข้มแข็งของผู้หญิงในการปกครองท้องถิ่น" สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว. ภาค).

งานชิ้นนี้เป็นการศึกษาเพื่อประเมินบทบาทของการสื่อสารที่มีส่วนในการเสริมพลังความเข้มแข็งของผู้หญิงทั้งในฐานะผู้นำหญิง กลุ่มพลังทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่น และวิเคราะห์ปัจจัย เงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของการสื่อสารในการเสริมพลังของผู้หญิง รวมทั้งการแสวงหาแนวทางในการพัฒนาบทบาทการสื่อสารดังกล่าว วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในพื้นที่ 5 หมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าบทบาทการสื่อสารที่มีส่วนเสริมพลังความเข้มแข็งของผู้หญิงได้แก่ การเป็นช่องทางถ่ายทอด รับรู้ กลั่นกรอง เป็นตัวช่วยในการตัดสินใจ กลไกแรงกระตุ้นการพบปะความคิดเห็น เป็นตัวเชื่อมในการสื่อสารแนวนอน เครื่องมือสร้างความโปร่งใสเวทีสื่อความคิด สร้างการมีส่วนร่วม แก้ไขความขัดแย้ง เป็นปากเสียง รวบรวมความคิดเห็น และการบริหารความขัดแย้ง สำหรับการเสริมศักยภาพให้ผู้หญิงในการสื่อสารคือการขยายบทบาทการพัฒนาไกลการสื่อสาร และการใช้ช่องทางสื่อสารที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้ผู้หญิงได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการเข้าถึงทรัพยากร

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, พศสภาพ, การเมืองการปกครอง, บทบาททางสังคม, การสื่อสาร, การมีส่วนร่วม, การเข้าถึงทรัพยากร

เดโช ไชยทัฬห, (2543) "ศักยภาพการจัดการไฟฟ้าของเครือข่ายกลุ่มน้ำขาน" **การจัดการไฟฟ้าโดยองค์กรชุมชน** (55-69) เชียงใหม่: โครงการส่งเสริมการจัดการไฟฟ้าโดยองค์กรชุมชน.

งานชิ้นนี้ศึกษาการจัดการไฟฟ้าของชาวบ้าน พบว่ามีความเป็นพลวัตปรับเปลี่ยนตามเงื่อนไขทางสังคมและสอดคล้องกับระบบนิเวศ จากยุคที่มีป่าอุดมสมบูรณ์ ความชื้นสูงไม่ค่อยเปิดไฟฟ้า สูญความเสื่อมโทรมสิ่งแวดล้อมและเริ่มมีความสัมพันธ์กับภายนอกมากขึ้น ทำให้เกิดไฟฟ้ามากขึ้น ชาวบ้านจึงเรียนรู้ที่จะป้องกันไฟฟ้าเฉพาะพื้นที่ ต่อมาชาวบ้านพบว่าป่าเสื่อมโทรมมากขึ้น ชุมชนเห็นว่าการป้องกันไฟฟ้าจะช่วยให้เกิดกระบวนการฟื้นฟูป่าธรรมชาติ จึงช่วยกันป้องกันไฟฟ้าบริเวณรอบเขตป่าชุมชนและร่วมกันดับไฟฟ้าทุกครั้ง การดูแลป่าดังกล่าวช่วยให้ป่ากลับฟื้นฟู

อย่างรวดเร็วขึ้น อาหารธรรมชาติเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันสัตว์มีพิษก็มากขึ้นสภาพราก็ทำให้
ความยกินหญ้าลำบากขึ้น

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, การจัดการทรัพยากร, ไฟป่า, ระบบนิเวศน์, ป่า
ชุมชน, การอนุรักษ์ป่า, วิถีชีวิตชาวบ้าน

อัจฉรา รักยุติธรรม, (2543) "การเมืองของไฟป่า: กรณีไฟป่าที่จอมทอง ปี 2541" **การจัดการไฟ
ป่าโดยองค์กรชุมชน** (78-105) เชียงใหม่: โครงการส่งเสริมการจัดการไฟป่าโดยองค์กรชุมชน.

งานชิ้นนี้ศึกษาเรื่อง "ไฟป่า" ในฐานะที่เคยเป็นปัญหาเชิงนโยบายในการจัดการทรัพยากร
ป่าไม้ของรัฐ ทำให้รัฐมีความชอบธรรมในการควบคุมการจัดการ การให้ความสำคัญต่อปัญหาไฟ
ป่าได้เอื้อให้อัตลักษณ์ด้านการจัดการทรัพยากรของภาครัฐโดดเด่นมากขึ้น ทำให้รัฐกลายเป็น
ผู้จัดการปัญหา ขณะที่ชาวเขาเป็นผู้ก่อปัญหา เมื่อไฟป่าสัมพันธ์กับอำนาจในการจัดการทรัพยากร
อย่างแยกไม่ออก รัฐและมูลนิธิธรรมนารถจึงใช้เรื่องการจัดการไฟป่าเป็นเครื่องมือในการควบคุม
ทรัพยากร และผลักดันให้ชาวบ้านจอมทองออกจากพื้นที่ ฉะนั้น การจัดการไฟป่าจึงไม่ได้เป็น
แค่เรื่องนิเวศวิทยาสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่เป็นอำนาจในการควบคุมทรัพยากร โดยที่ไม่เห็น
ความสำคัญคนในชุมชน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, การจัดการทรัพยากร, วัฒนธรรมไฟป่า
, การกีดกันการเข้าถึงทรัพยากร

สมศักดิ์ สุขวงศ์, (2543) **รวมบทความป่าชุมชน: ของศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนของ
ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก** เชียงใหม่: ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

หนังสือเล่มนี้นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องป่าชุมชน 6 ประเด็นด้วยกันคือ 1)
พ.ร.บ.ป่าชุมชน เพื่อเฝ้าระวังป่าและความยั่งยืน 2) กฎหมายป่าชุมชนเหมาะสมหรือไม่ พิจารณา
อย่างไร 3) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่า กรอบคิด ข้อจำกัด และทางเลือก 4)
แนวคิด ทฤษฎีใหม่ และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในภูมิภาค 5) การจัดการป่าและทรัพยากร
ประเด็นสำคัญและทางเลือก 6) การจัดการทรัพยากรป่าไม้ท่ามกลางโลกที่เปลี่ยนแปลง เพื่อให้

ความสำคัญกับเรื่องข้อมูลข่าวสารให้กับคนทั่วไปได้ทราบถึงความก้าวหน้าในการศึกษาเรื่องป่าชุมชนและการจัดการทรัพยากร

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, วาทกรรมป่าชุมชน, กฎหมายป่าชุมชน, การจัดการทรัพยากร

ธวัช มณีผ่อง, (2548) 'ประวัติศาสตร์ชุมชนท้องถิ่นกับการจัดการทรัพยากรสาธารณะของชุมชนริมฝั่งแม่น้ำโขง อ.เชียงแสน จ.เชียงราย' การประชุมประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ณ สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ วันที่ 26-28 เมษายน 2548 .

งานศึกษาประวัติศาสตร์ขึ้นนี้เน้นข้อมูลประวัติศาสตร์บอกเล่า ผ่านความทรงจำร่วมของคนท้องถิ่น โดยใช้วิธีวิทยาทางประวัติศาสตร์และมานุษยวิทยา เพื่อพิจารณาประวัติศาสตร์ในฐานะแกนหลักในการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในท้องถิ่น ผ่านการใช้ประโยชน์และกำหนดกฎกติกาการใช้ "ทรัพยากรสาธารณะ" ของคนท้องถิ่น มิติเวลาในงานชิ้นนี้จัดแบ่งโดยตรรกะของคนท้องถิ่นสัมพันธ์กับเงื่อนไข การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม อีกทั้งมีการตอบโต้และล้อกับการเล่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นแบบอื่น อาทิ ตำนาน หลักฐานประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี โดยแสดงออกผ่านการเลือกจำ เลือกเล่าผ่านปฏิบัติการของคนท้องถิ่น ในพื้นที่ของการผลิต กิจกรรมทางเศรษฐกิจ และจารีตประเพณี พื้นที่ศึกษาเป็นชุมชนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ ประวัติความเป็นมา ข้อค้นพบคือ ชุดประวัติศาสตร์บอกเล่าของท้องถิ่นมิได้เป็นหน่วยของความทรงจำร่วมที่เป็นชุดเดียวกัน แต่มีความแตกต่างหลากหลายขึ้นอยู่กับเงื่อนไขและบริบทที่ท้องถิ่นเข้าไปเกี่ยวข้อง ทั้งในลักษณะของการจัดความสัมพันธ์ภายในชุมชนและความสัมพันธ์ในระดับสังคมวงกว้าง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงราย, ประวัติศาสตร์บอกเล่า, สิทธิส่วนรวม, การจัดการทรัพยากร, การศึกษาประวัติศาสตร์, ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

สมโชติ อ๋องสกุล, (2548) 'การสร้างประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในเชียงใหม่' การประชุมประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ณ สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ วันที่ 26-28 เมษายน 2548 .

โครงการวิจัยประวัติศาสตร์ชุมชนในเชียงใหม่:การสร้างประวัติศาสตร์ท้องถิ่น บทความนี้ต้องการอธิบายภาพรวมของการสร้างประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในเชียงใหม่ โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

(1) พัฒนาการของชุมชนกับการสร้างประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (2) พัฒนาการของสมมติชุมชน (3) พัฒนาการของการสร้างประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในเชียงใหม่ที่ได้นำ "ประวัติศาสตร์" มาใช้ในฐานะเป็นสมบัติของชุมชน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, การศึกษาประวัติศาสตร์, ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น, การจัดการทรัพยากร

สันติพงษ์ ช้างเผือก, (2548) "ของหน้าหมู่บ้าน" ประวัติศาสตร์ตัวตนของชุมชนกลางหุบเขาแม่แจ่ม' การประชุมประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ณ สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ วันที่ 26-28 เมษายน 2548 .

งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาความเปลี่ยนแปลงของชุมชนที่สัมพันธ์กับการจัดการ "ของหน้าหมู่บ้าน" ของชุมชน หรือ "สมมติชุมชน" โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการทางประวัติศาสตร์แบบมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนในเขตตัวอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าชาวบ้านได้กำหนดเวลา (periodization) ที่พวกเขาารู้สึกได้ถึงการเปลี่ยนแปลงของชุมชนท้องถิ่นในช่วงเวลา 100 ปี เป็น 6 ช่วงใหญ่ๆ ซึ่ง "ของหน้าหมู่บ้าน" ที่ชุมชนเข้าไปจัดการ ไม่ได้มีพื้นที่ที่มีหน่วยหรือขอบเขตตายตัว แต่มีการยืดขยายแปรรูป สร้างใหม่ หรือหดหายไปตามแต่เงื่อนไขและบริบททางประวัติศาสตร์ อีกทั้งของหน้าหมู่บ้านได้สื่อถึงพัฒนาการของความสัมพันธ์ในรูปความขัดแย้ง ประนีประนอม ต่อร่องระหว่างผู้คนในชุมชนท้องถิ่น รวมถึงอำนาจภายนอกที่เข้าไปมีเกี่ยวข้องในการใช้ จัดการ และให้ความหมายต่อพื้นที่และทรัพยากรนั้นๆ การวิจัยครั้งนี้ยังมีส่วนในการทำให้ชาวบ้านตื่นตัว เพื่อตรวจสอบ "ความรู้" ที่ผลิตขึ้นจากคนภายนอก กระทั่งชาวบ้านได้รวมตัวกันเพื่อวิจัยและเขียนประวัติศาสตร์ของตนเองขึ้นมา

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น, ทรัพยากรส่วนรวม, พื้นที่-เวลา

อารยะ ภูสาคัส, (2548) 'ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นการจัดการทรัพยากรส่วนรวมของชุมชนบริเวณลุ่มน้ำกลาง-น้ำของ' การประชุมประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ณ สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ วันที่ 26-28 เมษายน 2548 .

ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นการจัดการทรัพยากรส่วนรวมของชุมชนบริเวณลุ่มน้ำกลาง-น้ำของ เป็น ความพยายามสร้าง "ประวัติศาสตร์ของชุมชน" จากทัศนะของชาวบ้าน เพื่อทำความเข้าใจ

ประวัติศาสตร์ความเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ระบบคิดและการจัดการทรัพยากร
 ส่วนรวม ตามเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป และเพื่อเข้าใจเงื่อนไขและกระบวนการปรับตัวการรื้อฟื้น
 เสริมสร้างและการใช้สำนึกทางประวัติศาสตร์ของชุมชน (ความเป็นตัวตนหรืออัตลักษณ์) เพื่อ
 จัดการทรัพยากรส่วนรวม ซึ่งกระบวนการวิจัยได้มีส่วนในการช่วยรื้อฟื้นสำนึกของชุมชนและสร้าง
 เสริมศักยภาพของชุมชนในการจัดการทรัพยากรส่วนรวมด้วย พบว่า"ชุมชนท้องถิ่น" มี
 ประวัติศาสตร์พัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงอย่าง ต่อเนื่องภายใต้บริบทและเงื่อนไขภายใน
 และภายนอกตามช่วงเวลาต่างๆ ผลต่อการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจ และ
 ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับระบบคิดและการจัดการทรัพยากรส่วนรวมของชุมชน อย่าง
 สอดคล้องกับระบบนิเวศที่มีการเปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, การจัดการทรัพยากร, ทรัพยากรส่วนรวม, ระบบ
 นิเวศน์, การศึกษาชุมชน, ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

ชูศักดิ์ วิทยาคัด, (2548) 'ประวัติศาสตร์การต่อสู้เพื่อการเข้าถึงทรัพยากรของคนเมืองน่าน' การ
 ประชุมประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ณ สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ วันที่ 26-28 เมษายน 2548 .

งานวิจัยชิ้นนี้มีแนวคิดและวิธีการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และ
 มานุษยวิทยา เพื่อเรียนรู้ถึงเรื่องราวของชาวบ้านที่มักไม่ปรากฏหรือบันทึกที่เป็นทางการ
 ประเด็นการศึกษาคืออาศัยมโนทัศน์ร่วมกัน ได้แก่ ประวัติศาสตร์ของชาวบ้าน ความสัมพันธ์ทาง
 ชาติพันธุ์ การบ่งบอกอัตลักษณ์ และการช่วงชิงการเข้าถึงทรัพยากร จากนั้นจึงเลือกชุมชนที่เป็น
 ตัวแทนของประเด็นการศึกษาเฉพาะที่แตกต่างกันไป พบว่าพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน
 ของชุมชนเหล่านี้คือ เป็นชุมชนพลัดถิ่นหรือถูกอพยพโยกย้ายมาจากที่อื่น ชุมชนเหล่านี้มีความ
 แตกต่างทางด้านอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ แบบแผนทางวัฒนธรรม เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ และ
 การใช้ทรัพยากร ที่ประกอบกันเข้าเป็นภูมิทัศน์ทางสังคมของเมืองน่าน นอกจากนี้ชุมชนเหล่านี้ยัง
 อยู่ภายใต้บริบททางภูมิศาสตร์และนิเวศวิทยาแบบหุบเขาและภูเขาของภาคเหนือของประเทศไทย
 ซึ่งมีอิทธิพลส่วนหนึ่งต่อการปรุงแต่งวัฒนธรรม การสร้างประวัติศาสตร์ การบ่งบอกอัตลักษณ์ และ
 การใช้ทรัพยากรทั้งที่ถูกกำหนดจากรัฐและที่เป็นปฏิบัติการของชาวบ้านในท้องถิ่นเอง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, น่าน, การจัดการทรัพยากร, ภูมิทัศน์วัฒนธรรม,
 อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์, การย้ายถิ่น, ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

จิราภรณ์ สถาปนาวรรณนะ, (2548) 'ประวัติศาสตร์ชาวบ้านทุ่งสาน ในเขตอำเภอพรหมพิราม และ วัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก' การประชุมประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ณ สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ วันที่ 26-28 เมษายน 2548 .

งานศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบค้นว่า ชาวบ้านสร้างและใช้ประวัติศาสตร์อย่างไร เพื่อพิทักษ์สิทธิ์ของพวกเขาภายใต้ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นระยะๆ แนวคิดหลักของงานศึกษา คือ การจัดการสมบัติสาธารณะของชุมชน โดยใช้แนวทางและวิธีการศึกษาแบบผสมผสานของหลายศาสตร์ เช่น ประวัติศาสตร์ นิเวศวิทยา และมานุษยวิทยาประยุกต์ พื้นที่สำหรับการวิจัยคือ ทุ่งสาน ซึ่งเป็นเขตผลิตข้าวขนาดใหญ่ประมาณ 150,000 ไร่ ตั้งอยู่ ณ อำเภอพรหมพิรามและบางส่วนของอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก ทุ่งแห่งนี้มีประวัติอันยาวนานของความเปลี่ยนแปลงทางนิเวศวิทยาจากทุ่งที่เปิดให้ชุมชนเข้าไปบริหารจัดการทำมาหากิน มาสู่พื้นที่นาขนาดใหญ่ ภายใต้การบริหารจัดการของรัฐ คือ นิคมสร้างตนเองทุ่งสานในปัจจุบัน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, พิษณุโลก, การสร้างประวัติศาสตร์, การจัดการทรัพยากร, การเปลี่ยนแปลงทางสังคม, ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

เรณู อรรฐาเมศร์, (2548) 'ประวัติศาสตร์ชุมชนไทใหญ่ ท้องถิ่นภาคเหนือประเทศไทย ลุ่มน้ำแม่मार แม่สาว และแม่กก' การประชุมประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ณ สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ วันที่ 26-28 เมษายน 2548 .

โครงการวิจัยนี้ได้ศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนไทใหญ่ 3 พื้นที่ ซึ่งอยู่ชายแดนตอนเหนือสุดของเชียงใหม่ ชุมชนที่ศึกษานี้มี 3 พื้นที่ พื้นที่แรกคือชุมชนบ้านเวียงหวาย และชุมชนหมู่บ้านต้นสูง ตำบลม่อนปิ่น อำเภอฝาง พื้นที่ที่สองคือชุมชนบ้านแม่สาวเมืองหนองและชุมชนบ้านแม่สาวหมอกเปา ตำบลแม่สาวอำเภอแม่เมาะ พื้นที่ที่สามคือชุมชนหมู่บ้านบ้านใหม่หมอกจ๋าม และห้วยอมบ้านถ้ำบัวและห้วยอมบ้านบนดอย ตำบลท่าตอนอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเครือข่ายนักวิจัยชุมชน เรียนรู้ร่วมกับชุมชนในการเก็บข้อมูลวิเคราะห์ วิจัยและสร้างองค์ความรู้ชุมชนด้วยตนเอง ศึกษาประวัติศาสตร์ร่วมกับชุมชนเกี่ยวกับระบบความคิดความเชื่อและประสบการณ์เปลี่ยนแปลงผ่านในเชิงเศรษฐกิจและการอพยพย้ายถิ่นฐาน เพื่อร่วมกับชุมชนวิเคราะห์อัตลักษณ์ชาวไทใหญ่ที่เชื่อมสัมพันธ์กับเศรษฐกิจ อุดมคติ ความเชื่อ ซึ่งมีผลต่อการดำรงอยู่ กระบวนการทำประวัติศาสตร์ไทใหญ่ได้รูปแบบการสอนวัฒนธรรมแก่ชุมชนที่มีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ (Multicultural) พบว่าจากโครงการนี้เชื่อว่ามีกระบวนการเหมาะสม

ที่จะนำไปปรับใช้ในชุมชนอื่นๆ ที่มีลักษณะของกลุ่มชาติพันธุ์ หรือในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม กระบวนการ เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย กระบวนการทำงานเริ่มตั้งแต่การปรับเปลี่ยนบทบาทของครูและชาวบ้าน ความแตกต่างระหว่างวัย ความคิดเห็นที่ต่างกัน หลากหลายวัฒนธรรม

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ไทใหญ่, ชาติพันธุ์, การจัดการทรัพยากร, การศึกษาเปรียบเทียบ, ระบบความเชื่อ, ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

อัจฉรา รักยุติธรรม, (2545) **คนอยู่ป่า: ความรู้ ความจริง การจัดการไฟป่า** เชียงใหม่: เครือข่ายป่าชุมชนภาคเหนือ.

หนังสือเล่มนี้นำเสนอการที่ชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และมีบทบาทหลักในการกำหนดแผนในการจัดการทรัพยากร เนื่องจากชาวบ้านอาศัยอยู่กับป่าและมีองค์ความรู้เกี่ยวกับป่าเป็นอย่างดี องค์ความรู้เหล่านี้แทรกซึมอยู่กับระบบความคิด ความเชื่อ และวิถีการดำรงชีวิตของชุมชน หากป่าถูกทำลายไม่ว่าจะเป็นการลักลอบตัดไม้หรือเกิดไฟป่า ผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือชุมชนนั่นเอง ปัจจุบันจึงหันมาให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากร ก่อให้เกิดความรู้สึกหวงแหนทรัพยากรแก่ชุมชน กระตุ้นให้ชาวบ้านตระหนักในสิทธิของตนเองที่ดูแลรักษาและปกป้องทรัพยากร

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, การจัดการทรัพยากร, ระบบความคิด, ความเชื่อ, วิถีการดำรงชีวิตของชุมชน

เดโช ไชยทัฬห, (2545) **คนอยู่ป่า: ชุมชนพื้นความรู้ พื้นป่าธรรมชาติ** เชียงใหม่: เครือข่ายป่าชุมชนภาคเหนือ.

หนังสือเล่มนี้เสนอเรื่องการจัดการทรัพยากรป่าในประเด็นการฟื้นฟูป่าธรรมชาติ โดยเน้นกระบวนการทำงานร่วมกับชุมชน การศึกษาชุมชนตัวอย่างพบว่า การปลูกป่าโดยรัฐและบริษัทเอกชน พบว่าการวิธีการลดทอนชนิดไม้ ทำให้ความหลากหลายทางพันธุ์พืชลดลง นำไปสู่การเสื่อมสภาพของป่า ทำลายความหลากหลายทางชีวภาพ และปัญหาการลดลงของปริมาณน้ำ ชาวบ้านส่วนใหญ่จึงเห็นว่าน่าจะมีการศึกษาผลกระทบการปลูกสร้างสวนป่าที่มีผลต่อชุมชนท้องถิ่นและระบบนิเวศ ขณะที่วิธีการปลูกแซมกลับมีผลดีกว่า

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ความหลากหลายทางชีวภาพ การจัดการทรัพยากร, วาทกรรมการอนุรักษ์ป่า, วัฒนธรรมชุมชน

นันทา เบญจาศิลารักษ์, (2545) **คนอยู่ป่า: พิธีกรรม ความเชื่อ ต่อสู้ด้วยปัญญา** เชียงใหม่: เครือข่ายป่าชุมชนภาคเหนือ.

หนังสือเล่มนี้นำเสนอประเด็นเรื่องการจัดการทรัพยากรโดยชาวบ้าน ชาวบ้านได้นำเสนอเรื่องพิธีกรรม ความเชื่อ มาเป็นเครื่องมือในการจัดการทรัพยากรในชุมชน พิธีกรรม ความเชื่อ เกิดจากการสังสมและถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ แล้วถูกนำมาใหม่ในช่วงเกิดวิกฤตทรัพยากร เพื่อให้ชุมชนสามารถจัดการทรัพยากรได้อย่างยั่งยืน นอกจากนั้นพิธีกรรมยังเชื่อมโยงกลุ่มพลังต่างๆ ในสังคม เช่น กลุ่มเครือข่ายเกษตรกรรมภาคเหนือนำหลักพุทธศาสนามาประยุกต์กับความเชื่อดั้งเดิมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ อีกทั้งพิธีกรรมที่จัดขึ้นแต่ละครั้งยังทำหน้าที่ต่อสู้กับกระแสการพัฒนาที่เข้าสู่ชุมชน เช่น การเลี้ยงผีขุมน้ำเพื่อต่อสู้กับการสัมปทานไม้และการสร้างอ่างเก็บน้ำ ขณะเดียวกันชาวบ้านก็ต่อสู้กับวิธีการจัดการป่าของรัฐเสมอมา ชุมชนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ จึงใช้พิธีกรรมในฐานะของการต่อสู้ทางวัฒนธรรม

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, การจัดการทรัพยากร, พิธีกรรม, ความเชื่อ การต่อสู้การเข้าถึงทรัพยากร, การต่อสู้ทางวัฒนธรรม

อัจฉรา รักยุติธรรม, (2545) **คนอยู่ป่า: วิถีผู้ สานพลัง สร้างเครือข่าย** เชียงใหม่: เครือข่ายป่าชุมชนภาคเหนือ.

หนังสือเล่มนี้นำเสนอเรื่องการจัดการองค์กรที่ทำงานเรื่องการจัดการทรัพยากร การทำงานที่ผ่านมามีอยู่ภายใต้แนวคิดการจัดการทรัพยากรป่าไม้โดยที่มีจุดยืนอยู่เคียงข้างประชาชนตลอดระยะเวลา 3 ทศวรรษที่ผ่านมาการจัดการป่าชุมชนและองค์กรภาคประชาชนมีประสบการณ์และบทเรียนมากมาย ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติจริง ดังนั้น เครือข่ายป่าชุมชนจึงเห็นความสำคัญกับการถอดองค์ความรู้ บทเรียนออกมาเป็นเอกสาร โดยหวังผลต่อสมาชิกเครือข่ายองค์กรและชุมชนอื่นๆ โดยนำเสนอในประเด็น 1) การก่อรูปและลักษณะองค์กร 2) กระบวนการทำงาน 3) ปัญหา อุปสรรค และกระบวนการแก้ไข 4) บทเรียนการบริหารจัดการองค์กร/เครือข่าย และ 5) ตัวอย่างองค์กร/เครือข่ายชาวบ้าน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, การจัดการทรัพยากร, เครือข่ายทางสังคม, การจัดการองค์กรชุมชน, ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม

พรพนา กันเต็ง, (2545) "ความเป็นมาและวิถีชีวิตของชนเผ่าลัวะกรณีศึกษา ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน" คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน.

งานศึกษานี้ต้องการทราบถึงวัฒนธรรม วิถีชีวิตดั้งเดิม วิถีชีวิตในปัจจุบัน และปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาเรื่องอื่น ๆ ต่อไปจากการรวบรวมข้อมูลสรุปได้ว่า ชาวลัวะที่ตำบลห้วยห้อมนั้นเดิมที่ได้อาศัยอยู่ในอำเภอแม่ลาน้อยในปัจจุบัน และอพยพขึ้นมาอยู่บนภูเขาสูงห่างไกลจากชนเผ่าอื่น และเมื่อมีประชากรเพิ่มขึ้น จึงมีการแบ่งกลุ่มการปกครองแบ่งแยกกันเป็นหมู่บ้าน แต่ก็ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตเป็นอย่างมากเนื่องจากการคมนาคมขนส่งที่สะดวกขึ้น ง่ายต่อการรับวัฒนธรรมต่าง ๆ เข้ามา รวมถึงง่ายต่อการเผยแพร่วัฒนธรรมจากภายนอก ซึ่งหากต้องการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมของชนเผ่านี้แล้ว เป็นหน้าที่ที่สำคัญของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และที่สำคัญมากที่สุดคือบุคคลในชนเผ่านี้เอง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, แม่ฮ่องสอน, ลัวะ, ชชาติพันธุ์, การจัดการทรัพยากร, วัฒนธรรมชุมชน, การศึกษาชุมชน

นักศึกษาปริญญาโท สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา รุ่นที่ ๒ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, (2546) "รายงานการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะของชุมชนบ้านฝ้างหมื่น หมู่ ๗ ตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย" คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.

งานศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาแนวทางและเรียนรู้การแก้ปัญหาการจัดการขยะร่วมกันระหว่างนักศึกษาและประชาชนบ้านฝ้างหมื่น หมู่ ๗ เพื่อสร้างความตระหนักและจิตสำนึกในการจัดการขยะร่วมกัน ของประชาชน บ้านฝ้างหมื่น หมู่ ๗ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันในการจัดการปัญหาขยะในชุมชนตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย การจัดการปัญหานั้น ได้แยกดำเนินการออกเป็นสองส่วนคือ ส่วนของโรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านปางคึก (บ้านฝ้างหมื่น) เป็นพื้นที่โครงการนำร่องและให้นักเรียนเป็นตัวชักจูงให้ผู้ปกครองได้เห็นถึง

ความสำคัญของปัญหาขณะนี้ในปัจจุบัน ส่วนที่สอง คือ ส่วนของชุมชนบ้านฝางหมื่น ภายในชุมชนเอง ก็เริ่มมีความสนใจในการจัดการขยะแล้ว แต่ว่ายังขาดแกนนำและงบประมาณในการดำเนินการเบื้องต้น ข้อเสนอแนะ การดำเนินการในการจัดการแก้ไขปัญหานี้สมควรใช้ กลวิธี ในการดำเนินการหลายอย่างผสมผสานกัน จะต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงราย, ขยะ, การจัดการสิ่งแวดล้อม, จิตสำนึกร่วม, เครือข่ายทางสังคม

คณะมนุษยศาสตร์ คณะศาสนศาสตร์แมคกิลวารี มหาวิทยาลัยพายัพ เชียงใหม่, (2541)
 "ประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างคริสตจักรไทลื้อเชียงรุ่ง สิบสองปันนา กับคริสตจักรภาคเหนือในประเทศไทย อดีต - ปัจจุบัน" คณะมนุษยศาสตร์ คณะศาสนศาสตร์แมคกิลวารี มหาวิทยาลัยพายัพ เชียงใหม่.

งานวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างคริสตจักรชาวไทลื้อ เมืองเชียงรุ่ง แคว้นสิบสองปันนา ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน กับคริสตจักรในภาคเหนือของประเทศไทย โดยมุ่งการศึกษาประวัติการก่อตั้ง พัฒนาการของคริสตจักรเชียงรุ่ง ความสัมพันธ์ระหว่างคริสตจักรเชียงรุ่งกับคริสตจักรภาคเหนือในประเทศไทย การสืบสานความเชื่อทางศาสนาในช่วง ประเทศจีนมีการเปลี่ยนแปลงเป็นระบอบคอมมิวนิสต์และปิดกั้นเสรีภาพทางศาสนา รวมทั้งสถานภาพของคริสตจักรเชียงรุ่งในปัจจุบัน พบว่า ลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างคริสตจักรในภาคเหนือของประเทศไทยกับคริสตจักรเชียงรุ่ง เป็นไปในรูปแบบของคริสตจักรพืกับคริสตจักรน้องผู้รับในคริสตศาสนาในเชียงรุ่ง เป็นกลุ่มที่มีฐานะทางสังคมในลักษณะใกล้เคียงกับผู้รับเชื่อในคริสตศาสนาในล้านนา คือ เป็นกลุ่มคนที่ได้รับการกีดกันจากสังคมส่วนรวม คริสตศาสนาได้สร้างชีวิตใหม่ งานใหม่ และสร้างสังคมใหม่ให้แก่พวกเขาเหล่านี้

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ศาสนา, การพัฒนาสังคม, การศึกษาเปรียบเทียบ

อุตร วงษ์ทับทิม, (2544) **ขุนลำโขง การสำรวจแม่น้ำโขงครั้งที่ 3: จีน เมียนมาร์ สปป.ลาว และไทย** เชียงใหม่: โครงการสื่อเพื่อการพัฒนา.

หนังสือเล่มนี้นำเสนอเรื่องการศึกษาอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ตามนโยบายการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ผู้เขียนพยายามเข้าถึงและรวบรวมข้อมูลด้วยความเชื่อที่ว่า "ข้อมูลข่าวสารคืออำนาจ" และต่อมาได้ปรับปรุงเพิ่มเติมรายละเอียดให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากข้อมูลที่ได้รับจากกรมคมนาคมมณฑลยูนนาน ผู้เขียนมีความเห็นว่า ในการพัฒนาแม่น้ำโขงให้เป็นเส้นทางคมนาคมขนส่ง อันเป็นส่วนหนึ่งของความร่วมมือพัฒนาอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน หรืออนุภูมิภาคสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ ควรอยู่ในกรอบของการพัฒนาที่ยั่งยืน หากภาครัฐและเอกชนยังมิได้ผสมผสานการพัฒนาเศรษฐกิจเข้ากับการพัฒนาสังคม และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม การพัฒนาแม่น้ำโขงอย่างยั่งยืนก็ไม้อาจเป็นจริงได้ ในทางตรงกันข้ามกลับยิ่งจะส่งผลกระทบต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในลุ่มน้ำทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, การศึกษาเปรียบเทียบ, ภูมิภาคศึกษา, การสื่อสารสาธารณะ, วาทกรรมการพัฒนา, การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ศูนย์ชาติพันธุ์ศึกษา สถาบันราชภัฏเชียงราย, (2545) **รายงานต่างคำในจังหวัดเชียงราย: นโยบายและแนวทางการจัดการ** เชียงราย: ศูนย์ชาติพันธุ์ศึกษา สถาบันราชภัฏเชียงราย.

งานชิ้นนี้มีความคาดหวังร่วมกันว่า เวทีพูดคุยและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ข้อมูลซึ่งกันและกัน จะนำมาซึ่งข้อสรุปที่เป็นประเด็นที่สามารถนำเสนอเชิงนโยบาย เพื่อสะท้อนภาพข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายงานต่างคำในจังหวัดเชียงราย อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหามานโยบาย เกิดแนวทางการจัดการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนจังหวัดเชียงรายและส่งผลให้ชุมชนท้องถิ่นดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขต่อไป การประชุมในครั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมพูดคุยและแลกเปลี่ยนที่มาจากหลากหลายสาขาอาชีพ ทั้งองค์กรภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชน รวมทั้งองค์กรภาคประชาชนที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น อันส่งผลให้เวทีการประชุมดังกล่าวประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และเกิดคณะทำงาน (Working Group) ที่จะมาร่วมกันสังเคราะห์ / วิเคราะห์ สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม รวมทั้งรวบรวมข้อคิดเห็นและเตรียมข้อมูลเพื่อนำเสนอแนวทางในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาร่วมกันในโอกาสต่อไป

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงราย, แรงงานชาติพันธุ์, วาทกรรมการพัฒนา, การมีส่วนร่วม

ประเทือง นรินทรางกุล ณ ออยุธยา, (2545) "ทิศทางการพัฒนาสถาบันเศรษฐกิจชุมชนบนพื้นที่สูง"
วิสาหกิจชุมชน กลไกเศรษฐกิจฐานราก (107-30) กรุงเทพฯ: ศูนย์เศรษฐศาสตร์การเมือง.

ชุมชนบนพื้นที่สูงมีสภาพเป็นกลุ่มเป้าหมายการพัฒนาของรัฐและหน่วยงานความช่วยเหลือระหว่างประเทศโดยมีเหตุผลเบื้องหลังว่า กลุ่มชนบนพื้นที่สูงเหล่านี้คือสาเหตุของปัญหาสามประการคือ (1) ปัญหาการเพาะปลูกฝิ่นและการแพร่ระบาดของเฮโรอีน (2) ปัญหาความมั่นคงของชาติและการแพร่ระบาดของลัทธิคอมมิวนิสต์ และ (3) ปัญหาการเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม (Vandermeer 1981, Tapp 1989, ทวีช 2541) การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนพื้นที่สูงให้เข้าสู่การผลิตเพื่อการค้า ด้วยการเปลี่ยนแปลงแบบแผนการใช้ที่ดิน จากการทำเกษตรแบบเคลื่อนย้าย (Shifting cultivation) มาสู่การทำเกษตรแบบถาวร (Permanent agriculture) การแก้ไขปัญหามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาให้ชุมชนนั้นออกจากความสัมพันธ์เชิงพึ่งพา ชูตรีต และขาดอำนาจการตัดสินใจที่จะทำการผลิตด้วยศักยภาพของชุมชนเอง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, การสร้างประวัติศาสตร์, วาทกรรมชาติพันธุ์, วาทกรรมการพัฒนา, การผลิตเพื่อการค้า, การใช้ที่ดิน

สุวัฒน์ คงแป้น (บก.), (2547) **ลีลาชาวบ้าน** กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์กรมหาชน), สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), มูลนิธิชุมชนไท.

หนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่าบทความต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญ 6 ประเด็น คือ ที่อยู่ อาศัยและเมืองน่าอยู่ ธุรกิจชุมชน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ชุมชนเข้มแข็งและสิทธิชุมชน และองค์กรการเงินและสวัสดิการชุมชน ล้วนแต่ชี้ให้เห็นว่าประสบการณ์การพัฒนาของภาคประชาชน ควรที่จะเป็นพื้นฐาน สำหรับนโยบายในการพัฒนาประเทศ หรือเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ เพื่อให้ประเทศพึ่งตัวเองได้และเป็นอิสระทั้งนี้เพราะประสบการณ์พัฒนาภาคประชาชน นอกจากจะพึ่งตนเองได้แล้วยังมีความเป็นอิสระอยู่ด้วย

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ความเป็นเมือง, ธุรกิจชุมชน, การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ, การศึกษาสิ่งแวดล้อม, ศิลปวัฒนธรรม, การศึกษาชุมชน, สิทธิชุมชน, สวัสดิการชุมชน

กนก ฤกษ์เกษม , (ม.ป.พ.) **ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจภาคเหนือตอนบน เศรษฐกิจ**

การเกษตร: ระบบการผลิตพืช เชียงใหม่: ศูนย์ศึกษา GMS สถานวิชาการนานาชาติ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

การดำเนินงานโครงการความร่วมมือ ดังกล่าวตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ทำให้อนุภาคกลุ่มน้ำโขงเป็นที่น่าสนใจ นั่นก็คือการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมในอนุภาคนี้อยู่ส่งผลกระทบต่อภาคเหนือ ตอนบนของประเทศไทย และต่อ ประเทศอื่น ๆ ในอนุภาคกลุ่มแม่น้ำโขง และต่อประเทศนอกอนุภาคกลุ่มแม่น้ำโขงด้วย งานวิจัยเรื่องนี้ จะมีประโยชน์ต่อผู้ศึกษาเกี่ยวกับ เศรษฐกิจภาคเหนือตอนบนและเศรษฐกิจ ประเทศกลุ่มอนุภาค กลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) หลายประการ คือ ประการแรก เป็นการสนับสนุนการเรียนการสอน การวิจัย เศรษฐกิจภาคเหนือตอนบน และเศรษฐกิจกลุ่ม GMS ประการที่สอง เป็นการสร้างตำราเกี่ยวกับ อนุภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ประการที่สามเป็นการส่งเสริมนักวิชาการในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคใน ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจภาคเหนือตอนบนประเทศไทย

คำสำคัญ: วัฒนธรรมและการพัฒนา, ภาคเหนือ, กลุ่มน้ำโขง, ภูมิภาคศึกษา, วาทกรรมการพัฒนา, การพัฒนาเศรษฐกิจ

เสรี พงศ์พิศ, (2544) "น่าน: อักเมืองน่าน" **แนวคิด แนวปฏิบัติ ประสบการณ์: กองทุนหมู่บ้าน สวัสดิการชุมชน** (132-95) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ภูมิปัญญาไทย.

หนังสือเล่มนี้เป็นการนำเสนอโครงการที่ชุมชนท้องถิ่นประสบความสำเร็จในการทำงาน ในลักษณะของโครงการนำร่อง "กองทุนหมู่บ้าน" จากการทำงานส่งเสริมกระบวนการมากกว่า 15 ปี ซึ่งโครงการที่น่าสนใจในภาคเหนือคือ เครือข่ายอักเมืองน่านเป็นองค์กรท้องถิ่นที่เป็นขบวนการ มากกว่าเป็นสถาบัน ไม่ใช่องค์กรที่มีกฎระเบียบเข้มงวด หากแต่เอาจิตวิญญาณและจิตสำนึกร่วม เป็นหลัก ร้อยรัดผู้คนที่มีจิตใจรักความเป็นธรรม รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อมมารวมเป็นเดียว นับเป็น การฟื้นฟูภูมิปัญญา "นิรนาม" แห่งชุมชนในอดีตโดยแท้ ชุมชนซึ่งมีวัดเป็นศูนย์กลาง ศูนย์รวมชีวิต อดีต ปัจจุบัน และอนาคตของผู้คน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, น่าน, องค์การชุมชน, ชุมชนเข้มแข็ง, การจัดการทรัพยากร, เครือข่ายทางสังคม, วัฒนธรรมชุมชน

เตียง ผาดไทสง, (2539) **สถาปนาจะล้มสลาย** เชียงใหม่: ศูนย์ชาติพันธุ์และการพัฒนา สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

หนังสือเล่มนี้พยายามนำเสนอประเด็นเรื่องการศึกษาประชากรศาสตร์ไปพร้อมกับการรณรงค์ ซึ่งการรณรงค์ดังกล่าวแตกต่างกับนโยบายการลดจำนวนประชากรในช่วงกว่ายี่สิบปีที่ผ่านมา กล่าวคือ ผู้เขียนต้องการให้การเพิ่มประชากรเป็นไปตาม "ธรรมชาติ" โดยไม่ต้องมีการควบคุมประชากรอย่างมากดังที่ผ่านมา หรือตามนโยบายกระแสหลัก โดยการเพิ่มรายได้ต่อหัวของประชากร จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่รัฐต้องรณรงค์ทำอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นแนวคิดกระแสหลักของสังคมว่า "มีลูกมากจะยากจน" คนรุ่นใหม่ที่เติบโตมาในอิทธิพลความคิดเรื่องการวางแผนครอบครัวจึงนิยมมีลูกน้อย ในอนาคตอาจเกิดความไม่สอดคล้องกับจำนวนประชากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ประชากรศาสตร์, การควบคุมประชากร, วาทกรรมการพัฒนา

กองวางแผนการใช้ที่ดิน กองสำรวจและจำแนกที่ดิน, (2537) "การศึกษาความเหมาะสมเพื่อวางแผนพัฒนาพื้นที่สูงจังหวัดเชียงราย" กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

การศึกษาความเหมาะสมเพื่อการวางแผนพัฒนาพื้นที่สูงจังหวัดเชียงราย เป็นกิจกรรมหนึ่งภายใต้โครงการพัฒนาที่ดินชุมชนบนพื้นที่สูง ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมสำรวจและวิเคราะห์การใช้ที่ดินกิจกรรมสำรวจและศึกษาสภาพทรัพยากรที่ดิน กิจกรรมสำรวจข้อมูลทั่วไปของชุมชนบนพื้นที่สูง และกิจกรรมวางแผนการใช้ที่ดิน โดยเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ 2536 นำผลการสำรวจมาวิเคราะห์และจัดทำรายงานในปีงบประมาณ 2537 รายงานศึกษานี้เป็นข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นสำหรับคณะกรรมการชาวเขาจังหวัดเชียงรายใช้ประกอบในการพิจารณาจัดประเภทชุมชนบนพื้นที่สูง และจัดทำแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาชุมชนสิ่งแวดล้อม และการควบคุมพืชเสพติดบนพื้นที่สูงจังหวัดเชียงราย

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงราย, ชชาติพันธุ์, การใช้ที่ดิน, การจัดการทรัพยากร, วาทกรรมการพัฒนา

คณะทำงานโครงการศึกษา พัฒนานโยบายและกฎหมายเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย, (2546) "การศึกษาและพัฒนานโยบายการส่งเสริมและคุ้มครองแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย" คณะทำงานโครงการศึกษา พัฒนานโยบายและกฎหมายเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย.

งานชิ้นนี้เสนอ ปัญหาที่เห็นได้ชัดเจนและตั้งคำถามต่อการจัดการปัญหาคนข้ามชาติในประเทศไทยโดยตลอดช่วงทศวรรษที่ผ่านมาคือ แรงงานข้ามชาติจากประเทศเพื่อนบ้านสามประเทศคือ พม่า ลาวและกัมพูชา อันเป็นกลุ่มแรงงานที่มีจำนวนมาก และมีความซับซ้อนของปัญหาทั้งจากประเทศต้นทาง และในประเทศไทยอยู่ไม่น้อย การศึกษาในครั้งนี้ได้แยกออกเป็นสองส่วนคือ ส่วนแรกจะเป็นการศึกษานโยบายและกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแรงงานข้ามชาติของรัฐ และแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขนโยบายเพื่อให้เอื้อต่อการเข้าถึงและคุ้มครองสิทธิของกลุ่มแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย ส่วนที่สองจะเป็นการศึกษาถึงแนวนโยบายและปฏิบัติของหน่วยงานต่าง ๆ ประเด็นที่จะมีผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนของแรงงานข้ามชาติ ทั้งในเรื่องของการบริการทางสังคมที่จำเป็นต่อชีวิตมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสุขภาพ หรือเรื่องของการศึกษา รวมไปถึงการคุ้มครองสิทธิแรงงานและแนวนโยบายและการจัดการของรัฐในช่วงที่ผ่านมา

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, แรงงานชาติพันธุ์, วาทกรรมการพัฒนา, สิทธิมนุษยชน

ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี, (2548) "ความจริง วัฒนธรรม และความเชื่อ: การเมืองและการผลิตความรู้ป่าไม้ในไทย" *ความรู้กับการเมืองเรื่องทรัพยากร* (9-46) กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).

บทความชิ้นนี้พิจารณาวิทยาศาสตร์ป่าไม้ในสังคมไทย ในฐานะความรู้ที่เป็นมรดกตกทอดของรัฐอาณานิคมตะวันตก ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการช่วยสถาปนาความเป็นรัฐชาติสมัยใหม่ของประเทศไทยได้อาณานิคมจำนวนมาก นอกจากนั้นยังวิเคราะห์ความรู้วิทยาศาสตร์ป่าไม้ โดยศึกษาวัฒนธรรมของสถาบันที่ผลิตความรู้นี้ เพื่อทำความเข้าใจกับระบบอำนาจ (authority) และ

การสร้างควมชอบธรรม (legitimacy) ของความรู้ดังกล่าว ผู้เขียนเสนอว่า วิทยาศาสตร์ป่าไม้ นั้น เป็นศาสตร์ที่ถูกสร้าง ถูกเปลี่ยนแปลง ถูกนิยามและถูกตราให้เป็นความรู้กระแสหลักผ่าน อุดมการณ์ข้าราชการ (bureaucratic ideology) ทั้งนี้สิ่งที่เรียนว่า "วิทยาศาสตร์" ของนักป่าไม้ นั้น ไม่ใช่ความรู้บริสุทธิ์ที่เป็นกลางดังที่มักอ้างกัน หากแต่เป็นความรู้ที่ถูกสร้างผ่านกระบวนการ ทำให้ เป็นกลายเป็นศาสตร์ของผู้เชี่ยวชาญของรัฐ (technocratization) ภายใต้กระบวนการเหยียด เผ่าพันธุ์ (racialization) "วิทยาศาสตร์ป่าไม้" จึงเป็นเครื่องมือแห่งอำนาจ (technology of power) ที่ถูกใช้แปรสภาพภูมิทัศน์ ของกลุ่มชาติพันธุ์ตามที่ต่างๆ เสียใหม่ ด้วยการใช้นิยามความหมาย และคุณค่า

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, การจัดการทรัพยากร, วาทกรรมความรู้, การจัดการป่าไม้, ชาติพันธุ์

อะภัย วาณิชประดิษฐ์, (2548) "พลวัตของความรู้ท้องถิ่น กับทางเลือกในการจัดการทรัพยากร บนที่สูง: กรณีศึกษาชุมชนม้งบ้านแม่สาใหม่ อ. แม่ริม จ. เชียงใหม่" **ความรู้กับการเมืองเรื่อง ทรัพยากร** (73-120) กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).

บทความชิ้นนี้ศึกษาการอ้างสิทธิชุมชนของชุมชนม้งบ้านแม่สาใหม่ อำเภอแม่ริม จังหวัด เชียงใหม่ หรือชุมชน "ม้งแม่สะ" (Hmoob Mei Xam) ในฐานะเป็นชุมชนชายขอบ ภายใต้บริบท ของการแย่งชิงทรัพยากร เมื่อรัฐประกาศพื้นที่ต่าง ๆทับซ้อนกันถึงสี่ประเภท เป็นผลให้ชุมชนถูก กีดกันสิทธิการเข้าถึงทรัพยากร อีกทั้งยังถูกกล่าวหาว่าเป็นต้นเหตุของปัญหาทรัพยากรจน กลายเป็นมายาคติทางชาติพันธุ์ นำไปสู่การลดทอนความชอบธรรมในการต่อรองสิทธิชุมชนใน พื้นที่อนุรักษ์ของรัฐ ผู้เขียนต้องการวิเคราะห์ความขัดแย้งในการจัดการทรัพยากรและทำความเข้าใจ ความรู้ท้องถิ่นว่ามียุทธวิธีในการปฏิบัติการเพื่อต่อรองอำนาจอย่างไร ภายใต้เงื่อนไขใด โดย ใช้ฐานคิดคือ ความรู้ท้องถิ่น สิทธิในทรัพยากร และอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ม้ง, สิทธิชุมชน, ความเป็นชายขอบ, การกีดกันการเข้าถึงทรัพยากร, ความขัดแย้ง, การต่อรองอำนาจ, ความรู้ท้องถิ่น, อัตลักษณ์ทาง ชาติพันธุ์

กฤษฎา บุญชัย , (2548) "กระบวนการต่อรองกับการสร้างความรู้ท้องถิ่นในการจัดการน้ำ " **ความรู้กับการเมืองเรื่องทรัพยากร** (151-90) กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).

งานชิ้นนี้นำเสนอการศึกษากรณีลุ่มน้ำวาง ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของลุ่มน้ำปิง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ทั้งม้ง กะเหรี่ยง ลัวะ ไทย ได้พัฒนาความสัมพันธ์กับน้ำในฐานะฐานทางสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่น ม้ง และกะเหรี่ยงในลุ่มน้ำตอนบน ใช้วิธีการจัดการน้ำบนฐานของการจัดการป่าและที่ดิน โดยแบ่งระบบการจัดการน้ำตามระบบนิเวศ เช่น ระบบจัดการน้ำออกสู่ ระบบจัดการน้ำห้วย น้ำจึงไม่สามารถแยกขาดหรือมีความหมายในตัวเองได้เลยหากไม่อยู่ในบริบทของดินและป่า ขณะที่กลุ่มคนเมืองในลุ่มน้ำตอนล่างใช้องค์กรเหมืองฝายเป็นกลไกหลักในการจัดการ โดยเป็นระบบการจัดการต้นน้ำสาขาย่อยและจัดการน้ำที่ราบลุ่ม แม้ชุมชนเหล่านี้จะเผชิญกับกระแสการพัฒนาแบบตลาด แต่ชุมชนต่าง ๆ ก็ยังต่อสู้ต่อรองให้น้ำยังคงมีฐานะเป็นฐานชีวิต ดังปรากฏในหลายกรณีที่ชาวนาไม่ยินยอมให้มีการแลกเปลี่ยนการเข้าถึงน้ำของภายนอกกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ชาติพันธุ์, การจัดการน้ำ, การจัดการทรัพยากร, องค์กรเหมืองฝาย, การเข้าถึงทรัพยากร, วาทกรรมการพัฒนา

อานันท์ กาญจนพันธุ์, (2545) "คนชายขอบกับความเป็นคน: การเรียนรู้และการต่อสู้ในสังคมไทย" **วัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ของคนไทย** (85-100) กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.

บทความกระบวนการเมธีชิ้นนี้เป็นการวิเคราะห์กระบวนการเป็นคนชายขอบ ว่าเกิดจากเกิดจาเป็นจากการถูกกีดกัน และถูกลดอำนาจ ทำให้แปลกแยกจากสังคม ถูกผลักดันให้กลายเป็นชายขอบ อีกแนวทางหนึ่งความเป็นชายขอบในทิศทางกับทางแรก เช่น กรณีกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในสังคมไทย ถูกดึงให้เข้าร่วมกระบวนการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว มีสถานภาพเพียงสินค้าสำหรับนักท่องเที่ยว ผู้เขียนอธิบายว่า วิธีคิดเชิงเดี่ยวที่ยึดติดอยู่กับกรอบคิดและความหมายอย่างตายตัวไม่สามารถอธิบายกระบวนการที่ซับซ้อนของความเป็นชายได้ พร้อมกับเสนอแนวทางการวิเคราะห์ด้วยวิธีคิดเชิงซ้อน ที่มองว่าคนมีชีวิตและสัมพันธ์ทางสังคมอย่างเคลื่อนไหว พยายามที่จะตอบโต้และต่อรองกับการครอบงำทั้งหลาย พร้อมกับเสนอกรณีตัวอย่างจากผลงานวิจัยหลายชิ้น ถึงกลุ่มคนที่ถูกตีตราว่าเป็น "คนชายขอบ" ผู้เขียนสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างความ

เข้าใจเกี่ยวกับคนชายขอบจะเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาสังคมไทย เข้าใจถึงธรรมชาติความหลากหลายในกระแสโลกาภิวัตน์

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ความเป็นชายขอบ, ชชาติพันธุ์, วาทกรรมการพัฒนา, การท่องเที่ยว, วิถีคิดเชิงซ้อน

สรณมิตร ประชาญสิทธิ์, (2545) "สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์วัฒนธรรมสนับสนุนการท่องเที่ยว"

วัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ในสังคมไทย (209-31) กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

งานชิ้นนี้ใช้การวิเคราะห์ทางวัฒนธรรมที่สนับสนุนการท่องเที่ยว เริ่มจากการศึกษาคุณค่าของภูมิปัญญาไทยจากท้องถิ่นต่างๆ ที่หลากหลาย ชุมชนสามารถนำภูมิปัญญาดั้งเดิมของไทยผนวกกับความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ พัฒนาเป็นสินค้าและจุดขายของแต่ละพื้นที่ ผู้เขียนย้ำการให้ความสำคัญของการเชื่อมโยงกับพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ อีกนัยหนึ่งแหล่งการผลิตหรือแหล่งที่มาของสินค้า ต้องมีคุณภาพชื่อเสียงมาก่อน ผู้เขียนอภิปรายถึงการคุ้มครองสินค้าและของดีของท้องถิ่น และการสร้างเครือข่าย การวิจัยเป็นเครื่องมือและมาตรการหนึ่งที่จะช่วยให้มีการพัฒนาวัฒนธรรมการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นรากฐานของ SME ผู้เขียนสนับสนุนความหลากหลายทางวัฒนธรรม เปรียบเสมือนสายใยแห่งภราดรภาพของมนุษยชาติ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เพชรบูรณ์, วัฒนธรรมการท่องเที่ยว, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, กระบวนการทำให้วัฒนธรรมกลายเป็นสินค้า

อัจฉริยา วงศ์ฐเลิศ, (2545) ""คนวัดและกลยุทธ์โบสถ์...ต้องกินข้าววัดโบสถ์" วิสัยทัศน์ที่ท้าทายตลาดข้าวของกลุ่มเกษตรกรทำไร่ทำงาม" **วัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ในสังคมไทย** (266-91) กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

เนื้อหาของบทความนี้วิเคราะห์ความสำเร็จและการต่อสู้ของเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น จากกรณีศึกษา กลุ่มเกษตรกรทำไร่ทำงาม อำเภอโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก เพื่อต่อสู้กับเศรษฐกิจทุนนิยมที่มีโครงสร้างตลาดที่เอารัดเอาเปรียบเกษตรกร ผู้เขียนเล่าถึงการตั้งเศรษฐกิจชุมชน การเชื่อมโยงกับหน่วยงานรัฐ เพื่อนำความรู้วิชาการ นำเงินทุนและเครื่องใช้ไม้สอยจากภาครัฐมาใช้ ผู้เขียนวิเคราะห์ว่าหน่วยราชการและองค์กรพัฒนาเอกชนเป็น "ช่องทางของการแสวงหาข้อมูล"

การสร้างความสามารถในการจัดการ (ประสาน) ทรัพยากรต่างๆ จากภายนอก ผู้เขียนเสนอว่า
ถ้าไม่มีเป้าหมายเพียงประการเดียวที่สำคัญคือธุรกิจชุมชนช่วยให้คนทั้งชุมชนปลอดภัยอดตายถูก
เอารัดเอาเปรียบ การสร้างอุดมการณ์ที่ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, พิษณุโลก, เศรษฐกิจชุมชน, การจัดการ
ทรัพยากร, ความเป็นชุมชน

ทิพาพร พิมพ์สิทธิ์ and บวร ประพฤติดี, (2546) **ตามรอยวัฒนธรรมบ้านนา: บันทึก**

ประวัติศาสตร์จากนโยบายสู่วิถีชีวิตชุมชน กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง และสำนักงาน
สลากกินแบ่งรัฐบาล.

หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนต้องการสนับสนุนชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนภูมิพล
จังหวัดตาก ให้สืบสานวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้
ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น เนื่องมาจากการสร้างเขื่อนภูมิพลทำให้ชาวบ้านต้อง
อพยพออกจากพื้นที่ ไปสู่พื้นที่ที่รัฐจัดให้ ทำให้ชาวบ้านพบกับความยากลำบาก ทั้งต้อง
ปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม และสายใยแห่งวัฒนธรรม ชาวบ้านกลับต้องมาต่อสู้ดิ้น
รนกับการปรับตัวเข้าสู่สิ่งแวดล้อมใหม่ๆ หนังสือเล่มนี้จึงเป็นความพยายามรวบรวมประวัติศาสตร์
หมู่บ้าน เพื่อทำความเข้าใจการใช้ชีวิตของชาวบ้านกับธรรมชาติแวดล้อมเดิมและสิ่งแวดล้อมใหม่

คำสำคัญ วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ตาก, เขื่อน, การอพยพ, ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น,
การปรับตัว

พรพิไล เลิศวิชา และ อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว, (2546) **ชุมชนหมู่บ้านลุ่มน้ำชาน: โครงการวิจัย
พลวัตเศรษฐกิจชุมชน 3 ลุ่มน้ำในประเทศไทย พ.ศ. 2543-2545** นนทบุรี: ธารปัญญาเอ็ด
ดูเคชั่น.

งานวิจัยนี้เจาะลึกเข้าไปศึกษาในกลุ่มชนชาติต่างๆ ซึ่งสะท้อนแบบแผนชีวิตความเป็นอยู่
และวัฒนธรรมที่หลากหลาย แต่มีจุดร่วมสำคัญคือ ความมั่นคงในการตั้งถิ่นฐานเพื่อความคงอยู่
อย่างยั่งยืนของชุมชน โดยชุมชนได้สร้างระบบการจัดการน้ำระบบครอบครัวและเครือญาติ ระบบ
หมวดบ้าน ระบบหัววัดและหมวดวัด หมวดปอยหลวง แต่จุดเน้นของงานวิจัยนี้คือการชี้ให้เห็น
ความแตกต่างระหว่างเศรษฐกิจชุมชนของชาวนากับเศรษฐกิจในระบบทุน ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่ดำรง

อยู่ในลักษณะที่เป็นคู่ขนานในชุมชนและนอกชุมชนที่ชาวนาจำเป็นจะต้องเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ด้วย โดยที่เศรษฐกิจในระบบทุนจะเป็นฝ่ายรุก ขณะที่เศรษฐกิจชุมชนจะเป็นฝ่ายตั้งรับและโต้กลับ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ระบบเหมืองฝาย, การจัดการลุ่มน้ำ.

พรพิไล เลิศวิชา และ ฉัตรทิพย์ นาถสุภา , (2541) "วัฒนธรรมหมู่บ้านไทยภาคเหนือ" **วัฒนธรรมหมู่บ้านไทย** (1-31) กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์สร้างสรรค์ จำกัด.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ : ประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของภาคเหนือ ตั้งแต่การจัดการชุมชนในรูปแบบของวัด บ้าน การจัดการระบบเหมืองฝาย มีปรัชญาความเชื่อในเรื่องของบาป บุญ และเรื่องของผีแบบต่างๆ การเปลี่ยนแปลงวิถีการทำเกษตรและเศรษฐกิจในชุมชนจากเดิมที่เคยทำแบบพอเพียงมาเป็นการผลิตเพื่อขาย ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมและวัฒนธรรมชุมชนซึ่งชุมชนมีการปรับตัวในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงนั้นจนเป็นวัฒนธรรมในปัจจุบัน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, วัฒนธรรมชุมชน, ระบบชุมชน, วิถีชีวิต, การตั้งถิ่นฐาน, ระบบเหมืองฝาย, การปรับตัว, เศรษฐกิจชุมชน

อานันท์ กาญจนพันธุ์ , (2527) **พัฒนาการของชีวิตและวัฒนธรรมล้านนา** เชียงใหม่:

โครงการตำรามหาวิทยาลัย สำนักห้องสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ : ประวัติศาสตร์การต่อสู้เพื่อดำรงอยู่ซึ่งวิถีแบบล้านนาท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่เข้ามาในชุมชน การวิเคราะห์สังคมล้านนาอย่างเป็นขบวนการตั้งแต่ยุคโบราณถึงปัจจุบันของชนชั้นเจ้านายฝายปกครองกับชนชั้นชาวนา การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของล้านนาที่เกิดจากการเข้ามาแทรกแซงของอำนาจภายนอกทั้งจากอังกฤษและกรุงเทพฯ จนถึง การเข้ามาครอบครองจากส่วนกลางอย่างสมบูรณ์แบบจนเกิดการขัดแย้งกันระหว่างชนชั้นปกครองกับชาวนา จนเกิดการรวมตัวกันของชุมชนที่ลุกขึ้นปกป้องสิทธิและภูมิปัญญาของตนเอง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ประวัติศาสตร์ล้านนา, สังคมศักดินา, ผีกระ, ผีน, วิถีชีวิต, การเปลี่ยนแปลง

อานันท์ กาญจนพันธุ์, (2542) **การวิจัยในมิติวัฒนธรรม: บทความงานวิจัยและ
ประสบการณ์นักวิชาการ การแสวงหาแนวทางและทิศทางการวิจัยวัฒนธรรม** เชียงใหม่:
คณะอนุกรรมการวิจัยวัฒนธรรมภาคเหนือ และสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ : ความเป็นมา แนวนโยบาย และการดำเนินงานของ
คณะอนุกรรมการวัฒนธรรมภาคเหนือ -- ทิศทางการวิจัยและแนวทางการพัฒนาความคิด
การศึกษชาติพันธุ์ ภูมิปัญญาและทรัพยากร -- การวิจัยแบบเครือข่ายและการวิจัยในมิติทาง
วัฒนธรรม -- การวิจัยเชิงสหวิทยาการในมิติทางวัฒนธรรม -- แนวคิดพื้นฐานทางวัฒนธรรม;
ความเป็นชุมชน; ระบบชาติพันธุ์สัมพันธ์ : แนวความคิดพื้นฐานและการศึกษา -- บทสรุป: การ
อภิปรายเกี่ยวกับสถานภาพของการวิจัยวัฒนธรรมในภาคเหนือ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, การจัดการทรัพยากร, มิติทาง
วัฒนธรรม

พัชรินทร์ สิริสุนทร, (2546) **ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก** กรุงเทพฯ: สาขาวิชาพัฒนา
สังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

เนื้อหากล่าวถึง ผลของการประชุมระดมสมองและการถอดบทเรียนจากโครงการบริการ
วิชาการเพื่อสังคม โครงการส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก สรุปผลการ
ระดมสมอง การศึกษาวิเคราะห์เอกสารในส่วนของเมืองพิษณุโลก ในด้านการเปลี่ยนแปลงและ
ความหลากหลาย และภูมิปัญญาท้องถิ่นของพิษณุโลกซึ่งเป็นผลจากการสังเคราะห์ภาคสนาม ใน
ด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม การแพทย์พื้นบ้าน ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน
ด้านการจัดการองค์กร ด้านภาษาและวัฒนธรรม ด้านศาสนาและประเพณี และรายชื่อปราชญ์
พื้นบ้านจังหวัดพิษณุโลก

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, พิษณุโลก, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, ปราชญ์พื้นบ้าน

วัลลภ ทองอ่อน , (2537) "พัฒนาการการผลิตและบทบาททางสังคมของผ้าไหมสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่" สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

ผลการศึกษาพบว่าการผลิตผ้าไหมสันกำแพงมีพัฒนาการมาจากการริเริ่มของกลุ่มพ่อค้าที่ทำการติดต่อค้าขายระหว่างชุมชนในสมัยโบราณ ได้นำเส้นใยไหมเข้ามาทอแทนผ้าฝ้ายในเขตชุมชนสันกำแพง ในลักษณะการว่าจ้างชาวบ้านเป็นแรงงานทักษะในการทอ ในขณะที่กลุ่มพ่อค้าเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบ ออกแบบลวดลายและสีเส้น และดำเนินการตลาด และการผลิตได้เจริญขึ้นเมื่อเชียงใหม่ได้ถูกพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว และผ้าไหมสันกำแพงได้รับการพัฒนาให้เป็นสัญลักษณ์ทางพื้นที่ ในรูปลักษณะของของที่ระลึก และมีส่วนผลักดันให้พื้นที่อำเภอสันกำแพงเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย และมีบทบาททางสังคมในด้านการแสดงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้สวมใส่ และปัจจุบันการท่องเที่ยวและกลุ่มผู้ลงทุน ได้มีอิทธิพลสูงต่อการเปลี่ยนแปลงการผลิตผ้าไหม การออกแบบ ลวดลายและสีเส้น การผลิตและการดำรงอยู่ของผ้าไหมสันกำแพง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ผ้าไหม, บทบาททางสังคม

นฤมล ศรีกิจการ , (2536) "การทอผ้าไหมที่บ้านกาด อำเภอสันกำแพงจังหวัดเชียงใหม่ ประวัติและพัฒนาการตั้งแต่ พ.ศ.2453 - 2524" สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.

งานชิ้นนี้ศึกษาการทอผ้าไหมที่บ้านกาด อำเภอสันกำแพงจังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้บริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองในช่วงเวลานั้น พบว่า การทอผ้าไหมมีลักษณะเป็นการค้า นับตั้งแต่เริ่มต้นที่มีทุนเป็นปัจจัยสำคัญทำให้เกิดการจ้างทอขึ้น และมีการพัฒนากระบวนการผลิต รูปแบบสีและลวดลาย โดยมีตลาดเป็นตัวกำหนดที่สำคัญภายใต้การเติบโตของเศรษฐกิจสู่ระบบทุนนิยม และนโยบายการพัฒนาประเทศที่มุ่งสนับสนุนการลงทุนทางอุตสาหกรรมและส่งเสริมการท่องเที่ยว วังเห็นได้ชัดนับตั้งแต่สมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นต้นมา จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับต่างๆ นโยบายนี้ได้รับการตอบสนองอย่างดีจากผู้นำในท้องถิ่น โดยพัฒนาการที่สำคัญของการทอผ้าไหมอาจแบ่งได้เป็น 2 ช่วงคือ การจ้างคนทอตามบ้าน โดยแรงงานมาจากสตรีชาวบ้านในภาคเกษตรกรรม ในช่วงที่สองที่มีการขยายตัวของตลาด เปลี่ยนมาเป็นการทอในโรงงาน และการจ้างทอผ้าด้วยกี่พื้นเมืองตามบ้านก็ค่อยๆหมดไปพร้อมกับลวดลายพื้นเมืองแบบเดิม สีและลวดลายก็ปรับเปลี่ยนไปตามสมัยนิยม โดยมีแนวโน้มตอบสนองการแต่งกายแบบตะวันตกและชุดไทยพระราชานิยม ซึ่งส่วนกลางเป็นผู้นำ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, การทอดผ้า, การปรับตัว

จารุวรรณ พุ่มพฤกษ์ , (2535) "หมอกกลางบ้านและการบำบัดโรคบางอย่าง" สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

ผลการศึกษาพบว่า หมอกกลางบ้านมีการถ่ายทอดความรู้มาจากครูซึ่งมีความรู้ในการรักษาโรค โดยก่อนหรือหลังทำการรักษาจะต้องทำการยกครูหรือบูชาครูก่อน โดยหมอกกลางบ้านส่วนใหญ่ ไม่ได้ดำรงอาชีพรักษาคนไข้เพียงอย่างเดียว แต่จะมีอาชีพอื่นเป็นหลักอยู่ด้วย เช่น ทำนา รับจ้าง ค้าขาย รับราชการ ยกเว้นผู้ที่อายุมากแล้วทำงานอย่างอื่นไม่ไหว หมอกกลางบ้านส่วนน้อยที่ดำรงชีพด้วยการรักษาเพียงอย่างเดียว ซึ่งมักจะได้แก่หมอนวด หมอจับเส้น เพราะมีคณินิยมมากโดยเฉพาะผู้สูงอายุ ถึงกับมีการรวมตัวกันตั้งเป็นสถานที่รักษาโรคขึ้นมาเฉพาะ นอกจากนั้นยังมีตัวยาสุมไพร ซึ่งใช้รักษาโรควางขายด้วย และพบว่าความสามารถในการรักษาของหมอยากลางบ้าน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา ปัจจุบันจำนวนหมอกกลางบ้านลดลงเรื่อยๆ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, การแพทย์พื้นบ้าน, หมอกกลางบ้าน

เครือชายนักวิจัยจังหวัดเชียงใหม่ และนครสวรรค์ , (2543) "ภูมิปัญญาพื้นบ้านกรณีศึกษาอาหารพื้นบ้านไทย ภาคเหนือ" ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาการสาธารณสุขมูลฐาน ภาคเหนือ จังหวัดนครสวรรค์.

ศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดความคงอยู่และการลดลงไปของอาหารพื้นบ้าน รวมทั้งหาความเป็นไปได้ในการฟื้นฟูวัฒนธรรมการบริโภคอาหารพื้นบ้านในพื้นที่ ตำบลแม่ทา กิ่งอำเภอแม่ฮอน จังหวัดเชียงใหม่ และ ตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า องค์ความรู้เกี่ยวกับอาหารพื้นบ้าน ได้สะท้อนออกมาในรูปแบบการจัดการเกี่ยวกับระบบอาหารของชุมชน คุณค่าของอาหารในแง่มุมมองต่างๆ โดยทั้ง 2 ชุมชน อาศัยแหล่งอาหาร ทั้งจากแหล่งธรรมชาติที่มีอาหารตามฤดูกาล นอกจากนี้ยังอาศัยแหล่งอาหารจากภายนอกที่มาจากระบบตลาด โดยคุณค่าของอาหารจะสะท้อนออกมาในรูปของคุณค่าทางด้านสติปัญญาในการนำอาหารที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ตามฤดูกาลมาปรุง การมีกรรมวิธี เคล็ดลับ เทคนิคที่น่าสนใจ การกินอาหารให้สอดคล้องกับสุขภาพวัย ฤดูกาล นอกจากนี้ยังมีความเชื่อมโยงกับระบบนิเวศที่ชุมชนช่วยกันดูแล เพื่อรักษาความมั่นคงของระบบอาหาร และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวความสัมพันธ์ในสังคม แต่เมื่อวิถีชีวิตคนเปลี่ยนไป

บางส่วนหันไปบริโภคอาหารสำเร็จรูป สิ่งที่ทำให้วัฒนธรรมการบริโภคอาหารยังคงดำรงอยู่ได้ เพราะมีกลุ่มแม่บ้าน ผู้สูงอายุ และวัฒนธรรมประเพณีที่ยังต้องใช้อาหารพื้นบ้านและขนมพื้นบ้านรวมทั้ง กระแสการส่งเสริมการบริโภคผักปลอดสารพิษ ทำให้วัฒนธรรมการบริโภคอาหารมีแนวโน้มที่จะฟื้นฟูขึ้นมาได้

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, นครสวรรค์, อาหารพื้นบ้าน

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ , (2536) "ภูมิปัญญาชาวบ้าน" สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

ภูมิปัญญาชาวบ้านในการปรับตัวและการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการล่มสลายของชนบท ตัวอย่างชีวิตของปราชญ์ชาวบ้านและแนวความคิดอันนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงและการพึ่งตนเอง กรณีศึกษาการใช้ภูมิปัญญาในการแก้ปัญหาบนพื้นฐานศักยภาพของตนเอง โดยพอมหาอยู่ สุนทรชัย ผู้ใหญ่วิบูลย์ เข็มเฉลิม และนายตรีวุธ พาระพัฒน์ การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับปราชญ์ชาวบ้าน การอภิปรายเรื่อง การพัฒนาวัฒนธรรมบนพื้นฐานภูมิปัญญาชาวบ้านและศักยภาพของชุมชน และตัวอย่างกรณีศึกษา

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ภูมิปัญญาชาวบ้าน, ศักยภาพชุมชน, การปรับตัว

พัชรินทร์ สิริสุนทร, (2545) "ภูมิปัญญาไทยกับการพัฒนา" **ความรู้คู่สังคม : รวมผลงานวิจัยของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร** (1-26) กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

บทความจากผลงานวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาไทยกับการพัฒนาชนบท" โดยศึกษาภูมิปัญญาของชุมชนสองแห่งในจังหวัดพิษณุโลก คือ ชุมชนผลิตน้ำตาล(อ.วัดโบสถ์) และชุมชนเรือนแพ (อ.เมือง) โดยกรณีศึกษาแรกอธิบายถึงภูมิปัญญาของท้องถิ่นในการผลิตน้ำตาล(จากต้นตาล) ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงและประยุกต์ให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของการพัฒนาใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา จนยากที่จะจำแนกได้ว่าอะไรคือภูมิปัญญาท้องถิ่น อะไรคือภูมิปัญญาสากล ซึ่งผลจากการวิจัยพบว่า กิจกรรมทางสังคมดังกล่าวทำให้ชุมชนสามารถพัฒนากระบวนการความคิด พฤติกรรมการแสดงออกเพื่อปรับตัวเองให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของการ

พัฒนาได้อย่างเหมาะสม กรณีศึกษาที่สอง ที่มีรากฐานของภูมิปัญญามาจากความสัมพันธ์ของชุมชนกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ อันประกอบด้วยองค์ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและความสำเร็จในเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติต่างๆ ในขณะที่เดียวกันชุมชนก็ถูกกระทำจากการพัฒนาของรัฐที่เข้ามาครอบงำการจัดการทรัพยากรและปัจจัยในการผลิตของชุมชน ทำให้ชุมชนขาดอำนาจต่อรองและขาดความสามารถในการกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง และพบเงื่อนไขของความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐและผู้มีอำนาจกับชาวบ้านในชุมชน ที่ชาวบ้านต้องยอมรับเงื่อนไขบางอย่างเพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ระบบคิดและภูมิปัญญา, ภาคเหนือ, พิษณุโลก, การพัฒนาชนบท, ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ, การปรับตัว

วคิน ปัญญาวุฒตระกูล , (2545) "วัฒนธรรมเมือง การมีส่วนร่วมของประชาคมเมือง" **ความรู้คู่สังคม : รวมผลงานวิจัยของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร** (107-136) กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จากวิทยานิพนธ์ปริญญาโท เรื่อง "การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในล้านนากับการก่อตัวของสำนักท้องถิ่น" กรณีศึกษาเมืองลำปาง 2459-2480 พบว่า การตัดเส้นทางรถไฟสายเหนือ ถึงจังหวัดลำปางในปี 2459 มีผลการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดในสังคมล้านนา ดังแสดงออกจากรากกรรมทางสังคม ทัศนคติ สถานภาพ การรวมกลุ่มของข้าราชการและพ่อค้า ชนชั้นหลัก กลุ่มเจ้านายฝ่ายเหนือ เริ่มเสื่อมอำนาจ สำหรับประชาชนทั่วไปเริ่มมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น ทั้งวิถีชีวิต การแต่งกาย การรักษาพยาบาลจากเดิมไปเป็นการแพทย์แบบแผนใหม่ รูปแบบความเชื่อและพิธีกรรมบางอย่าง การเกิดขึ้นของประชาคมเมืองและวัฒนธรรมเมือง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ลำปาง, ประชาคมเมือง, การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ, วัฒนธรรมเมือง

วดีน ปัญญาวุฒตระกูล , (2545) "เส้นทางชีวิตชาวนา" **ความรู้คู่สังคม 2 : รวมผลงานวิจัยของ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (95-119) กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.**

การศึกษานี้เป็นงานวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ในการวิเคราะห์การปรับตัวของชาวนา ศึกษาการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของชาวนาในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง บริเวณรอบเมืองพิษณุโลก ต่อระบบการผลิตเชิงพาณิชย์ จากเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ และเทคโนโลยีการผลิตแบบใหม่ที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตจากเดิมที่เคยเป็นการดำรงชีพไปเป็นเพียงปัจจัยการผลิตหนึ่งในระบบเกษตรแผนใหม่ของระบบทุนนิยม ในสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมาก ภายหลังจาก "ยุคการพัฒนา" พบว่าการปรับตัวของชาวนาแต่ละกลุ่มไม่เหมือนกัน เป็นกระบวนการปรับเปลี่ยนการให้ความหมายและคุณค่าในระบบความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงชีวิตกับชุมชนชาวนาในแต่ละช่วงเวลา โดยชุมชนชาวนาได้ให้ความหมายและคุณค่าของตัวเองใหม่ ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนตลอดเวลา

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, พิษณุโลก, วิถีชีวิตชาวนา, การปรับตัว

จากรุณ พรมวัง , (2535) 'การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมบางประการของชาวไทยลื้อ'
มหาบัณฑิต รัฐศาสตร์ (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สังคมของชาวไทยลื้อเป็นสังคมเกษตรกรรม ลักษณะครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว ชาวไทยลื้อทุกคนยึดมั่นในพุทธศาสนา แม้จะยังมีความเชื่อเกี่ยวกับผีปะปนอยู่บ้าง วัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงมากที่สุดคือ การแต่งกาย มีความเปลี่ยนแปลงน้อย คือ ภาษา สำหรับประเพณีเกี่ยวกับความเชื่อ จะมีทั้งที่เปลี่ยนไปและคงรูปแบบบางประการไว้ ขั้นตอนที่สำคัญของการเปลี่ยนแปลงคือ การนำมาทดลอง สำหรับการรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชาวไทยลื้อนั้น ผู้ที่มีการศึกษา อายุน้อยและมีสถานะทางสังคมที่สูง จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่า ผู้ที่มีการศึกษาน้อย และมีอายุมาก กล่าวโดยสรุป วัฒนธรรมของชาวไทยลื้อจะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในรูปการรับวัฒนธรรมใหม่และการธำรงเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, ไทยลื้อ, สภาพสังคม, ความเชื่อ

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน, (2539) "การศึกษาวิจัยทางวัฒนธรรม เรื่องประเพณีไตที่เปลี่ยนแปลง กรณีศึกษา "ปอยสาบลอง"" ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน โรงเรียนห้องสอนศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน.

งานชิ้นนี้ศึกษาการเปลี่ยนไปของรูปแบบ ความเชื่อของกิจกรรมประเพณีปอยสาบลอง พบว่า หลังจากที่ประเพณีปอยสาบลอง ได้กลายมาเป็นงานประเพณีที่เผยแพร่ชื่อเสียงของจังหวัด มีผู้คนมาท่องเที่ยว ทำให้งานประเพณีปอยสาบลอง ได้กลายมาเป็นสินค้าทางด้านการท่องเที่ยว จึงมีการเปลี่ยนแปลงประเพณีเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการนำเสนอต่อชุมชน โดยการกระทำของหน่วยงานรัฐซึ่งเข้ามามีบทบาท ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบความสัมพันธ์ของชุมชน จากเดิมที่เป็นระบบความสัมพันธ์ตามความเชื่อของชาวบ้าน มาเป็นการจัดการโดยรัฐ และจากพื้นฐานแห่งความศรัทธาและความเชื่อ และกิจกรรมของชุมชน ทำให้คุณค่าของงานประเพณี ลดลงไปเป็นเพียง "สินค้า" ด้านการท่องเที่ยว

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, แม่ฮ่องสอน, ปอยสาบลอง, การท่องเที่ยว

กิตติภักดิ์ นันท์ธนะวานิช , (2545) 'การศึกษามานุษยวิทยาวัฒนธรรมของชุมชนลาวเวียง กรณีศึกษา หมู่บ้านหาดสองแคว ตำบลหาดสองแคว อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตต์' ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

การศึกษาลักษณะวัฒนธรรมของชุมชนลาวเวียง หมู่บ้านหาดสองแคว และระบบเศรษฐกิจของชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตจากการผลิตเพื่อยังชีพมาสู่ระบบการผลิตเพื่อขาย ระบบครอบครัวและเครือญาติภายในชุมชนมีพัฒนาการจากระบบครอบครัวขยายมาสู่ครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ชุมชนมีระบบความเชื่อทางพระพุทธศาสนาในระดับวิถีชีวิตที่มีการผสมผสานกับความเชื่อในเรื่องผีบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นความเชื่อแบบดั้งเดิมของชุมชน ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของชุมชนมี 2 ลักษณะคือ ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การเข้ามาของเส้นทางการคมนาคม ไฟฟ้า เทคโนโลยีสมัยใหม่ และหน่วยงานภาครัฐ ปัจจัยภายใน ได้แก่ อัตราการขยายตัวของประชากร และความอุดมสมบูรณ์ของที่ดินทำกินลดลง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, อุดรดิตต์, มานุษยวิทยาวัฒนธรรม, การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

มาลา คำจันทร์, (2544) **หอมกลิ่นแผ่นดินเกิด** เชียงใหม่: โสภณสืบสานภูมิปัญญาล้านนา.

หนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีที่มาจากความหลากหลายทางชาติพันธุ์ในภาคเหนือ ที่สั่งสมผ่านวิถีชีวิตและการดำรงอยู่ในสภาพแวดล้อมเป็นองค์ความรู้และภูมิปัญญาทั้งในเรื่องวิถีชีวิต วัฒนธรรม หมอเมือง ผ้าซิ่น ดนตรี การชอ การฟ้อน ไปจนถึงการจัดการทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า ซึ่งมีการปรับตัวผ่านกระแสแห่งการพัฒนาที่ไหลบ่าเข้ามา และยังคงความเป็นเอกลักษณ์และความงดงามเอาไว้ได้อย่างเข้มแข็ง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, แพทย์พื้นบ้าน, นาฏกรรม, การจัดการทรัพยากร

อนุรักษ์ ปัญญาคุณวัฒน์, (2541) "ผลกระทบของการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเชิงธุรกิจต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในภาคเหนือตอนบน : กรณีศึกษาการจัดทำสินค้าเลียนแบบของโบราณ" คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ ผลกระทบของการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ในภาคเหนือตอนบน ในพื้นที่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน และลำปาง โดยเน้นหนักกรณีศึกษาในหมู่บ้านหลุก ตำบลนาครี อำเภอมะเข่ จังหวัดลำปาง หมู่บ้านเหมืองลึก ตำบลท่าทุ่งหลวง จังหวัดลำพูน และหมู่บ้านถวายเป็น ตำบลขุนคอง อำเภอลำปาง จังหวัดเชียงใหม่ ในเรื่องของการผลิตสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การแกะสลักไม้ การจักสาน ที่ได้รับผลกระทบจากกระแสการพัฒนา ส่งผลให้ความต้องการสินค้าเพื่อส่งออกเพิ่มมากขึ้น จนส่งผลกระทบต่อการใช้ทรัพยากร เพื่อหาแนวทางประสานสัมพันธ์ให้เกิดความสมดุลเหมาะสมและยั่งยืน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, การจัดการทรัพยากร, การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภรดี ธกจิตร, (2539) 'การแพทย์พื้นบ้านของไทยลื้อ : กรณีศึกษา บ้านท่าฟ้าเหนือ ตำบลระอำเภอยางเมือง จังหวัดพะเยา' ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวัฒนธรรมศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศึกษาเกี่ยวกับ การอธิบายสาเหตุของการเกิดโรคและรูปแบบการดูแลสุขภาพ ตลอดจนปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของการแพทย์พื้นบ้านของไทยลื้อบ้านท่าฟ้าเหนือ หมู่ 1 ตำบล

สระ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา พบว่าการแพทย์พื้นบ้านไทยลื้อ เป็นแพทย์แบบประสบการณ์ ไม่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ประกอบด้วยองค์ความรู้ในการอธิบายโรค ที่เชื่อว่าความเจ็บป่วยเกิดจากรายสาเหตุ ได้แก่ เกิดจากสิ่งเหนือธรรมชาติซึ่งถือว่าเป็นการเตือนหรือการลงโทษ จากสิ่งที่มองไม่เห็นและเกิดจากสาเหตุธรรมชาติ พบว่าความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นความเจ็บป่วยที่เกิดจากการทำงาน ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของการแพทย์พื้นบ้านไทยลื้อคือความสะดวกในการไปรับการรักษา ความพึงพอใจต่อผลการรักษา ค่าใช้จ่ายราคาถูก ความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์และระบบวัฒนธรรมเดียวกัน การย้ายถิ่นค่อนข้างน้อย ส่งผลให้สามารถดำรงเอกลักษณ์ของไทยลื้อไว้ได้ อย่างไรก็ตามอาจสูญหายไปหากไม่มีการสืบทอด

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ชาติพันธุ์, ภาคเหนือ, พะเยา, ไทยลื้อ, มานุษยวิทยา การแพทย์, การแพทย์พื้นบ้าน

สุรีย์ บัณฑุชัย , (2538) 'ประเพณีการกินเจของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดพิษณุโลก' ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ประเพณีการกินเจของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดพิษณุโลก มีความสัมพันธ์กับความเชื่อในด้านต่างๆ ได้แก่ 1.ความเชื่อในเรื่องเทพเจ้าอันนำไปสู่การประกอบพิธีกรรมต่างๆ 2.ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณที่คงอยู่แม้จะตายจากโลกนี้ไปแล้ว 3. ความเชื่อมั่นในคุณธรรมด้านความกตัญญู 4. ความเชื่อในกุศลผลบุญ การทำทาน 5.ความเชื่อในด้านสุขภาพที่จะทำให้ร่างกายแข็งแรง การกินเจของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดพิษณุโลก จึงเป็นประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของสังคมของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดพิษณุโลกเป็นอย่างดี

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, พิษณุโลก, ประเพณีกินเจ, ชาวไทยเชื้อสายจีน, ความเชื่อ, วิถีชีวิต

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ , (2544) **วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดอุทัยธานี** กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กรมศิลปากร.

หนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับ วัฒนธรรม ประเพณีและเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี ภาษาที่ใช้และวรรณกรรมที่เป็นภาษาเฉพาะในท้องถิ่นจังหวัดอุทัยธานี จารึกอักษรโบราณ วัฒนธรรมและประเพณีของชาวบ้านและชนพื้นเมืองเผ่ากะเหรี่ยงในจังหวัดอุทัยธานี และประเพณีเฉพาะของแต่ละท้องถิ่น วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี อาหาร อาชีพ การนับถือศาสนาภาษา และความเชื่อเรื่องผีของชาวมอญซึ่งอยู่ในพื้นที่รอบเมืองอุทัยเดิมจนถึงปัจจุบัน ภูมิปัญญาในการทำเกษตร ประเพณีการทำนาและเทคโนโลยีท้องถิ่นของชาวบ้าน อุปกรณ์ทำนาคมัยดั้งเดิม งานหัตถกรรม ผ้าทอลายโบราณ งานจักสาน งานเครื่องมือเครื่องใช้จากเหล็ก อาหารประจำท้องถิ่น ประเพณีการจับช้าง คล่องช้าง และฝึกช้าง ภูมิปัญญาในการรักษาโรค

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, อุทัยธานี, ระบบคิดและภูมิปัญญา, ประเพณี, ภาษา, วรรณกรรม

วศิน ปัญญาวุฒตระกูล , (2542) 'การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในล้านนา กับการก่อตัวของสำนึกท้องถิ่น พ.ศ.2459 - 2480' อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในล้านนา เกิดขึ้นเมื่อมีการตัดเส้นทางรถไฟสายเหนือเข้ามาในเขตล้านนา ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการค้าและการผลิต โดยมีจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงในบริเวณมณฑลมหาสารบุรี (ลำปาง แพร่ น่าน) ก่อนและค่อยๆ ขยายไปในเขตอื่นๆ ในล้านนา ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยความทันสมัยและความเจริญเป็นสัญลักษณ์ของเมืองแบบใหม่ ทำให้ประชาคมเมืองที่ก่อตัวขึ้นบนพื้นฐานเศรษฐกิจแบบใหม่ เกิดสำนึกถึงศักยภาพและความสามารถของตนเองในการสร้างความเจริญให้แก่สังคมในฐานะประชาชนส่วนหนึ่งในสังคมเมือง และแสดงออกถึงสำนึกเกี่ยวกับสังคมของตนเองในรูปของวัฒนธรรมเมือง คือ การมีส่วนร่วมในการสร้างสาธารณะประโยชน์ต่างๆแก่สังคมของตน ทำให้เกิดการแสดงออกถึงสำนึกท้องถิ่นจากวัฒนธรรมเมืองไปสู่การก่อตัวสำนึกในรูปจังหวัดชัดเจนยิ่ง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, วัฒนธรรมเมือง, ประชาสังคม, ความทันสมัย

สมฤทธิ ลือชัย , (2534) 'ความตระหนักของช่างขอในบทบาทนักสื่อสารเพื่อการพัฒนา' วารสาร
ศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การศึกษาช่างขอในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนมากเป็นผู้ที่มีความตระหนักในฐานะนักสื่อสาร
เพื่อการพัฒนา โดยการเผยแพร่ข้อมูลสู่ประชาชนผ่านการแสดงจะขึ้นอยู่กับความตระหนักของ
ช่างขอซึ่งช่างขอที่มีความตระหนักสูง จะมีการกำหนดยุทธวิธีการสื่อสารเพื่อการพัฒนา แต่กลุ่มที่
มีความตระหนักต่ำจะทำหน้าที่เพียงนำข้อมูลไปสอดแทรกในการแสดงในบางครั้งโดยไม่ต้อง
กำหนดยุทธวิธี หรือไม่เคยนำเอาข้อมูลสอดแทรกไปในการแสดงเลย ปัจจัยที่สร้างความไม่
ตระหนักของช่างขอประกอบด้วย การไม่ทราบบทบาทของตนเอง การขาดความรู้เกี่ยวกับการ
พัฒนา และการมีความเข้าใจผิด เกี่ยวกับการเป็นนักสื่อสารเพื่อการพัฒนา

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, ช่างขอ, การสื่อสารเพื่อการพัฒนา

สำรวม ฉ่ำกมล , (2530) 'เพลงพื้นบ้านจากตำบลลานดอกไม้: วิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับความรัก'
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.

งานชิ้นนี้ศึกษาเพลงพื้นบ้านจากตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง กำแพงเพชร จังหวัด
กำแพงเพชร จากการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับความรักที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้าน แบ่งเป็น 5
ประเภท คือ ความรักระหว่างศิษย์กับครู ความรักระหว่างพ่อแม่กับลูก ความรักระหว่างหญิงกับ
ชาย ความรักในท้องถิ่น และความรักประเทศชาติ ซึ่งมาจากความเคารพนับถือ ความศรัทธาและ
ความสัมพันธ์ เป็นความรักแบบเทิดทูนเคารพบูชา และความรักแบบผูกพัน ความสัมพันธ์ทาง
สายโลหิต ความกตัญญูรู้คุณ การยึดถือในจารีตประเพณี และความรักจากความต้องการทาง
ธรรมชาติ โดยแต่ละแบบจะสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกผ่านการถ่ายทอดเป็นลายลักษณ์อักษร

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, ภาคเหนือ, กำแพงเพชร, เพลงพื้นบ้าน, วิถีชีวิต

อนันต์ วิริยะพนิจ (2544) "การพัฒนาชุมชนเพื่อความเข้มแข็งและยั่งยืน: กรณีศึกษากลุ่มเย็บผ้า
สตรีสตรีบ้านห้วยอ่าง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่" **จตุสารไทยคดีศึกษา** (17)4: 18-20.

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งในโครงการวิจัยเรื่อง "การพึ่งตนเองของเกษตรกร: พระ
อัจฉริยภาพด้านการพัฒนาชนบทฯ" ซึ่งมุ่งศึกษาพื้นที่ในโครงการพระราชดำริที่มีศูนย์ศึกษาต่างๆ
รองรับ ดังที่อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ เนื้อของ

บทความนำเสนอการรวมกลุ่มของสตรีเย็บผ้าบ้านห้วยอ่างเพื่อแก้ไขปัญหาความอยู่รอดในชุมชน เนื่องจากหมู่บ้านแห่งนี้ภาพรวมเป็นชุมชนอยู่อาศัยมากกว่าการเป็นชุมชนเกษตร ดังนั้น การรวมกลุ่มประกอบอาชีพเย็บผ้าเพื่อแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจจึงเป็นการสร้างรายได้ในชุมชน และผลสำเร็จของกิจกรรมทำให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, เชียงใหม่, เพศสภาพ, การศึกษาชุมชน

อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2541) "ผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจสะท้อนวิกฤติทางปัญญาและวัฒนธรรมของสังคมไทย" **วารสารวิจัยสังคม** (19)2: 14-20.

บทความนี้นำเสนอบทเรียนจากผลกระทบวิกฤติเศรษฐกิจในกลุ่มต่างๆ จากประสบการณ์ไม่ใช่งานวิจัย เป็นภาพรวมของผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจในชุมชนภาคเหนือ โดยเน้นวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึงความคิด คุณค่า ความรู้ บทเรียนที่อยู่เบื้องหลังผลกระทบโดยตรง และผลกระทบระยะยาวต่อความคิดที่อยู่เบื้องหลังการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมกับการพัฒนา, ภาคเหนือ, การศึกษาวัฒนธรรม, ทูตทางสังคม, เศรษฐศาสตร์การเมือง

**ตารางสรุปข้อมูล
งานวิจัยวัฒนธรรม**

(1)	รายการ		วารสาร	หนังสือ (บทความ)	ตีพิมพ์	วิทยานิพนธ์	บรรณานุกรม หนังสือ(เล่ม)	งานวิจัย	รวม
	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย							
	1.1 ศิลปวัฒนธรรม	3	3	3	5	2	2	-	15
	1.2 วัฒนธรรมกับการพัฒนา	67	67	27	66	13	13	2	188
	1.3 ขาดพื้นที่	36	36	17	44	2	12	4	115
	1.4 พลังความคิดและภูมิปัญญา	21	21	10	7	7	6	-	51
	รวมงานภาษาอังกฤษ	127	127	57	122	24	33	6	369
(2)	ภาษาไทย								
	2.1 ศิลปวัฒนธรรม	6	6	8	12	26	16	18	86
	2.2 วัฒนธรรมกับการพัฒนา	2	2	34	36	60	51	34	217
	2.3 ขาดพื้นที่	13	13	16	16	41	27	20	133
	2.4 พลังความคิดและภูมิปัญญา	3	3	25	22	41	34	33	158
	รวมงานภาษาไทย	24	24	83	86	168	128	105	594
	รวมงานภาษาอังกฤษและไทย	151	151	140	208	192	161	111	963
(3)	อื่นๆ								
	ภาษาไทย	-	-	-	-	4	2	-	6
	ภาษาอังกฤษ	11	11	4	14	1	8	3	41
	รวมอื่นๆ	11	11	4	14	5	10	3	47
	รวมงานทั้งหมด	162	162	144	222	197	171	114	1,010